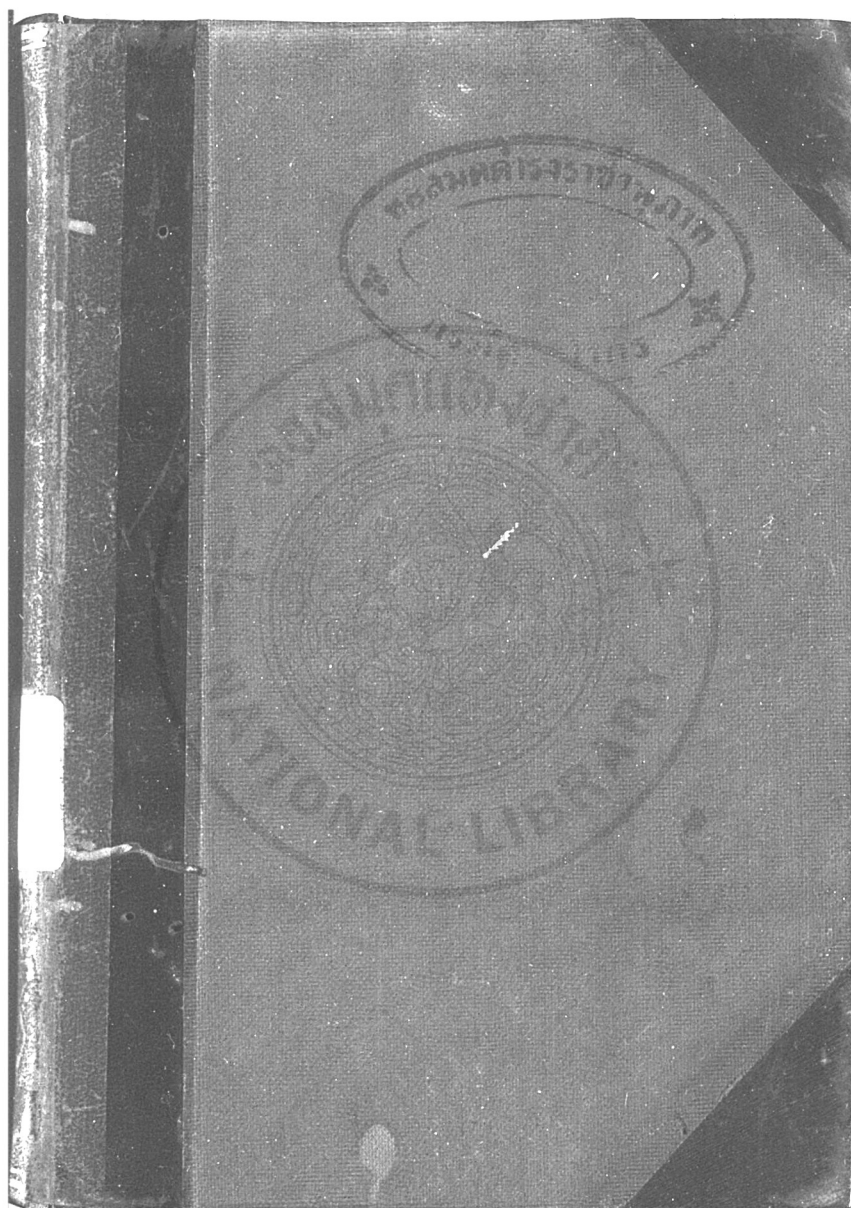

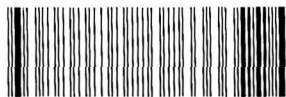

เลขที่ ๗

เลขที่ ๗.๓๓๕

๑๓๓๕

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005353999

๑ ตั้งแต่ ตักขณวชิระ ๖๖-๖๗ พระ ยา วาญกัฏฐ์
แล้ว พระยา วาญกัฏฐ์ ก็ เลี้ยว เขา เกศร สุริวงษ์
กับ ศรี สุทธิ สวัสดิ์ วงษา ไป ถึง ยอด เขา ก็ เขา
เถา วัดดี ผูก ทั้ง สาม กุมาร ไว้ แล้ว ลงไป อาม น้ำ
แล้ว เทวน ลง มา แก่ ทั้ง สาม กุมาร ออก จน ถึง
พระยา นาค มา พบ กับ เกศร สุริวงษ์ ๖๖

๑ พวก ผู้ ชาย แอบ มอง จิ้ง ร้อง กาม ที่ รูป
งาม เหมือน พี่ กระนี้ หรือ พี่ แฉ่ นัว พี่ ปัด ทอง
ทั้ง สอง มือ แล้ว จิ้ง ยื้อ หัวข้อ กัน ลงไป พวก
ผู้ หญิง หอบ ผัว ทำ คา ขาว ก็ กรู กราว จิ้ง มา
ที่ อาไศรย ค่าง ดำรณ วีน เริง บันเทิง ใจ เก็บ
ใบไม้ ห่อ ผัว มา ฝาก กัน บริโภค โภชนา ประ
ธา ไว้ กิน ใบไม้ แต่ ละ คำ เท่า คำ นั้น กิน

พลาท ทาง เขย เยาะ หัวเราะ กัน อร่อย ครัน ถิ่น
เครื่อง เสวย จริง ไม่ มี หมู ที่ เน้ม แกม ทอง
หุดาง ใบ หู ทวาง แกม ปลา สดิด บึง หม่อม
ปลาตุ ฟู เค็ม ตะตึง ปริง ก็ วาง จิ้ง ขึ้น โต๊ะ ท้าว
คะเชนทร สังสาร องค์ เจ้า บรู อดสู นก แข้ง ก็
หัก ขา ก็ เขียน จน เลี่ยน ถ่อน ปลาตุ ตาม เด็ดจ
ด้วย ก็ ม้วย มรณ นาง ชาว วัง แม่ แก่ ค่อน ถง
ตาม คช ครัน กัน แด้ว บิด ปก ที่ ตก อัน ที่
ความ ถับ ของ เรา หนอ เจ้า หนอ ถึง กิณ เข้า
กิน เกลือ พอ เจือ คอ อุด้าห์ ขอ ใบ มะกรูต
เขา สี่ มือ ไร่

๑ บ้าง พระ จอม จักระพิน ผู้ ป็น ภพ ก็ ปรารพ
แปดง โดม แด้ว เบดียน ชื่อ เมื่อ ข่า นาง ม้วย
มอด ตอดต ภา ความ กระพือ ทัว ภพ ตลบ ไป
จึง สั่ง สอง เสนา ที่ ดนิต เป็น คู่ คิด เคย ขอบ
อชฌาไศรย แด้ว ครวี่ แจง ความ ถับ ที่ คับ ใจ
เรา ครวญ ไคร่ คิด มา ก็ น้า อาย อัน พ่อ คำ พา
นิช ทุก ทิศา ไม่ ขาด เคย เคย มา เทียว คำ ขาย

นั้น แดง ตาม พระ บัญชา อัน พระ นาม ของ พระ
 องค์ ผู้ ทรง เสด็จ พระ พรหม เกษ พานิช อัน ฤๅ หล้า
 ข้า ทั้ง สอง รอง บาท บริจา ข้าங் ฝ่าย ขวา ชื่อ
 ว่า เพ็ชรศรี ข้าங் ฝ่าย ซ้าย ชื่อ ว่า ศรี พนมมาศ เป็น
 ทนาย ภวนารถ อัน เรื่อง ศรี พระ เกศร สุริวงษ์
 สวัสดิ์ พระ ทรง ศรี ชื่อ สิงหรา วรรณ นามกร
 สิงหศักดิ์ ผู้ เชษฐา ชื่อ นาย นันทาธุช อัน เข้ม ชัน
 พระ สวัสดิ์ วงษา ผู้ เลี้ยง นัน . ชื่อ ว่า สุนัน อัน
 ไชย ชาญ ครั้น เปลี่ยน นาม แปลง ตัว กัน ทัว
 แล้ว พระ ผ่อง แฉว ปรี เปรม เกษม สำนัด จึง ปลด
 เบื้อง เคือง กษัตริย์ ชัชวาลย์ อดิ การ ทาษา
 เปน พานิช ให้ ประกาศ ทัว ทัพ กำมัม ตั้ง ให้
 ระวัง วาจา วิชา จริต พระ จอม ภพ จักระพงษ์ ผู้
 ทรง ฤทธิ ประกาศ ตั้ง ทัพ ให้ เด็ด พัดนี้ ก็
 พร้อม ตัว ทัว ทศ ทวย หาว เลี้ยง สะท้าน ก้อง บ้า พะ
 นาสัตินท์ รุสึ ดอย พุง ปลิว เปน เปลว ควน ข้า
 กระชั้น เร่ง อัคร เคน เลี้ยง ปั้น ผิง คึง ก้อง ใน บ้า
 ขั้ว ทุกข์ สิงห์ สัตว์ แผลง รก ระหก ระเหิน ข้าม ละ

เล่ม ๓๓

ลักษณะวงษ์

๕๐๐๖
๕๐๐๗

หาร หาร ทำ ขตา-เนร เต็ม พด เกริ่น ให้ เกรี้ยว
กระ ห่ม คง คัด เกลี้ยง เบียง ตาม มา ชาย เขา
ก็ วาง เข้า บ่า ไหญ่ ไพร ระหง ะอุม ชิด บิด
แสง พระ สุริยง พฤษภา ชั่ว คาย คง ระตะ ทาง
กำดัด ออก คอก ดวง เปน พวง ผด แต่ ละ ต้น
กิ่ง แปล้ แด สด้าง หมู นิกร เก็บ เพิน คำเนร
พดาง เหล่า พวก นาง เหนียว ถึง แด้ว ชิง กัน
เหยียบ ะโงก โยก หยุต ผด ะงัก อราม รัก อราม
กลัว จน คัว สัน พอ ช้าง ชิด ด้วย คัว ออก
พิณวัน จน ทั้ง ชัน ต้น คำตั้ง ก็ ทั้ง เอา คน ช้าง
เลียด ต้น โสภ ะ โงก เต็ด กาดะเม็ด บอก ไป ใน
ใจ เจ้า ช้าง ชาย ชั่ว รั เน ใน ดำเนา ก็ หัก
เอา หนาม ระกำ เข้า คำ ทรวง อนงค์ หนึ่ง ทั้ง เถา
มะกล่า ได้ เก็บ ประคอง กอง ไร่ มิ ให้ ร่วง ประ
จ ผด เก็บ ไร่ เปน พวง ๆ ใคร ทำ ร่วง คำ พอ
ทั้ง พ้อ เลียน ที่ ดาง นาง บ้าง ก็ ได้ ถูก หัว ด้าน
แด ไป ดู คา คาน หัว ด้าน เลียน แด้ว ร้อง ตาม
ตาม แยก ให้ แยก เนียน ถูก ะไร กวาง เลียน

นี้ ขา คา -- คา ความ ช้าง คอบ คำ ด้วย ช้า ออก
 ตก ขน รก สอง ริม แม่ นิม ขา นัก เถง โดน ห้า ร้อย
 ก็ พลอย ฮา ชะ ชัน ปัญญา ทาน คา คุ ะ รื่น
 ชื่น เชย ชม พนม มาศ รุกชาติ ชื่น เรียง กัน เคียง
 คู่ กระตักกัศร์ ชื่น ฉล็บ กับ ตำพู่ ต้น ประคู้ ปะ
 บน ต้น ประยอง ต้น จำปี มา บน ต้น จำปา ต้น กุหลาบ
 เลื่อย มา บน ต้น กาหลง ต้น ปรู เบน ชื่น คู่ กับไม้
 ประ มหามงษ์ กับ มหาด ชื่น พาด กัน ตะโก เกด
 เคียง หมู ตะโก แก้ว สมอ แมว เสียด ดี สมี่ สมัน
 ต้น พิกุล ชื่น เรียง เคียง พิกัน ต้น จวง จันทน์ ชื่น ปน
 ต้น จิก เจง กิ่ง ประสาน ก้าน ประสม เปน ร่ม ชิด
 พระ อาทิตย์ สอดส่อง ไม่ ต้อง แสง ทิชากร ร้อน
 ร้อง อยู่ กลาง แปลง ดง จับ แฝง เสด้า คู่ ประอาจ
 เคียง เบญจวรรณ ต้นตวา นก กระเวน แก้ว กระเด็น
 เล่น หยอก อี แ่น เอียง ออก อ้อ อึง นก อี ไก่
 เค้าโมง เคียง เค้า แมว เมียง มอง ดู อี ตั้ม แด ออก
 แถ่น ได้ บิน โบก กระ โสก มา นก รมัน บิน ถลา
 ไม่ ห่าง แห ไผ่ ดง จับ กับ จอม พยอม แด พระยา

เล่ม ๑๑

ลักษณะวงษ์

๔๑๕
๕๐๕

ตอ คดอ แดง กับ ไก่ ดง สุชา รื่น พัน หน้ำ รับค
เขี้ยว มะหิงษา ประ เบี้ยว ระเหิด ระหง คณอง
ตอง เขา จัด สับค พง ฝูง กระจง เต้น ตาม กระค้าย
โจน พระยา เนื้อ น้า หน้ำ คณา เนื้อ เที้ยว
เต็ม หน้ำ ผ่า เนื้อ กระทิง โจน กระโตด เน้น เลียง
บั้ง กำล้ง โจน หมู นิภาย ร้อง ตะโกน ยิง ปืน ตั้ง
ตะมั่ง หมี่ เกล็ดน ถลาค ตะมาด เม่น ฝูง อี เทน แด
เห็น ก็ หวง หึ่ง มฤคา เที้ยว เริง ร้อง คณอง ชึ่ง
ตง เขา บั้ง เล็ม กัด ระมัด ใบ สุกกร ชุด ดุด ดิน
ขึ้นกิน หัว เปน รอย ร้อง ท้อง แดว เปน ทาง
ใหญ่ เวลา บ่าย ชาย แสง อะโนน ไทย พวก
พล ไฟร์ เตียบ ชาย พนม วัน ช้าง ที่ นั้ง พระ ลูก
เชอ พระ เศษฐา ชม คณา เนื้อ นก ใน ไฟร์ สันค
พระ จอม มั่ง องค์ สิงหรา วรรณ เห็น สุกกร จรจัด
ไม่ แจ้ง ใจ ตัดน มี เขี้ยว ขาว ๆ รวด กับ ยักษ์
ไม่ รู้ จัก ชื่อ สัตว์ ก็ สงสัย จึง ทาม นันท่า ดู
อัน ซาญ ไชย นัน อะไร มี งา ออก งอน ๆ สอง
พี่เลี้ยง ก็ ดำรงญ ขวน กัน ปด เที้ยว เลี้ยว ถด

๕๕๐

ลักษณะ

เล่ม ๓๓

ดวง องค์ พระ ทรง ศร นี้ เขา เรียก ลูก ช้าง ที่
กลาง ตอน ซาดี กุญชร ปากแดง มัน กิน ดิน
ทรง พระ สวรรค ว่า มัน จบ ประดา เสีย ช้าง เตี้ย ๆ
ขึ้น ๆ เหมือน กัน สิ้น ทำ ไม่ มี งวง ได้ ถ่วง
กิน หรือ งวง ไซ้ ได้ ถิ่น จึง หาย ไป พี่เลี้ยง
แต่ ดู กัน แล้ว กัน สวรรค เชอ ตาม กวน ทูต แก่
เขา แต่ ได้ เมื่อ น้อย ๆ ห้อย บาตร มัน ราว ไป
ถึง โต ใหญ่ กว่า นี้ ไม่ มี งวง เชอ ตาม ถี่ ไซ้ ให้
ดู หมู่ วิหค นั้น แ่น นก จับ เจ้า อยู่ เขา หลวง โนน
ชมภู ลูก ดก เปน พวง ๆ นั้น มะม่วง นั้น ตะมุค
นี้ พุทรา กุมาร ตาม เรื่อง ช้าง ที่ ค้าง เรื่อง คา
ฆ่าเลื่อง ตาม นั้ว พระ เชษฐา พลาย เลื่อน เตะ
ถ่ม หลง ไม่ สงกา พระ ครุฑ ว่า ช่วย เก็บ ให้ ฉับ
พวง พี่ กัด นก หัก ให้ ไม่ ได้ น้อง มี
เจ้า ของ ๆ เขา เฒ่า แหน หลง ถ้า หา ไม่ ก็ จะ
ได้ สัก สอง พวง แล้ว เคย ถ่วง หัน ชม พนาดี
พอ เวธา สุริยา เธอ เชื่อง รถ ถง ถับ เหลี่ยม
บรรพต คีรี ศรี บ้าง พระ จอม ชัดเขศ นะเรศ ศรี

เล่ม ๓๓

ลักษณะวงษ์

๒๑๑

แล้ว ครั้น สัก เสนี ให้ พัก พล ประทับ เข้า เทบ
ทาง ข้าง สิงขร พล นิกร ตรวจ ตรา โกลา หล บ้าง
จัด จำย บาด หมาย อยู่ อดวน ที่ บาง คน เกี่ยว
แฝก แด กรอง คา บ้าง ตัด ไม่ ปลุก พลับ พลดา
สืบ ห้า ห้อย เบน รัด วัง ข้าง ใน ทอง แด ข้าง หน้า
พระ จอม พงษ์ ธิเบดินทร์ ปิ่น นระ แล้ว อัม ของค์
พระ ลูกยา เข้า บำ ไพร สถิตย ยัง พลับ พลดา
สืบ ห้า ห้อย ที่ นอน กอง ตรวจ กัน ห้วน ๆ ไหว
พอ โพล้ เพล้ ก็ พา กัน กอง ไฟ ทั้ง ตาม ได้ จุค
โคม อร่าม เรียง บ้าง ก็ ร้อง สักกระวา เข้า หน้า หับ
มะโหรี ตี ขับ เสนาะ เลียง บ้าง ร้อง เพลง จาก ชู
จับ คู่ เคียง บ้าง มอง เมียง เลียง ถัก ของ เพื่อน กัน
บ้าง ตี กรับ ขับ โฉม เจ้า พราย แก้ว เด็ด แล้ว
วัด บำ เถโดย นั้น เทียว ยม ย่าม ออก ตลาด ไม่
ขาด วัน พบ เพื่อน กัน กิน เหล้า เม้า เซ ซาน ระ
๑ จะ กล่าว ถึง บัณฑิตา วายุกัศตร์ สิทธิศักดิ์
ฤทธิแรง กำแหง หาญ สถิตย เจ้า สักกัณท์ อันทหาร
พระยา มาร พงษ์ เพศ สักกัณท์ ทั้ง สอง เท้า พงษ์

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๑

ศักดิ์ เปน ปักขิน ช้าง เบื้อง บน กายิน เปน ยักขา
 มี ปีก หาง อย่าง ปีก สกุนา ทรง ศักดา เด็ด ถ้ำ
 ใน แผ่น ดิน ฝึ ปีก นัก กวัก ที่ ตะ โยชน์ ไม่
 หยด ยี่ โย กาลัง สิริศักดิ์ ของ ปักขิน
 พระยา ครุฑ ภูซงศ์ แด นาคิน ก็ บ่าย ภักตร์ ไผ่ บิน
 ลง ดิน ตาด ๗
 ๑ วัน หนึ่ง วายุภักตร์ ยักษ์ วิหค ก็ ไผ่ เถ
 บิน ไป ใน ไพร ดาวนท้ เทียว จับ สัตว์ กัด กิน
 ดำราญ บาน วิหค นาร รื่น เริง บัน เทิง ใจ มา
 ประสพ พบ พวก โยธา ทัพ ยักษ์ ฆยั ยื่น พินิจ
 คิด สงไสัย บ้าง นอน กอง เกดเอน ถดาด ออก
 คาช ไป รีม พิไชย พดัม พตา บรรดา พด ยักษ์
 วิหค ยก เท้า ฆยั ย่อง แอบ ไม้ มง พ่ง
 พิศ คิด ฌน เห็น ฝูง คน อัด แอ ออก แจ จน
 นี้ ไกร หนอ พา พด มา พัก ไพร อสุรี ดี ใจ กำเริบ
 ฤทธิ์ ด้วย สม คิด ตบ หัตถ์ อยู่ ห้วน ไหว แกว่ง
 กระบอง ร้อง ก้อง ประกาศ ไป แด้ว ดุย ไล่ ด้ง วาง
 มา ถดาง พด ๗

เล่ม ๓๑

ลักษณะวงษ์

๕๑๓

๑ ฝ่าย พระ เกษ สุริวงษ์ พงษ์ นะรงค์ ถิ่น พระ
เนตร ยิน เดียง โกลา หด เดียง กรวด กรัด หวัด
ทั่ว ทุก ตัว คน คิด ฉงน พระ ยิง อัสจรรย ใจ จับ
พระ ขรรค์ ศรี ศิลาห์ แฉ่ ฉิน ตาศ คอย พิฆาฏ ขาศึก
ให้ ตัก โขย เสด็จ ออก มา ยัง นอก พลับ พลา
ไชย กระจ่าง แจ้ง แสง ใส สว่าง ดิน วิหค เห็น
แผ่น โสน เข้า ใจน จับ พระ เขื่อง รับ หวด วัน
ด้วย คัน สัตย์ วิหค เท เซ พิง กับ ศิรินทร์ สกุนิน
โกรธ ใจ ตั้ง ไฟ กาล โผ ถลา ถา แฉดบ มา
โดย ฤทธิ์ เข้า เฉี่ยว คัด ใจน โจม โถม ประ หาร
หน่อ กษัตริย์ บัด บ้อง ไม่ ต้อง พาน พอมาร ให้
ถัน ถันน ดิน ะ

๒ ฝ่าย พระ หน่อ ขัตติยา นระศวร พระ ดี. พระ
วรณ อัน เน็ด ฉิน เห็น บิดร รอน รับ กับ ไพริน
พระ ร้อง เรือก ภมรินทร์ พิเลียง พลาท ตะโกน ก้อง
ร้อง ๆ จน สุก เลียง พิเลียง เคียง เข้า ประคอง
ทั้ง สอง ข้าง ประคอง พลาท ทาง ปดอบ ประโคม
พลาท พระ กร ทาง กุม กอด กุมาร ะ

๑ บ้าง พระ เกษ สุริยวงศ์ ดำรงศั ภพ เข้า รุก รม
 รั้น รั้น กับ ยักษ์า เติง ณัฒ ฉาด ฟาด พัน กระ ชื่น
 มา ยักษ์ ฤดา ไถ่ กัณ กระ ชื่น ชิด ครั้น ได้ ที่
 พระ ก็ ดี ด้วย คัน คิณย์ สักณิน หดบ หลัก เอา ปีก
 ปีก พระ จอม ภพ จักระพษ์ ผู้ ทรง ฤทธิ์ แล้ว
 ทรง ศร ประสิทธิ์ ประสาน กร ดำฤก ถึง เจ้า ตา
 พระ คามศ ซึ่ง ทรง พรต เชอ ประสิทธิ์ ประสาน ศร
 แล้ว น้ำ สาย แผลง ฝนไป ราว รอน ถูก บั๊กษ
 ถ่ม ฆาง ลง กวาง ดิน วิหค ยักษ์ ฤคร์ เลือด
 ด้วย พิศม์ ศร แล้ว ยอ กร อ่าน เวท ของ บั๊กษิน
 ที่ เจ็บ ภาย นั้น ก็ หาย ทั้ง กายิน สักณิน นิ่ง นิ่ง
 คั่น ใน เห็น สงคราม ครวี้ นั ที่ จะ เพื่อง
 เปน แท้ เทียง ทาง ที่ จะ ตัก ไชย ถ้า ได้ ที่ แล้ว
 จะ หุนี้ ให้ พัน ไภย จะ เอา ถูก รว่ม ใจ ของ มัน
 พัดัน สักณิน ได้ ที่ แล้ว เฒ่น โฉน กระ โจน โจน
 ด้วย กำถัง คัง กัณห์ พระ จอม พงษ์ องค์ อาจุ
 ไถ่ ฟาด พัน บั๊กษา เซ เท หัน ชำเลื่อง ตา ตู
 กุมาร ส้าม องค์ ก็ ส่งไดย พระองค์ โหน หนอ

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๑๕

จะ เปน โอรสา จำ จะ จับ โดม งาม ทั้ง สาม รา
ศกุนา ได้ ที่ ที่ ผดะ พถัน ผวา จับ ทั้ง สอง พี่เลี้ยง
วัด หักดี ๑๑๐ คว่า กระหวัด กุมาร มั่น โผ ถดา
พา ปิน ขึ้น เมฆัน พระ ทรง ขรรค์ แด ตาม จน
ดับ คา พระ จับ ศร ว่า จะ แผลงไม้ ทน แผลง ให้
กลาง แผลง ถัด จะ ถู โอรสา วัง ถิ่น ตาม
พื้น พระ สุธา พระ ร้อง เรียก ถู ยา ถิ่น ดง
สอง พี่เลี้ยง เคียง เข้า ประคอง ข้าง พิ ไร พถน
อัน อัง คตัง หดง พระ ทรง พุทฺธิ ชุต สดบ ดง
โศก ทรง ทั้ง สอง องค์ พระ พี่เลี้ยง ก็ โล่ก็ พวก
ไพร่ ก็ พิ ไร ออก แข็ง แข็ง ดง นิ่ง แน่ เกล็ดน ถดา
พนาสี ข้าง พวก นาง สุรางค์ นารี สอง กร
ตี ออก ให้ พิ ไร ไป พระ ทรง ภาพ ว่า ไ้ พระ ถู
เอ๋ย ไม่ ควร เถย ที่ จะ เปน เช่น นี้ ได้ สอง
พี่เลี้ยง ว่า เพียง จะ ขาด ใจ เปน ไฉน มิ ได้ แจ้ง
ประจักษ์ เถย ล่าว ถนม จึง ว่า มดทา ทิพย์ จะ
แด ถิบ ถับ ถั่ว พระ คุณ เอ๋ย พวก เสนี่ ว่า ที่ นี้
จะ ขวด เชน เมื่อไร เถย จะ ได้ พบ ประสน กัน

พระ เลิศ ดบ ว่า ทั้ง นี้ เพราะ รัก พ่อ จึง เกิด ก่อ
 ยาก แค้น แค้น กระตัญญู ต้อง พี่เลี้ยง ครอบ ครอบ
 ราช ราช ราช เทียบ เรียบ องค์ ทรง ขวัญ พระ มิดร
 นาง ดำ ธรรม ว่า สวด ธรรม พระ ทรง ศีลย์ แต่ โดด
 ดิน น้ำ เนตร สัก อดทน พวก เสน่ ว่า ที่ นี้ จะ
 ขาว ธรรม ต้อง พี่เลี้ยง ที่ ค่อน อรุณ ครอบ ต่าง
 คน ต่าง ที่ ที่ อรุณ ว่า แค้น ระกำ ดิน โดย อยู่ ไห
 หวด แต่ ไห ให้ หัน เหน อยู่ เร รวน บ้าง ที่
 ครอบ บ้าง ที่ ครัน ดิน ไฟ พระ ทรง ภาพ ว่า
 พ่อ ผู้ เพื่อน เจริญ ไม่ แด เห็น ภักดิ์ ผ่อง ผู้
 พิสมัย เคย ชม เจริญ ได้ สว่าง กระจำ ใจ บิดา ได้
 ชม ขึ้น ทุก คืบ วัน แต่ นี้ ไป ไหน เคย หัก ออก
 พ่อ จะ เกิด ก่อ กร กอด แต่ โศก ศักดิ์ อยู่
 เบน กาย แล้ว ที่ ขาย แก่ เทวณ พวก พหุ พหุณ
 จะ ภา ขา จะ ว่า พ่อ พา ลูก ผู้ ร่ม ร้อน มา
 ราม รอน รบ รับ กับ บัณฑิต ไหน จะ พัน ติณ
 เขา นิินทา ทุก เทพา ที่ จะ ขวน กัน ไย ไภย แค้น
 สวด ธรรม พระ ธรรม โศกย์ เธอ ทรง โศก

เล่ม ๓๓

ลักษณะองค์

๕๐๓
๕๐๓

คร่ำ ครวญ แต่ หวด ให้ ทุก ทเวศร์ ชุม เขา
ดำนะ ไพร ก็ พลดอย ให้ สงสาร พระ ทรง ขวรม์
กอด พระ หัตถ์ ข้า ประสาร์ ทรง สิ้น ระตะ คั้น
ไป ทั้ง บ้า พนาสน์ พงษ์ กษัตริย์ ครวตี ตั้ง
พี่เลี้ยง พลัน จึง พา พวก พงษ์นั้น เข้า พารา แต่
ตัว น้อง นี้ ไม่ ไป ให้ คน หยาม จะ ตาย ตาม
เอก องค์ โอธธา พระ ครวตี พดาง ทาง หลับ พระ
โนยนา กษัตริย์ ชด ชบ สดบ ลง สอง พี่เลี้ยง
เคียง เข้า ประคอง อ้อม ให้ กัดค กัดม อัน ชึ่ง คตัง
หลง ลำคณ ว่า ทรง ยศ เชอ ปดต ปดง ก็ ถัม
ลง แน่ นิ่ง ไม่ ตึง กาย พวก โยชา กถยา สนม
นาฏ ใจ จะ ขาด ออก ล้น ให้ ขวัญ หาย สดบ
ถัม มิ ไต่ นึก รู้ สัก กาย ตั้ง ค้อง สาย สุนี ฟาด
สัก แสน ที่ วัง ๆ สังเวช ใน เวียง ผา ยะ เยือก
เย็น เล้น หย้า พนาดี จะ จวน แจ้ง ศรี แสง พระ
จันทรี สกุนี ร้อง เพรียก ระม พร พระ
๐ บ้าง นั้น เทพเจ้า ใน เขา หดง กระคัจฉ
ทรง แสน เทวศ น้ำ เนตร ไหล เชอ สงสาร

๔๑๖
๔๑๖

ลักษณะวงษ์

เดิม ๓๓

จักรพรรดิ พระ ฌัตรี ไชย บันดาล ให้ ฝน พึ่ง
กระจาย จร ทั้ง พระ พาย ชาย พัด บุปผา เผย
หวด ระเหย ด้วย ตุ๊กตา เกสร จอม กษัตริย์
กัทยา พระดา กร ได้ ทราบ กัดน เกสร สุนา มาลัย
พงษ์ กษัตริย์ ค่อย ฝน สติ ตั้ง พร้อม ตะพรัง
พวง เพศ ทวย ทาร นาง ดาว สรรค์ กัทยา ยุพา
พาน ก็ คง คั่น ชนมาน เหมือนก่อน มา

๑ จะ ยก กลับ จับ กล่าว ถึง โอษฐ์ แค้น กำสรค
มา ใน แคน ของ บัณฑา สอง พี่เลี้ยงเลี้ยง ร้อง
ทั้ง สอง รา ทรง โศกา อยู่ ใน เล็บ สกุนี กุมาร
ร้อง กรีก พระองค์ ลั่น ตาม เมฆัน นภางค์ ทาง
วิถึ หวด ตำดุก นึก ถึง พระ ภูมิ บ้าน ชะนี
ทูนเกล้า จะ เสรว่า นึก จะ โคก ศัถย์ รัญจวน หวด
ละห้อย อัน ลูก น้อย นี้ วิคก เพียง ออก หัก เห็น
ยาก แล้วย ลูก แล้วย จะ พบ ภักตร์ จะ ค่อยหา ลูก
รัก ทุก เวลา ทั้ง หนึ่ง เนื่อ จะ เปน เพี้ย ของ
บัณฑิ ไหน ชั่ว ลูก จะ คั่น ไป เห็น หน้า สอง
พี่เลี้ยง พัง เลี้ยง กุมาร พดาง โศกา พดาง ทูต

เล่ม ๑๑

ลักษณะวงษ์

๔๑๖

ประโดม พณฺห์ เบน กำม์ แด้ว แก้ว คา ของ
พี่ เขย ไม่ พ้น เทย เรา คง ถึง ชั่ง อาลัยญ จง
หัก จิตร คิด ว่า กำม์ เรา ตาม ทน สำน ช้วน เรา
นี้ ชั่ว เดียว ไม่ เห็น ใคร ที่ จะ ช่วย ชั่ววิภร ได้
เบน จน ใจ จำจิตร จะ แด เหลียว เรา สำน คน
เห็น จะ จน เลี้ยว จริ่ง เจี้ยว จง หนอง เหนียว
นึก ใน พระ ไตร ถักษณฺ์ อัน ถึง อัน หมิ่น แด้น
ไม่ ช่วย ได้ จง ครอง ใจ วั ครร อย่า หวด หัก
ถึง พรหม มินทร อินทรา สุรา วัช อัน ที่ จัก พ้น
ตาย ไม่ เห็น มี สกุนิน ยิน เตียง ทั้ง สอง โศดา
ค่อย บิน โบก ประคอง ทั้ง สอง ศรี ขยาย เล็บ มิให้
เจ็บ ทั้ง อินทรี สกุนี รับ ร่อน ให้ เว้า มา รับ
บิน นก กวัก เดียว ประ เดียว ถึง วิหค จึง ถง
ยัง ยัง ยอด ผา วาญ มนุษย์ หยด อัน ด้วย เหมื่อย
มา สกุนา ยัง ไม่ ถ้าง ให้ วาญ วาย แล้ว
เด็ด เอา ทั้ง เถา วาสี วัค มา ผูก มัด สำน เจ้า
ไว้ เหมือน ใจ หมาย ไว้ ได้ ต้น พฤษภา สิดา
ตาย ให้ อาวรณฺ์ วัณ กาย สะท่อน ทรวง แด้ว

๔๖๐

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๓๑

ตง เต็ม ลำซด ชำระ ร้อน ใน ลำคร มุจดินท์ ที่
สระ หลวง ค้อย-เย็น ชื่น รื่น เริง บันเทิง ทรวง
ตง เต็ด ตวง ไก่สุ่มภ ประทุมมา แดน ส่องสาร เจ้า
ฟ้า กุมารเวศ น้ำ พระ เนตร คดอ คดอง ตง นอง หน้า
ดิน ๆ ก็ จม ดั้น พระ แร่ง รา เกรือ ถัดดา มิ ได้
หลุด สุด กำลั้ง กุมาร หืด พระ พัดเยิง สดุ้ง
หวาด อะเน็ด อนาคต เวทนา ดัง ครว ดังขี้ ถ้า ใคร
เห็น ก็ เปน น้ำ อนิจจัง ควร จะ ส่องเวช นึก ด้วย
หน่อ ไทย เชอ ร้อง ดั้น ก็ จม ดั้น กรรแสง เสียง
เหลียว มา ดู พัดเยิง แด้ว ร้อง ให้ พัดเยิง แด
ดู องค์ พระ ทรงไชย ก็ ร้อง ให้ นิ่ง แน่ อยู่
แต่ ดาต พระ
๑ จะ ก่อว ถึง เทวา วราฤทธิ์ ซึ่ง สติคย
รุกขา พฤษา สาร แดน ส่องเวช โฉม เจ้า จำเภา
พนม ละเลิง ดาน แด เห็น อนาคต ใจ โฉน หนอ
สาม เจ้า จำเภา ภาครร์ จ้ง นก ยักษ์ มั่น ดัง เอา
ศิว ได้ เทวฤทธิ์ คิค อัจจรรย ใจ แด้ว เถิง
ใน ทิพ เนตร ส่องเกต พด้น แดไป ทัว ทุกพนา พนมเมศ

เล่ม ๑๓ ทัศนะวงษ์ ๑๖๑
 ก็ เห็น เหตุ เดี่ยว ขึ้น ทุก สิ่ง สรรพ แล้ว นิตร
 มารดา มา จาก กัน ต้อง สำป องค์ ทรง ขวมน
 พระ พรหม มา แต่ มารดา บวช สว่าง อยู่ กลาง ชัย
 พะชิ กษัตริย์ พา องค์ โอรีธา มา แรม ค้าง อยู่
 กลาง พนาอา ดูกุณา ไป พบ ได้ รบ รอน
 มัน โดบ ฉาบ คาบ พา เจ้า มา นี้ นั้น ต้อง
 พะเลียง องค์ พระ ทรง ศร พะเลียง นี้ ก็ เป็น กำม
 จึง จำ จร จร นคร เขียว ใจ มา ใน ดง ต่อ
 พร้อม ภักตร์ จึง จะ พัน ที่ สำป สรร ท้าว เทวัน
 เห็น เหตุ ค้าง หลง จำ จะ ช่วย ชีพ ไว้ ให้ กัน
 คง นึก จำนะค้ แล้ว แผลง จำรง กาย เป็น คน
 แก่ รูป ชะแร ชะรา ร้าง ถือไม้เท้า ก้าว ย่าง มา
 ตัด หวาย เป็น ที่ เทียว หลง ทาง มา ทัก ทาย
 เป็น โฉน โฉม ฉาย ต้อง ผูก พันธุ์ คา นี้ หลง ถิ่น
 ทาง มา กลาง ชัย ใคร มา นัด เจ้า เล่า จึง ไศก
 ศ้อย พระ โฉม งาม พัง ถาม ตา พราหมณ์ พัน
 พดาง ลำค้ำย ว่า คน หลง หน ทาง ดู เนื้อ หน้ง
 ยาน ยึด กระหัด หอบ ไม่ สม ประกอบ กา ยา ชะรา

ว่าง ดยีน พตาง ทาง เต่า ตา เต่า พตาง คัง
 แต่ ร้าง นักรเศ มา แรม ไพร จน นก ยักษ์ มัน ไป
 ถัก มา ถึง นี้ เห็น ชีวี่ จะ ไม่ รอด ครอบ ได้
 เทพา หัง ให้ระทด สดุดใจ จึง ปรา ใต้ คอบ ดาร
 กุมารรา ข้า จะ ช่วย โถม งาม ทั้ง ล้าม เจ้า ย่า
 โคก เศร้า ชีวี่ ไม่ ถึงขาร พระ ตรัด พตาง ทาง
 ทั้ง เดา ถัดตา จาก หัดถา ทั้ง ล้าม กุมาร พถัน

๑ แดน ถึงดาร จักรพงษ์ พระ ทรง โคม ค่อย
 สร้าง เลื่อม ที่ โหมนส์ ศัลย์ ประนม นว นอบ นบ
 อพวิณฑ์ เมตตา ดิน ช่วย ชีพ ไม่ วาย ชนม์ จะ
 ไป ไหน หาดน น้อย จะ ไป ด้วย ถึง มอด ม้วย
 ตาม แต่ กุศล ผล เทพ พัง หน่อ นาม ทั้ง ล้าม
 คน ภูวดล จะ แดง ให้ แจ้ง การ อัน ตา น
 หรือ คือ เทพ เทเวศร์ ได้ ทราบ เหตุ แดน สู้ ที่
 ถึงดาร พระ ตรัด พตาง ทาง อันตระทาน ที่ กาย
 แก่ ที่ บันดาล ไป โดย ใจ กลับ เป็น องค์ เทพบุตร
 วิสุต เหลือง เชบ ทรง เครื่อง เือง รอง อัน ผ่องใส
 กุมาร ทศนา มา แจ้ง ใจ บ้าง ให้อักราบ ท้าวยไทย

เล่ม ๑๑

ลักษณะวงษ์

๕๒๓

เทวีน พถัน ซึ่ง ไบรต ปราณ เหมือน ประทาน ชื่อว่า
วาท ขอ รอง บาท ไป ก่อว่า จะ อาสัญ พบ
พระองค์ ที่ การุญ มี คุณ ครัน ตาม ชีวัน จะ ขอ
พึง พระ เสดชา ะ

๑ ท้าว เพศวร์ สังสาร ญมาร นัก ยิ่ง สุด รัก
โลมนันต์ เสน่หา พจนาคถ์ ครัส ประภาศ กับ ตาม รา
สุด บัญญา ที่ จะ อยู่ ไม่ คู่ ควร แล้ว ชี ช้อง มรรคา
พะนา ให้ ให้ พ่อ ไป จง เจริญ เร่ง เดิน ค่อน ถ้า
นาน นัก บัณฑิตา จะ มา กอน ทราม สังวน เจ้า จง
จำ หน ทาง จร ไป ทาง ทิศ บุรพา พนาสนันท์
ท้าว เทวีน จึง ประทาน พระ แสง ศร ไป กลางไพร
พ่อ จะ ได้ สำหรับ กร อัน ศิลา ศร นี้ ประสิทธิ์
ประสาสน์ ครัน จะ นัก เอา อัน ไต แล้ว ทรง ศิลา
ก็ ให้ สัน สม สติ ทุก สิ่ง สรรพ์ เมื่อ เจ้า จะ เดินไป
ใน ไพร วัน ระมัด มั่น พ่อ อย่า หมิ่น ประมาท องค์
อัน ศร ศิลา อย่า ได้ วางไว้ ห่วง หักถ้ จะ เคื่อง รัด
ขุ่น แค้น เมื่อ ถ่ม หลง อย่า วาง ใจ ไพริน หมิ่น
ณรงค์ ระวัง องค์ อย่า ให้ อับ ประมาณ มี ะ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

๑ เขย ตั้ง ดั้น เสว็จ แล้ว ก็ สู้เบ หาย คั้น
 หิมาณ พรณราย มณี่ ศรี ฝ่าย พระ จอม ปั้น
 เกษ ทมเรศ ศรี กับ สอง ศรี พี่เลี้ยง ให้ เบี่ยง
 ใจ จะ แด ซ้าย เห็น แด ซ้าย รุกขา เข็น ดิ้น
 พลงทาง เดิน น้ำ เนรม์ ไหล สอง พี่เลี้ยง เคียง
 ประกอง พระน้องไว้ ค้าง ก็ ให้ ต่าง ก็ ไหย จนโรย
 แรง แล่น สดสาร พระ กุมาร ไอรสา เจ้า โสภามี
 ได้ วาย กรรณัง ต้ม ถัง เกลือก เล็ก ทรง ดำรงค
 แรง ค่อย ขึ้น แวง กาย เดิน ดำเนิน มา จน นาม
 เหนียว เกี้ยว กาย เปน ราย รั้ว ให้ ไหย หิว
 หอบ หวต ระเห หา สุริย์ ศรี สอด สอง ค้อง กา ย่า
 พระ กรรฐา ผาต เฉือก ทูม ชน พระ เสโท หยด
 ย้อย ลง ตาม ไหล พระ หักไทย ร้อน รุ่ม ทุก ชุม ชน
 พระองค์ ย่อน สด จะ ตั้ง ประทัง ทน จอม สกนธ
 พี่เลี้ยง เพียง ขาด ใจ โอ้ ว่า พี่ ทั้ง สอง ของ น้อง
 เอ๋ย ที่ ไหน เคย น้อง นี้ จะ เดินได้ เห็น ชีวิตนี้
 จะ วาง อยู่ กลาง ไฟ โอ้ ที่ ไหน ชีพ เรา จะ
 ยืน นาน สุก ดะห้อย แล่น ระหาย กระส่าย ลินธ

เล่ม ๑๑

ลักษณะ

๒๕

ใน กายิน ร้อน เริง ตัง เพลิง ฝนตก ลอย พี่เลี้ยง
ปลดอบ โฉม ประ โถม ตาน พ่อ ย่า ต่วน เต ตาด
ไป นก เถย เปน กำม้ แถ้ว แก้ว ตา เมื่อ ยาม ยาก
ถึง ละ ยาก ก็ ละ ได้ คี ไหน เสวย อุล้า หยา ยาม
เกิด ทราม เขย พระ น้อย เอ้ย มี กำม้ ก็ จำ เปน
ให้ ตก ยาก จาก เมือง มา เคื่อง แก้ว เปน สด แสง
ทรพต เปน คน เชิญ ต้อง เดิน บุก บ้า ไพร ได้ ยาก
เย็น พี่ ก็ เห็น พ่อ ก็ รู้ อยู่ แก่ ตา

๑ นำ สงสาร ต้อง ศรั พระ พี่เลี้ยง กระบี่ เลื่อง
ปลดอบ น้อย เลื่อนหา ออก แจ้ว ๆ อยู่ ใน แหว พนาควา
พตาง อัม องค์ อนุชา พระ น้อย ชาย

๑ ละ ยก กลับ จับ ถ้าว ถึง บักรบ ค่อย คตาย
ร้อน ขึ้น จาก กระแส สาย บิน พระโยม โฉม ขึ้น
ทะยาน กาย เขม้น หมาย มั่ง ส้ม กุมารา
ครั้น ถึง ที่ เขา เชน เนิน สีขร ท้าว บักรบ เหลียว
ซ้าย แล้ว แด ขวา ไม่ เห็น เจ้า โฉม งาม ทั้ง ส้ม
รา สดกนา นึก อัจฉรย์ ใจ แล้ว แด เห็น
เถาว์ดี ที่ พัน หัดถ์ ก็ รู้ ชัด ว่า มัน แก่ กัน ไป ได้

๕๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๑

จะ หอบ หัก ช้อน คน อยู่ หน ไต ที่ ไหน ไป มัน
จะ พัน กับ กร กู แล้ว ผาด แผลง ฤทธิรงค์ ด้วย
ของอาจ พฤษภา ซาศ์ ล้ม เอน วรรณ ถู กระณา
เชื้อ เลื้อย สิงห์ ก็ จึ่ง พร ให้ พรัน ตัว กอว์ กู เข้า
แฝง รก ท้าว บัณฑิต บิน โถม ขึ้น เวหา ฟุ้ง
บัณฑา ครึก ครื้น ก็ ตื่น ตก ด้วย กอว์ ฤทธิ อสุรา
พระยา นก ต่าง วิหค ช้อน เร้น ไม่ เห็น คน ท้าว
บัณฑา รา ร่อน แล้ว แด เหลียว ตาม ไพร เชี่ยว
สัด แผลง ทุก แห่ง หน จึง เห็น เจ้า โถม งาม
ทะลุ ตาม คน เคียว เดิน ตัน ตัน ตง อยู่ ไร ๆ
ที่เลี้ยง เหลียว เห็น ยักษ์ ก็ หืด จึ่ง ต่าง ถ่ม กิ่ง
หัดบิ ตา ไม่ ตก ได้ พระ กุมาร ตาน แด ไป แต่ โกล
แขง พระไทย ขึ้น คร เว้น พัดนี้ ประนม หัตถ์
มัสการ ขึ้น วาง เกษ แล้ว แผลง คร พรหม
เมศ ตัน ตัน ก็ เบี่ยง ๆ เลี้ยว ก้อง พนาวัน
ก็ เกิด เปน คีรี วัน ขึ้น เรียง ราย สักด กัน กัด
ขวาง หน ทาง ยักษ์ วิหค โถม โจม หัก ตัง จิตร์
หมาย กระบอง ตี คีรี แดก ประกาย พราย แดก

เล่ม ๓๓

ลักษณะวงษ์

๕๒๗

กระจ่าย แล้ว ก็ เกิด ขึ้น บัดดล เห็น สุต คิต แล้ว ก็
จับ กระบอง โดด ทะดอง โดด เหาะ เหาะ ขึ้น เวหน
จะ ข้าม เขา ก็ สูง ถึง บัดดล ให้ สุต จน แล้ว
ดง นั้ ใน แดน ดิน จึง ขำแรก แซก พัน บาตาด
ดิน ก็ เกิดขึ้น ก่อถัน แด ล้วน แต่ ก้อน หิว ให้
สุต ฤทธิ สุต คิต สกุนิน ขึ้น จาก ดิน เหลือย นั้
อยู่ นั้ เนิน

ระ

๑ บ้าง พระองค์ ทรง ยศ ไอรดา เมื่อ ทรง ศร
เทวา เปน เขา เขิน ขึ้น ขึ้น ทาง ทาง พา กัน รืบ
เดิน ระหก ระเหิน หิว หอย ระทวย องค์ บันดู
ถึง สระ หนึ่ง นั้ ยาว ใหญ่ วารี ใส เบรียม ปริม
ริม สระ สระ กระจับ ออก ดอก โกงมูท มุขบงษ์
ระ รื่น ทรง เสาวรงค์ เรณู นวต แมตง ภู คลัง
เกล้า เอา เกสร ระจ่าย จร ถัด ฟัง จรุง ทอด
มัจฉา ว้าย หัน เท อยู่ เระ รวน กระให้ ทอด หัน
หา ปลา หาง แดง ผูก พิมพา พา พวก พัน ฟอง ฟัง
เขม้น มุ่ง หมาย หมู่ แสง แสง อนาคต ฟาด
ชะนาง อยู่ ถัด ปรัง ชะแวง แวง เทวียง วัด

๕๒๔

ลักษณะวงษ์

เดิม คค

กัต กระตึง เหล่า ปลา พรหม ดู ส้ม ทวี เนตร์ หน้า
กุ่มก็ พบ กุ่มภา เหวา อัง สลัด หลบ พบ สดาด
เข้า พาด พิว ปลา เสือ สิงห์ ดอย เล่น ออก เบน
แพ ชะโล ใหญ่ โต ได้ กระตัก รุก คลุม พุก
ราย เรียง เคียง กระบะ - ปลา คาง เนิ่น ๆ คาง ซำ
เลื่อง แด กระแห แห่ หมู ร่ม อหุม พอน พระ
๑ สอง พี่เลี้ยง อัม อวัก พระ ทรง ศิลาบ ดง สระ
สร้ง วาริน สระโมสร เ็น วะเวีย เนิ่น ชื่น ริม ลำคร
หอม ขวง ดง น้ำ สุกนธศ์ ดง ว้าย แหวก บุษบ ษ์
อยู่ ไหว ๆ บ้าง ตัด ได้ ดอก สดุดะกข มา
ถวาย จอม พงษ์ พระ ทรง ยศ กระจับ สด พดาง
เสวย สว่าง ใจ แด้ว พา กัน ชื่น พลัน จาก สระ
ศรี สติภย ที่ รุกขา ต้น หวี ใหญ่ เสี่ยง
ต้นนี้ จักจะจัน เร ไร ไพร พระ ทรามโว เณ
องค์ ลง ไถยา สอง พี่เลี้ยง นอน เคียง ประคอง
ข้าง ค่อย เชื้อม สร้าง แสน โศก ที่ ไหย हा ดม
พระ พาย ชาย พัด บุษมา มา ทั้ง สาม รา หลับ
เรื้อย ด้วย เนิ่นย กาย พระ

๑ จะ กล่าว ถึง ภูซงค์ อัน ทรง เคย เป็น จอม
 เกษ นาคน ขึ้น ทิ้ง หาย ผ่าน พิภพ บาดาล สำนวณ
 ภาย ปราสาท พราย ล้วน แล้ว ด้วย แก้ว ทอง มี
 พระ เขต ถัดยา ยุพา ภาคร์ นรลัญณ์ ผ่อง
 ศรี ไม่ มี ส่อง ชัย อิศร์ อินทรีย์ ดัง ทา ทอง
 ดู ผิด ผ่อง ผุด ผาด สอด องค์ ได้ ครอบ ครอบ
 ลาว สวรรค์ กำเนิด นาฏ บำพรอ ราช ชู จิตร พิศวง
 เปน ยอด รัก แสง สด ท้าว ภูซงค์ เอก อนงค์
 นาคาไม่ วาคน วัน หนึ่ง องค์ พระ ผัว ทรง พิภพ นาค
 นิยม ขยอก นึก จะ ไป เทียว ไพร ดินท แล้ว ตรัส
 ขวน ถัดยา ยุพา พิน ละพวง พว้อม นาคิน สนม ใน
 กับ โยช วาสุกรี เด่น นาค ประมาณ มาก กับ
 ส่อง สดโขย ขึ้น ตาม ปล่อง ช้อง สัน พระ เวียง
 ไชย ครั้น ถึง ไพร เปลี่ยน แปลง กายา พลัน เปน
 มนุษย์ ผุด ผ่อง ถอด เอี่ยม ล้วน รุ่ง เรือง รูป
 ทรง อัน เด็ก ฉนิ ท้าว ภูซงค์ กับ องค์ สดุดา จันทร
 ดัง เทวน ใน สุฐาน พิมาน เมือง เหล่า พวก
 นาง สุรางค์ สนม นาฏ ดู ผุด ผาด ทรง ศรี นว

๕๗๐
๕๗๑

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๑๓

เหลื่อง เหลี้ยว ชะม้อย ซ้อย เมตร์ ๑๓ ซ้ำเหลื่อง
จะ ย่าง เยื่อง ดัง นาง สรรางค์ รำ เป็น พวก ๆ เทียว
ไป ไน ไพร เกื่อน บ้าง ชวน พวก พา เพื่อนไป เทียว
ถ้า ร้อง ดกร ยัก กอดม เล่น ถ้า ๆ ดัง นัง
ทำ บท กรับ ะบบี คร บ้าง ร้อง สักกระว่า ว่า ซ้ำ
เจ้า หงษ์ เก็บ จำปา กาหลง มา ทัด ห เห็น นาง
แย้ม นาง เหลี้ยว อยก เกรี้ยว กร บ้าง เคียง คู่ ยุค
มือ กัน เดิน คงอ บ้าง โนม กิ่ง ชิง เก็บ ลำดวน
ได้ ไม่ อยาใจ เบ็ด นม ผ้า ห่ม ห่อ บ้าง วัง
ไขว่ หาไม้ กิ่ง ๆ มา ทำ ขอ เทียว กิ่ง แล้ว
ชิง กัน

๒๕

๑ ท้าว ภูซงค์ กับ องค์ มะเหสี ชวน กัน ซ้ำ ชม
ไม้ ไน ไพร สันต์ พิกัด แก้ว ไกรฐ เกษ กระลำกัน
หย้า ฝั้น จันดณา พะยอม ดง ต้น บุนนาค กรวย
น้ำ ตา พยัคฆ์ สี เตี้ยด ตัก ยีบ จำปา มะหา หงษ์
ชกฤณา ว่า ร่าย อยู่ ไน ดง บ้าง ก็ ส่ง เลี้ยง ร้อง
ก้อง พะนา นก เค้า โมง มอญ เมือง เจ้า เคียง คู่
นก เขา คู ขาน จัน บน ชาน ผา ต้อง กษัตริย์ ชม

เล่ม ๑๓

ลักษณะ

๕๖๑

เพ็ญ เจริญ คา ลีดา มา โกลั สระ กระแล ชน ราช

๑ บ้าง พระ ไพร จอม เจ้า ลำเนา ผา เห็น โยธา
พลไกร ทั้ง ไพร สนต์ แด่ ถ้วน เหล่า นาคา พลา

พล ถาวร พหล นงนุช ท้าว ภูงศ์ พระ ไพร พฤษ
นึ่ง นึก พินิจ พิศ แด่ บ้อง ปัด เนตร นาค ให้ แด

ทอง มิ ได้ เห็น โฉม งาน ทั้ง สยาม องค์ เว้น
แต่ องค์ พระ ผู้ ผ่าน บาดาล ดิน แต่ บรรดา นาคี

ก็ ดี เดียง ไม่ อาจ เคียง โกลั องค์ พระ ทรง ศิษย์
ด้วย เทชะ จอม เจ้า เขา คีรีนทร์ กำบัง สัน

พวก พล ท้าว นาคี ราช

๑ จอม บาดาล ดาน แด่ ตะกั้ว เหล็กยาว ตาม
ไพร เชี่ยว อย องค์ พระ โฉม ศรี สนิท นอน กร

พาด พระ นาคี กับ ถ้อง ศรี พื้เคียง อยู่ เคียง องค์
เจ้า กรง นาค แด่ เห็น ให้ แปลก จิตร นึ่ง พินิจ

อัน ชึง ตั่ง หลง ชี พระ หักถั ตรัส บอก แก่
โฉม ยง พระ น้อง จง แด่ ตาม ตรง นี้ ไป มนุษย์

น้อย ไหน มา นอน อยู่ ไน่น นัน ดู ฌิว พรรณ ะออ
ของ ช้าง ผ่อง ใต้ ทั้ง สยาม คน ดัน เกิน มา นอน

๕๗๒

ลักษณะ

เล่ม ๑๓

โพธิ์ ทรง ชี พื ชี ไป นะ แจ่ม จันทร พระ เทลิน
ผิน ภักตร์ พอ พม เสดร์ ยอดเรศ ปี่ เปรม
เกษม ฉันท์ ถ้วน น้อย ๆ นวล หน้า วิดาจรรณ
แล้ว รุด องค์ ทรง จรรณ พระ สามี เปน บุญ แล้ว
มา ประทีป ประเดิฐ์ ดั้ แก้ว เกิด กลาง ป่า พน สี่
เรา ไร่ บุรุษ จะ บำรุง พระ บุรุษ ก็ ส้ม ที่ นึก ได้
ตัว ใจ จง แล้ว ลือ อะค้ ทรง เข้า ใบ ยืน ชิด
นั่ง พินิจ แด ยัง คดิ่ง ทอง กุมาร น้อย นอก กลาง
สีอาว องค์ พระ รูป ทรง ยศ ยাত্র สอาด คา
ที่ นอก ข้าง จะ เปน พี่ ก็ มีด เพศ ดู หน้า เนตร
ก็ เห็น ผิด กัน นึก หน้า แค พินิจ พิศ ดู สิงหรา
เห็น กร กุม ลำตรา อัน ไซย ชาญ ย่อง ขยับ
จับ ศร ยุค กร ฉันท์ ห่อ จอม ขวัญ แฉ่น สู้ด ที่
ส่งสาร มา หลับ ใหล อยู่ ทำ ไม ใน ดง คาร
ถ้วน แค พอก เม่า พาด พนั ฉิน พระ โดม ศรั ยิน
เสียง ตำ น้อย บดก ผวา ตก ถ่ม เนตร ขึ้น คอว่า
คิดบ่ เห็น พระองค์ พงษ์ จอม บาดาด ดิน กับ
ยุจิน นางลักษณ ภักศิน ทั้ง พอก พล กงัน เกิดขึ้น

เล่ม ๓๓

ลักษณะวงษ์

๕๒๗

ประหลาด จิตร ลำกัญ คิด ว่า กษัตริย์ ทรง ทรง
ศรี ประพาศ บำ มา ชม พนาดี กับ ลาว ศรี แสง
สุรางค์ นาง กำเนิด นั้ พินิจ พิศวง ด้วย ชั่ง ใดย
ประหลาด ใจ ทูต ตาม ทุก สิ่ง ถรรพ์ ต้อง พระองค์
นี้ เปน ฤษี เทวา วัน หรือ สุมรรณ กระษัตรา เจ้า
ราชนิ นี พา พด กลั่น เกตุอัน จะ ไป ไหน เห็น
หลับ ใหล แล้ว มา ลัก เอา ศรี ศิณี บ้าง พระ จอม
นาคา ท้าว นาคิน กับ ยุกิน อัม ะไม อยู่ ไป มา

๑ แล้ว ตรัส ปะจบ ตอบ คำ กุมารศ บรรหาร
เหตุ จะ ให้ หาย ที่ ถังชา เรา ต้อง องค์ ใช้ พงษ์
ท้าว เทวา เรา เปน เจ้า นาคา อยู่ มาตาธ เรา
พา พด เทียว ประพาศ พนาเวศ มา พบ องค์ ทรง
เดช น้า องค์าร เปน ไร เถ่า จึง เจ้า ถ้าภา พด
จาก ถฐาน ซึ่ง ถกิตย พนม วัน เจ้า ต้อง ศรี จะ
เปน พี หรือ เปน น้อย ไฉน ต้อง บุร บำ พนาดีอันท์
เปน กษัตริย์ หรือ เปน จอม พนา วัน หรือ จอม
ขวัญ เจ้า จง แจ้ง คดี มี ได้ พบ เจ้า เรา รัก นี้ แสง
สุต ยิ่ง กว่า บุร ที่ บังเกิด ประเสริฐ ศรี มา เกิด

มา พ่อ มา ไป ชานี้ ไป ครอง กรุง นาคี เมือง
 บาตาต พ่อ ไร่ บุตร สุก สาย หัก ชาย หญิง จะ
 เปน มิ่ง ภพใคร มะไฮย สุฐาน เมื่อ เรา ใช้ เกือบ
 ไก่ จะ ถึง กาด ชนมาน จะ ได้ ฝาก เจ้า
 ดวง ใจ พระ

๑ พระ कुमार พัง สวรรค์ กษัตริย์ ยก พระ
 หัตถ์ ขึ้น ประนม บังคม ไหว้ ค่อย เสื่อม สว่าง บาง
 เบา บันเทา ใจ แล้ว ทูล ไป ยก ขอ แต่ ข้อ ความ
 ตั้ง แต่ จาก ชานี้ บุรี ร้าง มา แรม ทาง กลาง
 บำ พนา พนาม จน เกิด เชิญ เปน เนวงศ์ ทำ
 สงคราม นั้น ทั้ง สืบ สืบบรรณ มั่น พา มา มั่น
 ผูก มัด รัต ไหว้ ทั้ง สืบ สืบ หมายถึง จะ กิน ตู รัก
 เปน ภักษา นี้ บุญ ช่วย รอก ด้วย ท้าว เทวา อัน
 ต้อง รา พี่เลี้ยง ผู้ ร่วม ใจ พระ

๑ จอม บาตาต พัง สวรรค์ พระ ยอด รัก พระ ทรง
 ศักดิ์ สังเวช น้ำ เนตร ไหล นาง อิศรี โสกา ด้วย
 อาไถย พดาง อัม องค์ ทราม ไวย ขึ้น เพลา พลัน
 ประ โทม รูป ปฤษฎางค์ ทาง เถตย เจ้า พ่อ เขย

เดิม จก

ลักษณะวงษ์

๔๗๕

เคื่อง แก้ว แค้น กระศัลย์ แต่ น้อย ๆ ก็ ได้ ยาก
ลำบาก ครั้น ไป ด้วย กัน อยู่ กับ แม่ เกิด ลูก รัก

๑ พระ กุมาร พัง สวรรค์ น้อม เคียร ประ นม
เนียร ทูต องค์ พระ ทรง ศักดิ์ ที่ ท่าน โปรด บรานี
อารีย์ รัก พระ คุณ หนัก แม้น เหมือน พระ มารดา
จะ แหวกใส ใจ หว่าง บน ถ้าง เกษ ซึ่ง สังเวช ลูก
น้อย นี้ หนัก หนา แล้ว เลื่อน องค์ ลง จาก ท้าว นา
คา มา ปลุก พี่ สอง ราให้ ตื่น พลัน พี่ เลี้ยง เหลียว
เห็น พด ออก ถัด ถัด น้า ขนาด ใจ หาย พระ
ไทย สั้น แล้ว ทูต ถาม จอม พงษ์ พระ ทรง ชรรณ
ไวรา ชานัน ถ้อม เรา ไว้ รอบ องค์ จะ หลบ หลีก
ไป อย่าง ไร ไฉน เจ้า ที่ นี้ เรา ชั่วครู่ จะ ผุย ผง
ชยัม ลูก จะ เร้น เข้า ใน ตง พระ จอม พงษ์ ยุค กร
พี่ เลี้ยง พลัน แล้ว จึ่ง เล่า เรื่อง ตาม เนื้อ ความ หลั่ง
พี่ เลี้ยง พัง ปรี เปรม เกษม สิ้นดี พดาง ยก กร
อุณ ประนม บังคม คัด อภิวันท์ ถัดยา ท้าว นาคิน
ดวง กษัตริย์ คราวดี ส่นอง กับ สอง ศรี น้อย เท่า นี้

๔๓๖

ลักษณะ

เล่ม ๑๑

เดิน ได้ ใน ไพร ลินท์ จะ รับ เจ้า ไป อยู่ ใน บุนน
อย่า รากิน เคียง ขัดใน หักไทย สอง พี่เลี้ยง พัง สอง
กษัตริย์รัต โสมนัส หม่น หมอง ค่อย ผ่องใส
ต่าง ๆ สันทนา เปน ฮาโดย จน เกือบ ไกล สุริยัน
สนทยา ท้าว ภูซังค์ อัม องค์ พระ ยอด ยาก เล่น
มาก เวียง รวย ทั้ง ข้าย ขวา ดง ช่างรก แทรก
พื้น พระ สุธา ถึง พารา เข้า ยัง พระ วัง ใน เล็ดจ
นัง เหลือ บัดถึงกั วิเชียร โชติ ก็ ปราโมทย์ ยิ้ม
ยิ้ม อยู่ แจ่มใส จึง จิต ตก เสน่ ศุกร ไกร ประ
ทาน ให้ โฉม งาม พระ ทรม งาม มะหาด เด็ก
เด็ก ๆ ล้วน น้อย ๆ ได้ ห้า ร้อย แก้ว ถิ่น ช่าง
สรรพ ส้ม แล้ว จิต แรง เสน่ เปน สี่ กรม ชัก
สนม พนัก งาน อัน งาม งอน จันทน์ กับ พระ
วงษ์ เทวา วาศ เปน พี่เลี้ยง เคียง อาสน์ พระ ทรงศร
แล้ว ประทาน ปราง รัตน์ อัน บวร รัก กุมาร ภุชร
ดง ดวง ใจ สอง กษัตริย์ แดน โสมนัส นัก วรร
ภักตร์ เพียง จันทร จารัสไซ ตำราญ รมย์ อยู่ ใน
ปราง ปรางสาทไชย ทั้ง แค ได้ บุตรา มา ขาน

เล่ม ๑๓

ลักษณะ

๕๓๓

๑ ฝ่าย พระ ยศธ ถึงดาว กุมาร น้อย แล่น จะห้อย
ค้อย หาย กรรแสง ศรี ทุก เข้า เย็น เล่น ด้วย ลูก
นาค กับ ทั้ง พี่ พี่เลี้ยง ผู้ รวบรวม ใจ ครั้น รุ่ง เข้า
ขึ้น เฝ้า ต้อง กษัตริย์ พวก เด็ก ๆ เป็น ชนิด แด
ไล้ว เด็ดจ หนึ่ง เห็นอ หลัง มะโน โผย เสนา ใน
ล้อม องค์ พระ ทรง ยศ พี่ เลี้ยง มนุษย์ ยุค บังเหียน
ทั้ง ซ้าย ขวา ต้อง พี่เลี้ยง นาคา ถวาย ถอด สิ้น
ขอ หย่า ย่าง เท้า ก้าว พยัค แล้ว ก็ บทจร ยัง
เข้า วง พัตน์ ครั้น ถึง จึง ประหนด บทศรี ท้าว
นาค อัม องค์ แล้ว รับ ขวัญ ประจง จวบ โฉม
มณี วิถาวรรณ เพื่อ จอม ขวัญ ดวง จิตร ของ
มิดา มาระศรี ว่า มา นี้ จะ ขอ อัม เพื่อ ให้ นุ่ม
แล่น สดุด เสนาแม่ รัก เจ้า เท้า เทียม กับ ดวง
ตา แก่ กอด จวบ ภักตรา ตำราญ บาน กุมารศรี
กัม เกลศ ลง กราบ บาท อภิวัต แล้ว ก็ ทูล ส่นอง
ตำรา แต่ เพียง ลูก มา อยู่ ใน บาตาธ แล่น
ตำราญ เป็น คู่ ส่นกนี้ ครั้น ต้อง กษัตริย์ พัง
ตำรา ตำราญ วัน ค่าง ชม ชื่น ปรี เปรม เกษม สิ้น

พระ กุมาร กราบ ก้ม บังคม คัด แล้ว ทูต ถา ทรง
 ขวรม์ ท้าว นาดี แลวง หา มา ถาน สนาม เถ่น
 เวตา เยน ให้ ด้ต ซึ่ง หักถี พวก ม้า ผูก ม้า ถ้วน
 ที่ คัว ตี ก็ กรู กรู วัง ผิด กัน ฮัด แอ ม้า พ่อ
 ถัน พถันให้ กระเทียม คัก ช้าง สือก ไถ่ ร้อง ประ
 แปรัน แปร อ้าย คน ผัด วัง รุก ไม่ หยุต แด วัง
 ออก แด่ วาง เข้า ประรา ทัน อ้าย ช้าง อดย งา
 ช้อน ประรา เดย แล้ว วัง เดย แล่น ร้อง ระวัง
 หัน อ้าย คน ชี บน คอ ถง ขอ ทัน คน ดู ดัน
 วัง ถัม ไม่ สัม ประเกี ผัว ห่ม หาย กาย เปลา
 เข้า ไต้ ถน ก็ วัง หมน ผัว ผ่อน ออก ถ่อน จี
 พวก ผู หญิง วัง ไหว ไพร ผู ตี เบียด เลียด สี
 ลับ สัน ปะ ปน กัน ะ

๑ ฝ่าย พระ หน่อ สุริวงษ์ อนัน ทรง เสด็จ
 จอ แจ ทอด พระ เนตร แล้ว สรวอด สันต์ แล้ว ทรง
 ม้า คอบ แย่ง ขึ้น แข่ง กัน ทรง คลี คัด ตี คัดอง ดู
 ว่อง ใจ ด้วย เสนา คอย ท้า เวตา เข้า พระ
 ขึ้น แล้ว ต้อง ภักตวิย ไม่ ขาด สาย อะเจิง เถ่น

เล่ม ๓๓

ลักษณะวงษ์

๔๗๕

มิได้ เว้น พระไทย สบาย จน จ้ม ฝ่าย ทรง ฤทธิ
พระ บิดร

ชะ

๑ จะ กล่าว ถอด ย้อน ถอด ไป จับ คั้น ถึง
จอม พด โมติศ อติศ กับ ลาว สรรค์ กติยา
พระตา กร ทรง ร้อน อยู่ ที่ คีรี วัน แต่ ครู่
ครวญ หวด หว ถึง โอษฐ์ แล่น กำสรต มิ ได้ วาย
ที่ โคก ศักดิ์ เลี้ยง ระม ทั้ง ดนม นาง กำนัด ตั้ง
จักระจัน แจ้ว ๆ พระนาถา น้ำ ถึงสาร จอม พงษ์
องค์ กษัตริย์ โทมณัศ แล่น สด ที่ โหย หว มิ
ได้ วาง เว้น พระ ชดนา พระ ภักตรา มัว หมอง
ตะออง นวด ถึง ยาม สรง มิ ได้ สรง เผ้า ทรง โคก
แล่น วิโยค รวนโรย อยู่ โหย หวด ยาม มันทม
ก็ ตรม ระกำ ครวญ พระ ผิด นวด สด สด สด
ดง เพ็ชร คีรี กับ พระ ศรี พนม มาศ บัคม บาท
ทูล โถม พระ โถม ระหง จะ เผ้า โคก อยู่ ชะนี้
มิ ใน ดง เห็น ว่า คง จะ ไม่ แจ้ว ประจักษ์ ใจ
จึง ตรัส ถาม ไหรา พฤตมา จารีย์ ให้ คุณ หว กุ
ให้ เห็น จะ เปน ไนน จะ ม้วย มอด หรือ จะ รอด

๔๔๐.

๕๙๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๑

ชื่อว่า ไถย

พระ จอม ไตร ชินดิษฐ์ จง จินตนา

๑ ได้ ทรง พัง คำ ทูต ขาดูร ดับ ค่อย คลาย

กัณฑ์ เทวศ ถวิล หา เบื่อน พระ ภักตร์ ทัก ตาม

คาโหรา จง ตฤก ครา ดู ให้ แน่ กระแส ความ

อัน พระองค์ ทรง ยศ โอรัส รัก จง ทาย ทัก ให้

กระจำง ใน ทาง ตาม คาโหร เฒ่า กัม เถลั่ว แล้ว

จับ ยาม ตั้งเกศ ตาม ไสยแพศ คัมภีร์ เวียน แล้ว

ทูล ทัก ตาม ลักษณะ โดลก เรื่อง พ่อ มิ่ง เมือง

ทรง ยศ ทศเศียร มา ถอบ ถักโถม งาม โดย ความ

เพียร แต่ วน เวียน คง ได้ ประลัม พบ บุตรา

๑ ได้ ทรง พัง ไหร ทาย วาย เทวศ ตรัย ยด

องค์ ทรง เคชโอรสา เห็น จะ พบ เจ้า จริ่ง เจียว

หรือ คา เห็น ไม่ ข้า คง จะ ประ ขอ ประทาน คำ

แห่ง เจ้า ดวง จิตร อยู่ ทิศ ไหน ขอ รับ ไป

ตาม เกลี้ยง เกลี้ยง อิศณ โกลด หรือ โกลด ที่ จะ

ไป พฤตมา จารีย์ ขอ ประทาน เห็น จะ ข้า อยู่

มา วัน ใน คำหรับ ว่า ได้ ตาม นั้น ยอด ไหญ่

ต่อ พาน ไป จึง จะ ประ พระ จอม ขวัญ เจียน จะ

เด่ม ๑๓ ฤกษ์ณวงษ์ ๕๕๑
 แปรถ เมื่อ จะ พบ ประสพ กัน ไม่ แน่น มั่น แล้ว
 ขอ ยอม อาญา ตาย ะ
 ๑ ได้ ทรง พั่ง โหรา ค่อย ปราโมทย์ จึง เชื้อน
 ไอรู ลัง ล่อง ฟ้า โฉม ถาย ให้ ยก ทัพ ตาม ทิศ
 ที่ โหรา ทาย คง แน่น หมาย มุ่ง ไป ใน บ้า ตง แต่
 เถิ่น ทาง มา ใน กถาง พะนัม ศรี ได้ สืบ สืบ เดือน
 โดย ทะเลถึง หลง เกือบ ถึง เมือง สิงห์ ฤกษ์
 ตรง จำเภาะ ทรง พบ ทาง กถาง พะนา อัน
 เรื่อง ความ นาม ศุภวรรณ บรรพต อัน ปรางค์
 สิทธิ ศักดิ์ ฤทธิ นก หนา เปน ที่ ไหว้ ชาว ชน
 ใน พารา เมือง มหา อาไทย ล่าลี ใคร เจ็บ
 ใช้ ย่อม ได้ มา บวง สรวง ที่ เขา หลวง บวง บน
 กับ ภูต ผี ซึ่ง การ เถ่น เถ่น รำ แด คนศรี สัมโภช
 ผี วิม เขา ลำเนา เนิน ะ
 ๑ บ้าง พระ ฤกษ์ณวงษ์ ผู้ ทรง เเดช ทอด พระ
 เนตร บรรพตา ภูผา เผิน งอก ชะง่อน ก้อน ผา คู
 นำ เพลิน ศรี เจริญ เปน แสง จารวัด เรือง ประ
 ด้าน คล้าย ถาย ศรี ศรี รัตน์ ตั้ง แกดัง จัด ประทับ

๔๘

เกษณวงศ์

เล่ม ๓๑

ราย ระบาย เหลือง เป็น ช่อ ชื่น งาม ตี ตี ประ
เทือง เป็น แฉว เนือง พราย พรับ ระเบียบ คำ รุกขา
เขิน แด ไกล เหมือน ไม่ เขิน เป็น วง เวียน งอก
ชง่อน ที่ ก้อน ผา บ้าง ทรง ดอก ดก ถาด ดายดา
ระริน รศ ไป หง บำ พะนาถี ช้าง ต่าง เลื่อน เรือ
ราย ล้วน ทราย แก้ว ประพราย แพรว พรรณราย
ค หลาย สี่ มี ศาด เจ้า คุม ผา พะนาถี พวก
โยคี หยุต ยัง เข้า รัง วอ ราช

๑ จบ เล่ม ๓๑ สิ้นสุดไทย ราช

๑ เล่ม ๓๒ ยัง พิมพ์ ต่อ ไป ราช

๑ หน้า ต้น ๖๖

๑ ตักขณวงษ์ เต็ม ๑๒ ๖๖

๑ ตักขณวงษ์ มร พัก อยู่ที่ ชาย ป่า ริม
เมือง อะโยธยา ตาลี่ แล้วย ทำง ถึงห้วย พาย มะเหยง กับ
บุตร ออก บวง ถรวง ที่ เขา นั้น จึง พย กับ
ตักขณวงษ์ จน ถึง ตักขณวงษ์ ชน ชี คุรุช ยนต์
กับ พี่เลี้ยง เข้า ไป หา นาง ถวาย ค่ะศิธร ๖๖

๑ พงษ์ กษัตริย์ คริสต์ ส่นอง กับ ส่อง พี่ ที่ ป่า
นี้ นำ ส่นกนี้ ส่นาน หนอ พงษ์ดาต ๖๖ ตอ
ออก ๖๖๖๖ ที่ เคย ต่า พง พอ จะ เต็ด เอา ๖๖
ประหลาด หนอ พี่ ที่ นี นก มี ศาต เทพา รัช อยู่
ข้าง เขา เห็น จะ เปน จอม เจม เจ้า ต่าเนา คน
จึง เอา เครื่อง บวง ถรวง มา บวง บน ๖๖

๑ พี่เลี้ยง ว่า บัดนี้ ยังใหม่ ๆ มา วางไว้
เป็น ถาดับ ออก สับ ส่น จึง ทอด หน่อ กษัตริย์

ไป บัด ดน พว พก พธ พยุด พก เห็น จัก ดี
 จะ ดี ดีบ เสาะ ดู ให้ วั เื่อง ประชา ชน ชาว เมือง
 ใน กรุง ศรี เมื่อ ได้ ชาว แล้ว จึง ค่อย เคลื่อนโยธา
 เห็น จะ ดี กว่า จะไป ในไพร่ วัน ะ

๑ ได้ ทรง พัง เห็น จริ่ง ทุก สิ่ง ถ้า ลัง เสนา
 พก พธ พณณ ให้ ประทับ ชาย บำ พนาวัน
 เสนา นั้น กระเถินก็ กัน ตรวฯ ตรา จะ ทำ เป็น
 เมือง พก คำหนัก ยิง สิบ ห้า หัก เข้ม ตระหง่าน
 อยู่ชาน ฝา จอม กษัตริย์ ก็ เด็ดจ เด็จ ถัด
 เข้า พณณ เมือง พก คำหนัก พง สันนั้น เสี่ยง
 โกลาโยธา หาร แดน ส้าราญ ริน เริง ตะเจะ หลง
 เป็น พก ๆ เทียว ไป ที่ ใน ตง บ้าง ก็ ส่ง เสี่ยง ร้อง
 ออก ก้องไพร่ ที่ ตาง พก ชวน เพื่อน ระริก รั
 เรา จะ เล่น นระ ใน ท่า ไน ท่า กระแด้ แด้น ศุข
 สุนใจ หรือ จะไป หิน ตาม สอด คี ปฤกษา
 กัน แล้ว ไป ท่า สัตถา อาสน์ ดง เต็น ถดาศ
 บรี เบรม เกษม ศรี บ้าง นอน งาม ชาย จาก
 ไน วารี ออก อัง มี ไถ่ จับ แล้ว กลับโยง ที่

เล่ม ๑๒

ถกษณวงษ์

๔๔๓

ขึ้น บก ว่า เขา เกิด ฤๅ เสด็จให้ บ้าง จึงได้ บ้าง
โสด กระโดดไฟลง บ้าง ผู้ใด คำ ทำ ปตา ดอย หน้า
โสด กระตัก กระโดง เรียง ราย ดู คล้าย ปตา
พอก หน้า เหน้ เหน้ เหน้ เหน้ เหน้ เหน้ เหน้ เหน้ เหน้
น่าย ดง ชาย ป่า ต่าง พอก เกรง กัด ฆิต คิด ระอา
ก็ กลับ มา ถกษณ วงษ์ คน

๑ จะ กล่าว ถึง กรุง ล้าง บูรี วัณห์ จอม กระ
ษัตริย์ ยศ ยี่สิบ ถึง ห้า หมื่น เป็น ปิ่น นึก นึก ใน
ล้ากต ปะชา ชน ทั้ง โปริ สัมภาร ท้าว เจอ
มี เอก องค์ องศ์ นาฏ งาม ถอด พิศวง นำ ถึง
ลักร เป็น ยอด หญิง กติยา ยุพา พาน เขามาถรณ์
ชื่อ มิ่ง ดารา กร มี เอก องค์ บูรี ศรี สวัสดิ์
พระ รูป หัตถ์ เข้ม เทพ อัมพร อัน ถก น้อย ชื่อ
สร้อย ศะศิธร ดวง สุมร ชนษา สิบ ห้า ปี เจริญ
ร่น รูป ประโคมโคม เฉลว ตั้ง สุรางค์ นาง เนาว์
ใน ปราง ศรี หอม รำจอน นวล เนื้อ กุมารี
ตั้ง มาลี เสาว เวศ วิเศษ รศ ใคร จับ ค้าง ละออง
คิด ตั้ง จันทน์ กลั่น ถึง เจ็ด วัน จึง จะ ตั้ง พระ

๔๔

ลักษณะ

เล่ม ๑๒

กตัญญู หมอ เป็น ยอด รัก บิดวงศ์ พระ ทรง ยศ
อยู่ใน ปราง มรกต มะณี ดี พระ จอม มิ่ง สึงหฬ
เฉลิมโลกย์ ระวังโคก แดน ศุข เกษม ศรี ครัน
ถึง ถ้วน คราว ขอบ ประจบ ปี พระ จักร์ เคย
เสด็จไป ไพรชนค แล้ว ชาติ กับ เสนา ถ้วน ขำ บ ท
จะ เคื่อน คลาศ คลาไคไป ไพรชนค จง กระ
เตรียม โยธา พระตา พล ทั้ง ที่ คน เค้น รำ ประจำ
งาน เรา จะไป บวง บน ยัง เขา หดวง จะ บวง
สรวง ให้ เป็น ศุข สุนทรี สำนาน พระ ตั้ง เสรีจ แล้ว
เสด็จ มี ทน นาน คั้น สำนาน ที่ สักขี ยัง แท่น ทอง
พระยา นาย ก็ ถวาย บังคม กลับ มา แจก หมวย
จ่าย จับ อยู่ กัก ก้อง ทั้ง นาย รก เทียบ ราช รก
ทอง ทั้ง พวก ผ้อง แคร สังข์ ก็ นัง วาย ทั้ง
นาย ข้าง ผูก พระยา คชา ชาติ มงคล คาค ผูก ห้อย
ขร่าม นาย บุศบก วา สุวรรณ พรณราย พล
นิยาย ถึง ถิ่น ถิ่น สำเนียง พระ

๕ ฝ่าย สนม นางโน ให้ เซ้ง แซ่ ออก จอ แะ
ใจทย กัน ถิ่น เที่ยง ทั้ง นาง เหล่า หม่อม จอม

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

๔๕๗

ก็ พร้อม เฝ้ายง ถึง ลำเนียงโสมนัส บ้าง จัด แจ
ด้วย ยืนดี ที่ จะไป ตาม เด็จจ การ เบ็ด เติงต
เครื่อง อาน ตาม คำแห่ง ไป บาด หมาย จำ
จัด ต่อ นิด ต่อ แง บ้าง ก็ แต่ง คับ พระกอด
ชวด กัน มี บ้าง เขียว ถ่าย ผวย ผ้า จำ นำ เขา
พร บัก เภา แดง ดวง ทั้ง ม่วง สี ทับ-ติม เพราะ พร
ดวง ดอก ฝักซี่ พวก นารี ขบ ถิ่น กัน วุ่น วาย
พวก นาง หม่อม ไซ้ บ่าวให้ ไป บ้าน ยืมโต๊ะ พาน
แหวน ทอง ของ ทั้งหลาย ทั้ง ผ้า กรอง พร้อม
สรรพ สำหรับ ภาย บ้าง นุ่ง ถาย เทพนม เว้น สะไบ
บ้าง ก็ ว่า ครั้ง นี้ เป็น ที่ สุด สงกรานต์ ตรุศ ก็
หา เหมือน เช่น นี้ ไม่ แสน ชม ชื่น วัน เวิง บรร เติง
ใจ ด้วย จะได้ คดาไศล ไป ไพรชนต์ พระ

๑ บ้าง พระองค์ ทรง ยศ ปราภฏ พัว เปน ปั้น
กรง วิมต มิ่ง เมือง ถึงหัพ ครน ส้าเจ้า เสรีจ
พร้อม จอม สกต พวก พหล ชิม เอิบ กำ เบริบ ใจ
แล้ว ขวน เรือย เมีย มิ่ง สมร มิตร กับ ดอง จิตร ฤก
รัก ผู้ พิธมัย เด็จจ เข้า ห้อง-สุวรรณ ธร ทัน โต

พรักงาน เข้าใน ไซ วารี ครั้น เส็จ สรง สุคันธี แล้ว
ทรง เสร็จ งาม เบื้อง ชัน ชับ สลับ ดี ถ้วน
แก้ว ก้าว เนาวรัตน์ อัน รุ่ง แล้ว สอด ดี ทรง
แดง แสง สุวรรณ

พระ

๑ นางโสมยง กับ องค์ พระ ลูก รัก ครอบครอง
พริ้ง เพริศ งาม เกิด ณ สอด สับ แก้ว ประพาฬ
ถึงกาล วรรณ ล้าย กระนั้น สอด ดี มะณี พราย
ทอง ไขว่ แว่ว งาม สลับ ดี งามยา ราชวดี งาม
เกิด งาม แล้วย สอด ทรง งามรงค์ อัน เบื้อง พราย
แสง กระจาย สี กระจ่าง สว่าง งาม ทั้ง สอง นาง
ทรง เกื้อง เรือง งามดี งาม เหยาะ หยัด งาม ยศ
แต่ หวา งาม นางใน ไกรธำศ สอด งาม ย่าง
เยื้อง งาม เจ้า เจ้า งามกร

พระ

๑ งาม กษัตริย์ งาม ชวน มะเหยี่ งาม บุษวี
งาม นัย งาม พิศมัย งาม จาก งาม มาศ งามสาท
ไชย งาม ไป งาม เกย งามกรณ สอด
งาม ค่ำ งาม ทั้ง งาม สอด งาม ประนม งาม เรือง
งาม เบื้อง สอด งาม งาม เสนา งาม หน้า งามนคร

เล่ม ๑๒

ถกณวราช

๔๔๖
๔๔๕

พล นิกร กวเย บัณฑุ คณ คุ้ม ได้ ญาญ์ ถิ่น ฆ้อง
เข้า หึง ๆ พล ไห่ อึง กัก ก้อง ถิ่น ถิ่น ทั้ง
ร้าง ม้า อัด แอ ออก แะ จัน พัดวัน วุ่น วุ่น อยู่ ณ
ถาน พวก พล พล ถิ่น แก่ คาบ ดึง ทั้ง พล
หลัง เติบ เรียง เคียง ขนาน ทั้ง ฆ้อง ก้อง แด
ดัช กั ถะดาน ดึง ถะดาน กัช ถิ่น ถิ่นไพร โคม
พระ มิ่ง คารา ยุพา ภักตร์ กัช ลูก รัก ร่วง จิตร
พิสมัย ต่าง องค์ ทรง วอ สุวรรณ อัน ข้าไฟ
นาง แก้ว แก้ว แซ่ ไล่ว มา ท้าย รด พวก พระ ว ษ
ชั้น วอ ถะออ เอี่ยม ถิ่น ร่ม เรียง แวด ถิ่น มา
พร้อม หมก วอ หลัง ตาม กัน เป็น ถิ่น ถัด
ระริน รศไป ด้วย แฉ่ง กระแจะ จันทน์ สะพรั่ง พร้อม
ดั้ม ถิ่น นาง แก้ว แก้ว ออก เชื้อ แซ่ พวก พล
พลชั้น ชง ทวน เติบ คตะ ประปน กัน พัดวัน วุ่น
วอ บ้าง แะ เวียน นางใน วอ แวด ม้า เอี่ยม หน้า
สุดอน คัด แชน อ่อน รูป ร้าง อย่าง นาง เรือน
พล กัน จ้อ ถ้อ หยอก บ้าง หงอก เวียน ถิ่น พัด
เนี่ยน ท้าว แชน แอน ถะออ พวก ข้ายไทย แวด

๔๕๐
๔๕๑

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๓๒

ด้อม อยู่ พริ้ม พริ้ง ข้าง นำ หงษ์ เ็น ตาม
กัน สอ ๆ ห่ม แพร บัก หัน ม่วง ดวง ตะขอ
เล่น จริต กรัด กรอ ก้อ เต็ม ที่ ข้าง พระองค์
พงษ์ จอม จุฬารัณทร สัก ครู่ นั้น รืบ ตะบึง
มา ถึง ที่ ฝ่าย โดมยง กับ องค์ พระ บศรี จริต
มา ใน พระ วอ ของ ถึง ประทับ ก็ ลง จาก วอ
เสด็จ ตาม เสด็จ เหล่า สุรางค์ นาง ทั้ง สอง ตาม
กษัตริย์ เสด็จ ขึ้น พลับ พลา ทอง ให้ จัด ของ
สำระพัด จะ บัดพัด ขะ
๑ ข้าง ฝ่าย พุก ขำ เผ่า ท้าว สิงห์ ก็ เกิดขึ้น
ก่น เทียวไป ใน ไพร สี่ เทียว เก็บ ดอก จำปา
สำระภี โถง ถึง ที่ พลับ พลา พระ ทรงไชย หยุค
ขะภี ยง ขะเจือ ขึ้น ขะจาก ประหลาด หลาก เฟ่ง
พิศ คิด สงสัย ข้ ให้ เพื่อน ดู พลับ ใน ทน โต
โน่น อะไร สูง ตระหง่าน เปน บ้าน เมือง จึง ขวน
กัน ตัน เดิน ด้วย สงสัย หวัง จะ ใคร่ แจ้ง ขำว,
ใน ราว เรือง ครั้น โถง ถึง หยุค ขึ้น แล้ว ขำเถียง
เห็น ทูต ขาย นอง เมือง อยู่ ยอดน เหตุ ไฉนใคร

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

๔๕๑

หนอ ฉนี้ นี่ จึ่ง พา พวก สาว ศรี มาไพร่ ธนัท
เห็น ประทาด แลัว เข้า ไป ใน บัดดต ถึง พลับ พลา
จุณพด แลัว ถาม ความ นี้ ท่าน มา พา กัน จะไป ไหน
จึ่ง บุคไพร่ คน บำ พนา หนาม อยู่ บ้านไหน เมือง
ไหน จงไซ้ ความ ท่าน นี้ นาม ชื่อ ไรไปไหน มา ะ
๑ พระ พ่เลี้ยง พัง ถาม ชาว สิงห์ นึก ดนคิด
ดู ก็ กังขา เห็น จะ เป็น พวก พลใน พารา จำ จะ
บราได้ ตอบให้ ชะบใจ จะ ถาม ดู ให้ รู้ ชึ่ง เหตุ
ผล จึ่ง ยบุบ บอก แจ้ง แดงไซ้ เกี้ยว ชาย ของ
สุก แล้ง ทุก แห่ง ไป ท่าน ถามใน แห่ง นาม ทั้ง ถาม
คน จะ บอก ให้ ตาม จริ่ง ทุก สิ่ง ถ้า เรา เทียวมา
ใน บำ พนาธนัท เรา เทียว ชาย เลี้ยว งาม ทั้ง
ถาม คน เรา เป็น ต้น ชื่อ เลี้ยว ศรี ทั้ง สอง
พี่ ชื่อ ศรี หนม มาศ ที่ บน อาศน์ เน้น พระ เกษ
อัน เวียง ศรี คนนี้ บอก นาม แลัว ถาม พวก
เสนี้ ท่าน มา นี้ จะไป ช้างไหน มา อยู่บ้าน
ไหน เมืองไหน ไท่ด หรือไกล้ หรือ เทียว ได้ กระ
ทิง มรริษา เสนา ใน เล่า ไซ้ แต่ ต้น มา ให้

๔๕๒

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๓๒

ด้าม รา เค้า แจ้ง แห่ง ยุบถ อัน พวก เรา เหล่า
นี้ ถ้วน ขำ เค้า พระ จอม เจ้า ยอด มิ่ง ท้าว
ดี หัพ เค้าจ มาไหว ไทยในไพรชแต่ กับ มิ่ง
เมียน นฤมต พระ บุตรี พระ

๑ บ้าง พระ หน่อ สุริวงษ์ องค์ พระ เกษ ใต้
ทราบ เหตุ เดือน ลง มา จาก ที่ แด้ว ชักใช้ ใต้
เลี้ยง พวก เสน่ เจ้า บุรี อายุศม์ ท้าว สัก คราวใคร
อัน บุตรี ชาย ที่ จะ ถีบ พระ วงษา พระ จิตา บุตรี
มี หรือไม่มี เสดนา บอก ตาม จริ่ง ทุก สิ่งไป อัน
เวียงไชย นาม เน ช่อ ถ้ ถ้ พระ ผ่าน ภพ ยศ ยิ่ง
ท้าว สิงหพิ มี พระ ยอด นิอุณจ เจริญ ศรี ช่อ
ดารา แด้ว กัตยาณี่ มี บุตรี ช่อ สร้อย ค่ะศิริ
เจ้า ทรงโฉม ดัง จะ หล่อให้ โลก หดง พระ ทรวง
ทรง เทียบ เทพ อัมพร พระ กลิ่น กาย ก็ กระจ่าย
หอม ขจร ดัง เกสร กลิ่น รศ สุนาดี พระ

๑ ใต้ สักกับ คำ เสดง แจ้ง ประจักษ์ พระ ทรง
ศักดิ์ พิสง ด้วย ทรง ศรี คิด จะ ใคร พบ ภักตร์
พระ เทพี แด้ว ภูมิ ตรัส กับ เสดนาใน ท่าน จง

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

๔๕๓

ไป ทูล องค์ พระ ทรง ยศ จะ ต้อง การ มรณ บ้าง
หรือ ไม่ ทั้ง เพชร นิต จินดา พวง มาโดย ท่าน
จงไป อนุชิต ช่วย ทูล พลัน แล้ว ก็ ตา พา พวก
ครวได มา หมาย พนศิ แแนว บ้า พนาสันต บ้าง
พระ เกษ สิริวงษ์ ผู้ ทรง ชรรพ์ ได้ ทราบ ความ
เกษม สันติ พระ ไทย ทวี จึง ตรัส ตั้ง พี่เลี้ยง ผู้
ร่วม รัก ที่ นั จัก พบ ภักตร์ นาง โสม ศรี จะ ให้
ของ สิ่ง ไหน อะไร ดี พี่ ผู้ ปรีชา จิตร์ ช่วย คิด การ
ทำใดน จะได้ เห็น นาง น้อง นาง สัก อำมาตย์
ให้ ไป ทูล สอน สาร์ ถ้า เปน ท้าว เจ้า กรุง จะ
ต้อง การ แล้ว ประพาฬ เพชรอัน ดวง จินดา เห็น
จะ ว่า ได้ พบ ประสพ ภักตร์ พระ ทรง ศักดิ์ จอม
ใคร เมื่อ ให้ หา แล้ว จะได้ ชม โสม พระ ชิดา
กับ ชัยพร กัลยา จะ อย่างไร ะ

๑ สอง พี่เลี้ยง พัง พลาญ แล้ว ทาง สรวล ทรง
สำรวณ ชัม แหม อยู่แจ่มใส นั้น จะ พดอย ห้อย
ท้าย พระองค์ ไป ดู เลีย ให้ อื่น คา เวลา เดียว
รูป กับ เรา นั้น จะ เหมือน กัน หรือ ไม่ ใน หทัยให้

ประหวัด กระต่าย เลี้ยว ถ้า मैं ว่า งาม พริ้ง
เหมือนจริง เจียว จะ เต็ง เหลี้ยว เหลือบ แด แต่
พอ ควร จะ สัญญา ว่า ไว้ แต่ ต้น ๆ ถ้า ขอบ
กต ทรง ขรรค์ อย่า หัน หวด ได้ ทรง พัง ปรี เปรม
เกษม ชวน แล้ว จัด ถ้วน ดวง มะนิค แต่ จินดา
ทั้ง นรทมิฏ อีก นพเก้า แล้ว แต่ ถ้วน แล้ว ด้วย มะนิ
อัน มี คำ พระ ขำระรงค์ แต่ ถ้วน ควร พารา
ก็ จัด หา เตรียม แล้ว สำเร็จ การ

ระ

๑ ฝ่าย พวก เหล่า มนตรี กรู ถึง หัพ ก็ เดิน ขึ้น
หมาย ไม่ ในไพร่ ลำดับ ครั้น ถึง ที่ พวก พด
ธรรมา ก็ เตรียม การ แต่ง คน ทุก คนไป จึง
เข้า เฝ้า พระ นรินทร ปิ่น กษัตริย์ ประนม ทักทูล
แจ้ง แดงใจ ว่า พานิช มา สักดิษฐ์ อยู่ แรมไพร่
หยุด อาศัยอยู่ ที่ ค่ำ วณ ได้ เพชร นิด จินดา
เอา มา ขาน พรรณราย แหวน ทอง ทุก สิ่ง สวรรค์
ล้วน หม่อม น้อย นวด หน้า วิลา วรณ สาม คน
นั้น เป็น นาย พ่อ คำ มา

ระ

๑ นเรนทร สุริย์ พัง ทูล ว่า พานิช ก็ มี จิตร์

เล่ม ๑๒

ลักษณะ

๕๕๕

เล่นโสมนัส

หวัง จะ คุ เพชร นิด เถ จินดา

เขาได้ มา สิ่ง ของ อะไร มี แล้ว ดำรัส ครัส

แก่ พวก ข้า เฝ้า บอก ว่า เราให้ มา ทั้ง สาม ศรี

จะ ขอ สม สิ้นค้า ที่ อย่าง ดี ขอ เสน่ เรง รัต

ไป หา มา ะ

๑ พระยา นาย ก็ ถวาย บังคม ท้าว พว

บ่าว แค้น จิต พระนาคา หมาย ค่ายด ดัน ดัน อริเยว

ถึง หลับ พลา แล้ว ตรง เข้าไป พลัน จึง แจ้ง ความ

ตาม ข้อ คดี เหตุ กับ พระ เกษ ตูต สิ้น ทุก สิ่ง

สรรพ มี รับ ตั้ง พระองค์ ผู้ ทรง ขรรค์ ให้

ตัว ทานไป เฝ้า เจ้า ชานี้ จะ ต้อง การ เพชร นิด

จินดา รัตน์ จึงไป จัดให้ สิ้น ทุก สิ่ง ศรี ให้

ครบ สิ่ง สิ้นค้า บรรดา มี อย่า ขำ ที่ เรง รัตน์ อย่า

น้อยใจ ะ

๑ พระ จอม พงษ์ ทรง ถัดให้ รับ ตั้ง ด้วย

สม หวัง ยิ้ม ยิ้ม อยู่แจ่มใส จะได้ ดู ลูก ลาว

เจ้า กรุไกร แล้ว ท้าวไทย จึง ครัส กับ เสนา

ท่าน จะ ขำ ลัก หน้อย จะ จัด ของ แล้ว ขวน

๔๕

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

ต้อง พี่เลี้ยง ด้วย หรรษา เข้า ใน ห้าง หยิก
หยอก กัน ไป มา แล้ว นุ่ง ผ้า แต่ง องค์ พระ
นรินทร์ พระองค์ ทรง ชำระรงค์ มณีรัตน์ ครบ
พระหัตถ์ พริ้งเพริศ ตู เต็ม นิต แต่ ดั้น แล้ว
ไป ด้วย ดี มณี นิต ตั้ง อำรินทร์ หยาด พ้า
ดั่ง งาม พี่เลี้ยงได้ ชำระรงค์ อัน มี ค่า ถ้วน
โมรา งาม ประเทือง เหลือง ถ้วน แล้ว ชวน
เชิญ ถิ่นาศ นวย นาค กร บทรใจ ถ้วน แล้ว
ดั้น ถา เต็ม มา ตรง นำ พลับ พลา ศรี ทั้ง
เล่น พริ้ง พริ้ม ล้อม ชัย ขวาท พอก ขาว ทรง นำ
องค์ ให้ ตรง มา หมายถึง พนา ดง ดอน จร จรัส
ครัน เกือบใกล้ พลับ พลา ทรง สิงห์ เล่น พวก
พด บรี เปรม เกษม สิ้นดี ทั้ง หญิง ชาย เฒ่าเฒ่า
ออก ปะ กัน เทียบ เก็บ พรรณ บุปผา บรรดา มี
พวก สาว ๆ ขาว ดำ ก็ ตั้ง พิศ ดู พานิช รูป
รุ่น จำเริญ ศรี ทำ ชะมอย ช้อย เนตร ทุก นารี
ดู พวง ที่ พานิช ยิ่ง คิด คา บ้าง กระแอม ทำ
โอ ด้วย ใจ รัก บ้าง ทำ ทัก เพื่อน กัน ให้ หัน

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

๔๕๗

หน้า เห็น พานิช รัชช ชาย ชะม้าย คา บ้าง
ท่า ผ้า ห่ม เลื่อน แล้ว เบื้อง คน ทั้ง ตาม นาย
พลาญ ชะม้าย ชะม้อย เนตร์ เห็น นเรศวร เหลือบ
เหลียว คตัง ฉนวน เติม ชะม้อย รัชช ตาม ทั้ง
ตาม คน กระทั่ง ถึง ที่ พต พลับ พลา พด้น พระ
ชา นาย นำ หน้า เข้า ที่ เฝ้า พระ จอม เจ้า พิกพ
ไชยสงคราม พลาญ ยอ กร ชื่น ประนม บังคม คัด
อภิวินท์ กษัตรา เจ้า ขาน พระ

๑ กรุง สิงห์ เห็น โฉม งาม ตาม พานิช เจริญ
จิตร ุบ ทรง จักรัต ศรี จึง ดำรัส ตรัส ถามไป ทน
ที่ ทั้ง ตาม นี้ เบื้อง นาย พ่อ คำ มา เรา จะ ต้อง
การ แก้ว มรกต อัน สุก สด แล้ว ถ้วน ที่ ควร คำ
มี อยู่ บ้าง หือไม่ ที่ได้ มา ขอ ให้ เรา ทศนา
สัก หน่อย นาย ตาม พานิช บังคม บรม นารถ
ทูล พระ พระ ภาณุมาศ ด้วยใจ หมาย แล้ว จิต สรร
สิ่ง ศรี มะณี พราย น้อม ถวาย จอม กษัตริย์
เจ้า กรุงไกร ท้าว สิงห์ ยด แหวน อัน แฉ่น ศรี
แก้ว มะณี นพรัตน์ อัน สุกใส แล้ว ตรัส สัก สด

ธวัช กำนันใน จง เร่งไป เชิญ สอง นาง ให้
 ยাত্রา พวก สาวใช้ คำนับ รับ ส่นอง ไป ทุก
 ตรง จอม ขวัญ ค้อย หรรษา ว่า บัด นี้ พระ นรินทร์
 ปิ่น นระา เธอให้ มา เชิญ เล็ดจ์ ทั้ง สอง องค์
 มี พ่อ คำ เสา เพ็ชร จินดา รัตน์ สรรพัด สิ่ง
 ของ ค้อย ประสงค์ เชิญ เล็ดจ์ ทุก ส่นอง ทั้ง สอง
 องค์ ไป จิต เลือก ข้ามวงค์ อัน รุจี ราช

๑ บ้าง พระ มิ่ง คาราว ยพา ภักตร์ แฉ่ง ประจักษ์
 คำ พลง นาม ลำด ครี แล้ว ควส ขวน นิม นุช พระ
 บุตรี นาง โฉม ครี สอง นาง ถัด ศพ นัน ครน
 ถึง องค์ พระ นรินทร์ ผู้ ปิ่น ภพ ทั้ง สอง นาง นอบ
 นบ ใส่วรยศ ยด พานิช พิศ โฉม วิถาวรรณ ดู
 ผิว พรรณ ผุด ผ่อง ดัง ทอง ทา สร้อย สะศิกร
 ชัยน ชาย ชะม้าย เนตร องค์ พระ เกษ โฉมยง ทรง
 หรรษา เบือน ชะม้าย ชาย เนตร ขำ เลื่อง มา
 พอ ปะ สาย โนyna พระ น้อง นาง เนตร พระองค์
 ตรง เนตร โฉม สมร ดัง คีตป ศร ถึง กันไม้ ทน
 ห่าง รัก ต่อ รัก ก็ ประจักษ์ ใน ใจ นาง ทั้ง
 สอง ข้าง ต่าง คิด สนิท กัน ราช

เล่ม ๑๒

ลักษณะ

๔๔๔/๔๔๕

๑ พระจอม พงษ์ ทรง แต่ไม่ วาง เนตร หน่อ
นระเรศ หวด คีต จิตร กระจัดย คตัง ทรง ด้วย
องค์ พระ ทรง ทวรม์ ผู้ด จะ ถอน ความ สดาสดี
ไม่ ขาด ที่ ฝ่าย พระ นุช บุตรี ทรง กษัตริย์
จิตร ปรหัตไป ด้วย องค์ พระ ทรง ศรี เห็น จะ
เปน กษัตรา เจ้า จานี ดิถีที่ พงไฟร คงใจ
นา หรือ แถ้ง แปรมา แถ้ง สดาสดี นอง ดู
ผอง พานิช ผิด นัก หนา ใน จิตร ใจ ใคร ครอบ
หุดไป มา กิริยา ก็ ตะเข็ด ตะฮาย องค์ พระ
๒ ทำว สิงหพ มี ยุดต ครีต ประภาศ กับ สดง
นาฏ นิม นวดหงษ์ แถ้ว หยิบ ยืน ท่อ ศรี มะณ
วง ให้ สดง องค์ นาง กษัตริย์ ทักนา พระ
๓ นาง กษัตริย์ รับ แถวน อัน แปรถ สี่ มิได้
มี จิตร คีต เถ่นหา ด้วย เตะระ ตะระ ตะพ เทว
เจ้า คด คอง หักยา นาง ทวามไวย มิได้ นาง
นัก รัก ส้มค สมนาน หมายถึง ให้ เยาวมาตย์
เจ้า เลือก ใหม่ หวัง จะ ค่อ ก่อ เป็น เชื้อไข

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๔๒

จึงไม่ให้ชอบใจใน ชำมรงค์ นาง กษัตริย์ ชัด ๆ
แล้ว ทูต ดันของ ถูก ไม่ ต้อง เจตนา ที่ ประสงค์
ของเขา มี เท่า นี้ หรือ ชำมรงค์ ขอ พระองค์
ถาม ดู ให้ รู้ พงัน พระ

๑ พระ กษัตริย์ พัง ตวัด หระ ถูก รัก พระ
ทรง คักคั บรี เปรม เกษม ดันต์ เบื่อน พระ ภักตร์
ทัก ถาม พานิช พงัน ซึ่ง หิรัญ นพรัตน์ มะณี วง
หมด เท่า นี้ หรือ มี อยู่ อีก เต่า ขอ ให้ เขา เลือก
ไม่ โดย ประสงค์ พระ เกษ น้อม อภิชาติ บาทบงษ์
ทูล พระ พงษ์ ผ่าน ภาพ เจ้า กรุงไกร กระหม่อม
มี อยู่ อีก วงไม่ จง ขาย จะ ถวาย แค่ พอ สม
นั้น เห็น ได้ แล้ว ถอด แหวน แค้น คำ ออก ทัน
โค พระ จอมไตร เจ้า พิศฐาน พงัน จง ขอ
ให้ ชำมรงค์ ข้า วง นี้ ให้ ชอบใจ เทวี นาง จอม
ขวัญ เจ้า เขา เขิน เนิน ผาใน บ้า วัน มา
ช่วย ดัน ขอ ให้ เปน เล่น หาง แล้ว น้อม ภาย
ถวาย แหวน กรุง กษัตริย์ จิตร ประหวัด จิตร ต้อง
ทั้ง ต้อง ข้าง กรุง กษัตริย์ รม ชำมรงค์ หลาง

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

ประจาง วาญ กตาง หักถ์ แถ้ว ทศนา ละเลื่อม แถ้ว
เปน สี่ มะณี รัตน จั๊ว พระ หักถ์ ก็ ยิง แถ้ว
เสนหา บ้าง เขียว ขาวโชติ ชั่วจ งาม ตา
ตุ โสภา แถ้ว เลื่อม สว่าง วาญ ชม พดาง ทาง ค่อย
ประคอง ยื่น ให้ งาม ขึ้น ยศต รัก พระ ถูกล สว่าง
นาง กษัตริย์ รม ข้ามรงค์ วาญ พระ ไทย หัว
นาง นั้น เว้ง รัตนทต ให้ กระศัลย์ สุก สว่างดี ไม่
ขาด คิต ทั้ง ต้อง จิตร จั๊ว ตา ก็ ปรากฏ แถ้ว
ทูล จอม จักรพงษ์ พระ ทรง ยศ นี้ เห็น สุก แถ้ว
สกล มะณี คี ซึ่ง เจ้า ของ ๆ เขา ไม่ ภายให้
ทำ โฉน เล่า จะ ได้ วง นี้ นี้ พงษ์ กษัตริย์ พัง อัดถ์
พระ บุตรี แถ้ว ภูมิ ครีต กับ พานิช ไป ว่า ตู
รา พ่อ ค้า เจ้า ของ เหว่น ราคา แถ้ว ข้ามรงค์
สีก เพียงไหน นี้ เรา รัก จัก บัน ให้ ทรามไวย
เจ้า จงได้ เมตตา ราคา ควร พระ
• ๑ ได้ ทรง พัง อาการ พระ ผ่าน ภาพ ที่ ปรารพภ
ด้วย ส้ม อารมณ หวด ได้ ท่วง ที่ ทูล พถัน พอ
ส้ม ควร ทำ กระบวน ที่ คระบอย มี ไคร่ ทูล ขอ

๕๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

เคชะ พระองค์ พงษ์ กษัตริย์ ผู้ เป็น ฉัตร เวียงไชย
มะไหสุรย์ พระ ประสงค์ ข้ามรงค์ เรือง จารุญ
ด้วย ขาดุด จะใคร่ ให้ ชิดา พระ ข้ามรงค์ วง นี้
สุด ที่ รัก ถึง ว่า จัก ให้ เกิน สัก แล่น ค่า แต่
เที่ยว ขาย เฟื่อง พุ้ง ทุก กรง มา ใคร ทศนา แหวน
นี้ ก็ อ่อน วอน ซึ่ง พระองค์ จะ ประสงค์ ก็ สุด ชัด
ได้ คำว่า จำ จะ ให้ ดวง สมร สุด จะ รัต วัจนา
ที่ อารวณ มี ให้ ร้อน เคือง ชัด ใน หักยา ขอ
ถวาย จอม พงษ์ พระ ทรง ดุทธิ ทพยัค ดัก นิติ
หนึ่ง ก็ ไม่ แล่นหา ขอ พระเดช ปก เกษ ได้ พึ่ง พรา
มา ขาย คำ จะได้ พึ่ง พระ บารมี ขะ
๑ ได้ ทรง พัง ฟานิช น้อม ส่นอง พระ ภักตร์
ผ่อง เฟื่อง พระ สุริศรี เรา ขอบ จิตร ที่ สมนัก มา
ภักดี เป็น ทาง มิตร ไมตรี กัน สืบไป พระ
ตรัส พดาง เบื่อน ภักตร์ ดู อัครเศ กับ ดวง
เนตร ยา จิตร พิสมัย เจ้า ของ เขา มิ ได้ เขา สิ่ง
อัน ไค ถวาย สืบ ดวงใจ แม่ รูป ของ เป็น
วาสนา พุ่ม พวง แม่ ดวง จิตร ให้ เขา มิ ได้ กิด

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

๕๕๓

เสียดาย ร้อง จะ นึกไหน ก็ ได้ ดังใจ ปอง
ซาง คตอง มิ ได้ ชัด ใน อชฌา

๑ นาง ศรี สวัสดิ์ พัง ครัด ก็ ยิ้ม ๆ ประไพ
พริ้ม แยม ละไม อยู่ใน หน้า ให้ นึก อาย ตาม
องค์ พงษ์ นรา ข้า เลื่อง ตา ปะ เนตร พระ เกษ ทรง
ให้ ทราบ เสีย ทำ เหลี้ยว ระคาย เขิน พระ เกษ
เพดิน พิศ โฉม คดถึง หลง นาง กษัตริย์ บังคม
พระ บิตรงค์ แล้ว ก็ ตรง เข้า ห้องใน ที่ ไสยา
ฝ่าย พระ เกษ แด เหลี้ยวให้ เบี้ยว จิตร พ็ เลี้ยง
ซิด เข้า ประคอง ทั้ง ซ้าย ขวา ทั้ง ตาม นาย ก็
ถวาย บังคม ลา พวก เสนา พา ตรง เข้า ดง ดอน
ครั้น ถึง ที่ ขึ้น แทน ระทม จิตร ให้ หวด คิด เห็น
โฉม ดวง สนม ยาม บรรจบ ตรม อูรา ยิ่ง อารมณ์
สะท้อน ถอน อยู่ บน แทน ที่ ไสยา

๑ จะ กตมิ กล่าว ถึง ท้าว เจ้า กรุง ศรี กับ บุตรี
เมื่อย มิ่ง เสนาหา ครั้น การ เสรี ที่ สัมโภช บรรพดา
แล้ว ออรา จอม เจ้า พะนาดี พระ ทรง ขอ ขึ้น คอ
กษัตริย์ ตั้ง พระ ภักตร์ หมาย มุ่ง เข้า กรุง ศรี

๔๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

สระวัง พร้อม แวด ถ้อม ด้วยโยธี

ออก อึง มี

เยียด ยัด กัน อัด แอ

พด น้ำ คา คาษ ถ้วน คาบ

คัง ทั้ง นำ หดัง แด ถ้วน พวก หอก แห่

เสียง

ฆ้อง กดอง กัก ก้อง ทั้ง สังข์ แตร

ออกเซ็ง แซ่

แน่น ถนณ ถนัณ มา

ระ

๑ นาง ไฉมยง กับ องค์ พระ ตุก รัก

ขึ้น ทรง

รถ ถอง จำหลัก ถ้วน เตธา

นาง ชาว จัง พรัง

พร้อม นั้ ถ้อม มา

พระ วงษา ขึ้น วอ ตะขอ

องค์ ออก ๑๐ แะ แซ่ เสียง นาง ลาว สรรค์

นาง

กำนัต เติน ตาม งาม ระหงษ์

ให้ อาโดย ใจ หาย

เสียง คาย คง

จิตร พรอง อยู่ ด้วย บ้ำ ให้ อาโดย

ช้าง ที่ นั้ ก็ กระทั่ง ถึง กรุง ศรี

ประทับ เกษ มณีนี

อัน ผ่องใส

ตาม กษัตริย์ จร จรด เสรีจ ครอบไ

เข้า สู่ ใน นิเวศน์ อลังกรณ์

ระ

๑ ฝ่าย องค์ พระ บุตรี ศรี ธวาสดี

มิได้ ชาติ

คิด ถึง พระ ทรง ศรี

ขึ้น แทน ที่ ได้ยา ให้ อาวรณ์

สะท้อน ถอน อยู่ ใน ทรวงไม้ ชาติ คิด

ยัง เห็น

แหวน แค้น คิด ถึง เจ้า ของ

โอ้ พระ ทอง รูป

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

๕๖๕

หล่อ ถะอช จิตร ถ้า मैं ว่า พ่อ คำ แด พานิช
คง จะ คิด เอาให้ ส้ม ราคา คง นี้ ให้ เปตา มิ
ได้ เอา ซึ่ง สิ่ง ของ รู้ว่า น้อง ต้อง จิตร คิด ประ
สงค์ คือ พระไทย เหมือน ใจ จะ จำนง พระ ประ
สงค์ อยู่ด้วย น้อง จึง ต้อง มา จึง แปลง เพศ
เสีย ให้ ผิด จริต กษัตริย์ เห็น เริง ชัด คิด ๆ
ก็ กังขา ไฉน จึง มา อยู่ นอก พระ พารา หรือ
รอ ทำ น้อง อยู่ ใน ที่ ไพธนต์ พระ จัก รู้ หรือ ว่า
น้อง แล่น สวดศักดิ์ ใจ จะ ขาด เสีย สัก วัน ตะ พัน
หน ขอ เทวีน ชื่น พ้า ใน เมือง บน ช่วย เข้า
คด จิตร ทำว ให้ แจ้ง ความ ว่า น้อง นี้ แล่นไศก
ด้วย โกล รัก จง ประจักษ์ แจ้ง จิตร อย่า คิด
ราม ให้ จม เคียร เซอ เพียร พะยา ยาม
เทพ ช่วย อย่า ให้ ความ ระคาย เคือง ถ้า เสรีจ
งม อารมณ ที่ มุ่ง มาคร จะ บำราช ของ กระยา
มา ๆ เครื่อง บาย ศิริ นพรัตน์ จาวัด เวียง จะ
ถวาย ขวัญ เมือง ทุก เทวีน นางโสม นาง มิ ได้
ขาด คิด ถวิล พระ วาทีน พิบาราย ทั่ว ถ กับ

๔๑๒

อักษณวงษ์

เล่ม ๑๒

สาว สรรค์ คณิง ถึง พานิช เป็น นิรันดร์ เห็น
แทน แก้ว สุวรรณ อติภรณ์

๑ จะ กล่าว ถึง พระ เกษ เทวศ ถว็ด ถึง ยุพิน

พุ่ม พวง ดวง สรรค์ วัน เมื่อ จาก กัลยา พระนาง

งอน อรุณ ร้อน ร่ม เริง ดังเพลิง กอง เข้า

แทน ที่ ได้ยาศน์ ให้ ทวาด แว่ว เหมือน เติ่ง

แก้ว สุวรรณ ราพรรณ สันตง พอ หดับ เนตร

เห็น ทรง นาง รูป ทอง นวลของ เจ้า มา ว่า ทั้ง

น้ำ ตา พระ กร กอด เชนย พธาง เชน ชิด จึง

ควัด ว่า มิ่ง มีศร์ เล้นหา พี่ คอย ๆ เจ้า อยู่ น้อย

หรือ แก้ว ตา เล็ดจ มา ทำไม เมิน สะเด็น ที่

แก้ว รู้สึก นึก ว่า ส่อง พี่ เติ่ง พธาง กล่าว

เกลี้ยง ถาม ว่า หดับ หรือ ดน พี่ พี่ เติ่ง ยม อยู่

ใน หน้า ไม่ พาท กัด ร่ม เชน จะ เชน สะเด็น อาย

แกดถึง นอน เชน นิ่ง ยม ไม่ กวบ เกรียบ พระ

เห็น เจริบ ค่อย สะบาย ความ อาย หาย ไม่ เป็น

อัน หดับ นอน ฝัน สะบาย จน รุ่ง ดาย เรือง

แสง พระ สุริยง ไม่ เป็น อัน แดง องค์ ทรง เติ่ง

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

๔๖๓

พระ กร เกย พระ วิธาศ์ ดั่ง หดง ไม่ เห็น ใคร ที่
จะ ไร้ ไป แจ้ง องค์ ให้ ชนงศ์ นุชนาฏ เจ้า แจ้ง
ความ อัน โฉมยง ก็ เปน วงษ์ กษัตริย์ ศักดิ์ เปน
เอก อัครินทร์ ป็น สยาม เปน ผู้ต สาย ที่ จะ หมาย
พระยา ยาม เห็น ผู้ต ความ ผู้ต ขัดใน หัตไทย โอ
อก เอ้ย ทำ ไฉน จะได้ นุช ก็ ยาก ผู้ต ร้อน จิตร จะ
คิด ไฉน เมื่อ ครั้ง ก่อน หนึ่ง จว เด็จไป ก็ ย่อม
ได้ อาษา วรรา ฤทธิ มา ครั้ง น ผู้ต ที่ จะ อภิระภาค
แสน ตำมาก ชอก ช้ำ ระคำ จิตร เปน ผู้ต รู้ ผู้ต รัก
ทั้ง ผู้ต ฤทธิ เสีย แรง อิศรา เรือง เปน น้า อาย
เปน สอง ฤทธิ ตำม ทับ กับ อูระ มา แรบ ปะ ทรวง
โคศไม่ รู้ หาย ทั้ง น้า มิ่ง เมีย รัก ก็ พลัด พราย
ข้า พระ ลูกโฉม ฉาย ก็ จาก ทรวง มา ครั้ง น
หมาย ชม ส้ม สดวดี ผู้ต จะ คัด ว่า เหว่ ทะเด
หดง สอง พี่ เลียง ทด ความ ตาม กระทรวง จง
หนัก หนอง พัง คำ ที่ ราชพรรณ พระ
๑ จำ จะ ต้อง อูบาย กิด ย้าย ยัก พระ ทรวง
ศักดิ์ ธยา วิ โศคโคก กระศัลย์ จะ ทำ ถด ผูก

๕๖๔

ลักษณะ

เล่ม ๑๒

พยนต์ จร จรด ขึ้น เมฆัน อัมพร จร พะโยม แต่
มา คิด นิด หนึ่ง ให้ ความ ขาม กัดว นงราม วรรณ
ผู้ทรงโฉม จะ ไม่ รัก จัด ขวาง ทาง ประโดม
จะ ครันโครม กัก ก้อง ทั้ง กรุง ไกร เกิด ผนวก
แล้ว คง จะ ดำบาก ด้วยเรา มาก เรา น้อย
เป้นไหน ๆ ทั้ง ความ รัก ก็ จะ ขาด ด้วดี ไม่
จง ตรึกใคร ด้ว ให้ ด้ว ใน ที่ ควร จะ

๑ ได้ ทรง พัง คอบ พัด ด้วย ธรรมชาติ ที่ จะ
รบ พัน ฆ่าไม่ หนี หวด ไม่ ตรึก เกรง บิดรูก
อนงค์ นวด พี่ อย่า ควร กิด ขาม ถึงความ เดย
จง ตรึก จิตร์ กิด ผูก พยนต์ เกิด เห็น ถ้า เด็ด
ด้ว ด้ว พี่ เฮ้ย ซึ่ง นงลักษณะ จะ ไม่ รัก อย่า
หมาย เดย ฉัน ก็ เคย อยู่ นะ พี่ ที่ มี เมีย ด้ว
เยบ คาย เริง ชาย ก็ เห็น รัก เนตร ประจักษ์
เยื่อ โย เห็นไม่ เดย พี่ เกราะห้ ความ กิจ งาน
จะ เป้น เมีย เห็นไม่ เดย คง สม ธารมณ กิด
ได้ เข้า ไป พุด จา กัน เป้น ต่อ ฉัน จะ ควร
วัง ฌอนให้ อ่อน จิตร์ คง สม มาคร ประสงค์

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

พี่ จง คิด ให้ ประสิทธิ์ คิด กด พยงค์ ไว้ พี่
เลี้ยง นัน ยม แยม อยู่ แยม ธรรมดา พดาง ตำรวจ
ตำรวจ จิตร พิสมัย แล้ว กลับ เกือบ เขื่อน
เซ พด แปลไป พระ ชักใช้ พี่ เลี้ยง ทั้ง สอง
พด นัน ซึ่ง จะ คิด เป็น เรือง เคือง พยงค์ กระ
ท่า กด เป็น โดน อย่างไร นัน จง ครัก ตรอง
อย่า ให้ นาน ให้ เน้น วัน จง แจ่ม นัน จะ ขอ ดู
ซึ่ง ปัญญา ต้อง พี่ เลี้ยง ทด องค์ พระ ทรง คักดี
จะ คิด ยก เบียง บ่าย ให้ หลาย ท่า พี่ นัน เห็น
เหมือน เช่น กษัตรา พระ คารา สุริวงษ์ ดำรง
วัง ต่อ ตำเภา ถิ่น ได้ ใน เวหน เธอได้ มิ่ง
นฤมิต เหมือน ส้ม หวัง แต่ มา คิด พี่ คนอง ดู
นำ ธวั จะ หนี ยัง ตำเภา ของ เขาไป จะ ผูก
เป็น ครุฑ กระจา ฤทธิ พี่ นัน คิด หนี เห็น ดี โดน
เป็น ดาษ ยนต์ วน รอบให้ ชอบใจ จะ เหาะ ไป
ด้วย ครุฑา เข้า ขานี่ ทะ
๑ ได้ ทรง พัง แสน ขึ้น วรรณ จิตร ส้ม ความ
กิน คำ ถนอง ทั้ง สอง ศรี นาด ต้า ยอด ยิ่ง

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

เป็น ขย้าง ตี เออ ฉะนี้ หรือ จะ ว่า บัญญา ยง
 ขย้าง ข้าง เอย เอย พี่ จง เว่ง ร้อน จับ การ ก่อน
 ให้ ได้ ตัง ประสงค์ พระ พี่ เติง ก็ บังคม พระ
 โฉมยง แล้ว ตา องค์ เว่ง รัต มา จัด การ ให้
 หา ข้าง ฉตุ พรุ สลัก บ้าง ปอก บัก ชัก กลึง แด
 จัก สาร เป็น ไควง ครุช ฤทธิ ไกร อันไชย ชาญ
 ที่ ทยาน จะ โถม กระโจม บิน แล้ว เขียน เกลือบ
 สอด ตี ตู ตี ตู เหมือน ขย้าง ครุช ท้าว ราช
 บัณณ ที่ ขยับ จะ เข้า จับ เอา นาคิน ดู
 ส้ม ส้ม งาม สด เหมือน ครุช เป็น ใน ท้อง ครุช
 แต่ ถ้วน กต ดาย ยนต์ แ่ง เอา ผูก แฝงไว้
 มิ ให้ ด้ ใด เห็น ดู ท้อง ที่ ทำ ทาง เหมือน ขย้าง
 เป็น หมาย เขม้น มุ่ง สุฐาน พิมาน ทอง ครั้น
 การ เส็จ เหมือน คัด อารมณณ์ ส้ม ก็ ขึ้น ชม
 เปรม ปรี ไม่ มี สดอง ยก ครุช ทรง มา ที่ นำ
 พลัน พลา ทอง หวัง จะ ถอง ชัก ถวาย ดู
 ดาย มือ ะ

๑ พระ ทรง เสด็จ ทอด พระ เนศวร พระยา ครุช เห็น

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

งาม สุด เสรีฯ สรรพ นัน นัน ถือ ชม ความ คิด
ที่ อุนาย ชม ถาย มือ ชะน้อย หรือ มือ ฟัน ตี
กรัน ตุ ชน นึก แด ขำ ด้วย ตำ เขียน ไม่
ผิด เขียน หน้า เนตร นั้น คม สัน ปัก กระพือ มือ
ขยับ พัดวัน ตั้ง จะ ผัน แผ่นโคม กระโจม บิน
แล้ว ตำวัด ตวัด ส่นอง กับ สอง ฟัน ประสม ตี
เหมือน ราช ปักฉัตร ซึ่ง ยนต์ กด เปน ไฉน จะ ให้
บิน ทำให้ สัน ชัก ลงให้ นื่อง ตุ ราช
๑ ฟัน เลียง วน คำ ส่นอง เข้า ท้อง คุรุ แล้ว
ชัก ผุด ยนต์ นั้น ส่นัน หู โคม ถลา ถา พัดนั้ ไม่
ทัน ตุ ก็ บิน ตู นภา เวหา พัดนั้ แล้ว ชัก
ไล่ ส่นอง บน อากาศ ปักษา ซาดี บิน ทนั้ ไม่
มี ขวัญ คุรุ กระโจมโคมไล่ พัดวัน ครัน
ถึง ทนั้ จับได้ ตั้งใจ จง แล้ว ชัก หวด ลง มา
นำ ที่ นั้ พระไทย หวัง ขึ้น ชม/สม ประสงค์
สอง ฟัน เลียง จับ นก วิหค ตง มา ถวาย จอม
พงษ์ ด้วย ทนั้ ที่ ราช

๑ ฝ่าย พระ จอม สุริวงษ์ ทรง สวดดี๊ จอม

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๓๒

กษัตริย์ เห็น ราช บัณฑิต แล่น สุนัข ศูช เกษม
 เปรม ปรีดิ์ พระ จึง มี เทวราช ประภาศ พลัน
 ฉนั้น ขอบ จิตร์ ที่ พิ คติ ประคิต ทำ ช่าง งาม ถ้า
 พริ้ง เพศ์ ตู เกิด ฉนั้น เวลา คำ เรา จำ จะ จรจรัด
 เข้า ไป หา จอม ขวัญใน บุรี ครั้น แล้ว ก็ เข้า
 ที่ ศรี โสยาศน์ กร ก่าย พระ วิภาศ คณัง ศรี
 แล่น ทุกข์ สุก ทน พัน ทวี ไช้ บำณ ฉนั้น แม่ จะ
 นิ่ง คณัง ครวญ หรือ จะ เพ่งนัย ด้วย สนม กำนัด
 นาน แล่น สวรรค์ แม่ จะ ว่า ถ้า สรรค สรรค เจ้า
 จะ รู้ หรือ ว่า พิ หั วัณจวน แต่ ไศก สรรค ครุ่น
 คติ คณัง ครอม พระ สุริยง ดง ถับ พระ เมรุมาศ
 พระ พาย พัด ฝน ชาติ มา หวด หอม ได้ ทราบ
 รศ รวย รื่น ค่อย ชื่น ครอม ส้มเต๋อ จอม จักร์
 กระพริบ ดง สรรพ พลัน ครั้น สรรพ เดี่ยว ครั้น
 เรียง พิ เลียง ราช ยุรยาตร์ ไป ใน ะไทยสวรรค์
 พิ เลียง เร่ง จิต รูป สรรพ พลัน ที่ สาย ษนธ์ ใน
 นั้น ให้ มั่น คง พระ

๑ เพ็ชร ศรี กับ พระ ศรี พนม มาศ ภิเษก

เล่ม ๑๒

ดัดยณวงษ์

ทุก ตาม ความ ประสงค์ ที่ สาย ยนต์ ขุน สุนทร
นั้น มัน คง ที่ ประสงค์ คง สม อารมณ์ นึก
ฉัน ขอ เชิญ นวย นาค เร่ง ยাত্রา กว่า จะ ถึง
พารา เวลา คึก ป่าน ฉนี้ นวล ขำ จะ ถ้าถูก
จะ นั้ ตฤก นอก ทรง อยู่ ครมใจ ะ

๑ ทรง สักดิ์ ว่าที่ พี่เลี้ยง ส่นอง เห็น ถุก ค้าง
พจนา จึง ปราไล ะ พี่ ช่าง ว่า ขอบ ฉนี้ ขอบใจ
ชวน กตาคิด รืบ ออก มา นอก พัดนี้ ค่อย เยื้อง
ย่อง ออก จาก ห้อง ดู ผ่อง ผุด ถึง ที่ ทรุช หยุต
ประกับ ดู เด็ด ฉนี้ พี่ ทัง ส่นอง ก็ เข้า ท้อง ขุน
สุนทรณ ก็ สัก ยนต์ แผ่น ฉนี้ จัน เมฆา ดอย
ละลือ ปลิว พยับ พะโยม มาศ ออก เกดื้อน
กลาด สับ ส่น บน เวหา ดู ถิว ๆ ปลิว คว้าง
กลาง นภา จันทร กระจ่าง แจ่ม พ้า พะโยม บน
พี่เลี้ยง เร่ง ทรุช รืบ ะเห็จ เหาะ หมาย พนศ คัค
จูงเกาะ เมือง สิงห์ ครั้น เกือบ ไก่ พารา เจ้า
สาเกต ก็ สัก ยนต์ รืบ ทยาน เจ้า พารา ครั้น
มา ถึง กรุง สาคี บุรี ราช เห็น ปราสาท สูง เขี่ยม

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

เทียม เวหา มี ปราสาท ตาม ปราสาท ประหลาด
 ตา ไม่ รู้ว่า ปราสาทไหน เป็น ปราสาท นาง จึง
 ชัก ครุฑ หยด ประทับ กับ เกย มาศ จึง เรียก
 ราช พี่เลี้ยง เข้า เคียง ข้าง จึง ขอน กัน ผัน ผาย
 ไป ตาม ทาง เทียบ ชม ปราสาท นพรัตน์ ชัชวาลย์
 ปราสาท หนึ่ง มรกต ๓ สด สี ปราสาท หนึ่ง เป็น
 มณี ๓ สด สี นาน ปราสาท หนึ่ง ถ้วน ถ้วน แก้ว ประ
 พาฬ มงคต ๓ฐาน แดง สี ๓ฐาน ๓วัน พระ
 ทรง ชม ปราสาท มาศ ปราสาท ฉาย แดง ผัน ผาย
 ออก จาก มะโหฬารวราย แดง ตรัส ปฤกษา กับ
 พี่เลี้ยง พัดนี้ จะ ขอน แจง แสง จันทร์ จะ ควร ได
 จะ คั้น คั่ว หอ องค์ นาง นางลักษณะ ไม่ ประจักษ์
 ว่า สติชัย ตำนก ไทน์ แม้น สว่าง สุริยศรี จะ มี
 ไภย เรา ขอน กัน กัดไป พลับ พลา ทอง พระ
 ตรัส พลาทอง ทาง สติชัย สักก ครุฑ พี่เลี้ยง ดุ
 ชัก พยงค์ ผัน ผายของ ระเห็จ เหาะ จำเภาะ พลับ พลา
 ทอง บัด เคียง ใจ ถึง ห้อง พลับ พลา พลัน จึง
 ปฤกษา พี่เลี้ยง ผู้ร่วม จิตร เรา จะ คิด เป็น อย่าง

เล่ม ๓๒

ลักษณะวงษ์

๕๕๕

ไร โฉน นั้น

พี่ ช่วย คิด จงได้ พร้อม ใจ กัน

ให้ พบ กับ จอม ขวัญ พระ มิ่ง เมือง

จะ

● เพื่อศรี กับ พระ ศรี พนมมาศ เริง ฤทธา

ความ ไป ตาม เรือง

ซึ่ง เทวศ เจตนา ด้วย นาง

เมือง

จะ ชื่น เคียง พระไทยไปโย มี กระ

หม่อม ฉัน คิด จะ แปลง เป็น นาง พราหมณ์ เทียว

เผาะ ตาม ความ ไปใน วิถี แล้ว จะ ร้อย บุปผา

พวง มาลี ทำ เป็น ที่ เกี้ยว ขายไป ใน วง พัง

ศกัณ คำ สอนอง ทั้ง สอง พี่ พระ จักรี ปรี เปรม

เกษม สันต์ มี เตี้ย แรง เปรี๊ยะ ปราศ ฤทธา

ครัน แล้ว ชวน กัน จัด แรง มา แต่ง องค์ ทั้ง

สาม เจ้า ทรง เคื่อง เรือง จรัส ดู หยาะ หยัด

เป็น พราหมณ์ ง่าม ระหงษ์ ร้อย มา ลา เป็น พวง

มาโดย ทรง แล้ว ใส่ ลงใน กระท่าย กระเตี้ยต มา

ตั้ง สาม พราหมณ์ เทียว ตาม ท้อง ถนน สุริยน

ต้อง สว่าง พระ เวหา ก็ รับ รัต ตัก คั้น ครรไกร

นา ถึง ทวารา ร้อง ขาย มาโดย พวง พวก

ขวย หึง อึง แซ่ มา แด ดู พระโสม ตรู เดิน เฉย

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๑๒

เข้าใน วัง ทดลอง พวก นางใน ได้ เห็น มาตา พวง
 เปน ดอก ดวง งาม ชำ ว่า งาม ดี ที่ นาง
 นาง ร้อง ถาม พี่ พราหมณ์ ขา พวง มาตา ขาย
 พวง เท่าไร พี่ ฉนั้น จะ ชื้อ ไป ถวาย พระ บุตรี
 จะ พา พี่ ขึ้นไป เฝ้า พระ จิตา ทั้ง สาม องค์
 ทรง พั่ง กำเนิด นาง แล่น สวรรค์ ปรี เปรม
 เกษมธิดา อัน มาโดย ไม่ มี ชึ่ง ราคา พระ
 จิตา ประสงค์ คง ถวาย นาง ชึ่ง จะ พา ไป เฝ้า
 เจ้า ครอก หญิง ฉนั้น กัด จริ่ง ด้วยไม่ เคย จะ ขาง
 ขนาง ฉนั้น จะ อยู่ เพียง นอก อัมจันทร์ พดาง
 ชึ่ง องค์ นาง ต้อง ประสงค์ มาตา กรอง ฉนั้น มี
 จิตร มี ได้ คิด ชึ่ง ราคา พวง มาตา จะ ถวาย
 มิ ได้ หมอช พี่ จง พา ฉนั้นไป หา แม่ รูป ทอง
 พระ ครัส พดาง ยัม ย่อง กัน ไป มา ะ
 ๑ ฝ่าย สาวใช้ พา พราหมณ์ ทั้ง สาม นาง มา
 ถึง ปราง ดวง จิตร ธิษฐาน จึ่ง หยิบ พวง ดอก
 ไม่ แล้ว โศก คดา พอ พระ ราช จิตา เยี่ยม พระ แกด
 เห็น สาวใช้ ได้ พวง ดวง มาดี พระ เสด็จ ฉนั้น จึ่ง

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

๒๒๗

ถาม ตาม กระเส นาง ครัด พดาง ทาง เบ็ด ซึ่ง พระ
แกด พอ เหลือบ แด่ ภักตร์ พบ ประดับ พราหมณ์
ประไพ พริ้ม นุ่ม นวด ทั้ง ส่าม องค์ เสด็จฉนี้ จึง
คำรงค์ คำรัสถาม เจ้า มา แต่ เมือง ไทน์ นี้ นาง
พราหมณ์ ประสงค์ ความ สิ่งไร ไป ไทน์ มา
กำหนด นาง ทูต พดาง ต้นอง ถ้อย นาง พราหมณ์
น้อย มา เทียว ชาย บุบผา ทูต พดาง ทาง ถวาย
พวง มาตา พระ ชิดา รับ ถัด ก็ ยินดี พวง
มาตา นำ รัก เปน นัก หนา นี้ วาจา เขา เท่า
ไร ไทน์ นี้ ดาวใช้ จึง ทูต พระ เสด็จฉนี้ พวง
มาตี น พราหมณ์ ถวาย มา เรา ชอบใจ นาง
พราหมณ์ ผู้งาม ถวาย พวง ประดับ ร้อย ดวง
พวง บุบผา แล้ว มี หน้า ขำ ให้ ไม่ มี วาจา
เรา จะ ให้ ภูเขา เปน รวง วัน คำรัส พดาง ทาง
ขึ้น พระ ภูษิต อัน วิจิตร พริ้ง เพริศ ดู เกิด ฉนี้
ประทานให้ พราหมณ์ นาง เปน รวง วัน ไป ห่ม
เงิน เกิด นั้น ประสา จน

๒๒

๑ พระ เกษ รับ ภูษิต ยิ่ง พิธมัย เหมื่อน คั

~~๔๔๔~~

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๓๒

ได้ นาง พ้า เวหา หน หอม ถิ่น ภูษา ซาม อาม
สถณซ์ ทั้ง ตาม คน ตา นาง จาก ปราง ทอง แจ้ง
ประจักษ์ ว่า ตำนก พระ น้อง นาฏ แสข สวัสดิ์
เปรม ปรี ไม่ มี ส่อง จึง ครีถ์ แก่ พิ เลียง เคียง
ประคอง วัน นี น้อง เห็น จะ สม กระเน นึก เรา
จะ ค้อง กลับ หลง ยัง พลับ พลา จะ กลับ มา
อย่า ให้ ทน เวลา ตัก แสน สวัสดิ์ มาคร် หมายถึง
ไม่ วาย นึก ว่า พถาง ทวง ครีถ์ นึก ถึง นาง
ครัน มา ที่ ประทับ พลับ พลา ศรี พถาง เด็ดจ เข้า
ที่ พระไทย หมาย เมื่อไร จะได้ เขย สุตา นาง
ได้ แต่ สะไบ บาง มา ค้าง องค์ โอ้ สมร เสนอ
ชีพ ของ พิ เอ้ย เมื่อไร เลย จะได้ ชม สม ประ
สงค์ อะโน ไทย ก็ มิ ไคร จะ อัยฏงค์ ยัง ผวง
อยู่ ด้วย โลก คชาตรี ขอ เทเวศร์ ทรง เศษ
มะคิทธิ ฤทธิ ช่วย เว่ง รถ พระ อาทิตย์ ให้ เร็ว
รี ให้ สับ เหลี่ยม เมรุไกร ไป เลี้ย ที่ ดับ จะ
ได้ จรด เข้า วงโน พระ คร่ำ คววณ บ้วน ถึง
คณัง คิถ จน อาทิตย์ ดับ เหลี่ยม เนิน ไถถ เปน

ได้ม ๑๒ ถักขณวงษ์ ๔๗๖
 เวลา ย่ำ ฆ้อง ทั้ง กอชิงไชย พระ จึง ให้ พี่ ทั้ง
 สอง เข้า ท้อง ครัว พระ ทรง สะกัก บัณฑิต
 พา เหาะ พี่ เตียง ชัก ยนต์ เหยาะ ไม่ ยั้ง หยุด โผ
 ผิน บิน ตะเบ็ง มา เร่ง รุด พระ หมายถึง มุ่ง มาคร
 สว่างดี นวด เร่ง รับ มา ถึง นำ บัญชร รัตน
 พงษ์ กษัตริย์ ตรัส ถึง ทั้ง สอง สรวท พี่ จง ไป ยับ
 ยั้ง ที่ บังควร เวลา จวน รุ่ง แล้ว จง กลับ มา
 ซึ่ง เสร็จ เสร็จ เข้าใน บัญชร ยด กำเนิด สนิท
 นอน อยู่ แน่นหนา บ้าง นอน กอด เพื่อน กัน
 เปน หลั่น มา บ้าง นอน ฝา ดุ้ย เถื่อน ออก จาก
 กาย ประทับ แก้ว ประทับ ทอง ส่อง สว่าง เห็น
 ภักตร์ นาง งาม เด็ด ตู เติต ฉาย กัน วิสูตร พัน
 สวรรณ พรณราย ทั้ง ฉัตร ฉาย พราย แพรว
 ทั้ง แก้ว กรอง พระ ชม ทดาง ย่าง เยื้อง ยุธยาตร์
 เห็น ไฉม หาญ หลับ สนิท อยู่ ใน ห้อง ตัง บุหลัน
 ถอย ยศ บน รถ ทอง พดาง ประกอง ดูบ ปลูกวางค์
 นาง เจ้า ตื่น เกิด พี่ มา แล้ว นะ ขวัญ เนตร
 ทั่ว เรศ นิม น้อง อย่า หมอง หมาง พระ ปลุก พดาง

ทาง กุม พระ กร นาง แล้ว จบ ปราง เขย ชิด พินิจ
 ชม โฉม แก้ว ศะศิธร ผวา คั่น นาง งาม ชื่น ยิน
 โฉม พระ จอม ระหงษ์ ทรง ศรี สุกใส วิ โดย ทรง
 ดัง ถอย พัว มา ถนใน แคน ดิน ประจักษ์ แน่ ว่า
 องค์ พระ ทรง ฤทธิ ที่ แปลง เป็น พานิช อัน เด็ด
 ดิน ด้วย ความ ขาย มารยา ยุพาพิน พระ ภัทธร
 ฉิน แล้ว ครดี จำญจา ว่า ดู ก่อน พระองค์
 ผู้ ทรง ไชย นี้ ใคร นึก เนะ ไว้ จึง มา หา ไม่
 เกรง องค์ ทรง ฤทธิ พระ บิดา จะ พดอย มา ให้
 นื่อง น้ หมอง มอม ะ

๑ จบ เล่ม ๓๒ สิ้นสุดไทย ะ

๑ เล่ม ๓๓ ยัง พิมพ์ ต่อ ไป ะ

๔๘๑

ลักษณะวงศ์ เต็ม ๑๓

๑ ทั้ง แต่ ลักษณะวงศ์ได้ รวม ภริมย์ ส้ม ตู อยู่ กับ
นาง สร้อย ศศิธร ท้าว ถึงหฟ ก็ ยก เมือง อะไย สดัด
ให้ ลักษณะวงศ์ ครอง แล้ว ลูก นาง กิณร ทั้ง ห้า ตาแม่
ไป ตาม ลักษณะวงศ์ จน ถึง เกสร์ สุริวงษ์ ตา พระยา
หากไป ตาม พ่อ พบ นาง ทิพ เกสร์ ที่ กตาง ป่า ทะ

๑ โอ้ นั้ม น้อง แต่ พี่ ปอง สดาศ หวัง ด้วย ร้อย
ซึ่ง โฉม ฉาย จน ฉ่าย ฉอม พี่ ตู ยาก จาก เมือง มา
ทุกซ์ ครอม หมายถึง แม่จอม ส้มร มิ่ง วิมต เมือง ได้
ยีน ชาว กตาว โฉม ให้ ขึ้น จิตร จึง แปลง เป็น พานิช
มา ตาม เรื่อง ได้ ถวาย รามรงค์ จำรูญ เรื่อง แม่
มิ่ง เมือง ส้ม แล้ว หรือ แก้ว ตา ทะ

๑ สะ น้อย หรือ คำ ส่นอง เจ้า ของ แหวน ขึ้น รวม
แทน แล้ว ยัง ขี้ ตำเตก ว่า พระ รามรงค์ ถวาย องค์

พระ บิดา ไย ไม่ เอา ราคา ให้ ส้มควร นี้ หรือ จอม
 ขัทยา วรา ฤทธิ์ ฉั้น คิต ๆ ก็ นำ ตำรวด ตำรวด เปน
 กระษัตริย์ หรือ จะ ขัด หนอง นวด ทุก หมื่น เมือง จะ
 ประมวญ ถวาย ไป แผ่น ดิน หรือ จะ ไร่ ซึ่ง เค้น หย้า
 แผ่น พ้า หรือ จะ ไร่ ดาว อย่า ส่งไธย มัจฉา หรือ จะ ไร่
 ขลาโดย พฤษภาไฟร หรือ จะ ไร่ ซึ่ง ไม่ รัง เหมือน
 เมฆฆตา ถ่อ แก้ว อยู่ แว่ว วัณ รามสูร ไต่ จับ แด้ว
 กัลป์ หลั่ง ข้าง ยักษา ใน อวรา เพียง จะ พัง เหมือน
 ยก น้อง ต้อง ระว้ง รักษา ตัว แม้น ถลา คำ ชาย ที่
 แฉ่น ฉลาด เหมือน หมัก มาศ คิต กาย เปน หลาย ชั่ว
 อยู่ ดี ๆ จะ ให้ มี รากี มัว จะ เลี้ย ตัว ให้ พระ ทอง
 ไม่ ต้อง การ ะ

๑๐ ชะ น้อย หรือ ถ้อย สุนทร วอน ต้นอง ดัง พิน
 ทอง มัจฉวน ประธาน ขาน เสนาะ รัช พจนา ยพา พาน
 ก็ เบรียบ ปาน ทิพรศ มา สรง ทรวง พี่ มิ ไซ่ ชาย
 เช่น เชื้อ หินชาติ พิศวาส แด้ว จะ ร้าง ให้ ห้าง ห่วง
 เปน กระษัตริย์ หรือ ขัด สุธา ดวง สุตา ใน วัง หลวง

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๖๓

พี่ไม่รัก อัน เมฆขดา ต่อ แก้ว วิเชียร ชู เกิด เป็น
คู่ สำหรับ ใน ไตร จักร แต่ เวียน ต้อ เวียน เตียน แล้ว
เปลี่ยน ภักตร์ นาง น้อง รัก ส่งไธย ไป ไย มี แต่
ล้วน ไม่ ปดง จิตร พิศมัย ก็ นี่ สะไบ ของ ใคร มา
ให้ พี่ ครรต์ พถาง ยืน สะไบ ให้ เป็น ที่ ช่าง หอม
ดี ภูษิต นี่ สุดใจ ภูษา น หอม เหลือ เข้า เจือ ต้อง
เนื้อ เจ้า ของ รัก หอม สัก เพียง ไหน ขอ จวบ นิต เกิด
น้อง อย่า หมองใจ เข้า นัง โกลธ แล้ว กถาว์ สุนทร
วอน เจ้า งาม พร้อม หอม เห็น เวหา หน พี่ สู้ ทน
จน กระทั่ง เพราะ หวัง ส้มร เอ็นดู เกิด แก้ว คา อย่า
อวรณ์ ดวง ส้มร แม่ อย่า หมาง ระคายใจ ฐานะ

๑ พระ ยุพิน ผิน ภักตร์ เห็น ภูษิต สักเห็น จิตร ครรต์
ตอบ สุนทร ไซ เขาให้ ทาน กตัม ประจาน ให้ เจ็บใจ
• ยัง ข้าให้ เจ้า ของ นี ต้อง อาศัย เป็น น่า จะใคร่ ร้อง
ให้ ก้อง ไป ช่าง กระไร ทำ ช่มเหง เถ่น ง่าย ๆ ไม่
รู้ ลึก หรือ จึง อัก มา หา ตาย ทราบ ถึง องค์ พระ
นารายณ์ จะ ปดต ปดง นาง เดือน องค์ ลง จาก บัดถึงก็

รักนี้ จอม กระษัตรีย์ ตำผัด กับ นวตหงษ์ เจ้า ลูก
 หนี พี่โย นะ โดมยง เชิญ ธนงค์ นั่ง แทน แสน ตำราญ
 เหยย กำนัด ไปไหนไม่ มา ช่วย ผู้ชาย พวย เข้า มา
 ได้ใน สถาน จง จับ มัด ไป ส่ง นครบาท ที่ ประจาน
 เสี้ย ให้ เจ็บ ระกำใจ น้อย หรือ น้อง ร้อง ให้ กำนัด
 ช่วย ถึง จะ ม้วย พี่ไม่ ร้าง ห่าง ส้มยี้ จะ สู้ ม้วย
 ชั่ววัน ด้วย ขวัญใจ ถึง บัดโดย ก็ ให้ ถือ ว่า ความ
 รัก ขวัญ เมือง แม่ ขยำ เคื่อง ระคาย หมาย ขอ
 เชิญ นาง ไป ภิรมย์ ให้ ส้ม คักดี พี่ เชื้อ เช่น กระษัตรีย์
 สวดาศ นั้ นาง ห้อง รัก ก็ เปน ยอด ขัตติยา พอ ส้ม
 แถ้ว แก้ว กัตยาณี่ เรา สอง ศรี ก็ ควร เปน หนัก หนา
 แม่ ยอด หญิง มิ่ง มิตร ของ พี่ยา จง ผิน หน้า พาที่
 เกิด ดวงใจ พระ

๑ บ้าง สร้อย ศศิธร ส้มร นางู เถื่อนนี้ จึ่ง ประภาศ
 ส่นองไข ฉนั้นไม่ รัก ขยำ มา พัก รำ พี่ไร เหลือ
 อาไถย แถ้ว ที่ น้อง จะ เชื้อ พัง จะ เช่น อย่าง ภูมริน
 ที่ บิน ว่อน ประจง รศ เกสร ดังใจ หวัง แถ้ว ทอด

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

~~๔๔๔~~

ทั้ง ประทุม ไร่ไม่ อื่นนี้ เหมือน ออก น้อย พอง พัง ด้วย
ถม ถวง ครั้น นาน ไป ก็ ยับ อับประยศ แล่น กำศรวต
ทุกข์ เท่า ภูเขา หดอง ดัง ค้อง หนาม แนม เหน็บ ให้
เจ็บ ทรวง ใคร จะ ถ่วง เห็น เล่า เมื่อ คราว จน หัว
อก คง จะ แดก ด้วย อับประยาศ เพราะใจ จาก ภักตร์
ผิวไม่ เปน ผล จะ ค้อง อาย หึง ชาย ประชา ชน
จะ หมอง หม่น ซอก ซ้ำ ระกำ กาย แม้น รัก น้อย พิ
ปอง เปน แก่น ด้าน จง มี ของ บรรณาการ มา ถวาย
พระ ภูบาล ประทาน น้อย ไม่ ค้อง อาย ไม่ ระคาย ให้
เคือง เบือง บทมตย์ เขิญ เสด็จ ยัง นิเวศน์ บวร ราช
อย่า หมาย มาด เถย น้อย จะ ปอง ส่มา น จะ สู้ คาย
มิให้ ชาย ลำคัส พาด ทำ หัก หาญ จะ ร้อง ให้ ก้อง
ไป โอ้ ว่า เจ้า เล่าภาค เจริญ ภักตร์ วิไลยศ ลักษณะ
เพียง จันทร จรัส ไซ ไม่ รัก แล้ว จะ ร้อง ให้ ก้อง ไป
จะ พัง เถ่น เย็น ใจ ประสา จน ซึ่ง จะ ให้ แดง ทด
มา ทด ขอ จะ เกิด ก่อ ความ ยาก ไม่ เปน ผล จะ
ยาก แก่ไพร่ พัว ประชา ชน จะ ดั้น ดั้น กัน มา ใน บ่า

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

ดง ครุฑ พดาง ทาง ประโคม โคม เฉลตา ยุกะยาว
 นิม เนื้อ นวตหงษ์ อย่า เคื่อง แค้น ให้ พี่ แค้น ระกำ
 ทรง พี่ นี ปลง ชั่ววัน กับ ขวัญ ตา ถึง นาง อื่น หมั้น
 รักใคร่ ไม่ รัก แล้ว ไม่ เหมือน กับ น้อง แก้ว เล่นหา
 พระ ครุฑ พดาง ทาง ขอน กัถยา ประคอง อุ่ม แก้ว
 ตา ชน เพลา พัดนี้ ทั้ง สอง ส้ม สอง แค้น พิศวาส
 ทั้ง สอง ราช สอง รวณ ภิมย ขวัญ สอง กระษัตริย์
 ส้ม ส้มบัก เสมอ กัน เกษม สันต์ เปน คู่ข ไม่ ได้ยา
 จักรพงษ์ หดง ส้ม พี่ เตย ราช วนาฏ ส้ม กำเนิด
 ทั้ง ซ้าย ขวา พระ ส้ม องค์ เกศร กัถยา นาง ซายา
 ส้ม กถว พระ บิดร สอง ส้ม แค้น ภิมย เตย ชม สด
 หดับ สันติ อยู่ บน แท่น บรรจฐรณ์ ดวง ดารา สอง
 สว่าง ใน อัมพร พระ ทินกร เร่ง รก จรัต คตา ะ
 ๑ สอง พี่ เตย กอย องค์ พระ ทรง ฤทธิ เห็น
 อาทิตย์ สอง สว่าง กตาง เวหา เพ็ชร ศรี จัง มี ชั่ง
 วาจา จัง ปฤक्षा กับ ศรี พนม วัน ทำ ไฉน จะได้
 พบ ประสพ โคม หดง ประโคม เข้า อยู่ใน นไหศวรรย์

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

จะ รับ กลับ ออก ไป พลับ พตา พลัน จะ ให้ รับ พล
ชั้น เข้า มา เมือง หรือ จะ คอย ฟัง ข่าว พระ จักร
อย่า เพื่อให้ กิจจา นั้น ฟัง เพื่อง จึง ชวน กัน ช้อน
กาย อยู่ ท้าย เมือง คอย ฟัง เรื่อง ทรง ฤทธิ อิศรา ะ
๑ จะ กล่าว ถึง กำหนด สนิท ข้าง ครั้น สว่าง สว่าง
แสง พระ เวหา พนักงาน น้ำ ตรง ก็ ตรง มา นัง
คอย ทำ พระ ราช บุตร ทุก วัน คอย พระ องค์ มา ตรง
ภักตร์ ประหลาด นึก เป็น ไฉน วัน นี้ นี้ ชรอย เหตุ
จะ วิบัติ บังเกิด มี นาง คิด แล้ว สาว ศรี จึง เข้า ไป
เห็น สอง องค์ บรรทม อยู่ บน อาสน์ กำหนด นาฏ ตก
ใจ ไม่ อยู่ ได้ ค้าง ชับ ชิบ บอก กัน ไป ทันใด จำ
จะ ไป ทูต แดง แจ้ง คดี นาง ว่า พนาง รับ รัต มา
มัตตต ถึง ไพชยนต์ ปรางค์ มาศ ปราสาท ศรี กราบ
แล้ว ทูล องค์ ทรง ธรณี ขอ ประทาน ชั่ว ไม่ พัน คาย
ว่า บัด นี้ มี ชาย ทวักษณณ์ ชน ร่วม รัก ชิดา อยู่ จน
ล้ำ ไม่ เกรง เบื้อง มาทบง พงษ์ นารายณ์ เห็น
คล้าย ๆ พานิช ที่ นอก เมือง ะ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

๑ ได้ ทรง พัง ดึง สาย สุนั ฟาด แผล ควาต สุรเสียง
 ออก เปรี๊ยะ เปอริ่ง น้อย หรือ ข่าย ชี ซ้ำ เข้า มา เมือง
 ให้ ภู เคื่อง ชัด แค่น แล่น ทวี เหวย เหล่า พวก เสนา
 ที่ สามารถ ไป จับ พิฆาฏ มา ให้ เปน ด้ อำมาตย์
 รับ โองการ ด้วย ทัน ที่ มา เรียก ทหาร ดี ให้ พร้อม
 เปรียง จัด เปน พยหะ โยธา ทัพ ก็ ได้ จับ กัน มา
 หน้า เสดียง ถึง ปราสาท แวด ล้อม กัน พร้อม เปรียง
 กัอง สำเนียง อึง ถิ่น ถิ่นนั้น ดัง ดี ทหาร เคย ฆตยาญ
 ณรงค์ รบ แล่น กระทบ ชน ปราสาท ด้วย ใจ หวัง
 เห็น สอง องค์ หลับ สนิท จนิจจัง อนิจจา น้า ชัง มา
 หลง คาย เข้า รวบ วัด มัด องค์ พระ ทรง ศรั นาง
 ศศิธร ค่น ชน แล้ว ใจ หาย เห็น ทรง ธรรม ต้อง
 พันทนา กาย เสนา นาย ฆต ตาก กระจกไป ฆะ
 ๑ นาง ทรง พระ สุรเสียง สำเนียง ก้อง พิไร ร้อง
 เพียง ชีพ จะ ตัดไซย เจ้า เบ็ด เนตร์ หลับ ชบ ลับ
 ไป เสนา ใน ฆต คร่า ไม่ ปราณี ออกไป จาก ทวาร
 วัง สถาน หมาย ประหาร ชีพ ม้วย ให้ เปน ด้ พวก

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๘๖

ชาย หญิง วัง ต. หัง บัว เพชร คิ้ว เห็น องค์ พระ
จุมพล ก็ วัง เข้า ท้อง ราช บัณฑา บิน ถดา ถา
แดดบ ใน เวหน ได้ พินาฏ เช่น ฆ่า ประชาชน หมายถึง
ประจัญ มา ประจัญ บัณฑามิตร สี่ ทหาร เห็น ครอบ
ฤทธิ์ รอน ก็ ซอก ซอน วัง หัน ไม่ มี จิตร เข้า
โอบ อุ้ม รับ องค์ พระ ทรง ฤทธิ์ ขึ้น สักคย ครอบ
แล้ว คดา ไคต พระ ทรง ศักดิ์ ชัก ครอบ มา ปราสาท
มุง หมายถึง มา รับ มิตร พิศมัย ครอบ กระโจมน โคม
ถดา ผวา ไป มา ถึง บัณฑร ไซย ด้วย ฌับ พัดนี้ จึง
ครัด แก่ ดวง จิตร ฌนษฐา พี่ มา แล้ว แก้ว คา ขย่า
โคก ศักดิ์ ขอ เขิญ นื่อง ปลัดใจ ไป ด้วย กัน ขย่า
โคก ศักดิ์ เถย นื่อง จะ หมอง นวต นาง นื่อง แก้ว
แล้ว เลี้ยง พระ ภวนารถ ด้าย สวาศ ค่อย คดา ย ฤไทย
หวด นาง ได้ เห็น โคม ฉาย ค่อย วาย ครอบ ที่
รัญจวน ใน ใจ พระไทย ปอง จึง เผย แกด แด เห็น
พระ ทรง ภพ ก็ นอบ นม อ่อน กาย ค่อย คดา ย หมอง
เมื่อ เขา รัต มัด องค์ พระ รูป ทอง หัว ขก นื่อง ดึง

จะ พัง กำถัง รัก พระ ทรง สดุดี ตรีธ โถม โถม
 สวาศ ขอ เขิญ นาค มา ไป ยัง ไคร จัก ตรีธ
 พถาง ทาง อ้อม เขา นงลักษณะ ขึ้น สพัก คุรุ ราช ก็
 เหาะ ไป ครั้น มา ถึง ประทับ พลับ พดา ทอง ก็
 พา น้อง เข้า ห้อง พิศมัย สอง ภริมย์ ส้ม หมาย ค่อย
 คลาย ใจ สติคย์ ใน แท่น แก้ว อัน แพรว พรัน ะ
 ๑ จะ กล่าว ถึง ทหาร ทั้ง สี่ นาย ก็ เวย วาย วุ่น
 วัง ออก ตัว สั้น บ้าง ก็ วัง เข้า ไป ทูล พระ ทรง
 ธรรม์ อัน ช้วน อยู่ได้ พระ บาทา ซึ่ง นัก โทะ
 โปรต ให้ ไป พิษณุ มี คุรุ ราช เหาะ มา บน เวหา
 เข้า ช่าง ซึ่ง พานิช อิศรา แล้ว ไป รับ ธิตา ที่ ปรางค์
 ไชย คุรุ ก็ พา ทั้ง สอง นั้น ต่อ พ้า ไป ประทับ
 พลับ พดา ที่ อาไศรย เห็น จะ มี ศักดิ์ สิทธิ ฤทธิ ไกร
 จึง อาจ อง ทนง ใจ เข้า ถัก พา ะ

๑ ได้ ทรง พัง ตัง เคียร จะ ขาด สุน ให่ เพิ่ม พถ
 เทวศ เปน หนัก หนา แล่น อาไศรย ใน ราช ธิตา ยิ่ง
 ตริัก ครา ก็ ยิ่ง เคียว ระทด ทรวง ชรอย มี ศักดา วิชา

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๕๖

ฤทธิ จึ่ง อาจ คิด ทนง เข้า ใน วัง หาดวง แล้ว มี
หน้า ข้า พาชิตา ดวง ไป เขา หาดวง คีรี ที่ นอก เมือง
พระ คิด แล้ว จึ่ง ตั้ง ตี ทหาร ให้ นำ สาร เนื่อ ความ
ไป ตาม เรือ ไป เขิญ องค์ ทรง ฤทธิ วรา เรือ ให้
เข้า มา ครอง เมือง สิงห์ พัดน

๑ อำมาตย์ รับ พระราช โองการ จึ่ง นำ สาร คลาน
กลับ แล้ว ผาย ฝั้น ก็ มา ถึง พัดน พดา ด้วย ฦ
พัดน จึ่ง ถวาย อภิวิวัฒน์ บาทมุต บัด น องค์
อิศรา ประชา ราชวร ให้ ข้า บาท มา เขิญ นเรนทร์
สุริย์ ไป ครอบ ครอง พารา ชยา อาตุร เรือ จารุญ
พุท สวัสดิ์ สัตถาว

๑ พระ ทรง ภพ เดศ ถบ ดิลก ราช จึ่ง ประกาศ
เจ้า โถม โถม สมน พระ ทรง ภพ ปรรภ ถึง บังอร
ให้ ทูต มา อ้อน วอน เข้า ไป เมือง นาง น้อง รัก จัก
เห็น เปน ไฉน จะ ครรใด เข้า กรง ให้ พง ฟู พอง ขอ
หวด น้อง แม่ ชยา หมอง ระคาง เคื่อง ตาม บุญ เรือ
แม่ จะ คิด ประการ ไต นาง น้อง เกษ อภิวิบาท บาทมุต

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

จึง กราบ ทูล โองการ ส่นองไซ ว่า บัด นี้ บิดวงศ์ นั้น
ปลงใจ ขอ เชิญ เสด็จ คดาไคต เข้า ใน เมือง พระ
สถับ นิม น้อง ประคอง ภักตร์ แม่ ยอด รัก เหือด หาย
จง คดาเปตอง พระ ตรัส พดาง ทาง ขวน แม่ ขวัญ
เมือง แล้ว ย่าง เชิญ มา สรง คงคาไคย ต่าง องค์
ทรง เครื่อง สำหรับ กระษัตริย์ จำรูญ รัตน เพ็ญ จันทร
จรัสไซ ครั้น สรง สรง สำเร็จ เสด็จ คดาไคต เสด็จ
ใน ตาม เสด็จ มา เมือง นอง ครั้น มา ถึง ปรางค์
รัตน ชัชวาลย์ พระ ผู้ ผ่าน พิภพ ไม่ มี ส่อง เข้า
เฝ้า องค์ ทรง ธรรม พระโรง ทอง บังคม ส่อง บาทบง
พระ ทรง ไซย พระ

๑. พระ บิดวงศ์ ทรง เห็น พระ ลูก รัก ประไพ ภักตร์
ยิ้ม ยิ้ม อยู่ แจ่มใส ผวา เข้า ประคอง พระ หน่อไทย
พอ หอง ใช้ ให้ เขา มัด ไป ซ่า พัน สำคัญ ว่า จอม
ขวัญ เปน พานิช ไม่ แจ้ง จิตร ว่า เปน จอม กระษัตริย์
สรว ครว จะ แยก เจ้า ทั้ง สอง ให้ ครอง กัน เปน
นัคร กัน เกษ ประชาใน ธานีทร พระ

๑ ขอ งด ความ จอม พงษ์ กับ นางราม จะ ถัด
 กล่าว รวด ความ ตาม ถัด จะ ยก เรื่อง กิณรา ห้า
 ยุพิน สถิตย ถิ่น ถ้ำ แก้ว สุริยาณัน จำ เดิม จาก
 ภาศดา นิรา ราช แดน สวรรค์ สุด ไค้ก น้า สงสาร จน
 คลอด ราช บุตรา ห้า กุมาร จน เน้น นาน มา ได้ ถึง
 เจ็ด ปี ฝ่าย โฉม เจ้า ห้า กุมารค์ จึง ก้ม เกษ
 ประนต บทศรี จึง ไต่ ถาม ความ ยุบต ชนนี้ พระ
 บิเศศวร์ ของ ลูก น อยู่แห่งไร อย่า ถาม เลย พอ
 เขยไม่ พอ ที่ บิดา เจ้า ก็ มี เหมือน หาไม่ เป็น
 ไฉน พ่อ นั้น จึง บัดโดย หรือ พ่อ ได้ แม่ใหม่ ที่ ชื่น
 มี หาไม่ ดอก แม่ จะ เล่า ให้ เจ้า ฟัง แต่ แรก ครั้ง
 นั้น ยัง มี พระ ฤษี สถิตย อยู่ใน ป่า พนาดี มี
 บุตรี แห่ง น้อย งาม ได้ภา ครั้น นาน มา พระ สิทธา
 สวรรค์คต พระ ธิตา รัญทต เปน หนัก หนา แม่ ไป
 พบ จึง พา เอา นาง มา ให้ อยู่ใน คูหา ที่ ถ้ำ ทอง
 นาง อยู่ ด้วย มารดา นี้ ช้า ครั้น พระ เชษฐา นาง นั้น

มา ตาม น้อง มา พบ แม่ ทั้ง ห้า ที่ ถ้ำ ทอง จึง
พา น้อง กลับ ไป ยัง บัว ฝั ของ นาง นั้น คือ บิดา เจ้า
เป็น ปิ่นเกล้า พระราชนัดดา จะ รับ องค์ มารดา
ไป บัว พระ ชนนี้ ชัด ใจ ไม่ ไกล คดา อัน พระ
นาม บิดวงศ์ ของ ยอด รัก ชื่อ พระ ลักษณะวงศ์ ยอด
พงษา อัน นามกร น้อง ดันท์ พระ บิดา ชื่อ เกสร
กัทยา ยุพา พาน พระ

๑ กุมภาพันธ์ ทราบ เหตุ พระ บิดวงศ์ แล่น สวรรค์
บิดวงศ์ ให้ ส่งสาร เจ้า นิ่ง นึก ตรึก ตรอง ทำนอง
การณ จำ จะ ถา ชนมาร ไป คิด ตาม เรา จะ ไป
หา องค์ บิดวงศ์ ตาม ขอบ เขต รวด บำ พนา หนาม
แน่น ว่า พบ บิดวงศ์ ผู้ ทรง นาม จะ เชิญ ข้าม เขา
เขิน ดำเนิน มา เจ้า คิด แล้ว ก็ ขอ กร ชู้ดี กราบ
ทูล พระ ชนนี้ องค์ นาคา ลูก น้อย นี้ คิด ว่า จะ กราบ
ถา ไป ตาม พระ บิดา ใน กลาง ดง พระ

๑ โอ้ สาย สู้ สวรรค์ ของ แม่ เข้อย ขย่ำ ไป เทย
ใน บำ พนา ระหง แล่น ตำบาก ยาก แค่น ใน แดน ดง

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๔๕๕

อย่า ระวัง เถ่น นะ พ่อไม่ ต้อง การ ทั้ง ห้า องค์ ทรง
ฟัง พระ แม่ ห้าม จึง ทูล ความ ตาม จิตร์ โดย ไหว
ณ คิต ๆ น่า อาย เปน ชาย ชาย ฝูง เทวณ จะ ประจาน
ให้ เจ็บ ใจ เสีย แร้ง เกิด ด้วย เขา ซาคี อนาคต เนตร
กำพร้า องค์ บิคุเรศร์ หา มี ไม่ ถูก จะ ขอ กราบ ถา
มารดา ไป ถ้า ชัด ใจ เห็น ชั่วครู่ ไม่ คั่น คง ฐานะ

๑ ได้ ฟัง บุตร สุด แสน สวด นก เขียวลักษณะ
ตอบ ความ ตาม ประสงค์ สุด จะ ชัด ถูก ยา ทั้ง ห้า
องค์ นาง โฉมยง จึง มี พระ เสด็จนี้ พ่อ จะ ไป
ตาม องค์ พระ บิคุราช ให้ แคว้น คดาด โภย โภย ใน
ไพร ศรี อย่า ประมาท หมู ร้าย แก่ ไพร ใน ไพร
ศรี เหล่า ถ้วน แต่ ถัดว คนอง จึง อวย พร ตั้ง สอน
ให้ ไชโย จง ศุโข รากี อย่า มี หมอง พ่อ จง ไป
ได้ พบ พระ รูป ของ นาง ศรีส พดาง ทาง ประคอง
บิโยรส ทั้ง ห้า โฉม โทมนต์ ชัด อูระ โคก ปะทะ สิ้น
ว่า แสน กำศรต ค่าง กรรแสง โคก ศักดิ์ ให้ วิทยุ
ศรี สดุด เคี้ยว ศรัทธา ไม่ วาย ครอบ ฐานะ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

๑ พระ กุมาร รับ พร ชน เหนือ เกษ เยวเรศ เค็ร่า
 ศรั้อย ถห้อย หวด แล่น วิโยค โคก ศัถย์ ให้ รัญจน
 เจ้า คร่ำ ครวญ อยู่ ด้วย องค์ พระ ชนนี้ จึง ยอ กร
 อภิวัต บาทบง แล้ว ถา องค์ มารดา มารศรี จึง
 ออก จาก คูหา พนาถึ ก็ เข้า ใน พงพี พนาวัน ะ

๑ ฝ่าย ว่า บุตร กิณรา ทั้ง ห้า โฉม ดอย โยม
 เลื่อน พ้า เวหา หัน มา ตาม ลูก ซายา ใน บ่า วัน
 แล่น กระศัถย์ เลี้ย ใจ ฤไทย ปลง ดัง ไคร ควัก ดอง
 ใจ ในเนนตร์ ให้ เทวศ์ สุต เค็ร่า ศลิ่ง หลง น้ำ
 พระ เนตร์ ชื่น ทราบ ลง อาบ องค์ ตับ โฉมยง ลูก
 แก้ว แล้ว กลับ มา ะ

๑ ฝ่าย โฉม พระ กุมาร ซาญ สัมม แล่น อวรณ์
 คร่ำ ครวญ รัญจน หา ทั้ง ห้า องค์ เติน ดง พนาว่า
 เก็บ พฤกษา เสวย พลง มา กลาง ดง พระ เชษฐา
 จึง ชวน พระ น้อง นารถ เที้ยว ประพาศ ชมไม้ไพร
 ระหง ทั้ง ม่วง ปราง ตาง ต้าต ออก ตาษ ดง พยอม
 พยง คา เลือ มะเดื่อ ดิน พระ ชม พลง ทาง มา เข้า

เล่ม ๑๓

ลักษณะ

~~๕๕๕~~

บ้า ชั่ว เทียว เถาะ ตัด ข้าม ห้วย ถหาน หิน ทัดนา
บักขา ถตา บิน บ้าง โผ ผิน พา คู่ เข้า สู่ รั้ว สิบห้า
วัน บันดู่ ถึง อาศรม พระ โคตม นกสีทรี ด้วย จิตร
หวัง ทั้ง ห้า นาย คตยา ทุกซ์ บันเทา ประทัง เรา
จะ ยัง หยด ถาม หน ทาง จร จึง เข้า ไป ไถ่ องค์
พระ ทรง พรวต น้อม ประนต กาโย สโมสร์ จึง
ยก หัตถ์ มัดการ มุนี ดอน มี สุนทร ถาม องค์ พระ
ทรง ญาณ ผู้ เป็น เจ้า ศุข ตี หรือ มี ไรศ หรือ
ทุกซ์ โคก ทรวง หนัก เข้า หัก หาญ หรือ ฝูง สัตว์
จิตบาท มา พาด พาด มา ย่ำเหยียบ อยู่ ประจาน
ที่ จงกรม

๑ พระ ทรง ญาณ เห็น กุมาร ทั้ง ห้า โฉม งาม
ประโดม เข้า มา พระ อาศรม ช่าง น้อย ๆ โสภา ดู
หน้า ชม พระ โคตม เมตตา เธอ ปรานี ก็ แจ้ง ความ
ตาม เรือง กุมาร ถาม เรา มี ความ ผาศก เกษม ศรี
สรวง พรวต อยู่ใน บ้า พนาถ บอ ห่อน มี สัตว์ ร้าย จะ
บิศา เจ้า ทั้ง ห้า มา นี้ จะ ไป ไหน จึง บุกรไพร พง

ลักษณะ

เล่ม ๑๓

ขวัญ เทียบ ถัด บ่า ต้อง ประสงค์ สิ่งใด จึง ไคธ คธา
จง บอก ตา ไป ให้ แจ้ง ประจักษ์ ใจ พระ

๑ กุมาร น้อย ตอบ ถ้อย คำ แถง ประจักษ์ แจ้ง
โดย ทำนอง ส่นอง ไซ เต็ม ฉนั้น น้อย บ่า พนาโดย
สถิตย ใน ถ้ำ แก้ว อัน รุจี กระหม่อม ฉนั้น ตา มารดา
บังเกิด เกษ มา ตาม องค์ บิเรศวร์ ใน ไพร ศรี เปน
บุญ พา มา พบ พระมุนี จง ช่วย ช้ มรรคา ให้ คธาไคธ
อุนิจจา หาดาน น้อย มา พัดดี พ่อ แต่ เด็ก เท่า น้ หนอ
ช่าง มา ได้ พระ ฤกษ์ ส่งสาร ส่งเวช ใจ ตา จะ ให้
ว่า เรียน วิชา การ เจ้า อยุ่ ด้วย ตา เกิด นะ หาดาน
น้อย แล้ว จึง ค่อย คธาไคธ ไป ไพร สาณที่ พระ
ฤกษ์ บอก คธา วิชา การ พระ กุมาร จำ ได้ ไว้ แน่
นอน เจ้า อุส่าห์ ภาวนา มหา เวท ตาม สังเกต ฤกษ์
ประสิทธิ์ สอน เรียน ข่าน ข่านาญ ใน การ รอน พระ
ทรง ญาณ ประทาน ศรี เปน อาวุธ แล้ว ชุบ เนื่อ อาชา
เปน พาหนะ อิศระ กาโย วโรอุตม์ ชาว ทอง ผ่อง
ตา ห้า มนุษย์ เปรียบ ประดุจ พระ เพติง อัน เริง แรง

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๕๕

๑ พระ กุมาร ได้ ศร กับ ดินรพ ที่ ปราบภ ที่ จะ
ทอง ธน แผลง เปียง กระเดื่อง เบื้อง กระตอน ศร
แสดง เข้ม กำแหง อึก หาญ ทยาน กาย ชน คอบ
ชี อาชา ม้า ดินรพ แด่น ตระหลบ ผัน แลของ ลำพอง
ผาย แด้ว เสี่ยง ศร ผาด แผลง บัง แสง พราย เขา
กระจุย แดก กระเจาย ทลาย ลง พระ กุมาร ชาญ เวท
วิเศษ ศิลาปี่ ก็ ส้ม จินตนา นึก ครึก ประสงค์ แด้ว
กลับ เข้า ศาตา ทัง ห้า องค์ พระ โฉมยง จึง กล่าว
สนทรวอน หลาน น้อย จะ ขอ ตา ผ่า พระบาท ไป
เที่ยว หา บิคุราช ไน่ สิงขร อนุญาต หลาน เกิด ตา
อย่า อารวณ บ่าน ฉน มารดร จะ คอย ครวญ ระ
๑ พระ ฤษี พัง สาร์ กุมาร น้อย เธอ ดห้อย โหย
ให้ พิไร หวด หลาน จะ ไป พิไร วัน ให้ รัญจวน จะ
ก่อ กวน กอง ทกข ะทม ทน ตา จะ ชัด หลาน ไว้
นั้น มิได้ พ่อ จง ไป ไชโย ให้ ส้ม ผด อย่า มีใคร
ค้ำ ทาน พาด ประจัญ ให้ วัง พัน ไพรี อย่า มี พาด
๑ กุมารศ กัม เกษ บังคม ตา มา ชน ทรง อาชา

๕๐๐

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

กำแหง หาญ ทั้ง ห้า องค์ เติบ ตง แค้น กันดาร ตาม
 ทาง ชาร ใน ป่า พนา ตอน เข้า สู่ ยัง หิมวา พนา วาศ
 ชม สัตว์ จักบาท กตาด สดอน โค กระทิง มหิงษา
 ทิชากร ดู สดอน แด สดับ อันดับ กัน สิ่งใด เค้น
 ตาม คู้ ดู เด็ด โคม กิเลน โคม นาง กิเลน แด้ว แผ่น
 ผืน นรสิงห์ วัง เวียน พัดวัน อีเหิน หัน หา คู้ เข้า
 ชู ชม มฤคา โคม นาง มฤคิ ราชสีห์ เคดำ คู้ เข้า
 สู่ ชม กระต่าย เค้น ตาม นาง กระต่าย ชม เหล่า
 ถึง สม โคม ไถ่ นาง ถึง ไพโร ครั้น สุริยาช บ่าย แสง
 สุริยศรี กั ถู เขตร์ เขา เขิน เนิน ไส่ถ ประกอบ
 ด้วย บุนผา สุมา ไถย มี สระใหญ่ ริม เริง คีรี วัน
 ประกอบ มี วารี ไส่ สอาด ประทุม ซาคี เบิก บาน
 เกสร สรร มี สำหรับ สาย คึง สัตบัน ดอก บัว
 ผืน บัว ผื่น ออก เกตุอน ไป ริม ผัง สระ ประกอบ
 รอบ บุนผา สกุนา จับ จิก เกสร ไส่ถ ยี่สุ่น แรม
 ช่อน ชู ดู วิไลย กุหลาบ ไพโร เกือบ พาด ลำดวน ตง
 ลำพุด พุด จีบ ประยง แยม คั่น แก้ว แกม กรรณิกา

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๐๑

กับ กาหลง มติวัลย์ พันธุ์ ค่อม พยอม ตง มหา
หงษ์ ชงโค พิภพ การ พระ

๑ หน่อ กระจับปี่ ทศนา บบผา ซาคี แล่น สอด
ศุโข ระโห่ ถาน จึง ชวน กัน หยด พัก สำนัก นาน
พระ พาย พาน พา ถิ่น สุธรา ระววย รื่น ชื่น ถิ่น
หน่อ กระจับปี่ ค่อย คลาย ทกซ์ โทมณั้ แล้ว หรรษา
ก็ ชวน กัน หลับ ถิ่นท ต่าง นทรา อยู่ ที่ แทน ภูผา
พนาถ พระ

๑ ขอ รัง รา เรือง ห้า พระ กุมาร ที่ ห้วย ถหาน
ใน บัว พนา ศรี จะ กล่าว ความ ตาม เรือง คดี มี
ถึง พระ ศรี สิงหรา สุริวงษ์ สติศย์ อยู่ บาดาล นั้น
นาน นึก กับ พี่เลี้ยง ยอด รัก นวลหงษ์ เฒ่น สบาย
คล้าย คิด ถึง บิดวงศ์ ละเล้ง หงส เอย อยู่ เมือง
บาดาล เวตา เข้า ชื่น เฝ้า ท้าว นาคี ยัง แทน ที่
พระ โรง ระโห่ ถาน กุมารรา ถา องค์ ทรง กราบ กราน
ได้ โปรด ปราน ณั้ จะ ไป ประพาศ ไพร พระ

๑ บ้าง พระ จอม จตุเจิม เฉลิม ราช แล่น สวาคี

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

ถูก น้อย ผู้ พิศมัย จัง โอบ อัม บุตรา ว่า ดวง ใจ
พอ จะ ไป เทียว ป่า หิมพานต์ ไป เกิด ไป พอ ไป นะ
ถูก แก้ว ครั้น เย็น แล้ว กลับ คืน ยัง สถานที่ ตั้ง
เหล่า พวก เสนา ปรีชา ชาญ จง เตรียม รถ สุริยาจัน
ให้ ถูก ภู ไป เกิด นะ พอ ไป ให้ จง ตี พวก ไพร
อย่า มี มา ค่อ ตี ท้าว ตรีศ พดาง ทาง ภิมมัย ชม ชู
พอ อย่า อยู่ ช้า นัก จง รีบ มา ะ

๑ พระ โอรัส อภิวัต มาทบง พระ ผู้ ทรง ผ่าน
เกล้า อัน นาคา มา ทรง รถ ฤทธิ์ไกร แล้ว ไคธ คลา
พร้อม ด้วย เสดา เสนา พตา กร ค่าง ลำแดง แดง
อิทธิ ฤทธิ์วิทย์ นฤมิตร เปน มนุษย์ สัตย์ สัตอน ดัน
ดัง พง ไพร ทั้ง ดิน ดอน ดัน สัตอน สัตาน บาดาด ดิน
ค่าง ขำแรก แชก พัน สุราวาส ก็ ตู ถึง พนม มาศ ใน
ไพร สิ้นท เทียว ได้ ยัง ไคธิก มฤคิน สัตอน
ดิน ก้อง ดง พง พนศ พระ เกสร สุริวงษ์ ทรง ม้า มิ่ง
เทียว ได้ ยัง มหิงษา บรรดา สัตว์ เสียง สนั่น ดัน มา
ใน ป่า ช้าง ได้ สักต ยิง กวาง ใน กตาง ดง ะ

๑ ฝ่าย โฉม เจ้า ทั้ง ห้า กุมารเวศ เหลือบ พระเนตร
 แดไป ไพร ระวัง ได้ ยืน เตียง อื้ออึง คั่น ดง พิศวง
 ส่งไฉย พระไทย นัก จึง ชวน พระ อนุชา มา ทั้ง ดี
 ต่าง ขึ้น หลั่ง พาย อ้น มี คักดี พระเชษฐา จึง ว่า
 กับ น้อง รัก จะ เปน ยักษ์ หรือ ผี กระสือ ไพร อย่า
 วาง ใจ ระวัง องค์ ให้ จง ดี จะ เปน หมู ไพร หรือ ไฉน
 พระ ครัด พดาง ทาง ชัก มโนไมย ออก จาก ร่ม พระ
 ไทร เข้าไป ชิด พอ พบ พวก พหล พต ทหาร จึง
 น้ำ ศร แผลง ฝนถาญ อ้น คักดี ดีทธี ให้ ได้ ถ้าง โยธา
 บัจจามิตร กำถัง ฤทธิ ศร แผลง ไป รอน ราวญ พวก
 พหล มนตร์ เต็น นาค ประหลาด หลาก ใคร หนอ มา
 แผลง ฝนถาญ ก็ แดไป เห็น องค์ พระ กุมาร ต่าง
 ทยาน จะ เข้า จับ กุมารว

๑ พระ กุมาร ทรง ศร เข้า รอน รบ ชัก สิ้นชีพ ได้
 กระโจน โถม ถลา บ้าง หก ถัม ชม ชาน ทยาน มา
 บ้าง จึง หนี เข้า บ่า พนา วัน ทั้ง ห้า องค์ ทรง ม้า
 อาชา ชาติ ได้ พินาญ เช่น ฆ่า พต ษันธ์ จน กระทั่ง

ถึง องค์ พระ ทรง ธรรม์ จึง ห้าม กัน หยุด ยั้ง จะ
ฟัง ความ ว่าจะ

๑ ฝ่าย เกศร สุริวงษ์ พงษ์ กระษัตริย์ ให้ เคื่อง ชัด
ใจ เจ็บ ตึง เหน็บ หนาม นี่ เหตุใดน เอง ใช้ จึง ตาม
ปาม ทำ ถวน ตาม หยาบ หยาม ไม่ เกรง ใจ มา
เที่ยว ได้ ฟาต พัน หม่ พหต มา อวด อ่าง ฤทธิรณ
หรือ ไฉน ชั้วศรี เอง วัน นั้น คง บัดโดย ที่ จะ รอด
คืน ไป อย่า สงกา พระ ครุฑ พถาง ทาง ทรง พระ
แสง ศร จะ แฉง ไป ราชู รอน เต็ก ทัง ห้า ศร
ไชย ก็ ไม่ ต้อง กุมารว ยิง โกรธา ตระไฟ ประโดย
กัถปี้ จึง ชัก แฉง แฉง ศร เปน สอง ครั้ง สำเนียง
ดัง ก้อง ดัง สนั่น สนั่น ทัง ห้า องค์ ทรง ศร ชน บ้อง
กัน ศร ไชย นั้น ก็ ไม่ ต้อง พระ กายา แล้ว ชัก
แฉง ไป เปน คารบ ตาม ศร ก็ ชำม เคียร ไป เสี่ย
โน ป้า เจ้า เกศร สุริวงษ์ ทรง ศักดา จึง ชัก ม้า
มา ไถ่ได้ ราชู รอน ทัง ห้า องค์ ทรง ศร สนั่น เสี่ยง
ศร ก็ เสี่ยง หลัด องค์ เจ้า เกศร เปน สอง ครั้ง ตาม

ເດີມ ໑໓

ลักษณะ

५०५

ครึ่งไม้ ราม รอน ครึ่ง ต่อ ครึ่ง ก็ไม่ ต้อง ภาษา ถิ่น ฯ

๑ ฝ่าย องค์ พระ เกตุร สุริวงษ์ ชัก อาชา ม้า ทรง
 ระเบิด หรรษ์ จึง ร้อง ถาม นามกร ไป ด้วย พลัน ทั้ง
 บิดรงค์ พงษ์ พันธุ์ นน ขอ ไร

๑ ฝ่าย พระหน่อ ขัตติยา ทั้ง ห้า องค์ จึง ตรัส สั่ง
 สรรเสริญ ลำเนียง ไช ว่า เหวี่ยง เด็ก น้อย นั้น อ้าย จัญไร
 กู นั้ ไช้ ทรวง ฤทธิ อิศรา กู อยู่ ถ้า มณี สุริยาณูจัน
 เรา ตา พระ ชนมาน ผู้ นาถา จะ ไป เทียว ตาม ดิต
 พระ บิดา ทรง นาม ว่า พระ ดกษณวงษ์ พระ บิดา
 นั้น มี น้อง ผู้ ร่วม ชู้พ ชื่อ ว่า ทิพ เกศร นวดหงษ์
 เอง ชื่อ ไร สำนารถ จึง อาจ อย ยก พวก พล จัตุรงค์
 ไป ไหน มา ฐานะ

๑ พระ เกสร์ สุริวงษ์ ได้ ทรง พัง จึง ตอบ ด้วย
 ส้ม หวาน ไม่ กังขา เรา บุตรี ตักขณวงษ์ ทรง คักดา
 องค์ เกสร์ กัทยา มารดา เรา เรา พลัด แม่ แต่ ยัง เป็น
 เด็ก น้อย ยัง ต้อย สด แค่น เป็น แสน เคี้ยว มา
 ตาม คิด บิดรungsk กับ นางเยาว์ บิดา เรา ยก พหุ พล

ออก-คาม มา นอน ค้าง แรม ทาง อยู่ ถัดจากไพร ข้าย
 ยักษ์ใหญ่ ทรง เตะไม้ เช็ด ขาม มา ดวย ฉาบ คาบ
 เรา ผู้ ทรง นาม ก็ พา ข้าม เขา เขิน เนิน คีรี มา
 หยุด ยั้ง นั่ง ร่ม พฤษภา ษฏ์ เจียบ สักด แล้ว เรา ก็
 รับ หั้น มา พบ พบก พระยา วาศุกรี ก็ พา เรา จรด
 ไป บาตาด. เรา จึง ถา พระยา นาคราช มา ประพาส
 ชม ไม้ ใน ไพร ลำธาร เทียบ ได้ จับ เลือ สิ่ง หัก ใน ดง
 ตาด มา พบ พาน คัว ทาน เห็น ชอบ กต ฐานะ
 ๑ ทั้ง ห้า องค์ ทรง พัง สุนทร ธาร จึง ตรอง การ
 ตรึก จิตรี พิศวง ขรอย เปน ราช บุตร พระ บิดวงศ์
 มา เทียบ ดง ถัด บ่า พนาถ อัน พระ นาม บิดวงศ์ ของ
 นางเยาว์ เห็น พ้อง เข้า กับ องค์ พระ ทรง ศรี ขรอย
 เปน บุตรฯ เจ้า ธานี จึง ทรง อิทธิ ฤทธิ เสมอ กัน คิด
 แล้ว พระ จึง มี สุนทร ถ้อย เรา ขรอย เปน น้อง พระ
 จอม ขวัญ บิดา เรา สอง ฝ่าย นี้ ร่วม กัน คิด
 คร นั้น จึง ไม่ ต้อง พระ กายา ฐานะ

๑ ฝ่าย เกสร์ สุริวงษ์ ได้ ทรง พัง พระ ร้อย ชั่ง

ส่งไสย เป็น พนิก หนา ก็ นิ่ง นึก ตรึก ความ ตาม
ปัญญา ซึ่ง เจ้า ว่า เห็น ต้อง ทำนอง ความ คิด
แล้ว พระ องค์ ส่นอง ไชย ตรีส ปราได้ ด้วย ส่นอง อัน
อ่อน หวาน เรา สอง ฝ่าย เป็น ชาย อัน เขียว ชาญ
ต่าง แผลง ผดามุ คร ศึลป์ ไม่ กิน กัน ขรอย เรา สอง
ฝ่าย เป็น ลาย เลือด คร จึง เจ็ด ดง ได้ ไม่ อาลัย
ขรอย เรา จะ ร่วม บิดา กัน จะ ขวน เจ้า ผาย ผัน
ไป ทิร ตาม . ทั้ง หก โคม โสมนศ์ ส่นอง ถ้อย ต่าง
ถ้อย ปราได้ แล้ว ไต่ ถาม ไม่ รู้ ว่า พระ องค์ ผู้
ทรง นาม จะ มา ตาม เรา หรือ ไป แห่ง ไต ที่ จะ
ชวน อนุชา ทั้ง ห้า องค์ เสด็จ ลง ยัง พิภพ ที่ ดำ ไต่
จะ ถา ท้าว นาคา ให้ คธา ไคต จะได้ ไป ตาม คิร
พระ บิตรงค์ พระ ตรีส พดาง ทาง ตั้ง เล่นา นาค เรา
จะ จาก บ้า ไหญ่ ไพร ระหง แล้ว ให้ เสรี่ยม เร่ง รัต
จักรงค์ ขำแรก ลง แชก สู่ธาไป มาดาล พระ
๐ เล่นา พัง รับ ตั้ง มา ตั้ง ทัพ พร้อม เสร็จ สรรพ
ตั้ง ไพร ใน ไพรสาณศ์ หน่อ สุริวงษ์ ทรง รัต สุริยาญจน์

ห้า กุมาร เสด็จ มา ทรง พาชี้ ค่าง ลำแดง แผลง ฤทธิ์
 เสด็จ เสด็จ ชำแรก แชก พระ สุธา ลง ถึง ที่ ทั้ง ห้า
 ลง จาก รถ มณี ก็ พา กัน จรดี เข้า โรง ทอง ะ

๑ ฝ่าย ว่า ท้าว ภูษงค์ ดำรง ภาพ เด็ด ฅบ ธรณี
 ไม่ มี สอง เสด็จ ออก ที่ นั้ง พระ โรง ทอง เสด็จ
 นาค เนือง นอง ประนม กร พระ แด เห็น บุศรา เข้า
 มา เฝ้า พระ ผ่าน เกตุ้า แล่น สุต สโมสร พระ เสด็จ
 จาก อาสน์ บทจร เข้า โอบ อัม บังอร พระ ลูก รัก
 พระ องค์ จึง ดำรัส แล้ว ตรัส ทาม พ่อ โฉม งาม เปน
 ไวร จึง ชำ นก พ่อ ไป ดี มา ดี หรือ ลูก รัก หรือ
 พบ ยักษ์ มัน ทำให้ ชำ เคื่อง ะ

๑ พระ เกศว สุริวงษ์ ทรง สดับ เคารพ รับ ทล
 ความ ไป ตาม เรือง ลูก ไป เทียว วัน นี้ ไม่ มี เคื่อง
 ด้วย บุญ เรือง บิดา สภาวร ไป พบ อนุชา ห้า กุมาร
 ค่าง ก็ ฅตัญ ค่าง แผลง พระ แสง ศร อัน ศร ไชย ก็
 ไม่ได้ จะ ราษฎร รอน จึง พา กัน บทจร มา บาตาด
 ลูก รัก จัก ขอ ถา ฅ่า พระ บาท ไป ตาม คิต บิคุราช

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๐๕

ในไพร่สาณท์ กับ องค์ พระอนุชา ผู้ไชย ชาญ ถ้า
พบ พาน จะ พา มา หา พระองค์ ะ

๑ ท้าว ภูษงค์ ทรง พัง พระ ลูก พูท ให้ อาตุร คง
จิตร พิศวง สุด จะ ทัด ทาน พระ โฉมยง กรรแสง
ทรง สรวม กอด พระ ลูก ยา พ่อ โฉมตร อย่า ไป ให้
ข้า นั้ก บิดา จัก ตั้ง คอย ถ้อยหา ถ้า แม้น พบ
บิดุราษ พระ มารดา จง กลับ มา พารา บรู้ เรา ะ

๑ พระ เกศร์ สุริวงษ์ พงษ์ กระษัตริย์ ประนม หัตถ์
รับ พร พระ ผ่าน เกตุ้า ลูก จะ ถา ผ่า พระ บาท ไป
โดย เตา พระ ผ่าน เกตุ้า จง อยู่ ให้ สำราญ ต่าง ถา
แล้ว ลูก เลื่อน มา จาก ที่ มา ขึ้น ทรง พาช ก่าแหง
หาญ ทั้ง ห้า องค์ ขึ้น ทรง อาชา ชาญ หก กุมาร
คตาไคต มา ใน ดง ครั้น พระ สุริยง ส่ง แสง ถ้า
เข้า หยุด ได้ พฤษา บ่า ระหง ครั้น ว่า บ่าย ชาย แสง
พระ สุริยง ทั้ง หก องค์ ก็ พา กัน คตาไคต พระ
สุริยง ยอ แสง ดง รอน ๆ ทิชากร เข้า รั้ง เรียง ไถ่

บ้าง เคธำ คู้ ตู๋ ต้ม ภิมมัยใจ สนั่นไพร ก้อง บ่า พนาดี
 การวิก ชม นาง การเวก ค่าง บิน เณ เรียง รวย แถ้ว
 ชาย หั้น มยุรา โทม นาง มยุรี นก กาดิ โทม กา
 แถ้ว พา จร ชน น้อย ห้อยไม้ พิไร รำ สั่ง เสี่ยง
 น้า ร้อง เฌอย ระเรอย ร่อน จักรจัน แถ้ว แถ้ว เสี่ยง
 ลำเนียง วอน เวไร ร่อน รำ ร้อง บน ยอด คาง ฝูง
 กาดิ จับ กิ่ง กาหลง เตียบ นก ยุง เหยียบ ยอด ยาง
 รำแพน หาง เจ้า นก แก้ว จับ พลดอด บน ยอด ยาง
 นก กระดาง จับ ต้น คนธา เรียง ต้น ยาง สั่ง ต้วน ฝูง
 นก ยาง กรอก บัษรา ออก จับ สัดอน ฉอ้อน เสี่ยง
 เจ้า นก เขา ชน คู้ เข้า คู้ เคียง อีแอ่น เฌียง จับ ไม้
 บวรไธ ดิง ต้น ตะขบ นก ตะขบ ลง จับ จิก กระสา
 ชิก จับ ต้น กระดัง ดิง ตะดังปดิง ดิง ปดิดให้ ตูก ดิง
 ลำติกา จับ กิ่ง ไม้ สะแก นก กาดิ จับ กิ่ง กาหลง
 เตียบ กระทุง เหยียบ ยอด กระทุ่มไม้ ห่าง แห อีตุ้ม
 จับ กิ่ง อุโถก ชะโงก แถ นก คับแค คาบ คา แถ้ว พา
 จร ลำติกา จับ ต้น คนธา พลดอด นก แก้ว กอด

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๑๑

พลอด แจ้ว แลว บิน ร่อน นก กระทา จับ ต้น คนธา
นอน กระเรียน ร่อน จับ โพธิ์ แลว โผ บิน ฑะ

๑ หน่อ กระษัตริย์ ทักนา บักรา ชาดี แล ประหลาด
หลาก หลาย ใน ไพโรสถินท์ บ้าง แดง ดำ คดำ สี่ มณี
นิธ หน่อ นรินทร์ ชม เพติณ เจริญ ครัน แลว ชม
สัตว์ จักุบาท ราชดีห์ มฤคิ์ เตียงผา กิเถณ ผัน นรสิงห์
ตาม คู่ สิ่งหิโต ทัน อรหัน เถ่น น้ำ ใน ตำธาร ช้าง
โขลง โยง โขลง ลง เถ่น น้ำ บ้าง ผุด ดำ งวง ฟาด
กัน ฉาด ฉาน อ้าย ช้าง กดำ บ้า มั่น ประจัญ บาด
โมโห หาญ หุน หัน ประจัญ งา งวง กระหวัด ฟาด
กัน เตียง ผาง ผิง ถอย ถดง แถ่น ถดุน หมุน ถดา
เตียง ผดุง ผดุง แทง ทด ถดอด งา วัง ถดา มั่น เตือด
ด้วย บ้า มั่น กระบือ เปเตียว เทียว เติน พบ พยัคฆ์
ควาย ชงัก เตื่อ ชะโงก โสก ถดัน เตื่อ คว่า ควาย ขวิด
พัถวัน กัน เตื่อ ขยัน ควาย ขยต ขยัม รับ เตื่อ
กระโฌมโฌม คบ กระบือ คัก เตือด ทดัก พง ทด ถดอด
คัม ทั้ง เตื่อ ควาย คาย ทบ ถอง ศัพ ทัม จัง จอก

กตัม กตัม กิณ เปน พัตถัน ทัง หก องค์ หลง ชม ให้
 ขึ้น จิตร์ ค่าง สักก ชี ชวน กัน สรวต ถันต์ พระ
 น้อง ชี ว่า อ้าย นี มัณ คุ ครัน เขอ อ้าย นัน มัณ กั
 กถำ คุ น้า เพตนิ ประพาศ พตาง ทาง ชัก อักควเรศ
 ข้าม โขด เขตร ห้วย ชาร ถหาน เห็น พระ แด คุ ภมา
 เห็น น้า เพตนิ ที่ เขา เขิน คุ ขำ เปน น้า นิถ ที่ สัก
 สี่ เหมือน แสง ทบทิม สด ที่ เขียว ดัง มรกฏ คุ เติด
 ฉิน ที่ ตาง ก้อน คุ ดำ เปน น้า นิถ ที่ เหลือง สัน
 เหมือน สี่ อวาม คา ที่ ตาง ก้อน ดัง แก้ว ธรรมชาติ
 คุ เหมือน ธาต แด เตอม บน เงอม ผา ที่ ตาง ก้อน
 งาม ถม้าย คถาย โมรา ที่ ขาว เหมือน สี่ ฟา สวรรพัต
 ที่ ตาง แห่ง เบน เหว คุ เปตว ปตอง เปน ขึ้น ช้อง
 ชิต เนอ ชะเออ อัด ที่ หิน ย้อย น้ำ ไหล ดัง หยด หยด
 ถม กั พัต ร่ม รื่น น้า ชื่นใจ สิบ ห้า วัน ดัน เติน ใน
 ดง ดัก พตาง ระลึก ถึง พระ ยอด พิศมัย เมื่อไร
 จะได้ พบ ประสพ ไทย พระ จอม ไคร บิคุราช มาคุรงค์
 ว่า พตาง ทาง ชัก อักควเรศ แสง เทวศ มา ใน ไพร

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๑๓

ระหง บันฑ์ ถึง เขา สุวรรณ อัน บรรจง ที่ โฉมยง
ทรง พต เนิน คีรี พระ กุมาร ทศนา เห็น อาวาศ
แสน สอาด อยู่ บน ยอด คีรี คีรี จึง ชี บอก อนุชา ไป
ทัน ที่ ทรง มือ พี้ ชี เห็น เปน เจ้า ธง ขรอย เปน
ฤษี เทวฤษี จึง สถิตย อยู่ ได้ ใน ไพร ระหง เรา
จะ เข้า ไป ถาม เนื่อ ความ ทรง ทั้ง หก องค์ จึง พา
กัน คลา ไคด ครั้น ถึง ที่ อาวาศ พระ ชนนี้ จึง ลง
จาก พาสี พิศมัย ค่อย ถ่ม กราน คลาน เข้า ศาตา โดย
เจ้า แด ไป จึง เห็น องค์ พระ ชี จึง ยก หัตถ์ มีดการ
พระ นาง นาว อุภาวาท น้อม ประนต บทศรี จึง ได้
ถาม โรคา บรรดา มี พระ แม่ ชี เปน ศุข หรือ ทุกข์ ใจ
๑ ฝ่าย โฉมยง องค์ ทิพ เกสร์ สถิตย แทน สิ่งขร
เนิน ไส้ถ ทศนา เห็น กุมาร อัน ชาญ ไชย งาม
วิไลย แม้น เหมื่อน พระ ดำมี คิด แล้ว จึง มี สุนทร
ถ้อย - พ่อ น้อย ๆ ไป ไหน ใน ไพร คีรี พ่อ นี เปน
บุตรา เจ้า ธานี ได้ ครอบครอง บัว อยู่ แตนใด แต่
ตัว เรา สร้าง พต อยู่ ที่ นี้ จะ มี หมู ไพร มา ก็ หา

ไม่ บรพดา สัตว์ เลื้อย สืบ ก้ หนี ไกล ทั้ง โภย โภย
มิได้ จะ ราชู ทำ

๑ พระ เกสร์ สุวียงษ์ ทรง สัตย์ เคารพ รับ ทูล
ความ แม่ งาม ขำ บิดา ฉันทะ ครอง คัน บุรีรัมย์ นาง
สนม น้อม นำ ถวาย กร พระ น้ อรรค วิโดย ประไพ
ภักตร์ นาง ยอด รัก ชื้อ ทิพ เกสร์ พระ บิดา ไป พา
ใน ป่า ขอน วิสาขร มั่น จัก เอา น้อง ไป พระ บิดา
ตาม หา กับ สิ้นชีพ ไม่ พาน พบ น้อง น้อย ดห้อย ให้
เที่ยว คั่น คว้า หา ทัว ทก กรุง ไกร ไป พบ เมือง หนึ่ง
ใหญ่ มหิมา พระ บิดา ทรง ได้ องค์ ชิดา ท้าว เปน
บัน เกสร์ จอม เจิม เณรม หล้า อยู่ ภาย หลัง ร้อย
ช้าง เจ้า ตาม มา แปลง ภาย เปน พราหมณ์ มา
ตาม พบ จึง เข้า ไป ถวาย คว้ เปน ขำ เผ้า พระ
ผ่าน เกสร์ ชม พราหมณ์ นน งาม สบ พระ แม่ น้อย
จัญพาด ทำ ราชู วน เข้า ประจบ คอย จับ เอา ผิด
พราหมณ์ นาง แก้ง ทำ ร้อง บอก ว่า หยอก นาง
พระ จอม ปรางค์ ไม่ ทน จะ ไต่ ถาม ตั้ง เพ็ญชาฎ ให้

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

ไป ข้าพราหมณ์ เขา ก็ ตาม ไม่ ชัด พระ ทรง ชนวน
ครั้น พราหมณ์ ตาย กตายน ว้าง เปน นาง นาฏ จึง
คัดอด ราช โอรัส คือ ตัว ฉนั้น พระ บิคุรงค์ ทรง ทราบ
กรรแดง ครั้น จึง เชิญ ศพ แม่ นั้น เข้า โขง ของ
ครั้น นาน มา บิดา ถวาย เพลิง ก็ บันเทิง อีก กระทั่ง
อยู่ กัก ก้อง จึง เชิญ โขง ขึ้น ราชรถ ของ ไป
ตั้ง ห้อง พระ เมรุ มาศ อัน รุจี เบ็ด ผา โขง ขึ้น ใช้
ไม่เห็น ศพ พระ ร่อม ภาว ไศก เสร้า แล้ว หมอง ศรั
จึง พา พวก พหุส แด มนตรี กับ ฉนั้น มา ตาม นาง
ถึง กลาง ไพร มา พบ ยักษ์ บกษา วายภักตร์ มิน
คาบ พา ลูก รัก นั้น ไป ได้ แล้ว กับ สอง พี่ เติง ผู้
ร่วมใจ ฉนั้น นี้ ได้ มา พบ ท้าว นาคา ท้าว ภูษงค์
พา ตรง ไป เมือง นาค จึง พัดต พราก บิคุรงค์ องค์
นาคา แล้ว ถา ท้าว จจรัด เทียว วันนา จึง มา พบ
อนชา ทั้ง ห้า องค์ จึง พา กัน ตาม หา บิคุเรศร์ ใน
ประเทศ บ้าใหญ่ ไพร ระหง จึง มา พบ โดม งาม ทั้ง
สาม องค์ พระ โดมยง ช่วย ชี หน ทาง จร ตัว ฉนั้น

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๓

นี้ไว้ญาติ อนาคต เนตร มา ตาม หา บิคุเรศวรใน สิ่งขร
เป็น กำพรวา บิคุรงค์ องค์ มารดร เทียว มา นอก กตาง
ตง อยู่ พงไฟ

๑ นาง โฉมยง ทรง พัง สุนทร ถ้อย ก็ รู้ว่า ตก
น้อย พิศมัย เข้า กอด พระ กุมาร อัน ซาญไชย นาง
ทรง กรรแสง ให้ พิโร ครอบงำ เจ้า เป็น ตก รัก แม่ ของ
แม่ แล้ว พ่อ ตก แก้ว อย่า คิด ให้ ผิด ผวน กุศล
ช่วย บำรุง พยุง นวต ด้วย ว่า รัก รัก ชวน ให้ ตรง
มา ทำไม ว่า ฉนั้น นี เป็น ตก ช่าง ตู ตก กัน
เล่น เป็น นัก หนา แม่ ฉนั้น บัดโดยใน พารา สุด
ปัญญา ที่ ฉนั้น จะ เชื้อใจ นาง โฉมยง ทรง พัง โอธ
ราช แล้วนี้ จึง ประภาศ สมองไซ อย่า เพื่อ โกรธ
แม่ จะ เล่า ให้ เข้าใจ เมื่อ แรก แม่ อยู่ ใน พระ พารา
มา เกิด เชิญ เป็น ความ ชื่น วาย วุ่น อี ยี่สิบ มัน คิด
ฤศยา มัน ยุง ทด องค์ พระ บิดา ทรง โกรธา ตั้ง
ให้ เขา ฆ่า พัน ก็ ร้อน ถึง ไอยกา สิทธา พรหม จึง
ถอย ถม เตือน พ้า มหา สวรรค์ พา ศพ แม่ มา ขบ

เล่ม ๑๓

ลักษณะวงษ์

๕๐๗

ใน ที่ไพร่ วัน จึ่ง เค็ก สรร นฤมิตร เปน กุฎี จง
อยู่ ด้วย แม่ เกิด นะ ตก เอ๋ย อย่า ไป ตาม เขา เลย
ในไพร่ ศรี เจ้า อยู่ ด้วย มารดา ใน กุฎี พระ ชนนี้
จะ บำรุง ให้ รุ่งเรือง เมื่อ เจ้า ค่อย วัฒนา เจริญ กาล
จึ่ง กลับ ผ่าน กรง ไกร ให้ ฟัง เพลง จง อยู่ใน ไพร
วัน เกิด ขวัญ เมือง กิตติศัพท์ ก็ จะ เต็ม ขจร ไป
พระ เกสร สุริวงษ์ ได้ ทรง พัง จึ่ง ตอบ ด้วย สม หวัง
ยัง สงสัย ชึ่ง ท่าน ว่า ฉัน คิด เห็น ผิดใจ ของ
สิ่งใด เปน สำคัญ ว่า มารดร พ่อ ไม่ เชื่อ ว่า เปน
เนื้อ เปน ไข่ เรา สิ่งใด เท่า ที่ จะ มี ใน สิ่งขร แม่
จะ เลี้ยง ด้วย บัญญา สถาพร แม้น เจ้า เกิด ใน อุทร
จะ เห็น จริง แล้ว นวล นาง ก็ ตั้ง อริษฐาน ขอ
เดชะ ทรง ญาณ อัน ยอด ยิ่ง ขอให้ ตก จง เห็น
ประจักษ์ จริง พระ จอม มิ่ง จง ได้ เ็นต ชู ขอ
ให้ ชารา ขำ ปรางค์ ให้ ย้อย หยด จาก พระ เค้า ขำ
ทั้ง คู่ น้ำ พระ ถ้วย ไหล่ หลั่ง ออก พร้ง พรู ทรง
เข้า สู่ โอบอุ้ม ราช โอรัส วัค ษะ

๑ หน่อ กระษัตริย์ ทักนา เห็น อาภท ก็ แจ้ง เหตุ
 ว่า เปน แม่ แม่ ประจักษ์ เข้า กอด บาท บาทา สัพภักดี
 ล้อน อัก กรรแสง แล้ว ร่ำไร โอ้ แม่ เจ้า ประคุณ ของ
 ลูก เอ๋ย ไม่ รู้เลย ว่า แม่ ไม่ คัดไซย ลูก น้อย
 ก็ สำคัญ ว่า บัดไทย มา หลง หลิด ตาม คิด พระ
 บิตุรงค์ ก็ แค้น ด้วย บิดา นี ส่าหศี เปน กระษัตริย์
 ช่าง กระไร มา หลิด หลง ไป เชื้อ คำ แม่ น้อย เขา
 ยุง มา ลง โทษ ชนนี้ จน มรณา นี่ เปน กุศต
 คตใจ บำรุง ช่วย จึง ไม่ ม้วย ชั่วฉั ดัน สัขาร ถ้า
 มัน พระ บิตุรงค์ เธอ ตรง มา แล้ว องค์ พระ มารดา
 ออย่า พุด เลย ทั้ง ห้า องค์ พุดอย ทรง พระ กรรแสง
 พระ บิดา ช่าง แกดัง เจียว ออก เอ๋ย ไม่ ควร ชั่ว ก็ มา
 ชั่ว แม่ ทราม เขย โอ้ ออก เอ๋ย ไม่ ควร เปน ก็ มา
 เปน ฉนั้น ก็ แค้น บิดา หนัก หนา หนัก ช่าง หลง รัก
 เฉย ได้ จน เกิด เชื้อญ ไป พัง คำ แม่ น้อย ก็ พุดอย
 เปน ตั้ง ให้ เขา เช่น ชั่ว จน ถึง ตาย ถ้า มัน องค์
 ทรง เดช เด็ดจ มา พระ มารดา ออย่า พุด ด้วย ง่าย ๆ

เล่ม ๑๓

ลักษณะ

๕๑๕

ให้ บิดา วอน ว่า แพบ วาง วาย อย่าใจง่าย เหมือน
แต่ หลัง จง รัง ไร ไ้ อะไร ช่าง ว่า มารดา ได้ คน
อื่น เขา รั ไป จะ พลดอย ว่า ถึง มาต แม้น แม่ พบ
พระ บิดา จะ สู้ อยู่ ใน ป่า ไม่ ขอ ไป นาง นาฏ
จึง ประภาศ์ ส่นอง ถาม พี่ โฉม งาม อยู่ ดี หรือ โฉน
พี่ ทั้ง ห้า ไรคา รัญจวนใจ ราชไทย หรือ ไรคมา รัง รัง
๑ หน่อ กระษัตริย์ ยก หัตถ์ ส่นอง ทูล ตาม เค้า
มุต คดี แต่ หน หลัง เมื่อ ลูก มา อูรา แม่ จะ พัง
แล้ว ข้า สั่ง ให้ กลับ ไป รับ พลับ ป่าน หน แม่ จะ
คอย ถห้อย หา จะ ได้กา เศร้า คร้อย กรรแสง ศัตย์
จะ เสวย แต่ น้ำ ตา ไม่ ไร วัน ลูก จะ ตา จัร จรัต
กลับ คืน ไป พัง โอวส ให้ สดุด ฤไทย หวด พ่อ
จะ ต่วน ตะ แม่ ไป ช้าง ไหน ข้า ๆ พัก สัก หน้อย จึง
ค่อย ไป เปน เพื่อน ไร แม่ เกิด นะ ลูก รัก ราช

จบ เล่ม ๑๓ เล่ม ๑๔ มี ต่อไป

๑ นำ คั่น ๖๖

๑๑ ลักษณะวงษ์ เดิม ๓๔ ๖๖

๑ ตั้ง แต่ เกสร สุริวงษ์ ตา มารดา ไป ตาม บิดา
ที่ กต่าง ป้า ลักษณะวงษ์ ตา ทำว สิงห์ ไป เมือง
เรือ แดก แล้ว นาว สร้อย ศะศิธร ไป อยู่ เมื่อ ชักษ์
จน ถึง ลักษณะวงษ์ ได้ ครอง เมือง สุริยาณจน เกสร
สุริวงษ์ ก็ มา รับ พ่อไป ตาม นาง ทิพ เกสร ๖๖

๑ หก กระษัตรี พัง อัดถ์ ต้นทร ห้าม ก็ แจ้ง ความ
เห็น แท้ แท้ ประจักษ์ ว่า นาง เป็น ชนนี้ อารีย์ รัก
ต่าง ชบ บัณฑิต ลง ทรง ไล่กา ไต่ย พระ ร่ำ พดาง ทาง
ทุ่ง สมอง ธาร จึง กราบ กราน บังคม ประหมไหว้ จะ
อยู่เป็น เพื่อน อาศ์ ใน พระไฟพร ถ้า นานไป จะ ตา
มารดา จร ทั้ง ห้า องค์ บั๊ เปรม เกษม ศรี ก็ อยู่
กับ ชนนี้ ใน สิงขร เวลา เข้า เข้า ป้า พนา ดอน
เที่ยว แดง ศรี ชม สัตว์ หักย์ สบาย แล้ว เลื่อ เก็บ

ผลไม้ มี ใน บำ ทั้ง ลำไย น้อย หน้า ลูก หวาน
 ทั้ง ปลิง ปราง งาม ลำท กวาด หาดทราย เวล บ่าย
 รับ กลัณ มา กุฏิ เขา ผลไม้ เข้า ถวาย พระ นาง นาง
 แสน สวาลดี ปรี เปรม เกษม ศรี เจ้า อุดาห์ ปฏิบัติ
 นั้น พัดวี พระ นาง ชี เป็น คู่ ลำราญ บาน เจ้า
 อยู่ ด้วย มารดา นั้น ข้า ครั้น ประมาณ สิบ ห้า
 วันใน โพร สันต คิถ ถึง พระ บิตรงค์ อยู่ ดง คาร
 จะ รมาน พระองค์ อยู่ พง พี่ ไม่ รั แห่ง ตำแหน่ง
 อยู่ ที่ ไหน จะ เขียวไป จะพบ ประสพ ศรี คิถ แล้ว
 บุธ องค์ พระ ชนนี้ ลูก จะ ลา จรดไป กลาง
 ดง ลูก นี้ คิถ ถึง องค์ พระ ทรง ศักดิ์ จะ เขียว
 ตาม ลูก รักใน โพร ระหง หรือ จะ หดง หน ทาง
 อยู่ กลาง ดง ลูก นี้ ถึงสาร พ่อ จะ อยู่ เดียว
 จะ ดั้น ดั้น เดิน บำ พนา เวศ แสน ทูเรศ ลัท ที่ จะ แด
 เหลียว จะ เห็น แต่ สัตว์ สิ่ง หัก กว กร้อย จะ
 เปล่า เบียดใน ใจ สัจจ มา พระ มารดา จง ให้
 อนุญาติ ลูก ขอ ตาม บิตรงค์ พระ เชษฐา แม่น
 ลูก พบ บิดา จะ พา มา ขอโทษา พระ แม่ ให้ คั่น ดี
 ๑ จะ กล่าว ถึง หัก หัก กุมารศ สติยศ เซศร เขา

เล่ม ๔๔

ลักษณะ

๕๖๖
๕๑๘

เช่น ศรี ศรี กับ พระ แม่ กัทยา พระ นาง ชี อยู่
กลาง ดง พง พื พนาวัน แต่ คอย หา บิดาไม่เห็น
หาย ระกำ กาย มิได้ เว้น วาย กระศัลย์ จน มาก
หลาย ปี มา ช้า นาน ครั้น บังคม คัด ทูล องค์
พระ มารดร ดูก ขอ ถา ผู้ พระ บาท มาตรงค์
เที่ยว คิด ตาม หา องค์ พระ ทรง ศร ถ้า แม่น พบ
ทรง ฤทธิ พระ บิดร จะ พา จร มา ยัง ที่นี้ วัน พระ
นาง นาง พัง ราชโอรส ให้ ระทด คั่ง แค้น แค้น
กระศัลย์ แล้วนี้ นาง กระษัตริ์ จึง ครวญ พลับ ไห้
พ่อ ขวัญไยนา ของ ชนนี้ อย่า ออก ชื่อ ลือ หา
บิดา เจ้า วาน อย่า เต่าไม่ ขอ พัง เอย โยม ศรี
เทวดา ว่า ถักหมั่นไม่ คั้น ดี ความ แค้น ชนนี้
นั้น หนัก ครั้น ถ้า แม่น รัก ชนนี้ อย่า สดาส์ ทราบ
สวดสั กะ อยู่ใน ไฟร สันต์ อยู่ เป็น เพื่อน มารดา
ใน บ้า วัน แต่ นอง นั้น เขา จะไป ก็ ตามที่ ได้
ทรง พัง มารดร สุนทร ห้าม พระ ทรง นาม น้อม
ประนค บทศรี จะให้ สอง ธนชา อยู่ ภาบัติ อยู่ ด้วย
องค์ ชนนี้ ใน ดง คอน แม่ อย่า คิด อาตุร พุท เทวด
ระฤก ถึง บิสุเรศ พระ ทรง ศร ดูก หมาย เป็น กำพัว

พระ บิดร เทวณ เขา จะ ช้อน มา นิพทา เลี้ย แรง
 เรือร ศักกา วรรา ฤทธิ ช่างไม่ กิด สืบ เสาะ แสงหา
 มา ทั้งให้ บิตรงค์ ทรงโสภา ถก ขอ ตา ทน กระ
 หม่อม อย่า ตรอม ตรม ถ้า แม้น จะ ขึ้นไป ให้
 โกล แม่ ก็ ตั้ง แต่ นี้ อย่า มา พระ อาศรม ไป
 เกิดไป โนม งาม ตาม อารมณ แม่ จะ ก้ม หน้า อยู่
 แต่ ผู้ เตี้ยว ถ้า แม้น พบ บิตรงค์ ของ นนเยาว์ อย่า
 พา เข้า มา เลยไม้ แด เหลี้ยว คิด ถึง แม่ จึง มา
 แต่ ผู้ เตี้ยว พ้อ ทรม เปเลี้ยว จงไป ให้ สาราญ

๑ สี กุมาร พัง สาร อนุชาต อภิชาติ ตรี เปรม
 เกษม สำนัด จึง ผิน ภักตร์ ตั้ง น้อย สอง กุมาร
 ยอช สงสาร จง อยู่กับ ชนนี้ แล้ว รับ พร ย่อน
 เคียร สง กราบไหว้ แล้ว อาไธย กำสัตว์ ดังก ศรี
 ครวี่ พลัง ทาง ขอ กร อัญชลี กราบ ตา ชนนี้ แล้ว
 คดาโกล ทักษิณ ถ้วน สาม รอบ เปน เคาพ ก็
 นอบ นบ บังคม ประนมไหว้ มา ขึ้น ทรง พระยา
 อาชาไนย ออก จาก ศาตาไธย เข้า หิมวา นาง
 ชะนี แด ความ พระ ลูก รัก ครั้น ถับ ภักตร์ แล้ว ก็
 ทรง กรรแสง หา ชลนทรว นอง เนตร หาง ถักธา

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๒๖๔

กอก สอง รา ลูก แก้ว แก้ว ร่ำไร อนุชา แด ตาม
พระ เชษฐา พระ ชตนา นอง ชตโนยไทด ทั้ง
สาม องค์ ทรง โศก โสกาไสย ดิ้นให้ อยู่ ใน
ห้อง กุญแจ ดง พระ

๑ จะ กดำ ถิ่น หน่อ กระษัตริ์ เจ้า ทั้ง ดี ชัก
พาชี รับ มาใน ไพโร ระหง กรรแสง พดาง ทาง เร่ง
อาชา ทรง แะ เดิน ตม มาได้ ลีบ หัว วัน พระ

๑ จะ หยุต ยี่ รัง เรือง ดี กระษัตริ์ ที่ โทมนัศ
รับ มาใน ไพโร ดัณฑ์ จะ ะก เรือง เบื้อง บก พระ
ทรง ธรรม ที่ ครอง คันทเลมา สัตาวร กับ โนม
สร้อย ศะศิธร บวรนาฏ แล่น สวาสดี ศักโข สะโมสริ
มา จัน หนึ่ง จิ้ง ะก พระภูธร ให้ เรา ร้อน ร่ำพั่ง
ถึง บุตรา ไ้ ป่าน ชะนี เจ้า จะ เสร้า กำสด สวด
จะ คร่า ครวญ โศก ศรั้อย ละห้อย ห่า หรือ เปน เหยื่อ
วายุ ภาตริ์ อัน ศักดา หรือ ยัง มี ชีว ชีว คั่น แต่
ดำฤก ตรึก ถึง พระ ลูก แก้ว จัน ด่วง สาม ยาน
แล้ว ไม่ มี ชื่น พระ ชตเนตร นอง เนตร เทวศ กณ
จน แสง ทอง สอง พัน นภา ภางศ์ พระ

๒ ฝ่าย ว่า องค์ พงดิษณ อัครเศ ครัน สุริเยศ

ส่อง แสง ขึ้น ต่าง ๆ ทักนา เห็น องค์ พระจอม ปราง
 กรรแสง พลัง คร่ำ ครวญ รัญจวนใจ จึง ทูต ตาม
 ตาม แกล้งไม่ แจ้ง จิตร พระ ทรง ฤทธิ โสภ เสร้า
 เปนไฉน หรือโรคา ประชวรใน พระไทย หรือ
 เลื่อง ช้อง สิ่งไร จึงได้กา พระ ทรง พัง สุนทร ที่
 วอน ตาม จึง แจ้ง ความ มี มิตร ฌนิษฐา ไฟ
 รัญจวน ครวญ คิด ถึง มิตร ทุก ทิวา มิ ได้ เห็น สัก
 วัน วาน คิด จะ ตา แดง รักไป นักเรศ พอ แจ้ง
 เหตุ แล้ว จะ ขึ้น ยี่ สุฐาน นี้ก็ จะ ชวน ภักธยา ยุพา
 พาง พี่ เกรง เจ้า เขาวมาดย์ ก็ สู้ใจ นาง สดับ
 พจนารถ ประภาศ สันอง กร ประคอง อัญชลี สันอง
 ไซ้ แม้น พระองค์ ทรง ชนม์ จะ ครรใด จะ ขอ
 ตาม เสด็จไป ไม่ ไก่ด องค์ พระ พัง น้อง กร ประคอง
 แขนบ ถนอม แม่ เนื้อ หอม จวม เหม เปน ห่อ หงษ์
 มี เสด็จ ที่ พี่ รัก ประจักษ์ จง เปน จอม พงษ์ อัครเศ
 นิเวศ เวียง พระ ตรัส พลัง ชวน นาง ดำเนิร นาคี
 ขึ้น เฝ้า มิตรราช ที่ นำ เสด็จ พระ มิตรวงศ์ วงษา ก็
 พร้อม เพรียง ก็ หมอบ เฝียง จำเภาะ พระ รักศรี
 พลัน บ้าง พระองค์ จอม จักร นักเรศ ทอด พระ

เล่ม ๑๔

ฉกษณวงษ์

๕๖

เนตร์ เห็น ลูก เกษม ต้นต์ พระจอมราช จึง ประภาศ
ไป ด้วย พัดนี้ แก่ จอม ขวัญโฉม ตร ผู้ร่วมใจ
เออ วัน นี้ พ่อ ผิด จิตนึก ดู พระภักตร์ หมั่น หมอง
ไม่ ผ่องใส หรือ บุญ เรือง ชื่น เกื้อ ด้วย เรืองไร
จง แจ่มใจ บิคุรงค์ จะ ทรง พัง

๑ โฉม พระ ยอด ขัตติยา มหา กระษัตริ์ ประนม
หัตถ์ ทูล ความไป ตาม หวัง ขอ เสด็จ พระองค์
ดำรงค วัง กระหม่อม ดั่ง จะ ดนอง พระบาทา อัน
คิด ถึง องค์ พระ บิคุราช คณา ญาติ ชนนี้ อนุภา
บิคุรงค์ ก็ ทรง พระ ชะรา จะ คอย หา ลูก น้อย
ละห้อย นึก ลูก จัก บังคม ตา ผู้ พระ บาท ไป
เยี่ยม ราช ชนนี้ อัน มี ศักดิ์ แล้ว จะ กลับ คืน มา
ไม่ ช้า นึก พระ ทรง ศักดิ์ จงให้ ลูกไคด กลา
ได้ ทรง พัง ดั่ง สายสุนี้ ฟาท ดั่ง เคียร ขาด กร ทาย
ทั้ง ช้าย ขวา กร ประครอง สอง ราช บุตรา ก็
โสกา คำสวด กรรมสง ครวญ สุก จะ ขัด ลูก ยา
แล้ว ปราไธ พ่อ จะไป ใจ พ่อ จะ เเห หวด ทรัน
จะ ห้าม ร้อย ชั่ง ไม่ บักรว พ่อไป แล้ว รับ ด่วน
เสด็จ มา พ่อ เห็น ท้อง หิมพานต์ ถิ่นถ่าน นึก

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๓๔

พระ ลูก รัก ยัง ไม่ เคย จะ เดิน บ่า พระ สังสาร
ด้วย นาง กัถยา พระ บาทา นุ่ม นิ่ม บี้ม จะ พอง
พ่อ จะให้ ลูกไป ด้วย เกศรา ทาง คงคา เห็น จะ ตี
ไม่ มี หมอง พ่อ จะ จัดให้ เจ้า ลำเภา ทอง ลูก
ทั้ง สอง เจ้า จะ เห็น ประการใด พระ

๑ ฝ่าย ทั้ง สอง หน้า นารท ราชโอรส กร ประณค
ทูล ของ ธนองไข ซึ่ง พระองค์ ทรง บัญชา ฉิน
ชอบใจ ตาม แต่ ท่าน ท้าวไทย จะ เมตตา กระ
หม่อม ฉินเห็น ชอบ ด้วย ผ่าน เกล้า ด้วย นางเยาว์
ยัง ไม่ เคย จะ เดิน บ่า ซึ่ง พระองค์ ทรง ประทาน
ให้ นาวา ก็ ตาม แต่ ผ่าน พ้า จะโปรด ปราณ พระ

๑ พระ ทรง พัง ตูก น้อย ทั้ง สอง ราช จึง ประ
ภาศ สัก สี่ นาย ทหาร ให้ จัดแจง เกศรา สุริยาญณ์
กู จะให้ นางคราญ ทั้ง สอง องค์ ชุน เสนา รับ ราช
บรรหาร มาเตรียม การ ลำเภา เถาะหงษ์ พร้อม
เสร็จ สรรพ แล้ว ก็ กลับ มา ทูล องค์ ลำเภา ทรง
จัด แล้วไว้ พร้อม เหยียง พงษ์ กระษัตร์ พัง ชัดถ์
เสนา ทูล นเรนทร์ สุริย์ ขยาย ขยาย เบียง สอง บัง
คม กราบ น้อม ดง พร้อม เหยียง แล้ว บ่าย เบียง ทูล

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๕๒๘

ความไป ตาม ตรง กระหม่อม นั้น ทั้ง สอง บังคม ถา
จะ ลง ยัง เกศรา ด้วย ประสงค์ คุณ ชนก ปก บ้อง
ทั้ง สอง องค์ พระ ผู้ ทรง จง เป็น คู่ข คู่ดีที่ ๗

๑ ถึง ๖ กระษัตริ์ ทศนา วรา สมร แล้ว อวย พร
ถ้า เลิศ ประเสริฐ ศรี พ่อ จะไป ให้ มี ไซย ตัวดีที่
ให้ พบ ชนก ชนนี้ ทั้ง สอง องค์ ถึง ๖ กระษัตริ์ รับ
พร พระ ผ่าน เกศา บังคม ท้าว ถาไป โดย ประสงค์
มา ทรง เครื่อง เรือง ร้อง ทั้ง สอง องค์ ครั้น เด็จ
ทรง มา ลง ดำเภา ทอง เพ็ชร์ ศรี กับ พระ ศรี พนม
มาศ ตาม เด็จ หน่อ นารถ มาทั้ง สอง เสนา มาด้วย
ดาบดา มา เนือง นอง มา ถึง ดำเภา ทอง ก็ พ้อม
กัน พงษ์ กระษัตริ์ ศรี ตัวดีที่ ๗ เกศรา พวก
เสนา ตั้ง ให้ ดั้น ดั้น ยัง บิน ตั้ง บัง บัง ประทัง กัน
ม้า พ่อ ดั้นไฉ่ ฉ่าง อยู่ ถาง ถา พ่อได้ ถกษ เบิก
คดี เอาใบ ออก ดำหรับ รอก หาง เลื่อ เลขา จำ
ทั้ง ถา ต้า คั่น หน คน ประจำ ดำเภา ทอง ถอง น้ำ
ไป ตาม ถม ถึง ๖ กระษัตริ์ ทศนา มัจฉา ขาดี บ้าง
ว้าย ถลาด ถถาง ท้อง นัทที่ ถม บ้าง ชู หาง ถาง หุตุ
หน้า ชม บ้าง เล้า คู่ คู่สม กันสอง วา เหมือนเรา

๕๒๖

ลักษณะ

เล่ม ๓๕

สอ ภิมย์ เมื่อ ชม ชิด แล่น ดันท หนบ เนื้อ เสน่หา
นิราศ ร้าง ห้าง รัก พระ บิดา พระ ผ่าน พ้า คอย หา
ไม่ เว้น วัน ไม่ เว้น ว้าง จะ สร้าง กรรแสง เสร้า
จะ ตะห้วย คอย เรา ผู้ จอม ขวัญ พระ มิ่ง เมือง
จน เคื่อง พระไทย ครั้น พระไทย ครอบ อยู่ ทุก วัน
ให้ รัญจวน กรรแสง โคก มาใน ทะเล หลวง ให้
ร้อน ทรวง เสร้า ศรี้อย ตะห้วย หลด ครั้น ค่อย คลาย
ววย โคก กรรแสง ครอบ พระ ชี ขวน นวด น้อยให้
ชม ปลา บ้าง ว้าย เวียง เคียง กู้ หาย หลาก
เห่า ฌนาก ว้าย แอบ เผลบ หา ฟุ้ง โดมา ปลา ฌนาก
ตาม กัน มา เทียบได้ กุ้ง ฟุ้ง ปลา อยู่ อดวน ฟุ้ง
ปลา หู เปน หมู ดู สะพรัง ทั้ง กุ้ง กุ้ง ฉาน ฉ่า ดัง ห่า
ฝน ถลัว ปลาใหญ่ หัน ว้าย ริม ผัง ซด ฟุ้ง ยี่ต้น
ปน ปลากระเบน ดอย เจ้า แด ดู เกิด นะแม่ กระบี่ ซด
เบน วง วด ซด ฟุ้ง เปน ฟอง ฝอย พระ พาย พัด
ค้อยใบ ลำภา ดอย แล่นไป มิ ใต้ ดอย จะ รอ ราว
ลำภา ทอง ดอย ด่อง มา ตาม ลม พระ ขึ้น ชม
เต ฝูง ฝูง ม้าดา กับ โคมยง นารี ศรี สุตา ฝูง
โโดมา ราชู อยู่ ปน กัน เสิร์จโดย หว่าง ทาง ฌนาค

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๕๓๐

ค่อย คลาย ทุกข์ เทวศ ที่โสภ ศัถย์ แต่ แถ่น มา
ประมาณ ช้า นาน ครัน สิบ เก้า วัน ถึง ทะเล วุด
เกิด วิบัติ พยัคฆ์ พัด กระพือ หวด พ้า กระหิม คริม
ครวญเน เวหต มัด คลุ้ม มัว คล้าโน อำพต เหล่า ฝูง
คน ตกใจ ร้องไห้ कराง คณัถ กระหน้า ช้า ชัด ลำภา
ห็น เถ่า ก็ ถิ่น หลบ บัง เลี่ยง ผิง ผาง ราโท แยก
แตก หลีก คตอด ถดาง ฉ้าย ระวัง ขาด ยับ ระยำ ถ
หน่อ กระษัตรี ทศนา เห็น ฉาเกท เข้าโอบ อุ้ม ดวง
เนตร นวดหงษ์ แล้ว ครดิ ตั้ง พ เลี่ยง ทง ลือ ธงค์
ให้ นำ เอา ครุฑ ทรง นั้น เข้า มา เพ็ช คัฏ กับ พระ
ศัฏ พนม มาศ ให้ ตกใจ ไหว หวาด เปน หนัก หนา
จึง นำ เอา ครุฑ ทรง นั้น เข้า มา ถวาย องค์ อิศรา
พระ บัญ เือง พยัคฆ์ พัด คณัถ ชัด ทาง เลือ ดับ
พ้า ถิ่น ถิ่น เลี่ยง ออก เบี่ยง เบี่ยง พ เลี่ยง เข้า
ห้อง ครุฑ ฤทธิเือง พระ ผิง เมือง ชิน บำ พระยา
ครุฑ พ เลี่ยง ชัก ครุฑ ถอย ชิน เวหต เหล่า ฝูง ชน วุ่น
ววย อยู่ อุดลุก พระ ภูธร กร กอด นาง นนช พระ
ยา ครุฑ บิน ชิน เวหา พลัน พวก พหต มนตรี เสน
มาศย์ ถง ว่าย ถดาด วิโยค อิง โสภ ศัถย์ เปน

๕๓๑

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

เหนือ แก่ มัจฉา กุมภภาพันธุ์ โดหิต เน้น แต่ง ดาษ พระ
คะ กา โคม พระ ทอง กับ สอง พี่เลี้ยง ราช แผ่น
ผาต ขนบ พระเวหา เกิดจิตพิพยุห์ พัดกระพือ มา
ฝ่าย ครุฑา มีก หัก ลง ทิ้ง ที่ สาย พยงค์ อ่อน ยุบ
ระย้า ยับ ก็ ทบ ทั่ว ลงใน ท้อง นกที่ ศรี สี่สาร
ดวง สุตา นาง นวี่ พระ เล่าวณี่ จึง วอน ชะอ้อนไป
แสง สี่สาร หน้า นรินทร์ ปิ่น กระษัตริ์ โอง การ
ศรีส ปดอบ นื่อง ออย่า ระวังให้ เจ้า ส่ง ยื่น ภูเขา ผ้า
สะไบ สาย สุกใจ ผูก กรให้ มัน คง เอา ชาย หิ้ง
ผูก กร หน้า กระษัตริ์ เอา ชาย หิ้ง ผูก หรีด นวดหงษ์
แล้ว ศรีส เรียก พี่เลี้ยง ทง สอง อะคี พี่ จง ปดง
ตั้ง จิตร ภาวนา ชีวติเร เรา วันนี เป็น ที่ สุด จง
หม่อม เอา พระ พุทธ คาถา พระ ศรีส พดาง ทาง ทรง
พระโสกา กตยา ก็ ทรง กรรแดง ครอบงำ ต้อง
พี่เลี้ยง ว่าย เคียง พระ ทรง ฤทธิ สี่คั่ง จิตร หวด
ไหว ฤไทย หวด ว่า พดาง ทาง ร่ำ ริไร ครอบงำ
ให้ รำเญจวน ฤไทย อยู่ไป มา คณั กระหน้า ซ้ำ ชาติ
อยู่ มิ่ง ผาง ภูเขา นาง ขาด จาก พระ หัตถา นาง
กระษัตริ์ พดัต พระ ภาศา พระ ฌวย ควา กร นาง

เล่ม ๓๔

ลักษณะวงษ์

๕๓๖
๕๒๘

ไม่ ทน เลย ดั่ง ชั่วครู่ จะ ชาติ ออก จาก ร้าง ร้อง
เรียก นาง มา ช้าง นั้ เจ้า ฟ้ เอ๋ย ยิง เรียก ก้ ยิง
ห่าง นาง ทรมาน เชย โอ้ออก เอ๋ย เห็น จะ ตายใน
ด้วย ชด เพ็ชร์ ศรี พลัด ศรี พนม มาศ พระ จอม
ราช พลัด นาง ระเห ระหน ดัน กระ ตอก เลือก กาย
แทบ วาย ชนม์ ต่าง พระองค์ ต่าง ทน เทวศ์ ครวญ
นาง กระษัตริ์ ตรัส เรียก อยู่ แจ้ว ๆ มา ทั้ง เมีย
เสี้ย แล้ว พ่อ งาม สังวน ฉนั้น น้ เหยื่อย หนัก ครรภ
ให้ รัญจน เสี้ย แร่ง ชวน น้อย มาให้ จำ ตาย
นาง ทรง กระแส ร้อง พิไร ร่ำ วัน หนึ่ง ยัง คำไม่
เหือก หาย ควง ส้มร เจ้า อ่อน ระทวย กาย ด้วย
เดชะ โฉม ฉาย ที่ ใน ครรภ์ พอ ดับ ก็ พบ ตัว น้อย
เคี้ยว ล่อง ลอย มา ตาม กระแส ผัน นาง เลือก กาย
หมาย เกย ตัว พลัน ตัว น้อย ลอย หัน เข้า วง วด
มา ถึง ฝั่ง คงคา ต่ำกระรศ นาง ต้ม เนศวร์ หดาก
จิตร ักค ดงน เห็น พฤษภา เวียง รวย ชาญ ฝั่ง ชด
หม่อมต ค่อย คลาย ส้ม ประที นาง โฉม ฉาย ตระกาย
ขึ้น บน ฝั่ง เจ้า ร้อย ชำ น้ หลับ อยู่ กับ ที่ ครั้น
ค่อย คงาย หาย เหยื่อย เฝือ อินทรี นาง ได้

ครอบ ครอบ แล่น ราพรรณ ไม่ เห็น พระองค์ ผู้
 ทรง เสด็จ เสด็จ เสด็จ ชั่ว จะ อาศัย เสด็จ
 เลี้ยว ถัด ถัด เดิน พนม วัน นาง สาว ด้วง เพียง จะ
 ดั้น ชั่ว วาร เห็น ปักขิน บิน ถา บน อากาศ ดุจด
 ด้วงดี ร้อง ดัง ด้วย คำ หวาน พี่ นก น้อย อย่า เพ้อ
 ดอย ณ ทะยาน จะ ดัง ด้วง ไป แจ่ม แห่ง คดี ว่า
 น้อย นี้ ค่อย ดอย มา ถึง ผัง ค่อย ร้อง พระองค์ ผู้
 ทรง ด้วง เสด็จ พระตาม เสด็จ มา อย่า ขำ ที่ ว่า น้อย
 นี้ ร้อง ทำ อยู่ กตางไฟ ไช้ พระ เจ้า ประคุณ ของ
 เสด็จ แก้ว จะ ขึ้น ผัง ได้ แล้ว หรือ ไฉน หรือ ยัง
 ว่า อยู่ ใน สาย สมุทไทย หรือ บัดใด ใน กลาง
 นกที่ ชาร เสด็จ นาง พดาง ทรง กรรแสง ศัสด์
 เสด็จ ดั้น ดั้น องค์ เสด็จ ใน ไพร ฐานที่ แต่ เสด็จ เดิน
 ตาม เสด็จ วิม ผัง ชาร กำหนด นาน นับได้ เจ็ด ราตรี
 ๑ จะ กล่าว ถึง อรุณ พระยา ยักษ์ ประโยจ จักร
 ผัง กรุง บูรี ศรี ได้ ครอง เมือง เหมันต์ ตะบูน กับ
 นาง มาร เทวี เปน เสด็จ รัก อัน นั้น ท้าว ด้วง ศัสด์ ประ
 พาส พฤกษ์ ได้ มฤควิม ชาร ทำ หาญ หัก ได้ ยิน
 แล้ว แล้ว เสด็จ นาง นกขนิษ พระยา ยักษ์ หยุด

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๓๔

ทรงกั ชะเง้อ ดู เห็นโฉมยง องค์ มิ่ง วรรณานู งาม
ดอด พันใด ไม่ มี สู้ จึง ค่อย ปลอบ นาง งาม
ไต่ถาม ดู แม่โฉม ตรู เป็นไร จึง โสกา มา
เที่ยว ท่อง ร้อง ว่าใน บำชัญ หรือ พราก พัดคู่ ชม
เล่นหา เราก็ ไร บุตรี ทั้ง บุตร เรา จะ พาไป
เลี้ยงใน เวียงไชย จะ หมอบ สำนั สร้างศ ใน บำรง
รัตน์ ให้ เป็น ถัด จอม ทัพ สืบไสมย พ่อ ผู้
เป็น จอม ทัพ ทัพใด ครอง เวียงไชย เหมันต์ พระ
นคร พ่อ จะ เติง เพียง องค์ อัน ถึง ศักดิ์ แม่
ยอด รัก ชัย ร้อง สิ้น อ่อน จะ รัก เจ้า ชัย บุตร
ใน อุทร สำนั แม่ จะ อยู่ แต่ ผู้ เดียว
๑ นางโฉมยง เห็น องค์ พระยา ยักษ์ นาง นง
ลักษณะ คิด พ้น กระศัลย์ เลี้ยว นาง ร้อง กัด
หวัด หวาด อยู่ องค์ เดียว นาง ทรม เปลิ้ว ยก
หัด ขึ้น วันทา กระหม่อม ฉันท ประทาน ชีวศิริ
ไว้ ขอ พระคุณ จงได้ โปรด เกษา กระหม่อม
ฉันท พราก พัด กับ ภักดา ที่ กวาง พระ คงคาใน
คว่ำ ชีว ศัก ฉันท ทรง ครอบ พระโอรส แล่น สด
หม่น หมองไม่ ผ่อง ศรั นาง ทูล พลาท ทาง ทรง พระ

๕๓๕

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๔

โสดก็ อสุรี ปลอบ นาง เปน ทารุณ ชรัมภ์ พ่อ จะ พา
เจ้าไป เปน บุตรี ให้ เปน ศรี นักเรศ จอม เขตร
วัชร จะ มา อยู่ใน บำ พนา วัน ไป ด้วย กัน เกิด
แม่ อย่า แด ดาร บิดา นี้ มิใช่ เปน ยักษ์ ร้าย จะ
อุ่น วาย ตา รัก ทำ หักหาญ มาไปเกิด เขิญ เจ้า
เขามางัย ไป ลอบ ครอบ ศฤงคาร ใน บุรี นางได้
พระ สุนทร พระยา ยักษ์ นาง นางลักษณะ ประนม ก้ม เกษ
ขอบ พระ คุณ กรุณาได้ ปราณี จะ เดียง เปน บุตรี
ใน พารา จะขอ พัง ผ่า ตระของ ทั้ง สอง บาท ด้วย
ไธ ญาติ ขาด พะญี พระ วษา จะ ถือ เอา ทรง ดุทธิ
เปบ บิดา กว่า ชั่วครู่ ชั่ววา จะ บัดโดย พระ

๑ พระยา ยักษ์ พัง บุรี ดุติ ดุติ เชิง ฉลาด
พรา ที่ ปราได้ ทำอ ยัม พถาง ชวน นาง ดำเนิรไป
อรไทย ค่อย สว่าง ที่ ทุกข์ ทน ฝ่าย ว่า องค์ พระยา
อสุรี ก็ พา นาง จรดี จากไพร่ สิ้นชาติ ก็ ดู ถึง
ปราง รัศนี ใน บัดดล พระ จอม พต พา นาง เข้า
ปราง ใน จึง ศรีสุ เรียก ยอด มิ่ง มะเหสี ออก
มา นี้ จะ บอก อะไร ให้ ไป วัน นี้ มี ตาม เปน
เหลือใจ ได้ ทรมไวย ดู รัก รักนี้ พระ

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงศ์

๕๓

๑ ฝ่าย นาง อัครเศ วิเศษ สุมร ก็ บทจร จาก
ราช ปราสาทศรี มา เผ้า ท้าว อสุรา เจ้า ชาม์ อัญ
ชติ แล้ว หง ส่นองไป ขอ เศษ ละออง ชติ บาท
พระ องค์ เที่ยง ประภาศ ไป ถึงไหน หรือ พระได้
สิ่ง ของ ที่ ตัองใจ มา ฝาก เมีย หรือไร พระ
ทรง ธรรม

๑ ฝ่าย พระ จอม จุฬำ พระยา ยักษ์ ท้าว ผิน
กัถร์ ครัด พวง ทา สรวต สันต์ พี่ ไป เที่ยงใน บ่า
แหวน ได้ ตาม นั้น มา ฝาก เจ้า เทวี ตก อยู่ใน
ไฟร วัน อัน เด็ด แล้ว ได้ นาง แก้ว นพเก้า นาง
สาว ศรี เจ้า เลี้ยงไว้ เปน ราช บุตรี ให้ เปน
ศรี พระ นคร เกิด น้อง ยา

๑ ฝ่าย นาง ลักษณะ อัครเศ มะเหสี เล่าวณ จึง ครัด
แก่ ยักษ์า ควร เรา จะ เลี้ยง นาง กัถยา เปน วิชา
ยอด รัก บำรุง เมือง พระ นาง นาง พิสดาดี
พระ ลูก รัก ควร เปน ศักดิ์ ศรี กรุงให้ พุง เพื่อง
พิศโฉม กัถยา วรา เรื่อง ช่าง งาม เหลือง งาม ครอบ
ทั้ง ภาษา ทั้ง สอน ยักษ์ ฝน รัก เขาวมาถย์ จึง

๕๓๓

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๑๔

ประทาน แก่ สนม ทั้ง ชาย ขวา ทั้ง ปราสาท มณฑ
รจนา ให้ ซายา อยู่ เป็น ศุข สาราณ
๑ ฝ่าย โฉม กัจฉา อุพา ภักตร์ อยู่ เมือง ยักษ์ ปรี
เปรม เกษม สานต์ พิชม ภักตร์ แก่ สนม พนก งาน
เขามาดี คิด ถึง พระ ภักดา ไม่ เว้น วัน วาย ว่าง
ที่ สร้าง โศก ด้วย วิโรค คู่มิตร ขนิษฐา นาง อยู่
ใน เมือง มาร ชำ นาน มา จน ครรภา เจ้า ได้ สืบ
เกื้อน ปถาย ให้ ปวด บ่น นาน เป็น ที่ สุด วรรณ
ภักตร์ เลือด ไม่ เติบ หาย เจ็บ อุทร ร้อน รน
กระวน กระวาย สนม นาง ทั้ง หาย ก็ พริ้ม เพียง
บ้าง เข้า อัม กุม องค์ นาง นงกษณ บ้าง ไป รุก
พระยา ยักษ์ ที่ เติบ ทั้ง หมอ นวด หมอ ยา มา
พริ้ม เพียง หมอ ค่าย แซ่ เลียง ทั้ง เวียง วัง
เกล้า คุณ ขาย วาย วุ่น ด้วย วรรณ พระ กรวด กรวด
มด หมอ ว่า ขัด ขวาง แล้ว ก็ กรวด สาด สวรรค์
กานต์ นาง ลูก กุ คราว ไม่ แก่ ไข ให้ ค่อย คงาย
แล้ว เล็ด ออก มา หน้า ปราสาท กรวด อำมาตย์ เสด็จ
ขึ้น ทั้ง หาย ไม่ ตระ เติบ แตร สิ้น นัง สบาย
เลนา นาย วัง ไขว่ อยู่ ไป เกียว เรี่ยา คน ดนตรี

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๕๓๘

ทั้ง แตร สังข์ มา พ้อม พรัง นัง ราย ทั้ง ซ้าย ขวา
คอย ระวัง นัง เฝ้า พระ ชิดา ครั้น เวลาค่ำ ได้ ฤกษ์
เบิก พระโยม พอ ยาม ปะดอค นาง คอดดโอรส ราย
แล่น สวดสัจ แซ่ม ซ้าย วิ โดยโยม พวก แกร สังข์
ดนตรี ตี ประโคม ก็ เครื่องโครม ครึก ครื้น ทั้ง ซ้าน
พวก นาง มาร อุ้ม หาดาน มา สระสังข์ พระญาติวงศ์
เคียง ซ้าง บำรุง ศรี ให้ สังข์ น้ำ ชำระ พระอินทรีย์
ถ่าน อักข์ ให้ ผิง บน ถาดทอง นาง ถ่านถั สระสังข์
พระ หาดาน แก้ว ตู ม่วง แฉ้ว ราศี ไม่ มี หมอง ภูเขา
สี่ ยี่ กู มา บู รong ผ้า รื้อ ทอง ทำ กระจงให้ นัคตา
ทั้ง ซ้า ดาว เสด้า หม่อม มา พ้อม เพ็รียง ถ้วน
พี่เลี้ยง อยู่งาน ชนาน หน้า พวก หมอ จัด แจงไฟ
ให้ ยุพา ภฤชณา จวง จันท์ ขจร จาย ทั้ง หมอ
นวด หมอ ยา มา บำรุง แฉ้ว ปับ ปรง ยา ดัด บด
ถวาย ทั้ง ใบ ดัม คัม น้ำ ประคบ กาย แล่น
สับาย กายา ยุพ พาด พระยา มาร วิก หาดาน ปาน
ชีวิตร ประคอง ชิด แนบ ซ้างไม้ ห้าง หาดาน พระอยู่
ทอง รongให้ วิ โดย ตาญ พนักงาน ชัก เเท่ ดั่ง เรไร
ได้ สิบ วัน จะ ทำ ขวัญ พระ หน่อ นารถ ตาม เพศ

๕๓๕

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ไสย ศาสตร์ คัมภีร์ ไสย จึง ครีดี สัก ศาสดา สรรค์
กำหนดใน ให้ จัด บายศรี แก้ว อัน แพรว พรหม ะ
๑ ฝ่ายโยคี ซี พราหมณ์ มา พรัง พรหม ก็ แวด
ด้อม เติรียม การ พระ ทอดน ขวัญ ครั้น ได้ ถูกข
ให้ เบิก บายศรี พลัน แว่น สวรรค์ คติ เทียนให้
เวียนไป ให้ สนั่น ถิ่น ม้อง ประโคม สังข์ แตร
ประดัง ดนตรี ปี่ ไฉน พลุมา จารีย์ อ่าน เวท ถวาย
ไชย ตาม นิ ไสย ขรรคทาใน ลำมัญ ถ้วน สรรพ
เสร็จ เจ็ด รอบ ประก ะ บ กิจ ประโร หิต ปลิด เทียน
ที่ ทำ ขวัญ เอาใบ พลุ ดับ เทียน แด่ว โบก ควน
กระแจะ จันทน์ เจริญ ภักตร์ กุมารว ต่าง อำนวย อวย
พร เจริญ ผล ให้ พระชนม์ ยืน ถึง พัน พระ ชันษา
อุปัชฌะ อันตรวย อย่ำ ปิศา ให้ สุขา สวรรค์ สดุดา พร
๑ ฝ่าย พระองค์ นันทจักร์ อัน ศักดิ์ สิทธิ ตำราญ
จิตร จิต แสง พระ แสง ศรั ทั้ง จักร์ แก้ว สุริยาญจน์
เคย ราวญ รอน คธา ชร เกราะ นวม ที่ สรวม กาย
ประทานให้ กุมาร พระ ทอดน ขวัญ สำหรับ กัน
ไพรีน สิ้น ทั้ง หลาย แด่ว ยัมเขื่อน เขื่อน อัดดี ครีดี
พิบราย ปราเส ยาย นันทา สดุดา มาร แต่ นี้ ไป

เล่ม ๓๔

ลักษณะวงศ์

๕๔๐

เรา จะได้ เป็น ศุขา ด้วย นั้ตา ยอด รัก ส้มค ส้มาน
จะ ดับ เชื้อ เย็น เกด้า หั้ เมือง นาร จง ก่ออม
เกลี้ยง เลี้ยง หลานให้ จง ดี จึงให้ นาม ตาม ศักดิ์
ช้าง ยักขา ชื่อ มณี สุริยา เจริญ ศรี พระ แดน
รัก นั้ตา ดวง ชีว ภิรมย์ เลี้ยง มิให้ มีรำคี พาด
กุมารว ษัณษา ดิบ ห้า ทศ กำเดา ตัก ฤทธิแรง
กำแหง หาญ ได้ ครอบครอง สัตรา พระยา นาร
สำหรับ การ จะ ประจัญ กับไฟรี โดม สร้อย ศะศิธร
นาง นงลักษณ์ บำรง ศักดิ์ เลี้ยง ลูกไม่ หมอง ศรี
ทั้ง ดวงไฉนนคร ของ เทวี อยู่ใน ปราง มณี
สำราญ ศรีน พระ

๑ จะ ยก กัดับ จับ ความไป ตาม เรือง ถึง มิ่ง
เมือง ราชไชย มะไหสวรรย์ แต่ แดน ทรง เวทนา มา
เข้า ศรีน ถึง เจ็ด วัน ว้าย อยู่ใน คงคา สอง
พี่เลี้ยง สัน ซัพ ชั่ววาค เป็นเหยื่อ แก่ฝูง ซาคี มัจ
ฉา องค์ พระ ลักษณะวงศ์ พงษ์ นรา พระ แด หา
มิได้ เห็น ผู้ใด เคย กรรแสง พดาง เรือก นาง อยู่
แจ้ว ๆ โอ้ น้อง แก้ว ดวงชีว ของ พี่เอ๋ย ไฉนยอด
เขาวมาตย์ ไม่ ขาน เคย แม่ ทราชมเชย พี่อยู่ แห่ง

โต ครั้น ดั้น กรรม ที่ได้ ทำ แต่ บ้าง หลัว มา
 กระทั่ง ถึง ยัง ริม ผัง ได้ พระ ขึ้น จาก คงคา แกว
 กลาไคธ เทียว หา องค์ ธิปไตย ไม่ พบ พาน จะ
 เหลียว ชัย เห็น แต่ ชาย รุกขชาติ จะ แด ขวอ ยิ่ง
 อนาคต นำ สงสาร เห็น แว ฝูง นกใน ตง คาร
 เรียง ประดาน เกรียว เกริ่น เนิน พนม ชะนี นาง ครว
 ก้อง ร้อง เรี่ยก ผัว เสียง ระวีธ ดัง คู่ จะ คู่ สุ่ม
 เหมือน ออก เข้ม พัด นื่อง ที่ ค้อง คม เห็น นก
 ชม คู่ สอง ประคอง นอน เหมือน พี่ นั เปน ศุขใน
 สฐาน แม่ นงควาญ นอน เคียง เสมอ หมอน เห็น
 สาลิกา พุดจา สาระวอน เหมือน บังอร วอน พี่ ให้
 ชม เขย พระ ครอบ พดาง ทาง ค่อน อรา รำ โอ
 เปน กรรม เรา ตัว แก้ว พี่ เขย มา เกิด เข้ม เปนได้
 กระไร เลย ทั้ง คู่ เขย พัด พราก มา จาก กัน เมื่อ
 ครั้ง ก่อน เกสร มา ตาย จาก บุค ตำบาค มาใน
 บำ พนา สันต กับ ลูก น้อย ไล่กา ใน บำ วัน มา
 พัด กัน สูญ หาย หรือ ตาย เปน โอ ว่า กรรม ปาง
 ไต ได้ พราก สัตว์ ให้ เขา พัด คู่ สร้าง ระคาย
 เข้ม จึง ตาม มา ทน เรา ทุก เข้า เข้ม ได้ เกิด

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๕๔๖

เชิญ เป็น กรรม มา จำ จร พระ รำ พถาง ทาง เดิน
ใน บำ ชฏ เห็น แต่ สัตว์ เลื้อย สิงห์ จึง สดอณ เร
ไร แร เช่ เลื่องใน คง ดอน พระ ภรร ค่อย เดิน
คัม เบริ มา ค่อย ย่างเหยียบ เติบ เดิน สันโตรู ต่อย
ให้ เปลา เปลี่ยว เกลี้ยว แล ชะแ้ง หา พระ ชม ผอ
หล่น กอดา คายดา สุกญา จับ จิก อยู่ จอ แจ
นก กระเรียน จับ ต้น หุเรียน ร้อง แก้วโมง มวง เมือง
นางไม้ ห้าง แห นก กาดึง จับ กะ ต้น กางด นก คับ
แคว คาบ คา มา ทำ รัง เส็จ ชม สุกญา ปักขา ขาคี
แค้น สวาลดี ไม่ วาย พระไทย หวัง คิด ถึง นาง
พาง เพียง อุราพิง พอ กระทั่ง ถัว ส่วน อุทธยาน
ส่วน อัน นั้น อยู่ ใกล้ นกเวศ เป็น ขอบ เขตร วน
แคว้น แดน สฐาน เจ้า พารา ชื่อ ว่า สุริยาณจน
พระ ผู้ ผ่าน พิภพ เธอ ม้วย มรณ พระ เส็จ เข้า ใน
ส่วน ระวีรรม แลน ยุคตม ศุภไช สะโมสว พระ สุริย
ลง ดับ พระ เมรุขร ปักขา ร้อน พา คู่ เจ้า สุ รัง
ทอด พระเนตร หลง แล วิเชียร รัตร์ ทนอ กระษัตร์
นักใน พระไทยหวัง จะ เป็น ส่วน พระองค์ ดำรงค์
อวิ จึง มี ทั้ง พลับ พลา น้า บัญชร ก็ ขึ้น นั้ ยัง

ที่ บัดถึงก็ ทรง ก็ เอน องค์ ลง แทบ บั้จรรณ พระ
พวย หัก พา นุบผา ขยาย จร พระ ทรง ศร นอน
หลับใน พลับ พลา พระ

๑. จะ งด เรือง หน่อ กระษัตรี ที่ พัด คู้ เด็จ อยู่
องค์ เดียว ธนาถา จะ กลับ ก่อถำ ถึงใน พระ พารา
ทั้ง เสนา มนตรี ก็ พร้อม เพรียง ประโร หิต วิทยา
มหา พราหมณ์ ก็ เดิน ตาม กัน มา นำ เสด็จ ท่าน
พระ ครุ ผู้เฒ่า เข้านั่ง เคียง ก็ พร้อม เพรียง ปกศษา
ราช กว พระ บัน เกตุ เจ้าพิภพ เรา ขาตัญ ไกร
จะ ครอง คัน ประเทศ เขตต์ ฐานา ราชูร จะ รัน
รำคาญ นาน จะ เกิด การ กูล์ ชัน กลาง คัน เรา
จะ คิด อย่างไร ในนตี่ เกตุถก จะมี ไฟร์ มา ห้ม
หัน ไม่มี ใคร จะได้ ครอง ชั่ง เขตต์ คัน เป็น นตี่
กัน เกษ กรง บำรุง เมือง แม้น ระเบิด ภา ข่าวไป
ท่ว หิต บั้จรรณ ก็ จะ ทำให้ พัง เพลิง ราชูร
ก็ จะ รัน รำคาญ เคือง เรา จะ คิด ยัก เชือง นัน
ไต่ดี ควร เรา จะ เสี่ยง ด้วย ราชกร ให้ ปราบก
เพลิง พัง ทก กรง ศร ก็ เห็น พร้อม ยอม ถิ่น ด้วย
ยิตต์ จึง ถึง นาย ตำระถให้ เวียน รก แล้ว จึง

เล่ม ๓๔

ลักษณะวงษ์

๕๔๔

ถามโหรา พฤตมา มาตย์ อัน นาคไตร เพท วิเศษ
หมด จงได้ ดู ถูกษ ยามให้ งาม งต เรา จะ
ปล่อย ราชรถไป เลี้ยง ทาย ๗๕

๑ โหร คำนับ รับ คำ ตาม อ มาตย์ ก็ คุณ
คาดได้ ถูกษ เวลา ล้าย ได้ ยาม จันทร เจ็ด ขึ้น
สองโมร ปลาย ได้ เมื่อ พระนารายณ์ เชอ ครอง วง
ครัน ได้ ถูกษ เอ็กเกริก ทั้ง กรง ศรี ทั้ง พรหมณ์ ชี
แวด ล้อม มา พริ้ม พริ้ง เลี้ยง พิณพาทย์ ช้อง ก้อง
ก้อง ประดัง ทั้ง แตร สังข์ คนตรี ตี ประโคม อังควา
พา รถ บท จร ประชา กร เช็ง แซ่เข้า แห่โหม ดัง
รถ ท้าว อินทรา พา พระโยม ก็ ครึกโครมให้ ดัน
ดังนั้น มา รถ ทรง ตรง ยะก นอก นั้กเวศ เข้า สู
ห้อง หิมเวศ พนัศำ ก็ เข้าใน ส่วน ขวัญ อุทยา
เอา งอน เกย บาตา พระทรง ชรรพ์ ฆ้อง ก้อง ก็
ประโคม ขึ้น เช็ง แซ่ สังข์ แตร แซ่ เลี้ยงใน ส่วน
ขวัญ เลี้ยง เสนาะ เพราะ ดัง ดังนั้น ครัน ก็ แวด
ถึง พระกรรม พระ ทรง ถูกษ ฝน ภาย ชาย เนตร เห็น
ราช รถ ทั้ง ทวย ทศ ทหาร เปน อคินฐ พระนั่ง
นั้ก รำพึง คณัง คิด ก็ เห็น ผิด เปนไฉน ฉนั้น นา

๑ มหา พราหมณ์ จึง ประนาม ประนม กร แล้ว
เข้า ช้อน ผำ พระ บาท ทั้ง ซ้าย ขวา ขอบ เข็ม องค์กร
ทรง ดูที พระ อิศรา ไป ครอบ ครอบไฟ ไฟ ประชา กร

๑ บ้าง พระ จอม อิศรา อณาจักร ผิน พระ ภักดิ์
เห็น พราหมณ์ ละโมสร แล้ว จึง มี เทวราช พระ
สุนทร กระษัตริ์ ก่อน เธอ เล็ดไป แห่งใด ๖

๑ พุฒา มาตย์ อภิชาติ บัณฑิต ทูล นเรนทร์ สूर्य แล้ว
ก่อน นั้น คักไชย ไม่ มี ราชโอรส ยศใด จะ
ครอบ ครอบ เวียงไชย แทน พระองค์ ท้าว มี แต่ นาง
พระ บุตรี ฟัง แรก รุ่ง ทรง ศรี นวตหงษ์ พริ้ม
ด้วย ลักษณะ วรา ทรง ควร เป็น องค์ อัคร์ พระ
เทพี ขอบ เข็ม องค์กร ถัดเข้า ราชฐาน ไป ครอบ
ครอบ ศฤงฆาร ใน กรุง ศรี ชน ทั้ง หาย จะได้ ฟัง
พระ บารมี กว่า ชั่ว จะ ถ่วง ชั่ว ลา ๖

๑ พระ ทรง ฟัง อำมาตย์ มา กราบ ทูล นเรนทร์ สूर्य
แสน โสมนัส ก็ รับ คำ อำมาตย์ มาตยา เล็ด
ขึ้น วิชา ไป ณ บัดนี้ ดาระถี ชี ขับ มะโน ไมย ก็
กบับ เข้า เวียงไชย มะโหดวราย ยุยาตร์ จาก
ราช รต พลัน เข้า ใน ปราง สุวรรณ อังกรณ์ ฝูง

เล่ม ๓๕

ลักษณะวงษ์

๕๕

ก้านถ์ ส้าว แก่ ถี่ แสง เสียง มา หมอบ เมือง เคียง
ภักตร์ อยู่ ถัดชน บ้าง ถวาย นารี ชู้กร บ้าง
ชวย พรให้ สวัสดิ์ กำจัด โภย บ้าง ถี่ วังใบ ทด
พระ พรธษา กับ พระ ราช จิตา พิธมัย ว่า บัด
นี้ มี กระษัตริ์ พลัด เวียงไชย สติภย์ นอน อยู่ ใน
อุททยาน พวค พรหมณ พดมา มหา อำมาตย์ เชิญ
พระ บาท เข้าใน มะไหสุฐาน ขอ เชิญ สอง ผ่าน
เกตุ้า เขาวมาตย์ ไป เฝ้า องค์ พระ ผ่าน ทะเรศ ตรี
๑ ฝ่ายโถมยง องค์ ชนนี้ นาฏ จึง เรียก ราช
จิตา มาระศรี ให้ ทรง เกรียง สุวรรณ อัน รุจี แล้ว
ทรง สี่ ภูษิต วิจิตร พราย ห่ม สะไบ ริว สุวรรณ
อัน บรรจง แล้ว สอด ทรง ชำรงค อัน เนิต ฉาย
พิศภักตร์ ผิด ผ่อง ละออง พราย สร้อย สร้อย พรณ
ราย อร่าม ตา ครั้น ทรง เสริจ เสด็จ ยุยยาตร์
ก้านถ์ นาฏ แวด ถ่อม พ้อม ช้าย ขวา ขึ้น เฝ้า องค์
ทรง ศักดิ์ พระ จักรา ยัง มหา ห้อง แก้ว วิเชียร พราย
ครั้น ถึง จึง ถวาย อภิวาท พระ จอม ราช พริ้งเพริศ
ดู เนิต ฉาย พระ ภักตร์ แจ่ม ตัง จันทร กระจ่าง พราย
ตัว นารายณ์ จาก ฟ้า ถง มา เมือง พระ

๑ บ้าง พระ ยอด ขัตติยา มหา กระษัตริ์ เป็น ยอด
 ขัตติ์ เกษ ทรง อยู่ พั่ง เฟื่อง ทอด พระ เนตร เห็น
 องค์ จารุญเธิ์ เรือง บ้าง ทรง เครีอง แจ่ม ศรี นว
 วอน งาม ะหงษ์ ดัง ทรง เหมราช งาม วิธาศ์ แด
 เต็ม ประภาศ์ ศรี งาม ชนงโก่ง ค้อม ชนง ะอน
 งาม พระ กร งอน งาม เชาววรรณ งาม เนตร งาม ดัง
 มฤณิ์ ดัง องค์ อินทร์ เทวราช มา แก้ว สรรพ์ งาม
 พระ เค้า ดัง ประทุม มลิตย ์ เหมือน บุศบัน พั่ง พัน
 ขดธิ์ งาม โฮฐ เหมือน ดัง ขาดิ์ ประจง แด้ม งาม ที่
 แยม เหมือน ะ เอื้อน คอย วัณ พ งาม ระทวย สละย
 เรียบ ะเบียบ ดี งาม บ้าง เบี่ยม สี มะปราง ทอง
 งาม ศรี พระ วิธาศ์ นว เถื่อง ที่ พันได้ ใน เมือง
 ไม่ มี สดง เห็น องค์ งาม อยู่ แต่ องค์ นอง ควร
 จะ ครอง สดว สรรค์ กำนัต นิกร พระ จึง มี พจนาดถ์
 สดงใจ จึง ปราไส แก่ องค์ พระ ทรง ศรี แด้ว
 ให้ พระ ชนนี้ ชุติ กร พระ มารดร จรจรัถ อุด้าห์ มา
 ๑ ฝ่าย เขก องค์ พระ ชนนี้ ศรี ถวาย องค์ บุตรี
 เส้นหา ไว้ ได้ บาทบงษ์ พงษ์ ะรา พระ มารดา

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงษ์

๕๕๕

จะได้ พึ่งโพธิญาณ ถวาย แล้ว ชนนี้ ก็ ถัดลาค มา
ปราสาท รงนา มหา สุฐาน พระโสมยง ชวน องค์
อุพา พาด เจ้า สุ สุฐานไสยาสน์ ปราสาท ทอง
ขอ เชิญ บุษ สุ สุ สว่างดี ขึ้น ร่วม แ่น พี่ แล่น สุก
รักไม่ มี สอง ได้ ยิน ช่าง กล่าวโสม แม่ รูป ทอง
พี่ จึง ต้อง บุก บำ พนาวัน พี่ หวัง สว่างดี มาครุ สมน
เล่ม ชัฟ จึง เร่ง รับ พวก พลพล ชนนี้ มา ลำภา
เราว่า นั้น ข้า กรัน อัจฉรย์ ลำภา แดก กระจาย
พี่ ขึ้นได้ จาก ท้อง นกที่ ศรี จึง ดัน ดัน พี่ พี่ มาโดย
หงาย มา พบ รด ที่ ปราหมณ์ เขา เลี้ยว ทาย จึง
ผืน ผาย เขา พา มา บุรี นาง สดับ ว่าที่ สุนทร ส่นอง
ตัว พิณ ทอง มังวาล์ ประสาน ศรี จึง ก้ม เกษ อภิวันท์
บิษขดี ซึ่ง อารีย์ ครุฑโปรด กรุณา กระหม่อม
ฉับ หวาช ฝาก ชื่อ วาทร ให้ เบื้อง บาทบะษุ อัคร
นาคา เข็นดู ด้วย พระ ช่วย กรุณา จะ ขอ ฝาก
ชื่อว่า คัม วัน ทาย สอง กระษัตรี สมน สนิท พิธวาสดี
ก็ สมน มาครุ สมน มุ่ง พระไทย หมาย สอง กระษัตรี
เปน ศุข สุนกัณ สบาย ทั้ง หะยิง ชาย พึ่งโพธิ สมนการ
๑ ขอ หยุด ยัง รัง เรือง พระ ทรง ฤทธิ ซึ่ง สนิท

อยู่ใน มะไห สุฐาน จะ กล่าว ถึง ทั้ง สี่ พระ กุมาร
 ที่ ทรง อาชา ชาญ มา ถวายไฟ เทียว ถาม ชั่ว
 ราว เรือง คาม วิถี ทุก นิคม ชาน เมือง น้อยใหญ่
 ไม่ พบ พระ บิรุรงค์ ผู้ ทรงไชย ก็ เร่ง รับ มะโนม
 ทะยาน มา พอ ถึง เมือง ตะโก ส่ำสี่ เห็น ชาน
 ใหญ่ กว้าง เป็น หนักหนา ทั้ง สี่ องค์ เสด็จ ลง
 จาก อาชา เข้า นั่ง ได้ พฤกษา แล่น สำนวน ทศ
 พระ เนตร เห็น ชาว พนา คชน บ้าง หาบ คชน หัก ฟัน
 จากไฟร ฐานท์ จึง ตรัส ถาม ความไป มิ ได้ นาน
 ว่า ตัว ท่าน ชื่อไร ไป ไหน นาย จง หยุดยั้ง เรา จะ
 ถาม เนื้อ ความ ก่อน ว่า พวก พานิช จร มา คำ ขาย
 ท่านเจ้าเมืองชื่อไร ไฉน นาย จง ขยายแจ้ง ความ
 แต่ ตาม ตรง ชาวบุรี แจ้ง คดี ไปโดย หวัง ท่าน
 ผู้ครอง นครนี้ เหมือน ดัง ห.ษ. พระ ปิ่น บัก ชื่อ
 พระ ลักษณะวงษ์ เป็น เชื้อ พง พานิช มา แด่ไฟ
 เรอ วาชา ภิเศก เปน เอก ฉัตร กับ นาง กระษัตริย์ เอก
 มิตร์ พิสมัย บัด นี้ ถา พระ บิดา แลว คดาไคด
 พระ ไป ใน คงคา ถาง วารี

๑ สี่ กุมาร พัง สสาร แจ้ง ประจักษ์ รั ครอบนัก

เล่ม ๑๔

ลักษณะ

๕๕๖
๕๔๖

บิตรงค์ พระ ทรง ศรี แล้ว ชวน กัน ขึ้น นั่ง หลัง
พาชี ก็ เร่ง รีบ จรด คิ ตตาม มา เทียว แสง ทุก
แห่ง พนมมาศ ไม่พบ ราช บิตรงค์ องค์ นาถา เทพ
เจ้า เข้า ดลใจ กุมารรา ให้ ตรง มา ยัง เมือง
สุริยาญณ์ ครั้น เลียบใกล้ จะ ถึง พระ นิเวศน์ กุ
มาเรศ หยุด ยัง อยู่ไพร่ สำนึก คอย พัง ข้าว ราว
เรื่อง พระ ภูบาล จึง หยุด พัก ริม ด้าน ที่ ปลด ย
แดน ขาว ด้าน เห็น พระ หาดาน กุมาร น้อย ดู แ่ม
ซ้อย น้า รัก นัน สดุด แค้น มา ทำไม หาดาน ซาย ถึง
ปลาย แคน ไม่ รู้ ว่า แว่น แค้น สุริยาญณ์ พระ
๑ ฝ่าย สี่ พระ กุมาร จึง ขานไข แล้ว คอบไป
ด้วย สุนทร อัน ชื่อน หวาน ข้า แต่ ดุ ผู้ มี ปี่ ขา
ชาญ พระ ผู้ ผ่าน พิภพ นัน ชื่อไร ขาว ด้าน จึง
ตอบ สรว ว่า หาดาย เอ๊ย อย่า ถ้าม เถย พระ นาม
ไม่ บอกได้ ดุ นี้ กลัว ชั่ววัน จะ บัดไโดย หาดาน
จงไป เลี้ยให้ พัน ใน แคน เรา สี่ กุมาร จึง มี พระ
วารา ดุ จง ช่วย เมตตา แก่ ข้า เจ้า ค่อย กระบิ
บอก หาดาน แต่ เบา ๆ อย่าให้ เขา คน อื่น นั้น รั ไป
ถ้า กระนั้น จะ เถ่าให้ เจ้า หาดาน พระผู้ ผ่าน พิภพ

๕๕๑
๕๕๒

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๔

ฉบับสมัย กับ สุวรรณ บุปผา สุมาโดย พระ นาม
ไทย ชื่อ ลักษณะวงษ์

๑. จี กุมาร พัง นาย คำน เถาะง ก็ รู้แจ้ง ทูล
กระหม่อม จอม ระวังษ์ แล้ว นั่ง นึก ตรึก ความ ตาม
จันทร เรา จะ ทรง เข้า ไป เฝ้า พระ บิดา จะ ทูล
เชิญให้ ดำเนิน พนม มาศ ไหน พระ บาท เธอ จะ
วิ่ง เล่นหา ด้วย หัว เธอ เป็น สุข ทุกเวลา ไหนจะ
จาก กัณยา นาง นารี ควร เรา จะ ถักด เมื่อ เข้า นอน
จะ หา องค์ ภาณุ นั้น ดยบ หั้น จะ ทรงไป หา องค์
พระ ชนนี้ ยัง กู้ ที่ เชิง ศรี วัน คิด แล้ว จึงชวน
กัน ถิ่นคำ มาใกล้ ราช นิเวศน์ ที่ เขตร์ ชันธุ์ พอ
สุริยา ยอ แสง ดง สายันห์ พระ จอม ขวัญ แต่ง
องค์ ดงกา จึง ตั้ง สอง อนุชา วรา ราช ให้
อยู่ กับ อาชา ชนนี้ เล่นหา แต่ หัก พี่ ทั้ง สอง จะ
ใกล้ คลา จะไป รับ พระ บิดา ออก มา พัด
ครัน ตั้ง สอง อนุชา สำเร็จ แล้ว ก็ มอง แผ่ว ปรี่
เปรม เกษม สันต์ ทั้ง สอง องค์ เชษฐา ก็ พา กัน
จรจรต เข้าใน ราช ธานี แล้ว เป้า มนัส ภาดา มหา
ถักด ก็ หักบ หมด เจ็บ ตั้งด ทั้ง กรู ศรี ทั้ง

เล่ม ๓๔

ลักษณะวงษ์

๕๕๖

สอง องค์ ทรง เข้า ปราง มะณี เข้า ถึง ที่ แทน
ทิพย์ ได้ยา ดาว สนม นอน เรียง กัน เคียง ภักตร์
เห็น นำ รัก สุก แค้น เต็มหน้าหวา ดู รื่น เรียม เทียม
เทพ ถัดยา ประ ที่ป สอง ต้อง หน้า เป็น นวลไย
ทรง พระ ชรรค์ พัน สาย วิสูตร ขาด เห็น บิคุราช
นอน นิ่งไม่ คึงไหว กับ สุวรรณ บุษมา สุมาลัย
เคียง พระไทย เจือ พระ ชรรค์ จะ พัน ฝน ก็ เพราะ
อู รูป งาม มั่น เจ้า เล่ห์ ทำ เสน่ห์ ให้ รัก ส้มลิ้ม ส้ม
มัน ห้ามไว้ มิให้ พระองค์ จร ให้ มารตร กุ คอย
ระห้อยใจ เจ้า ยัง กรไว้ ทนไม่ พัน ฝาด ถึง
กราบ บาท บิดา น้ำ ตาไหล ตัว ถูก รัก ลำค้ำ ว่า
บัลลโดย พระ บิดา มาได้ ความ สบาย แต่ ลูก
นี้ แค้น จน ทน เทวศ ด้วย แต่ ชนเนตร์ ไม่ ขาด สาย
เกี่ยว ตาม หา บิคุรงค์ พงษ์ นารายณ์ แทบ จะ วนาย
วาง ชีพใน คอบคอง รำ พดาง ทาง อ้อม พระ บิคุราช
ออก จาก ปราง ปราสาท ถึง ระหง มา ถึง อนุชา
ทั้ง ห้า องค์ ให้ บิคุรงค์ ขึ้น ทวง อาชา ชาญ แล้ว
รับ รัต ตติ ดัน อรัญเศศ ครั้น พัน เซตว์ พารา มหา

๕๕๓

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๔

ฐาน จึ่ง คตาย เวท ที่ สกต พระ ภูบาล สี่ กุมาร
กราบ ถ่ม บังคม คัด พระ

๑ โฉม พระ ลักษณะวงษ์ ผู้ ทรง ยศ เข้า สรวม
กบตโอรส แลวโสภ ศัลย์ กรรแสง พถาง ทาง ค่อย
ว่าพรรณ พถน พระ ทรง ธรรม จึ่ง มี สุนทรไป
เมื่อ วายุกัศตร์ ปักษา มั่น พา ลูก บิดา ทักษ์ เพียง
ชีพ จะ ตักโขย เกยว แลวง หา เจ้าใน รวไพร
จน ถึง เมือง อะไย สาลี่ แลว ยก กลับ จับ ความ
ตาม ครึง หลง มา เต้าให้ ตก พัง จน ถ้วน ถี่
เจ้า เกสร พัง เล้า เสราได้ก็ จึ่ง ชูลี ทด ตาม เนื้อ
ความไป เมื่อ ปัก ษิน พา บิน ขึ้น เวหา ต้าชีวา
ตูก รัก จะ ตักโขย พระยา ยักษ์ หยด พัก ที่ ร่มไพร
ตูก หัน ได้ เดิน มาใน บ้า ดง มา พบ พวก ฉาศุกรี
เลนี้ นาก พาไป จาก บ้า ไผ่ ไพร ระหง ลง
ไป อยู่ นาดาด ตำราญ องค์ ตูก ลา ห้าว พงศ์
มา เล่นไพร มา พบ อนุชา ทั้ง ห้า องค์ มา ตาม
คิด บิตุงศ์ ใน บ้าใหญ่ ไม่ รู้จัก น้อง รัก ก็ ชิง
โขย อวรุท ก็ มิ ไ้ จะ กิน กัน จึ่ง รู้ว่า เป็น ลูก
แม่ กินร ที่ อยู่ใน สิงขร พนาสันท์ ตูก จึ่ง พา

เล่ม ๑๔

ลักษณะวงศ์

๕๕๔

๕๕๖

น้อง ยา จรวัด ก็ยก ตาม องค์ ทรง ชรรพ์ พระบิดา

๑ ได้ ทรง พัง ถูก น้อย ละห้อยให้ บิดาไม่ รู้จัก

โอรสา นี่ หรือ คือ บุตร นาง กนิษฐา พระ บิดาไม่

รู้โดยจำ ถูก น้อย เข้า สรวม กอด เอา ล้ามโอรสรัก

พิศภักตร์ แม่น เหมือน แม่ ยอด สร้อย โอ้ สงสาร

กนิษฐา จะ ทำ คอย จะ ละห้อย คอย หาไม่ ว่าง วัน

ไหน สอง อนุชาไป อยู่ ไหน เจ้า เจ้าให้ พ่อ พัง

เกิด จอม ขวัญ เจ้า เกสร น้อม เคี้ยว อภิวันท์ ก็

พา กัน มา สิ้น ทั้ง หก องค์ มา พบ แม่ เกสร ที่

เชิง เขา กระหม่อม เข้า ศาสดา บำ ระหง ถูก รัก

ไม่ รู้จัก แม่ โคมอง นี่ ประสงค์ จะ ตาม หน ทาง

จร พระ แม่ นาง จึง บอก แก่ ถูก รัก ว่า นางลักษณะ

ชื่อ ทิพ เกสร พระ นาม นน แม่น เหมือน พระ มารดา

ถูก วิง วอน ตาม ความ นน ลับไป พระ แม่ จึงได้

เล่า เนื้อ ความ หลับ ถูก น้ พัง เห็น แท้ แน่ใจได้

นาง ตาม ถึง บิดา นั้น ชื่อเร จึง บอกไป ว่า ชื่อ

ลักษณะวงศ์ พระ มารดา ชื่อ ว่า แม่ เกสร นามกร

พ้อง เข้า กับ นวดหะษ์ นาง จึง ว่า ถ้ายา ทั้ง หก องค์

เล่น บุตร ของ โคมอง แม่ นางราญ ถูก ก็ ยัง คงได้

๕๖๖

ลักษณะ

เล่ม ๓๔

ไม่เชื่อฟัง พระแม่ นั้น จึง ตี อธิษฐาน ก็ บัง
เกิด หน้า พระ ถิ่นให้ บันดาล ก็ ให้อุ พลับ เข้าโอฐ
ของ ลูก รัก จึงได้ รู้แจ้ง การ พระ มารดา จึง
วันทา ชนนี้ ผู้มี ศักดิ์ ลูก ยา จึง ดา องค์ แม่ นาง
ลักษณะ มา เทียบ ตาม ทรง ศักดิ์ พระ บิทร ทุก
ประเทศ เขต พญา ทวี ชานี้ ไม่ พบ องค์ ภูมิ
สะท้อน ถอน จน ถึง เมือง สุริยาณัน พระ นคร
มา พบ พระ บิทร ใน พารา

๕ ได้ ทรง ฟัง ลูก แจ้ง แกล้งไซ ภาวในย สรวม
กอดโอธสา จง พา พ่อไป ให้ พบ พระ มารดา
ที่ ศาลา ริม เสา คีรี วัน ตรัส พดาง ทาง ชวนโอธ ราช
คำเนร นาด มาใน ป่า พนา สันต์ เทียบ ชำม ห้วย
เหว ฉานใน ป่า วัน ชำมเขตร์ คั่นโศด เขา ดำเนา เนิน
สืบ ห้า วัน คั่น ดัน ขรเบ เวศ แล่น ทูเรศ เวศ ร้างให้
ห่าง เห็น พระ ครอบ พดาง ทาง เร่ง อาชา เดิน เสี่ยง
วิหก นก เกร็น สันไพร เห็น คั่นโคก ก็ ยิงโคก แล่น
สอ้น โอ้งาม ชื่น บ่าน ชนนี้ จะ เปนไถน เทน
ระกำ ก็ ยิง ขำ ระกำใจ เห็น มะไฟ เหมือนไฟ
มา สุ่ม องค์ เห็นไม้ รัก เหมือน รัก มา เวศ ร้าง

เล่ม ๑๔

ลักษณะ

๕๕

ไม่พอ ที่เคย มา ห้าง กำถัง หลง เห็น ลำดวน
เหมือน พี่ ส่วน มา เดิน ตง เห็น กา หลง ตั้ง จะ ถา
ชีวาโดย เห็น ตะแบก เหมือน พี่ แบก ทุกข์ เทวด
ชกเนตร์ ของ ชลในย ไหล เห็น เต่า ร้าง เหมือน พี่
ร้าง อยู่ กลางไฟ เห็น ยมโดยไทย ให้ พิ ไร วอน
แสน ระกำ ซ้ำ จิตร คิดวิโยค ยิ่ง แค้น โศก เศร้า ศรัทธ
ละท่อน ถอน ไม่ เว้น วายโสกา ที่ อวรณ์ ก็ รับ
จร มาใน พนา วา เสี่ยง วิหก แผล ผาด ประภาศ
ร้อง เสี่ยง ดั้น ดั้น ก้อง พันคำ บ้าง เคต้า คู่ สู้
ดัม ภิมยา สดุดา ร้อง ร้องใน ห้อง ตง พระ
กุมาร แห่ง รับ อาชา ชาติ พา องค์ บิดุราช ละเลง
หลง จะ เข้า หา มารดาใน บ้า สง ก็ เคย หลง
หน ทาง บทจร ก็ ดู ถึง ถ้า ทอง อัน ผ่อง ศรี ที่
โถม นาง กิณรี สะโมธร สุริวงษ์ พา องค์ พระ บิด
เข้าใน ถ้า แม่ กิณร ด้วย หันใด สดอง อนุชา พาที่ กับ
พี่ แล้ว เปน ถ้า แก้ว ของ แม่ พิสมัย จึง ลง จาก
หลัง ม้า อาชาไนย พา องค์ ภูวไนย เข้า ถ้า ทอง
๑ ฝ่าย อะค กิณรา ถึง ห้าโถม แต่ แค้น โทมนัส
กระหม่น หมอง ค้าง พระไทย คอย หา พระ รูป ทอง

ประมาณ สอง สาม ปี ไม่ เห็น มา นาง ผิน ภักตร์
พอ พบ ประสบ ภักตร์ โฉม พระ ลักษณะวงศ์ เสน่หา
ผวา วัง ชิง กอด พระ บาทา แล้ว โสกา ว่า ให้ พิ ไร
ครวญ กระหม่อม ฉันท คอย ขู่ น้อย หวั่น พระ
บุญ ภา งาม ขึ้น ขา โดย หวด มา หัก ไว้ ใน ถ้ำ
ให้ ว่า จอน ทั้ง ห้า นวด มี แด่ ขำ ระกำ ทรง
ผ่าย พระองค์ เป็น คู่ ชุบ ช้อน นึก ก็ พร้อม ภักตร์ นึก
สนม ใน วัง หวด ไม่ คิด ถึง กิณรา ทั้ง ห้า ทรง
ตั้ง แด่ ทรง น้ำ ตา ไม่ รวณ ขะ

๑ พระ ทรง พัง กิณรา ทั้ง ห้า โฉม ครัด
ประโคม นวด น้อย ขยำ ศึก ศัลย์ ไซ้ ว่า คัว
พี่ รัก จะ แก่ง กัน จะ เบื่อ หน่าย จอม ขวัญ
ให้ รัญจวน เมื่อ พี่ ไป กลาง บ่า นั้น สาคี โทมณัศ
เศร้า ศรัย ละอาย หวด สงสาร ด้วย นิม น้อย
ระออง นวด เจ้า หิด หวด ระหอย ระหอย องค์
พี่ จึง พา โฉมเอง นาง นงกษณ์ เจ้า หุด พัก ร่ม
ไพร ไพร ระหง พี่ เหลือ มา นิทรา ทั้ง สอง องค์
ปล่อย ม้า ทรงไป เทียว อยู่ กลางไพร วิชาธร นั้น
น้อง สกต พี่ มัน ตัก นาง เทวี นั้น ไป ได้ ผวา

เล่ม ๑๔

ลักษณะ

๒๕๔

คืน ฟัน ภาย นาง หายไป เตี้ย ตาม องค์ ทรไทย
ใน หิมวา พระ ยก เรือ เบื้อง หลัง มา เถ่า ดั้น
กนิริน เสร้า ศรัทธา ตะห้อย หา ละลาร แม่ เกสร ถัดยา
จะ คอย หา พี่ ด้วยไม่ วาย เว้น โอ้ น้อย หรือ พระ
องค์ ชำร เป็นได้ พระ น้องไป อยู่ ใน เมืองให้ เคื่อง
เชื้อ ไป พัง คำ มะหะสี อี หน้า เป็น ชอบ แต่
เช่น ชำร ตาม เจ้า พรหมณ์ ไป พระ พัง คำ กนิรา
ทั้ง ห้า โฉม จึง ครัล ประโถม มิ่ง มิตร พิสมัย
เมื่อ เติม พรหมณ์ ตาม เข้า มา วงใน พี่ ก็ไม่รู้ จัก
ว่า โฉม งาม พี่ สักขี ว่า น้อง เป็น ชาย ชาคี จึง
องอาจ กระทำ ระวัง หยาม ด้วยโทษ พี่ ผิด แล้ว เจ้า
โฉม งาม ไป ชำร พรหมณ์ ทั้ง เป็นไม่ เห็น ควร
ตาม แต่ เจ้า ทั้ง ห้า จะ ว่า เกิด เจ้า บุญ เกิด เลิศ
งาม ทราวม สงวน ครัล ประโถม โฉม น้อง อย่า หมอง
นวด พี่ จะ ขวนไป ตาม เจ้า พรหมณ์ นาง แล้ว
ครัล ขวน ประโถม โฉม สวัสดิ์ ขึ้น แทน รัตน
สหาย พระไทย หมาย แด่น ภิมรย์ ชม ชิด สนิท นาง
ทุกวัน ว่าง มิได้ เว้น สวัสดิ์ วาย พระ อยู่ ใน คู
หา หัน ชำร นึก พระ ทรง ศักดิ์ คิถ ถิ่น นางโฉม ฉาย

ที่ไหน นาง แม่ จะ วาง เทวศ ฉาย จะ คอย หา พี่
ชาย ทุก เข้า เย็น บ้าน ชะนี เป็นไฉน นะ น้อง แอ้ว
เวลา สิ่งใด เลย มา เกิด เชื้อเย แล่น ระกำ ลำบากได้
ยากเย็น ถ้าใคร เป็น เหมือน พี่ จะ ครอม ตาย ว่า
พธาง ทาง มี สุนทร ประกาศ แก่เขาวราช กนิวิน ว่า
โถม ฉาย พี่ จะ จาก ถ้าทอง ละออง พราย จะไป
หาโถม ฉาย สวัสดิ์ เขียม ซึ่ง ทัศ พี่ แต่ หลัง พลัง
ผิด แล้ว นาง น้อง แก้ว แม่ คุณ อย่า หุน เขียม จง
เห็น ทุกข์ ที่ ครม ฮารมณ เตรียม งาม เลื่องแม่
จง ช่วย อำนวยไชย ถ้า แม่น พี่ ไม่ พบ ประสพ น้อง
จะ กลับ คั่น แทน ทอง อัน ผ่องใส อัน ครั้ง นี้
จำ เป็น ก็ จำไป เหลือ ฮาโดย พี่ แล้ว เจ้า แก้ว ตา

๑ จบ เล่ม ๑๔ สมุดไทย ๒๖

๑ เล่ม ๑๕ ยังมี ต่อไป ๒๖

๑ ตั้งแต่ ลักษณะวงศ์ ตา กิณร ทั้ง ห้า มา ถึง ศาลา
นาง ทิพเกศร. ก็ พา นาง ทิพเกศร กลับ เข้า เมือง แล้ว
ท้าว พรหมทัต สวรรค์คต นาง โกศลมณี ก็ หนี ไป
เมือง ทาน ศวัน จน ถึง ท้าว จักร์ กรด ยก ทัพ มา
รบ กับ ลักษณะวงศ์ ราช

๑ ทั้ง ห้า องค์ ทรง พัง ทูต ส่นอง กร ประคอง
อภิวาท พระ นาคา พระองค์ ไป ให้ พบ นาง กัตยา
แล้ว กลับ คืน มา ยัง ถ้ำ ทอง ทูล พดาง ทาง ทรง
กรรแสง ให้ พระ ชตโนยน์ นอง ชต กระมด หมอง ขอ
ฝาก บุตร สุด รัก ทราม คนอง ถ้า พบ น้อง แล้ว จง
พา ครรไธ จร ราช

๑ พระ ทรง พัง กิณร ๑๑๐๐ ร่ำ แล้ว สั่ง ช้า ด้วย
แสน สะโมสร์ พี่ จะ ไป ไม่ ช้า อย่า อารมณ์ ดวง

๕๑๑

ลักษณะ

เล่ม ๑๕

สมร แม่ ย่า หมาง ระวาง ใจ ทั้ง สาม องค์ โอรัส
ผู้ ยอด รัก ใจ อยู่ เป็น เพื่อน พัก พิศมัย แต่ พี่ กับ
เกสร จะ จร ไป แม่ ดวง ใจ ใจ อยู่ สดดี ครั้น ตั้ง
เสร็จ แล้ว เด็ดจ ยรยาตร์ ออก จาก อาศน์ คูหา มารศรี
ทั้ง สอง องค์ ทรง นั่ง หลัง พาช้ ก็นรี ตาม ส่ง จน
ดับ คา ก็ วัธ วัธ ดัน วัณเณศ ก็ ข้าม เขต
เขา เขิน เนิน ภูผา คิด คั่น ถึง ดวง ศรี สุดา เจ้า แก้ว
ตา บาน น จะ คอย ครวญ แล่น ส่งสาร ก็นรา ทั้ง
ห้า โฉม จะ เสร้า ไทรมนต์ กำจัด สงวน จักระพงษ์
ทรง โคก ให้ วัณจวน พระ คร่ำ ครวญ อยู่ใน บ้า
พนาวัน ไหน จะ คิด ถึง ทิพเกสร แล้ว รับ จร มา
ใน บ้า พนาสันต์ ไหน จะ คิด ถึง บุนผา วิถาวรรณ
พั่ง แรก รัก จาก กัน ให้ พัด พราย ไหน จะ คิด ถึง
ส่วย ศศิธร ที่ พัด จาก ลาคกร กระแด้ สาย ต้อง
ทุกซ์ สาม ทับ ประกับ กาย ก็ ฟุ่ม ฟาย ชดนา ทรง
จามัตย์ แล้ว คิด ถึง ยี่สุน สุ่มาดี อัน ทรง ศรี งาม
เลิศ ดู เด็ด ด้ ไหน คิด ถึง บิตรงค์ พระ ทรง ธรรม

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

ให้ บ้วน บั้น ใน พระไทย ไม่ เสนบย สงสาร ออก ตก ยาก
กระไร หนอ มา เกิด ก่อ ความ เข้ม หนะ ออก เข้ม
สภาวะ พัด วิบัติ ทั้ง คู่ เขย ผู้ ไต่ เหย เขา จะ เห็น ว่า
เบน ชาย เลี้ย แรง เรือง ฤทธา อาญา จักร ครอบ
หรือ รัก มา ร้าง ไป ห่าง หาย ยิ่ง คิด ก็ ยิ่ง แค้น แค้น
เลี้ย ดาย คิด มา ก็ น่า อาย แก่ เทวีน พระ สุริยง
ลง ถับ บรรพตา พระ พาย พา ชาย พัด บบผา ผัน
ส่ง กัดัน พุง ตัง ปรง กระแจะ จันทน์ พระ ทรง ธรรม
ค้อย พน อารมณฺ์ ธรรม พระ
๑ จึง ขวน องค์ โอรัส เจ้า ยอด รัก เข้า หยด พัก
พระไทธรรมาธิราช วม ทั้ง ถึง ค่าง บ้าง ชะนี มี ระงม
แก้ว ขวน ชม มิ่ง ไม่น ไพร วัน มะเตือ ตก นก บิน
ลง กิน ผล บ้าง ร่วง หด้น กตาด ป่า พนาสันต์ บ้าง
คลี่ ดอก ออก ช่อ ชู ชู ชัน ทั้ง ผล จันทน์ นวล จับ
ประจำ นอน มะสัง ต้น คนธรา มหา หงษ์ พยอม ตง
ยาง ยุง ตุง สัตอน ช่อน ชู ชู ช่อ อรชร กระถิน เทศ
ทิง ถ่อน พยอม ยาง นม สวรรค์ คัน ทรง ต้น ตำว หยุค

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ข้าพชน พุด จงกน ทั้ง ส่น ผ่าง เสดธา โดด ถาง ถึง
 คั่น ปริง ปราง . . . ตะขบ คาง เคียน แด ตะเคียน เคียง
 วิหค จับ พฤษภา ประจำ คู้ . . . นก เขา คู้ คุ ชัน ประสาน
 เสี่ยง นก ชมัน บิน จับ ขยับ เคียง . . . โมรา เรียง จับ รัง
 รำแพน ร่าย . . . พระ เห็น ฝูง ยุง พ้อน รำแพน ทาง . . . ไม่
 เว้น วาง ชดเนตร ลง นอง สาย . . . เหมือน ฝูง นาง ย่าง
 เยื้อง กระบวน กราย . . . กร ถวาย ร้อง รำ ประจำ งาน
 สำนึกา จับ พุดอก บน ยอด แก้ว . . . ดูเหว่า แว่ว แจ้ว เสี่ยง
 สำเนียง หวาน . . . เหมือน เสี่ยง นาง พร้อม เพราะ รำแพน
 พาน . . . แด้ ประสาน ดุริยางค์ ประโคม วง . . . กระแวน ไพร
 จับ ใน ไม้ ตะแบก . . . ทง นก แด็ก แด้ เสียว ดัง-เสี่ยง สึงซ์
 แล่น ระกำ ถำบาก มา จาก วง . . . ได้ ทรง พัง เสี่ยง นก
 ดัง ดนตรี . . . สอง ภิรมย์ ชม ชื่น พฤษภา ซาคี . . . แด้ว
 ถัดาศ์ เถี่ยบ เถี่ยยม คีร์ คีร์ . . . ครั้น สายัณห์ เย็น ลง ใน
 พงพี . . . นาง ชะนี เหนียว ไม้ พิโร วอน . . . สำเนียง ทราบ
 เสียว ทั้ง สอง โสตร์ . . . จะโอย โอด หา ผัว ริม ดึงขร
 เนื้อ แผ่น เห็น ภาฏกร์ คเชนทร . . . ทั้ง ไกรสร ยืน เยี่ยม

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๒๖๓

คหฬ ทอ กะทิง ถัก มรฤดา ใน ป่า ชฎ เทียว เต็ม
ใบ ระเบิด ค่อย เยื่อง ย่อง ทั้ง ภู เจ้า เขา เขิน ตำเนิน
ปอง ผี ป่า ก้อง บ่น พิมพ์ กระหิม ไฟร์ สุริยา ลับ เยี่ยม
เหลียม สิงขร พระ จันทร แจ่ม พ้า พฤกษา ไสว ก็ สุด
สิ้น วิถี ทาง ใน กลาง ไฟร์ ถึง เขาใหญ่ ยอด เยี่ยม
พะโยม มาน เปน เหว ห้วย กรวย โกรก สะโงก หิน
พระ อุ้ม องค์ หน่อ นรินทร์ ชำม ตะหาร ตัดดา วุฒิชัย กัน
เกี่ยว เหนียว ทยาน ขึ้น จาก ชาร ถึง ยอด สี่ คัณทร
เห็น เพิง ผา น้ำ ตู ตั้ง ประหลาด ตั้ง หนึ่ง อาศน์ หักไนย
ใน ไฟร์ สิ้นท มี โครธา ใหญ่ เยี่ยม เทียม คัณทร
พระ หอม กดิน บบผา รัน ขึ้น สบาย สอง กระษัตริย์
ชม เพชริน เจริญ จิตร พระ ทรง ฤทธิ ชวน บุคร เห็น
สุด สาย ออก จาก ร่ม พระไท่ พระพรณราย ก็ มุ่ง
หมาย บ่าย ภาคร จำเภาะ ตรง สิบห้า วัน บันต ถึง เขา
เขี้ยว พระ แด เหลียว เห็น ยอด เขา เปน เสาหงษ์ เจ้า
เกสร ทุต กิจ พระ บิตรงค์ นั้น เสาธง คำตา พระ ชนนี้
ได้ ทรง พัง ทุก น้อย เจ้า กราบ ทุต ให้ เพิ่ม พูต

๕๖๕
๕๖๕

ลักษณะ

เล่ม ๑๕

พิศวาส เกษม ศรี ก็ เดือน องค์ ลง จาก หวัง พาศี
จึ่ง ชวน กัน จรด เข้า ศาลา พระ

๑ บ้าง โฉมยง องค์ ทิพเกสร เห็น บังอร ถก รัก
เล่นหา ไป พา บิดวงศ์ นั้น ตรง มา นาง ถก เข้า ศาลา
เสีย ฉบับ พัดนั้น บิด ทวาร ถิ่น ดาด เสีย มั่นคง นาง
โฉมยง ชบ ภักตร์ กรรแสง ศัถย์ ความ รัก นั้น สุด รัก
ให้ หนัก ครั้น ความ แค้น นั้น สุด กัด อารมณ์ ทรม พระ

๑ บ้าง พระ จอม ขัตติยา วรา ราช เห็น นุช นาว
ถก นั้น เข้า อาศรม พระไทย ผอย ดัง จะ ถอย ไป
ตาม ลม แล่น ระทม ทฤษ ข้ำ ระกำ ใจ จึ่ง ตรัส แก่
เกสร พระ ถก เอ๋ย แม่ เจ้า กระไร เคย ช่าง เป็น ได้
เห็น พ่อ มา วัง เข้า ศาลา ไตย ช่าง เกิด ได้ ไม่ มี
อาไตย เคย โอ้ ทิพเกสร นาง น้อง แก้ว พี่ มา แล้ว
ยอด มิ่ง มา นิ่ง เคย มา คัด รัก หัก ขาด สวาศ เคย
แม่ จง เผย ทวาร รับ พี่ ฉบับ พัดนั้น นาง ได้ พัง สุนทร
ณอ่อน ปดอบ คิด จะ ตอบ ก็ ให้ แค้น แล่น กระศัถย์
นาง เอือน โอษฐ์ พจนา แล้ว จาบัถย์ เออ ใคร นั้น มา

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๖๓

เรียก ข้า เปน ชี แค้น ด้วย เจ้า เกศร พระ ลูก น้อย
ไป ตะบอย อยู่ ทำ ไม ที่ ไหน นี้ ปาก หวาน เหมือน
น้ำ ตาต ทั้ง ตา ปี ใน ชาตี้ นั้ แลว ไม่ ขอ สมารคม
แต่ แรก นั้ หวาน ถ้า ก็ สด หวาน แต่ พอ พาน เข้า
คอ ก็ ชื่น ชม ถึง แล่น ยาก ก็ ไม่ หยาก จะ นิยม
จะ สู้ กับ หน้า ตาย แต่ ผู้ เดียว น้อย หรือ ถ้อย คำ
สุนทร ส่นอง ดั่ง พิน ทอง ดัด ขาน ประสาน เสียง
จะ เต็ม วิก หัก อยู่ แต่ ผู้ เดียว จะ โกรธ เกียว ให้
ครอม น้ำ ใจ ตาย โทษ พี่ นั้ ผิด แลว แก้ว พี่ เอ้ย
อย่า ผูก เหว พี่ เถย แม่ โฉม ฉาย พี่ ทุกข์ ถึง นุชนาง
แทบ วาง วาย เอ็น ดู พี่ เกิด แม่ ส่าย สด ที่ วิก
เพราะ เชื้อ คำ ยี่สุน ตรูนี้ ข้าง ฝ่าย พี่ มิได้ แหนง
แจ้ง ประจักษ์ มา หลง ดง โทษา แม่ ยอด วิก แทบ
ทรวง พี่ จะ หัก ทลาย วาย พี่ โคก เคี้ยว เฝ้า ตาม
เจ้า น้อย หรือ คตอด ภา ทั่ว โลกย์ ชาว ทั้ง หลาย
ถ้า แม้น ไม่ เม็ดตา จะ ตา ตาย ขอ ฝาก แต่ ลูก ชาย
ทั้ง หก องค์ นาง เกศร คอบ คำ ส่นอง ถ้อย ข้าง

๕๖๗

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ตะบอย พ่อ ดัน ให้ ถ่ม หดง ถ้า หญิง ไต ได้ พัง ก็
งวย งบ ที่ ตรง นั้ แล้ว เมื่อ ไม่ เชื่อ พัง เกสร เอ่ย
มา แล้ว ไป อยู่ ไหน เธอ ทำไม เจ้า ไม่ คิด ถึง ความ
หลัง แม่ ห้าม เจ้า เทาไร ก็ ไม่ พัง ขึ้น ไป คบ ชาว
วัง หลัง จะ ตาย นั้ พ่อ ไป พา ใคร มา ใน นั้ จะ ต้อง
ดี แล้ว กระม้ง พ่อ โฉม ฉาย จง ขับ ไป เลี้ย อย่า ให้
มา ถัด ถาย อัน ชาย ชาย ชาว เมือง ไม่ ขอ ชม
อัน ตัว แม่ นั้ นะ เจ้า ชาว พนัศ อัน ถม บัด หรือ จะ
เทียม กับ เครื่อง ถม ไม่ ควร เคียง เวียง หน้า สยาม
ขอ เชิญ ชม แค ยี่ถ่น ตรูนี้ นาง สาว น้อย จะ ตะห้อย
ว่า คอย หา จะ โสกา อยู่ ใน มณัศ ศรี เชิญ กลับ
หลัง เข้า ยัง พระ บรู จะ คั่น ตั้ นน อย่า คิด คั่น เดย
หัว ออก ใคร มี บ้าง เหมือน อย่าง ฉนั้น รัก ๆ กัน แล้ว
กลับ ว้าง ห่าง เขนย ถึง แดน ยาก ก็ ไม่ คิด ชั่วคริ์ เดย
เพราะ หดง เขย มา ดัน ชั่ว วัง ตาม ผัว พบ แล้ว
ผัว เอา เปน โทษ รับ สั่ง โปรด ให้ ชำ จน อาสัณ
ก็ สม ใจ ที่ ใจ อาไถย กัน มา ผูก พันธ์ จน ดัน ชั่ว

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๖๕

ว้าย ด้วยเดชะ ความ สัตย์ สัจจิต ดวงชีวิตไม่ สิ้น
ดับ สูญ หาย จะ คืบ ตี กับ พระ ทอง ก็ ต้อง อาย
ทั้ง หญิง ชาย ก็ จะ ภา ระเบิด นาม มิใช่ หญิง เช่น
ชาติ ระเบิด ยับ จะ เทียว จับ ถึง สอง แล้ว ปอง ตาม
จน สิ้น รศ สิ้น กลิ่น จน สิ้น งาม เขา จะ หยาม ทัว
โลกา ทั้ง ธานี อัน น้อย นี้ ไม่ ปอง สิ้นแล้ว เชิญ
พระ แก้ว ถัด ยัง กรง ศรี จะ สู้ ม้วย อยู่ ป่า
พนาถ จะ คืบ ตี กับ พระองค์ อย่า สงก น้อย หรือ
น้อย แม่ ทอง นพคุณ ไม่ การุญ มา คัด เล่นหา แล้ว
ตรัส แก่ เกสร์ พระ ถุกยา พ่อ ช่วย ว่า วอน แม่ ให้
คืบ ตี พระ สุริวงษ์ ทรง พัง นะเรนทร์ สุริย์ จึง กราบ
ทูล พระ ชนนี้ ศรี พระ มารดา จง เมตตา อย่า ราคี
พระ ชนนี้ อย่า ให้ ถูก เปน กำพรว้า อัน โทษ พ่อ ผิด
พลั้ง แต่ ครั้ง ก่อน ด้วย มารดร เปน พรหมณ์ ตาม
มา หา พระ มิตรวงศ์ไม่ ประจักษ์ ว่า มารดา อัน โทษ
ผิด แล้ว พระ ชนนี้ ทำไม เจ้า เกสร์ มา วอน ว่า เขา
จ้าง ให้ ราคา หรือ โฉม ศรี สัก หมั้น ปาก จะ มา ว่า

๕๖๖

ลักษณะ

เล่ม ๑๕

ข้าไม่ ตี จะ สู้ เขา พงพี เปน เรือน ตาย ได้ สดับ
เดื่อนี้ คดี แดง ตั้ง ศร แดง เสียบ ทรวง ให้ ญ หาย
ทั้ง แค้น โศก ทรวง ข้า ระกำ กาย พระ ฤาษาย เพียง
จะ สิ้น ชีวิตนี้ ดง ขบ พระ ภักตร์ น้ำ เนตร ดง คด
เนตร แค้น เทวศ ตั้ง ชีวิต จะ ฝอย ผง แดง ค่อย ชื่น
พระไทย ดำรง ทรง แดง เอื้อน โองการ ตรัส ประกาศ
ไป โอ้ เจ้า ดวง ไฉนนา นิจา เอ๋ย ไม่ เห็น ใจ บ้าง เคย
ช่วง เคย ได้ ถึง มาตร मैं ชีวิต จะ บัดใด พี่ ไม่
ไป เมือง แดง เจ้า แก้ว ตา จะ หา ไหน ได้ เหมือน
สมร พี่ ใน โลกนี้ จะ หา ก็ สด หา จะ หา ดวง สุริยัน
พระ จันทรา ถึง สัก ห้า ดวง ก็ ได้ ตั้ง ใจ ปอง ถึง จะ
หา นาง แก้ว ใน อากาศ จะ สม มาตร จิตรนี้ ไม่ มี
สอง จะ หา ดวง วิเชียร มณเฑียร ทอง ไม่ ชัด ช้อง
คง สม อารมณ์ คิด ที่ จะ เหมือน นงนุช นี้ สด หา
ถึง นาง พ้า ใน สวรรค์ ชื่น ดุสิต จะ เปรียบ แม่ เกศ
นั้น สด คิด จะ เสมอ สมร มิตร ไม่ มี แดง ขอบ เตะ
อวักษ์ อัน ศักดิ์ สิทธิ์ ช่วย ดล จิตรใจ น้อง ให้ ผ่อง

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๓๐
๕๓๗

แล้ว ไม่ขอคืน กลับ หักเข้าวัง แล้ว จะสู้ ม้วย
ด้วย แก้ว วนิดา พระว่า พธาง ทาง ทรง กรรแสง ให้
ทะห้อยใจ แพบ ชีวี่ จะ สังขาร เอน พระองค์ ทรง แพบ
ทวารวรา ถึง ภาวะ สัตย์ณี สดบ ทรง ส่งสาร หน่อ
ธิบดินทร์ นรินทร์ ราช บัณฑิต ชาติ จับ ไม่ไพร ระวัง
ก็ เหงี่ยม เสง่า เสร้าใจ ไป ทั้ง คง ส่งสาร องค์ อิศรา
จะ มา ตาย ด้วย เตะทะ กุศต พระ ทรง ศร แต่ บ้าง
ก่อน เคย คู่ กับ โฉม ฉาย จึง เว้า ร้อน อาศน์ แก้ว
อัน แพรว พราย สกนธ์ กาย ไอยกา ให้ อาวรณ์ ะ

๑ บ้าง พระจอม สิทธา มหา พรหม ให้ นิยม ถึง
ทิพเกศร หาดาน ภู อยู่ ต่ หรือ อาวรณ์ พระ ภรร สดบ
ส่อง ไนยนา แจ้ง ประจักษ์ ว่า ลักษณะ มา พบ
กับ โฉมยง ที่ เนิน ผา จำ ภู จะ เด็ดจ วัณ ยาดรา ทรง
ไป หา หาดาน รัก ใน พง ไพโร คิด แล้ว สิทธา มหา
พรหม ก็ ชื่น ชม ยิ้ม แย้ม อยู่ แจ่ม ใส เด็จ สรง
ทรง เครื่อง เรือง ประไฟ ก็ ควรใด เดือน พ้า ทรง มา
ดิน ครั้น ถึง ที่ พระ อาศรม บรม นารก จึง ถัดาศ์

เข้า ไก่ พระ โฉม ฉิน เห็น พระ ลักษณะวงศ์ พงษ์
นรินทร์ พระ พรหม มินทร์ สงสาร พระ หลาน ชาย
ท้าว จึง เอา น้ำ ทิพย์ มา ริน รด ที่ รัญทศ ค่อย เบา
บันเทา หาย เจ้า งาม ขึ้น ค่อย ฟัน สกนธ์ กาย จึง
ถวาย อภิวัตน์ บาทบง เทวราช จึง ประกาศ ว่า หลาน
เอ๋ย เจ้า ช่าง กระไร เลย มา ไหว้ หลง มา ชำ
ทิพเกสร เปน เพื่อน ของค้ มา เชื้อ หลง คำ ยี่สิบ ตรูณ
หน่อ กระษัตริย์ ยก หัตถ์ อภิวัตน์ บังคม บาท พระ จอม
โมฬี ศรี อัน โทษ หลาน ผิด แล้ว ได้ ปราณ อัน ชั่ว
อยู่ได้ บาทมุต เดิม กระหม่อม ได้ เปน จอม จักระพรรค์
ผ่าน สมบัติ ราไชย มะไหสรย์ ยัง ไม่ วาย โสกา ให้
อาตุร แต่ เพิ่ม พุท ครอบุ คร่ำ ทุก คำ คั้น ไม่ แจ้ง ว่า
โฉม งาม เปน พราหมณ์ น้อย ให้ ละห้อย โสกั ไม่ มี
ขึ้น เมื่อ ยี่สิบ ร้อย ชั่ง มัน ยัง ขึ้น มา ถง โทษ งาม
ขึ้น จน ถึง ตาย อัน โทษ หลาน ครั้ง นี้ ได้ ผิด แล้ว
จง เมตตา หลาน แก้ว เกิด ฤๅสาย ขอ อย่า ให้ นัตตา
ชัว วาย อัน หลาน ชาย นี้ ไม่ ทำ เหมือน หลง มา ะ

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๗๖

๑ พรหม พงษ์ ทรง ญาณ สังสาร นัก จึ่ง ครัส
แก่ หลาน รัก เสน่หา แต่ หนี ไป อย่า เหมือน ครั้ง แต่
หลัง มา ซึ่ง โทษา ครั้ง นี้ จะ ยก ได้ แล้ว จึ่ง มี
เทวราช ประกาศ ถาม แม่ โฉม งาม เกศร นั้น อยู่ ไหน
จึ่ง ครัส เรียก หลาน ขวัญ ไป ทน ไต่ โฉม วิไล
ได้ ยิน พระ บัญชา เจ้า ยืน กร เบ็ด บาน ทวารศ
ษตเนตร พรัง พราย ทั้ง ซ้าย ขวา จึ่ง วิ่ง เข้า กอด เอา
พระ บาทา นาง ไศกา ไศก ศัลย์ ราพัน ไป อัน ความ
หลัง หลาน รัก น นัก หนา แหม ประหนึ่ง ชั่ว จะ
คักไซย กระหม่อม หมายถึง ว่า จะ ฝาก ชั่วโดย พระ
ทรง ไชย กตบ ตั้ง ให้ ฆ่า พัน พระ ไชยกา ปลอบ ว่า
พระ หลาน น้อย อย่า เสร้า คร้อย ไป เถย แม่ จอม
ขวัญ เมื่อ ครั้ง ก่อน มี กำม มา ตาม ทน จึ่ง พัด
กัน ยาก แค้น แค้น ทวี คา นี้ จะ วิวาท หน่อ กระษัตรี
กับ ศรี สวัสดิ์ ดวง ตา มารศรี แต่ หนี ไป เบื้อง หน้า
ไม่ ราคี ถ้า แม่น ทำ เช่น นี้ จะ ต้อง ตาย ฝ่าย

๕๓๓
๕๓๔

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ทิพเกสร ศรี ศวดีดี ครัน จะ ชัด กัดว จะ เคื่อง พระ
ฤาษาย โฉมยง เจ้า ก็ ยอม ประนอม กาย ตาม แต่
พระ ฤาษาย จะ โปรด ปราน

๑ ฝ่าย ท่าน ท้าว สิทธา มหา พรหม อัน อุดม ฤทธิ
เวท วิเศษ สมัน จึง ป่าว ร้อง เทวณ ชัน วิมาน มา
ช่วย การ พิชัย เปน มงคล

๑ ฝ่าย ว่า ฝูง เทวณ ใน ชัน พา ก็ ชวน เพื่อน
เกตุอน มา จาก เวหน ฝ่าย เทพ อัมพร นฤมิต ก็ แต่ง
คน ลง มา ช่วย ทำ การ ข้าง ฝ่าย ฝูง เทวณ อัน มี ฤทธิ
นฤมิตร เครื่อง เถ่น ประธาน ชาน ข้าง ฝ่าย พวก กัตถยา
ยุพา พาน แต่ง องค์ เขามาตย์ ผู้ ยอด รัก นาง โฉมยง
ทรง เครื่อง อตงกร งาม บวร ตั้ง นาง ใน ไกร จักร
ข้าง ฝ่าย พวก เทวา แด อารักษ์ ก็ แต่ง องค์ ทรง ศักดิ์
ลักษณะวงษ์ ครัน ได้ ฤกษ์ เวลา อภิเศก พระ โฉม
เอก นั้ เรียง เคียง ระหง จึง จุต เทียน เวียน แวน ให้
รอบ องค์ ได้ เจ็ด วง แล้ว จึง ดับ ซึ่ง เทียน ไชย แล้ว
ดัด ลี ค์ เป่า ซึ่ง แตร สังข์ เสียง ประดัง ครัน ครัน

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๗๔
๕๗๑

ดังนั้น ไหว เตียง เสนาะ เพราะ ตั้ง วง เวง ใจ ต่าง
ก็ อดย พร ไซย สวัสดิ์ ทั้ง สอง องค์ ยืน ยืน พระชนษา
ทั้ง โรคา อย่า ได้ เกิด เท่า เกษี ให้ เรือง ฤทธิ์ อิศรา
ใน ธานี อย่า ให้ มี ผู้ใด ต่อ รบ ประจัญ ฝ่าย ว่า
องค์ พระ พรหม บรม นารก จึง ประสารถ พระ สวัสดิ์
พิพัฒน์ ผล ให้ แก่ สอง นัคตา นฤมต ให้ พระ ชนม์
ยาว ยืน สัก หมื่น ปี พระ ไอยกา จะ ขอ ตา เจ้า ทั้ง คู่
จง ค่อย อยู่ เปน คู่ เกษม ศรี ตั้ง แล้ว บ่าย มาก
จาก กุฎี พระ ภูมิ เสด็จ ไป วิมาน พลับ ธาร
๑ ฝ่าย สอง กระษัตรา วรา ราช แล่น สวาศ ปรี
เปรม เกษม สันต์ เปน ผาสุก ทุก เวลา ทิศา วัน ใน
พระ ศันชกุฎี สถาวร ฝ่าย บุตรี กิณรา ทั้ง สอง องค์
อภิวาท บาทบง พระ ทรง ศรี ถูก น้อย คิด ถึง พระ
มารดร แม่ กิณร บำณ ณ ห้อย ใจ ถูก รัก
ขอ ตา ฝ่าย บรม บาท ไป เยี่ยม ราช มารดา ยัง เนิน
ไศล สอง พระองค์ ทรง พัง พระ หน่อ ไทย พระ จึง ให้
อนุญาต พระ ถูก รัก ไป เกิด ไป พ่อ ไป ให้ จง คี่

๕๓๕

ลักษณะ

เล่ม ๑๕

แม่น ถึง พระ ชนนี้ อัน มี ศักดิ์ จง ทด กับ มารดา
ไม่ ชำ นึก พ่อ นี้ จัก พา แม่ เจ้า ศาสดา คือ สอง กุมาร
บังคม กระษัตรา ออก จาก ห้อง ศาสดา ที่ อาไศรย
แล้ว ตา พิ เกสร์ ฤทธิไกร น้อง จะ ไป หา องค์ พระ
มารดร มาตร แม่น นานไป ข้าง ภาย หน้า พระ เชษฐา
จง ไป ที่ ถึงขร ค่อย อยู่ เกิด เชษฐา อย่า อาวรณ์
น้อง จะ จร จาก พิ วน น ไป พระ เกสร์ สิริวงษ์ ได้
ทรง พัง พระ ชตเนตร ไหล่ หลัง ตง ตาม ไหล่ สรวม
กอด น้อง ยา โสกา โดย ต่าง องค์ ต่าง ให้ อาไศรย กัน
สอง กุมาร ตา แล้ว ก็ ออก มา ทรง เครื่อง ราชนา อัน
เจ็ด ฉับ จึง ขึ้น นั่ง บน หลัง อาชา พัดนี้ ก็ ผาย ผัน
เดิน ทรง เข้า พงพี ว่าจะ

๐ บ้าง พระ จอม จตุจักร ปัน บัณเฑาะ กับ ดวง เนตร
เกสร์ มารศรี กับ พระราช บุตรา สวัสดิ์ ก็ เปรม ปรี
อยู่ใน บรรณศาสดา วัน เมื่อ อภิเศก สอง กระษัตริย์
แก้ว กัณฐ์คว บังเกิด ที่ เนิน ผา สำหรับ เปน พาหนะ
กระษัตรา ก็ เข้า มา หมอบ เฝ้า เจ้า ศาสดา ว่าจะ

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๗๖

๑ ฝ่าย ว่า นาง มณฑา มหา หงษ์ ครั้น สอง องค์ พบ กัน ใน ไพธณท์ ก็ กัดบ กตาย สูญ หาย ไป บัดดต เปน พี่เลี้ยง นฤมต ใน ค้าดา โดม อนงค์ องค์ ทิพเกสร์ แล่น อวรณ์ สอง นาง เล่นหา ด้วย เคย อยู่ ด้วย กัน ทุก วัน มา กัดยา คิด ถึง สอง นารี ะ

๑ บ้าง พระ มิ่ง ทูต กระหม่อม พระ จอม โถกย ะงับ โศก เปน ศุข เกษม ศรี ให้ คิด ถึง บิตูรงค์ พระ ชนนี้ จึ่ง ตรัส แก่ เทวี มิ่ง เมีย รัก เจ้า แก้ว ตา ยาจิตร ของ พี่ เอ้ย แม่ ทวาม เซย แก้ว พี่ อัน มี ศักดิ์ พี่ จะ พา โดมยง แม่ นางลักษณะ กับ โอวส ยอด รัก ด้ ร่วม ใจ ไป เฝ้า พระ บิตูราช มาตุรงค์ ทั้ง สอง องค์ ทำว จะ คอย ละห้อย ให้ ด้วย ทรง พระ ชรา จะ ตรอม ใจ พี่ จะ พา ทวาม ไวย เข้า พารา นาง พัง ลาร์ พระ ภูบาล ประโคม ปรดอบ ก็ ชื่น ชอบ ด้วย แล่น เล่นหา ทูต กระษัตริย์ น้อง ไม่ ขัด พระ บัญชา ตาม แต่ พระ ผ่าน พ้า จะ ปรานี น้อง อยู่ ใน หิมวา เปน ผาสุก ไป อยู่ จัง ค้ง ทุกข์ จะ หมอง ศรี ถ้า พลัง ผิด เห็น ชีวิต ไม่ คั่น มี

~~๕๐๗~~
~~๕๐๗~~

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

อีก ที่ นั้ แล้ว ไม่ เห็น เป็น รูป กาย . อนิจจา โฉม ส้มร
อย่า ค่อน พี่ ไม่ พอ ที่ จะ เต็ด ให้ สู้ญ หาย ตั้ง แต่
วัน นั้ ไป จน วัน ตาย พี่ ไม่ หน่าย น้อง รัก ให้ ภักตร์
โรย จวน เวตา แล้ว น้อง อย่า หมอง ภักตร์ อย่า
หนอง หนัก อาไถย พี่ ไว โหย ขอ เชิญ สรง วารี
สำราญ โรย ควัน โขย ได้ เวตา จะ คตา ไคธ พระ
ครัด พตาง ทาง ชวน นาง ดง สรง ทั้ง สาม องค์ เปรม
จิตร์ พิศมัย ระวี้น วก เกสร ขจร ใจ แล้ว ถบ ได้ ด้วย
รศ์ สุกนธา ครัน เลี้ยว สรง ทรง เครื่อง เรือง จรัส
นพวิคณ์ สอด ได้ พระ หัตถา ทรง มงกุฏ แก้ว ความ
อวาม ตา กัถยา ทรง สร้อย สังวาล พัตน์ ครัน เลี้ยว
แล้ว เลี้ยว ดำเนิน นาด งาม สอาด เพียง เทพ นาง สาว
สรวรรค์ สาม กระษัตริย์ งาม ทัด เสมอ กัน ก็ จาก ฝาย
ผั่น เนิน ศิลา ถาย พระ ทรง แก้ว กัณฐีศวร์ อัครวราช
แผ่น ฆาต ตัง พระ สุริฉาย ฝ้าย พาชี่ จำพอง คนอง กาย
ตัง น้ำ ทรง องค์ นารายณ์ พระ จักรวี พระ ทรง ศักดิ์ ชัก
พระยา พาชี่ ชาติ แผ่น ฆาต ออก จาก กุญี่ ศรี นาง

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๗๗

เหตียว หลัง มา สั้ง ศาตา รี่ จง อยู่ ต่ เกิด น้อง จะ
ตา แถ้ว สงสาร นก ศาติกา เคย มา พลดอด เลี้ยง
ฉอด ๆ น้า เคียย จะ เจอย แถ้ว น้อง ขอ ตา พี่ ศาติกา
แถ้ว ทั้ง เจ้า แก้ว เคย จับ ที่ กิ่ง จันทน์ แต่ น ไป
น้อง มิได้ มา เห็น หน้า พี่ บัษษา ค่อย อยู่ เกษม สันต์
นก เขา คู เคย ฐ ภาษา กัน ได้ พัง ชัน แถ้ว ค่อย ขึ้น
ฮารมณ ธรรม เลี้ย ดาย รัง วัน เรียง เคียง ใต้ เลี้ย
ตาย ไพโร เคย นัง ฮาไศรย วม เลี้ย ดาย แก้ว เคย เก็บ
เอา ดอก ตม น้อง ไป แถ้ว ใคร จะ ชม ไม่ มี เทย
เลี้ย ดาย ไศก เคย ดับ ระวัง ไศก จะ วิโยค พกฤษา
นิจจา เอ้ย เมื่อ ยาม ไต น้อง จะได้ มา ชม เขย น้อง
ไป แถ้ว ใคร เคย จะ เต็ด ชม บันดา สัตว์ ก็ สังกัด เลี้ยง
เงยบ เหงา เพราะ จาก เจ้า เสาวภาค เจริญ ส้ม ฝูง
นก จับ ไม่ เสรว เปลา ฮารมณ แถ่น ระทม พราก พลด
กำจิด จร บันดา สัตว์ จะ ใคร ทัด สุนทร ห้าม ว่า โนม
งาม ขย่า เพ่อ ไป ไกต สิงขร ปีก ประสาน บน เคียร แถ้ว
เวียน จร ที่ จะ วอน ว่า ว่า กับ เทวี สงสาร สัตว์ ใน พันศ

๕๓๖
๕๓๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

พนม เขา- ก็ ชบ เขา ไป ดั้น ทั้ง ไพร ตี ส่งสาร องค์
นางลักษณะ ภาคินี เจ้า จาก ที่ เคย ชุข ธาพร พระ ทรง
ศักดิ์ รับ ชัก พาชี่ชาติ พา องค์ ไอรธ ราช กับ ดวง สมร
ข้าม พฤษภา ป่า ระเห ใน ดง ตอน บพจร สิบ ห้า วัน ก็
ถึง เมือง ทั้ง ตำม องค์ ตง จาก พาชี่ชาติ ก็ ถัดาศ์ เข้า
กรง อัน ฟุ้ง เฟื่อง ครั้น ถึง ท้อง พระโรง จรูญ เรือง
พระ จอม เมือง เด็ดๆ ออก นอก ธาต พระ บิฑูราช ผาด
เห็น ทั้ง สอง องค์ เด็ดๆ ตง จาก บัดถึงกั อัน เตชะ
ไป ค้อน รับ ตำม ราช กระษัตรา ก็ พา มา นั่ง แท่น
วิเชียร พราย จึง สรวม กอด ยอด รัก พระ ไอรธ แค้น
กำศรวต เศร้า หมอง ไม่ รู้ หาย พ่อ ไป ตี หรือ ยาก
ลำบาก กาย ได้ พบ นาง โฉม ฉาย ที่ แห่ง ไว ะ
๑ หน่อ กระษัตริย์ ชบ เคี้ยว ตง แทบ บาท อภิวัต
ทูต สอง ต้นอง ไซ อัน ความ แค้น แค้น เทวศ์ นั้น เหลือ
ใจ ถูก น้ ไป ได้ ยากลำบาก ครั้น ถูก ไป พบ อาศรม
พระ นักสิทธิ์ ดั้น ชีวิตร ทำตาย เบญจฉัตร ไม่ พบ
นาง เกศร เจ้า ดวง จันทร ถูก โศก ศักดิ์ มา ใน ป่า

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๙๐

พนาถี พอ นาง กิณวา มา ประสพ จึง พา มา ได้ พบ
นาง โฉม ศรี แล้ว ถูก มา จาก นาง กิณรี พา น้อง
ขึ้น พา ชี้ เด็ดๆ ไป ถึง หยุต ร้อน นอน พัก ที่ บรรพต
วิหาร มั่น สกต ให้ หดับ ใจ มั่น ถัก นาง เพื่อน ยาก
เจ้า จาก ไป ครั้น คืน ไม่ พบ องค์ นาง นงคราญ ถูก
สลบ กับ สิ้นชีพ ที่ เจริง เขา ให้ ศรัทธา เศร้า แค้น สุด
ที่ สงสาร ถูก เทียว ตาม โฉมยง ใน ดง ดาด ไม่ พบ
พนาถี เพียง ถูก จะ บัดโดย พระ ยก กลับ จับ กล่าว
เนื้อ ความ หัก เจ้า ให้ บิดร พัง เปน ไหน ๆ ทด
พดาง ทาง ทรง โสกา โดย สอน ให้ ไม่ เปน สม ประดิ
ได้ ทรง พัง ถูก น้อย ตะห้อย นัก พระ ทรง ศักดิ์ โคก
เศร้า ให้ หมอง ศรี พอ ไป ได้ ยาก แค้น แค้น ทวี ตั้ง
ชีวิต พอ น บัดโดย ไป แล้ว ครัด ว่า เกสร ของ
พอ เอ้ย ได้ ยาก กระไร เคย พ้น วิสัย ไป พบ ผัว ๆ
กลับ ข่า ให้ บัดโดย ขอบ พระไทย องค์ พรหม ให้
คืน ดี ครัด พดาง ทาง ทรง กรรแสง ให้ แม่ ขวัญ
เนตร์ เกษ ะโก๊ มารศรี แล้ว อัม องค์ นิตดา ดวง ชีว

ก็ ไส้ก็ ชวน ชบ สดบ ลง พระ ชนนี้ กอด ศรี สะใภ้ ไส้ก
 แสน วิโยค เดิน ป่า พนา ระหง ครวดี พดาง ทาง ค่อน
 พระ ทรง ทรง สดบ ลง เหนือ แท่น สุวรรณ์ พถัน
 หน่อ กระษัตริย์ เห็น สอง พระ ทรง เดช พุท เทวศ์ กถัม
 กถิต ให้ อัด อัน สดบ หลับ ทับ องค์ พระ ทรง ชรรพ์
 ถึง วิสัยัญญ์ เอน ระเนน กาย โฉม ทิพเกศวร ส้มร มิตร
 เห็น ทรง ฤทธิ นิ่ง แน่ พระไทย หาย เข้า สรวม กอด
 บาทบง พงษ์ นารายณ์ นาง โฉม ฉาย สดบ ถ่มไม้ ถ่ม
 ประดี ส่งสาร เจ้า เกศว สุริวงษ์ เห็น มารดร ถ่ม ลง
 อยู่ กับ ที่ เจ้า กอด บาท องค์ พระ ชนนี้ ก็ ไส้ก็
 สดบ ทับ กับ บาทา พวก ข้ำ สาว ชาว แม่ ก็ แซ่ เลี้ยง
 ก้อง สำเนียง โหยให้ พิไร หา ต่าง คน ต่าง ก็ ฟ่าย
 ชดนา ร่ำ ไส้กา อึง ถิ่น ถิ่นดัง บ้าง ได้ น้ำ มาดี อัน
 มี ถิ่น มา ทรง วิน ทุบ ได้ ดัง ใจ หวัง หอม
 กรุ่น ๆ มาดี มี กำถิง กระษัตริย์ ทั้ง ห้า ก็ พน กาย
 ครั้น สว่าง ไส้ก แสน สุข ด้วย ถูก รัก พระ ทรง ศักดิ์
 จึ่ง ครวดี แก่ โฉม ฉาย . พระ บิดุราช มารดา ชรา กาย

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๘๒

จะ ขมิศก โคม ฉาย เปน จอม วง เจ้า จะ เห็น เปน
ไฉน นะ ตุ๊ก รัก อย่า หนอง หนัก ไป เลย พ่อ ร้อย ชั่ง
จะ ให้ เปน ปั้น เกษ นิเวศน์ วง ได้ เปน จอม นักรัง
บุรี เรือง อึ้ง พ่อ ฤทธา ก็ ปรางค์ เกียรติยศ ออก
ระบือ คน ภา เลื่อง เหล่า นิเวศน์ เขตร์ สถาน ทุก
บ้าน เมือง ก็ กระเดื่อง ขาม เข็ด ร้อย เอ็จ หมด หน่อ
กระษัตริย์ ยอ หักถื่น หน่อ เกด้า ที่ ศรัย เคว้า ค่อย
คตาย หาย สดุด ประนม กร รับ พร พระ ทรง ยศ
จะ รัญทด พระไทย ไป โย มี ตุ๊ก จะ รับ แทน ส่นอง
ครอง สมนัค เป็น กระษัตริย์ แทน องค์ พระ ทรง ศรี
มิได้ เคื่อง เบื่อง บาท พระ ภูมิ อัน ชาน จะ บำรุง ให้
รุ่ง เรือง ได้ ทรง พัง โอวธ ก็ แสน ขึ้น บันเทิง รื่น
สระเลี้ยง ออก เบื้อง เบื้อง จึ่ง ครีต สั่ง เสนา กรม
เมือง ให้ แต่ง เคื่อง โรง ราช พิธี ทั้ง การ เถ่น
เค้น ว่า ระบ่า จับ ให้ พร้อม สรรพ เสร็จ สิ้น ทั้ง กรง
ศรี สั่ง เสร็จ พระ เสด็จ เข้า ปรางค์ มณีนี แล้ว ครีต
สั่ง ลาว ศรี ไป ทน ไต ให้ แต่ง บาย ศรี ทอง ส่อง

ตำรับ ให้ ประดับ ด้วย เพ็ชร นิต อัน สุก ใส จะ ทำ
 ขวัญ ตก ยา มา แต่ ไพร จง จัด แจง แต่ง ไว้ ให้
 พร้อม การ ฝ้าย พวก แปร ตำรวจ อัน ยอด ยิ่ง ต่าง
 ก็ วัง วุ่น ไป ทั้ง ราช ถาน ไป เกณฑ์ กัน ปลุก โง
 พิธี การ ออหม่าน ออ อั้ง ทั้ง ธานี พวก ข้ำ ตำ
 ชาว วัง ทั้ง เก้า แก่ ก็ แข็ง แข่ง เกณฑ์ กัน ทำ บายศรี
 ทำ ฟัน ทอง รอง เสรีจ เพ็ชร มณี ทำ เจ็ด ชั้น รุ่ง
 ลำยอง คา ครั้น ว่า ได้ พระ พิไชย ฤกษ์ เสรีจ ทำ
 เสด็จ เยื้อง ย่าง ออก ข้าง หน้า พญามาตย์ ราช ครู
 แด โหรฯ พวก เสนา หมอบ เฝ้า อยู่ พร้อม กัน แล้ว
 ครัสต์ สั่ง ให้ เชิญ โอรส ราช กับ วรรณ ฤกษ์ ตำ
 สวรรค์ เข้า สู่ โรง พิธี สวรรค์ พลับ พระ ทรง ธรรม
 เสด็จ เข้า พระ โรง ทอง ให้ สอง องค์ ขึ้น ทรง นั่ง
 บัดดิงก์ แก้ว อัน เพริศ แพรอ ผ่อง ศรี ไม่ มี สอง ให้
 จด เทียน เวียน แว่น อัน เรือง รอง ได้ ฤกษ์ ขึ้น ต้น ช้อง
 เข้า สำน ที่ พวก แตร สังข์ ประดัง ขึ้น แข็ง แข่ง ทั้ง
 พวก แตร เบ้า แซ่ อยู่ อั้ง มี ข้าง พวก ขับ กับ พวก

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๕๘

มโหรี ทั้ง ดัด สี สนั่น เสียง ทั้ง เวียง ไชย ทั้ง หุ่น โขน
โยน กดอง ย้อย ก้อง กัก เสียง พิภพ เตือน ถิ่น สนั่น
ไหว ฤทธรังษี สนั่น จริง เมื่อ ชิง ไชย ทั้ง ปรม ไก่ เทบ
ทอง คน มอง ฮ่า พวก คน ดู เบียด เลี้ยต กัน เยียด ยัด
ออก แอ ชัด ชาย หญิง ด้วย หรรษา เทียว ดู เล่น เปน
สุข ทุก เวลา ทั้ง พารา เอิก เกริก สนั่น ดัง มโหรีศพ.
ครบ เครื่อง มหา กระษัตริย์ พด สวัสดิ์ ขอย ไชย ดัง ใจ
หวัง ให้ เปน จอม สิริ ศักดิ์ นักรั้ว พระเดช ดัง
เทวฤทธิ์ อิศโร สำเร็จ การ สม โภช สอง กระษัตริย์
โสมนัส แสน สนั่น เปน สุข ราชธรรมา อวย พร ให้
ภิญโญ ให้ มี เดช เดโช สถาวร ครั้น เสร็จ งาน
พิธี ศรี สวัสดิ์ สอง กระษัตริย์ เปน สุข สโมสร์ พระ
ปก ครอง ไพร่ พ้า ประชา กร ราชธรรมา ศักดิ์ สนั่น ใจ
พระ บิคุรงค์ ทรง พระ ชรา นักรั้ว พระ ทรง ศักดิ์ เกือบ
พระ ชนม์ จะ ตัก ไชย ไรคา พาช ประชวร รัญจวน ใจ
ก็ ครรไถ ล่อง ชีพ ชีวา ถา เสด็จ เข้า ถิ่น สวรรค์ศต

๕๗๕

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ไป เกิด ใน โสฬศ วังษา ประชากร ก็ กระฉ่อน ทั้ง
พารา ก็ โสกา รำ รัก พระ จักรี พระ

๑ ฝ่าย ว่า องค์ ผู้ ทรง ดำรง โลกย์ ก็ แสน โศก
วิญต สดศ ศรี สอง พระกร ค่อน ทรง เข้าไต่ก็ พระ
ชนนี้ รำ ให้ พิไร ครอบงำ เหล่า สนม กรม ใน พิไร รำ
แสน ระกำ ทรง ให้ อาไธย หวด พระ ญาติ วงษ์ โศก
ศัถย์ ให้ รัญจน ค่าง ครำ ครอบงำ หวด หา ให้ อาไธย
ครั้น สว่าง โศก คิด คง จะ ปดง ศพ พระ ทรง ภาพ ออก
โรง วิญจณย์ พร้อม ทั้ง พวก พหุ สกต ไกร เสนา ใน
เผ้า หมอบ อยู่ พร้อม กัน จึง ครีต ตั้ง ให้ เกณฑ์
พระ เมรุ ทอง อัน เรือง รอง พริง เพรีศ อัน เด็ด ฉัน
ทั้ง เมรุ ชิก เมรุ แซก ให้ แปรก กัน สาระพรรณ เครือง
เล่น ทุก สิ่ง มี อำมาตย์ รับ โองการ คถาน ขยาย
ก็ ฝน ฝาย อตุ กอก มา จาก ที่ บ้าง แจก หมาย จ่าย กัน
ตาม บาญชี ก็ ชิ่ง มี เขิก เกริก ทั้ง กรุง ไกร ครั้น
เสร็จ การ พระ เมรุ ที่ เกณฑ์ สรรพ พา กัน กลับ เข้า
มา แจ้ง แถดง ไซ ขอ เตะ พระองค์ ผู้ ทรง ไซย พระ

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๒๓

เมรุใหญ่ แล้ว เสรีจ ลำเร้ง การ ได้ ทรง พัง เสนา มา
กราบ ทูล นเรนทร์ สूर्य ปรี เปรม เกษม สำนคฺ์ เชิญ
พระ โภษ ฐน รก สรีกัญจน์ ทหาร แท้ ศพ กระษัตริย์
มา บัดดต ครั้น ถึง พระ เมรุ รัตน ชัชวาลย์ พวก
ทหาร เสนา โกตา หต เชิญ พระโภษ พงษ์ กระษัตริย์
ฐน บัดดต ประชาชน เยียด ยัด ออก ชัด แอ มโหรีศพ
ครบ ตั้ง การ สัมโภช เสียง อโฆษ อึก กระตก อยู่
แข็ง แห้ง เสียง สนั่น ถัน ดัง ทัง ดังซ้ แดว ฝูง คน แด
ดู ชิ่ง ค้าง ไป ครั้น สัมโภช ถ้วน ครบ เคารบ เจ็ด
พระ เสรีจ ฐน พระ เมรุ อัน แอ่ง ใต้ พวก สนม เข้า
แก่ ออก แห้ง ไป บ้าง ร้อง ให้ ครอบดู คร่ำ น้ำ ตา นอง
แล้ว เชิญ ศพ ลง จาก บัดดต ก้าว อัน เพริศ แพรว
สุก สี่ ไม มี สอง แล้ว ถวาย พระ เพลิง ใน เมรุ ของ
พวก กำนต ร่ำ ร้อง พิโร ไป เพลิง สंहาร ฌาณ ศพ
นั้น ย่อย ยับ พวก สำหรับ คอย บำรุง ใน เพลิง ให้มี
ครั้น สิ้น เสรีจ ศพ องค์ พระ ทรง ไชย ก็ ดับ ไฟ เชิญ
พระ ธาตุ ใต้ โภษ ของ แล้ว เชิญ พระ โภษ มา ไว้ ใน

~~ผู้แต่ง~~

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๕

ปราสาท ทั้ง สอง ราช เปรม ปรี ไม่ มี สอง ต่าง บุษบา
มาตา พระโกษา ทอง ทั้ง รูป เทียน เรือง ร่อง หอม ขจร
โฉม พระ ลักษณะ วงษ์ ดำรง ราช วัตร กับ โฉม นาว
นาง ทิพเกสร ทั้ง โอวธ ยศ ไกร ไม่ อุทร ไม่ ขาววรรณ
เปน คู่ คู่ สำราญ บาน งาม

๑ จะ กล่าว ถึง นางโกสุมภ์ ประทุม มาศ ซึ่ง เปน
ราช บุตรี จอม สักขาน เมื่อ บิดวงศ์ ปดง ชีพ ชนมาน
นาง นงคราญ ชก คิด ว่า ศาต ใจ นาง คิด ถึง มารดา
น้ำ ตา ตก โอ้อ ว่า ออก ครั้ง นี้ จะ ทำ ไฉน จะ ผิน
ภักตร์ พึ่ง ท่าน ผู้ใด ใคร จะ พึ่ง ญาติ ขาด ไว้ ก็ ไกล
กัน ถ้า อยู่ ไป ก็ จะ ได้ อับประยศ แล่น สดุด เศร้า ใจ
ให้ ไศก คัดยี่ จำ จะ หนี ไป บรี ทาน ควัน ไป เฝ้า
องค์ ทรง ธรรม พระเจ้า ฤง ครั้น พดบ คำ ราช ราช ตรี
นาง ก็ หนี จาก เมือง เข้า ป่า สูง ประกอบ ด้วย ปริง
ปราง ไม้ ยาง ยุง ก็ หมาย มุ่ง ไป กรุง ทาน ควัน
ครั้น มา ถึง ปดาย เขต วัณ เวศน์ ยักษ์ นาง นงลักษณะ
ปรี เปรม เกษม สันต์ จึง ย่าง เยื้อง เข้า ใน เมือง ด้วย

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๔๐

เร็ว พัดนั้น นาง จอม ขวัญ เข้า เฝ้า อสุรา ครั้น ถึง
จึง บังคม ถง แพบ บาท พระ นาง นาฏ ทรง โคก
กรรแสง หา จึง ทูต เถ่า ความ หลั่ง ครั่ง มารดา ให้
พระยา อสุรี เรอ ทรง พัง บ้าง ท้าว จักร กรด อสุรียักษ์
เห็น หาดาน รัก กราบ ทูต เนื้อ ความ หลั่ง ทรง พิโร
โกรธ กริ้ว เปน กำลั่ง พระ เนตร แดง ดัง ไฟ ประไลย
กัณฑ์ เหม่ อ้าย ลักษณะวงษ์ มัน องอาจ มัน พิฆาฏ
น้อง ยา ให้ อาสัณณ์ มัน ต้ แถ้ว เปน ไร ได้ เห็น กัน
ครัล ประโถม จอม ขวัญ พระ หาดาน รัก อยู่ ด้วย ตู
เกิด เจ้า เขวามาตย์ ตู จะ เติง นงคราญ ให้ สัม
ศักดิ์ แถ้ว ประทาน ปรางค์ แถ้ว ให้ หาดาน รัก ทั้ง นาง
นัก สนม ตัก พัน ปลาย นาง เห็น ว่า พระ มิ่ง มงกุฏ
ยักษ์ ท้าว โกรธ นัก จึง ทูต เนื้อ ความ ขยาย ขอ เดชะ
พระองค์ พงษ์ นารายณ์ กระหม่อม ขอ ฝาก กาย กับ
พระองค์ อัน หาดาน น้ไม่ มี ที่ พัง แถ้ว จะ พัง มงกุฏ
แถ้ว กว่า จะ ผุย ผง ฉนั้น หมายถึง ว่า อ้าย ลักษณะวงษ์

ଦେବଦାସ

ลักษณะ

រំពង ១៥

มັນ จะ ยก จัตุรงค์ มา คืบ ตาม มັນ เชื่อ ตัว ว่า มัน
 ตี มี ฤทธา มัน จะ ยก พธ มา ทำ หยาบ หยาม
 กระหม่อม ฉนั้น คิด เห็น จะ เปน ความ พระ ทรง นาม
 จะ คิด ให้ จง ตี พระ

๑ ได้ ทรง พัง หาดน ยา เจ้า มา ทูต พนาสูร โกรธ
ใจ ตึง ไฟ จี้ ทุง จะ ยก โยธา ไป รวี้ จะ ตัด เกด้า
เก็ญี เสียบ ประจาน ครัวตี แด้ว สิงหนาท ประกาศ ก้อง
สะเทือน ท้อง พระโรง มาศ อยู่ นาด นาน จึง ครัวตี ตั้ง
เต็นดา โยธา มาร ให้ ครัวจ เตรียม พล ทหาร ให้ พร้อม
กัน เวลา รุ่ง พรุ่ง นี้ ภู จะ ยก เปน ทัพ มก ไป ใน
พนาดัณฑ์ จัด ทหาร เคย ณรงค์ คง กระพัน จง จัด
กัน เลือก ถ้วน ที่ ศิว ตี สิทธิกรรจ วัธ ราช โองการ
มังคม ทอดน ตก ออก มา จาก ที่ ขึ้น พินาฏ กดอง ไชย
ภะรี พวก ยักษ์ เกดื้อน กดุ่ม ทั้ง กรง ไกร อึง อัด ยัด
กัน ตัก สืบ แค้น ทั้ง ดิน แดน เลื่อน ถัน ถัน ไหว
ถ้วน กำแหง เข้ม หาญ หยาน ใจ บ้าง โดด ได้ ไจ
ว้าง เปน ถึง คดี ทาง มาร ดำแดง เดช ด้วย เดชา

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๕๐
๕๕๗

นฤมิตร กายา ไป ตาม ที่ ข้าง นาย รถ เติร์ม รถ แก้ว
มณี พอก พาสี เติร์ม น้ำ อาชา ชาญ พด หอก ถือ
หอก อยู่ กตอก กตัม ที่ ขยับ จะ เข้า แทง ประหาร
ผดาม พด ตาม ถือ ตาม รำ ทยาน พด มวย อึก
เหี่ยม กระหิม ใจ ก็ พร้อม เสร็จ แค บันดา โยธา ทัพ
เสนา กตัม ยัง โรง วิจิฉัย จึง ทูต องค์ กุมภินท์ไป
ทัน ไต พดไกร พร้อม เสร็จ ตาม บัญชา ะ

๑ บ้าง พระยา อสุรา ท้าว จักร กรด พระ เกียรติยศ
เรื่อง ฤทธิ ทุก ทิศา ถึงหนาท จึง ประภาศ แก่ ไหรา
กู จะ ยก โยธา กอง ทัพ ไป เอง จง คุณ หาร หา พิไชย
ฤกษ์ กู จะ เลิก ตั้ง กระบวน เบน ทัพ ไหญ่ จง ดู ยาม
ที่ ยัง จะ ชิง ไชย เวตา ไร จะ ได้ ฤกษ์ จง แจ้ง ความ
ตา ไหร เหม่า กัม เกศา บังคม ทูต พนาสูร บัน ภาพ จน
ตนาม จึง คุณ คาค ตาม ราช สังคราม ก็ ได้ ยาม
เมื่อ พระยา ม้า รัต ดาย ขอ เดชะ พระ จอม กระหม่อม
มาร กระหม่อม นั้น เห็น การ ระดำ ระส่าย จะ ยก ทัพ
ควา น เห็น ที่ ดาย จง ขยาย คิต ดู ให้ จง ดี พระ

ทรง พัง โหรา มา กราบ ทูล พนาสูร ระทด สดุดี ศรี
 พระ กาย สั่น หวั่นไหว ทั้ง อินทรีย์ เอะ คราว นี้ ภู เห็น
 ประหลาด นัก แล้ว คิด อุดาห์ มานะ จิตร ภู เรื่อง
 ฤทธิ ภา ชื่อ ทั้ง ไตร จักร ทุก เทวน ชัน พ้า บันดา ยักษ์
 ภู คว่าง จักร ไป ประหาร ก็ ม้วย มรณ มนุษย์ น
 ฤทธิ ลัก เพียง ไหน ภู จะ ไป ข่า เสีย ให้ ดังหริ ลัก
 พริน ตา ชั่ว จะ ม้วย มรณ ไม่ ครือ กร ก็ จะ ดั้น
 ชั่ว วัน เหวย ๆ หม่น โยธา ที่ สามารถ ที่ ของอา
 ฤทธิ แวง อัน แสง ชัน จง นิมิตร บิด กาย ให้ ดาย พรค์
 แล้ว ให้ ต้น พ้อง โห่ ชัน สาม ตา ท้าว จักร กรด ทรง
 รก เทียม กัณฐีศวร์ แล้วตระฉัตร กาง กัน ท้าว ยักษ์
 พร้อม ด้วย พดमार พยาน มา กอง ทัพ หน้า ขับ พด
 เข้า พง ไพโร ฝ่าย อนงค์ องค์ พระ มเหสี นาง เทวี
 กราบ ทูล ส่นอง ไซ เข้า กอด บาท ภาศดา โสกา โดย
 อย่า เพื่อ ไป เถย พ่อ จอม กระหม่อม เมีย อัน การ คึก
 ครั่ง น ที่ ชัด ส่น ทั้ง ฤกษ์ บน ก็ ไม่ งาม ยาม ก็ เสีย
 จะ ชัน ไป แล้ว ที่ ไหน จะ เห็น เมีย เห็น จะ เสีย ทัพ

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๒

ยัม ระย้า มัง อัน เปน ชาย แด้ว ยอ้า หมายถึง ประมาท
ชาย เหมือน นิยาย เยี่ยง อย่าง แต่ บ้าง หลง เขา ก็ เปน
เอก องค์ ดำรง วัจ ึ่ง หยุต ยั้ง ช่าง พระไทย ให้ ึ่ง ตี ะ

๑ ได้ พัง นุช สุด แด่น ด้วาศ นก พระยา ยักษ์ ปลอม
มิ่ง มเหสี เจ้า ยอ้า ทุกข์ พระไทย ไป โย มี อัน ตัว พิ
ทรง ฤทธิ์ มหิมา ภา ุ คตบ ใน พิภพ พัน สมภู ใคร
ค่อ ลู ก็ ะ ดั้น ซึ่ง ตั้งขาว เจ้า ึ่ง อยู่ ครอบ กำเนิด
กัทยา ยอ้า ไลกา เทย นะ น้อย ไม่ ต้อง การ ครุฑ แล้ว
ก็ ลั่ง นาย ลารถ ให้ เร่ง รัต พาชี้ กำแหง หาญ นาย
ม้า ลง แะ ม้า อาชา ชำญ ดินรพ ทยาน เหยาะ ย่อง
ดำพอง กาย กง ถัน กำเดื่อน ะเทอน เลียง ออก
เบื่อง เบื่อง ดั่ง พ้า คนอง ล้าย ต่าง กำแหง แรง ฤทธิ์
นฤมิตร กาย เปน แรต ทวาย เลือ สิ่ง ั กระทิง ทยาน
ทั้ง เกิด ต่าง ชน ประหลาด อากาศ เหลือง ดั่ง กระเดื่อง
เบื่อง เบื่อง เลียง ประหาร ดาว หาง ขึ้น เรือง จรัส
ชัชวาลย์ ก็ บันดาล เกิด เห็น เปน อัจฉรย์ กดาบาท
ตก กลาด พระ ธรณินทร ฝูง บัณเฑาะ บิน มา ก็ อาลัย

ก็ ตก ลง ตรง หน้า ท้าว กุมภินันท์ อัจฉรรย์ วิปริต
 นิมิตร เปน พระยา ยักษ์ ยด นิมิตร ผิด ประหลาด
 กตมาตร์ อย่าง นี้ มิ เคย เห็น ก็ ทำ คึก มา แต่ ก่อน
 บ่อ ห่อน เปน ที่ จะ เกิด เช่น นี้ ไม่ มี เคย อัน ครั้ง นี้
 มี แต่ อปฺรา ท้าว ยักษ์า คิด วิตก ว่า ออก เข้อย พระ
 ชตเนตร์ หลัง ไหล่ ไม่ เสบย โอ้ออก เข้อย จะ คิด ไฉน ดี
 จะ คืบ กัดบ เข้า วัง ตั้ง ปราณนา ก็ ขยาย แก่ เทวา ทุก
 ราษี แล้ว เหลียว หลัง มา สั่ง พระ บุตรี ค่อย อยู่
 ให้ จง ดี สัตถาวร เห็น เมือง มา เจ็บบ เหนง ให้ เคี้ยว ใจ
 หวด อาไธย คิด คั่น ถึง สัณร ค่อย อยู่ เกิด แก้ว ตา
 จะ ตา จร ราชฏร อยู่ เปน คู่ช ออย่า ทักใจ พระ สั่ง
 พตาง ทาง เว่ง โยธา ทัพ ยิง บัน คืบ เลี้ยง ถัน ถัน
 ไหว พตาง สำแดง แผลง ฤทธิ์ไกรไป บ้าง โดด ไล่ จับ
 โค ถัก มฤคี่ ส่งสาร ท้าว จักร์ กรด สดต จิตร ให้
 หวด คิด ถึง มิ่ง มเหสี ส่งสาร น้อง แม่ จะ หมอง รากี้
 มี จะ โล่ก ถึง พี่ ไม่ วาย วัน ถ้า พี่ ไป ไหน เคย จะ
 ได้ กัดบ อัน การ ทัพ ครั้ง นี้ เห็น คม สัน เมื่อ จะ

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๕๔

จาก พารา มา อัจฉริยะ เห็น ทาง นั้น คง จะ เกิด
จุฑาจรต แล้ว กลับ คิด มาณะ ปะทะ จิตร เป็น ชาย คิด
กลัว ตาย ไม่ เป็น ผล ครั้น จะ กลับ ก็ จะ อับประมาณ
คน จะ เสีย ชนม์ ไป ก็ ตาม แต่ เวลา พระ เรือ รับ
เร่ง พหล พตชนันท์ ก็ ตัน ตัน มา ใน ไพร พฤกษา ได้
เตือน หนึ่ง ก็ ถึง พระ พารา ท้าว ยักษา ให้ หยุด
โยธา พถัน

๑ จะ กล่าว ถึง พวก แดน วิชา ด้าน เห็น ชน มาร
ฤทธิรงค์ แวง ชยัน คุม พวก พตมาร มา คราม ครัน
พัถวัน วุ่น วุ่น เป็น สิ่งดี ก็ ชวน กัน รับ รัต ตบึง มา
จน กระทั่ง พารา ชาว กรุง ศรี ชัน เจ้า ฟ้า พิกพ ด้วย
ยินดี ขอ เตชะ เจ้า รัต ได้ โปรด ปราน ว่า บัด นี้
มี พวก โยธา ยักษ์ มัน อีก สัก แห่ง ไหม มา หัก หาญ
มา หยุด ยั้ง คั้ง ทัพ ที่ ปลาย ด้าน กระหม่อม ฉัน
ตกใจ วุ่น หนึ่ง มา ได้ ทรง พัง ชาว ด้าน มา ทด แกลง
ประจักษ์ แจ่ม พระไทย ไม่ กังขา ขรอย ชื่อ โกสุมา
ประทุมมา มัน ไป พา พวก ยักษ์ มา ราวี้ เห็น จะ

ต้อง รื่น ออก ไป ค่อ คำน จะ ประหาร ชีพ มัน ให้
 เปน ผู้ พระ ครัต พตาง ทาง เรียก พี พาชี้ กับ พระศรี
 เกศร์ สุริวงษ์ จึง ครัต บอก โอไรต์ ผู้ ยอด รัก บัด น
 ยักษ์ มัน มา ใน บ่า ระหง เจ้า จง ไป ด้วย พระ บิคุรงค์
 จะ สังหาร โคตร วงษ์ พงษ์ อี ยักษ์ พระ เกศร์ ทรง
 พัง พระ บิคุราฐ อภิวัต ทต องค์ พระ ทรง ศักดิ์ ถูก
 จะ ขอ อาษา ไป ช่า ยักษ์ พระ บิน บัก ปก เกด้า จง
 ไปรด ปราน จอม กระษัตริย์ ครัต ห้าม พระ ถูก รัก
 เจ้า เด็ก นก ย่า เพ่อ ทำ หัก หาญ พระ บิดา จะ ไป
 ช่า อสุรี มาร กับ มิง น้ำ อาษา ชาญ ฤทธิไกร เจ้า
 จะ ไป ด้วย พ่อ ก็ ตาม เกิด เจ้า งาม เด็ด ผู้ ยอด
 พิศมัย แล้ว ครัต เรียก พาชี้ ฤทธิไกร เรา จะ ไป
 กตาง บ่า พนาถี ต้อง กระษัตริย์ แล้ว เสร็จ เสร็จ ออก
 มา ยัง นอก ปรางค์ มาศ ปราสาท ศรี ทั้ง สอง องค์
 ขึ้น ทรง หดง พาชี้ ไป โดย ทาง วิถี ด้วย เร็ว พถัน
 ทอย ตะถัว ปลิว พะโยม ระยับ เมฆ แด วิเวก มา กตาง
 พนาถันท์ กระทั่ง ถึง ปถาย ด่าน ตำราญ ครัน เห็น

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๕๖

กุมภพันธ์ กตาท พ้น พระ ธรณี จึง ร้อง ว่า เหวย ๆ
อสุริยักษ์ เอง นี้ จัก ไป ไหน ใน ไพร ดี จึง มา
อยู่ ปถาย ด้าน ขาน บรี ไม่ รู้ หรือ ว่า กู มี ฤทธิรงค์
พระยา ยักษ์ เหลือบ เห็น พระ ทรง ฤทธิ ด้ดัง จิตร อ้า
อึ้ง ตลึง หดง ร้อง ว่า เอง หรือ ชื่อ ว่า ลักษณะวงษ์
ทำ อาจ องค์ โอหัง ช่าง อด ฤทธิ ไม่ เกรง กู ผู้ ทรง
ศักดิ์เดช ถึง เทเวศร์ ก็ ไม่ รอ มา ค่อ คิด ถ้า แม้น
เอง รัก ตัว กตว ชีวติร จง เร่ง คิด ผ่อน ฝน ให้ จง ตี
ทำไม เอง มา ทนง ทำ ของอาจ มา พิฆาฏ น้อย ยา
กู เปน ฝี่ นี้ หาก ว่า นิดดา ไป ธานี จึง รู้ว่า เทว
เจ้า มรณา กู จึง ยก โยธา มา ประทับ หวัง จะ จับ
เอง กิน เปน ภาักษา ถ้า แม้น เอง เจียม ตัว กตว ชีว
จง วันทา กู เกิด จะ ปถอย ไป ได้ ทรง พัง พจนา
พระยา มาร พระ โองการ จึง ตอบ ส่นอง ไซ ร้อง ว่า
เหวย อสุรี คั่น ไพร วัน นี้ ไซ้ เอง จะ ถึง แก่ มรณา
อัน น้อย เอง ชาคี ชีว ไม่ กตว ผิด เปน คน คิด ทุจริต
ทำ อิจฉา แกดั่ง แปลง เปน กวาง ทอง ย่อง เข้า มา

ให้ บิดา ภู ตามไป กตาง ตง แล้ว มีหน้า ชำ กิน ชัศตร
 ทำ ฉ้ออัน ให้ บิดา ภู ไหล หดง จน ให้ เขา ชำ ชนนี้
 ที่ กตาง ตง นี้ หาก ว่า เปน บุญ คง จึง ไม่ ตาย ถ้า
 แม้น เอง รัก ตัว กตว ชัศตร จึง ถอย คิด เสีย เกิด
 ช้าย มัก ง่าย ถ้า แม้น สู้ สงคราม จะ งาม ตาย จึง
 ถวาย อภิวัต มาทนต์ พระองค์ ได้ ทรง พัง ประโยกถัณฑ์
 ท้าว กุมภันท์ ทรง พัง มหาสุร จึง ครัสต์ ตั้ง เสนา มา
 พร้อม มนต์ พนาสุร กริ้ว โกรธ พิโรธ ใจ จึง ร้อง ตั้ง
 อสุรา ที่ สามารถ เร่ง พินาฏ ชำ เสีย ให้ คักไชย
 จึง จับ กิน เสีย ทั้ง อาชา ไนย สู้ อย่า ให้ เดือด ตก
 ตง กตาง ดิน พวก ทหาร เข้ม อีก สู้ อีก โถม เข้า
 จุ่ม โจม จับ องค์ พระ ทรง ศิลาบ์ เสียง ดันนั้น ดัน เดือน
 พระ ธรณินทร เข้า ถ้อม องค์ พงษ์ นรินทร ทั้ง สอง องค์
 พระ ทรง ศิลาบ์ แผลง ศร ไป รอน ราญ พวก หมู มาร
 มอด ม้วย เปน ผุย ผง ตก เสียง ค้าง ผ้าง ใน กตาง
 ตง โยธา ทัพ ยับ ตง ใน ธรณี พระยา ยักษ์ ทรง จักร
 ฤทธิ์ไกร แล้ว คว่าง ไป ฆาตญ องค์ พระ ทรง ศร

เล่ม ๑๕

ลักษณะ

๕๕๕

จักร กวด ก็ บังเกิด เปน อัคร เจ้า ถ่อม ใหม ภูมิ ทง
อาชา พระ ทรง ศร พาด สาย หมายถึง ประจัญ เปน ห่า
ฝน ตก เต็ม ใน เวหา . ก็ ดับ ไฟ ที่ ใหม ฤก ตาม มา
อสุรา กวด โกรธ พิโรธ นัก แล้ว ด้วย คทาธร อัน มี ฤทธิ
หมาย จะ ถ้าง ชั่วชีวิต พระ ทรง ศักดิ์ แล้ว คว่าง ไป
ด้วย กำถัง พระยา ยักษ์ พระ ปั้น บัก บัด บ้อง ไม่ ต้อง
กาย อสุรา ถา โถม เข้า โรม วัน พระ ทรง ธรรม ก่ง
ศิลา ขึ้น พาด สาย จะ แผลง ผลาญ ราช รอน สกนธ์
กาย ราชว้าย เพียง ชีพ จะ มรณา อสุริ ยักษ์ ทรง
จักร ชน พัน พาด พระ จอม ราช ทรง พระขรรค์ อัน
คม กัด เข้า ศัก กร เบื่อง ช้าย อสุรา ท้าว ยักษ์
เพียง ชน ชีพ ชั่ว ท้าว จักร กวด ให้ ระทด พระไทย นัก
จึง ร่าย เวท พรหม ศักดิ์ อัน เรือง ศรี พระ กร ช้าย
กราย ศิต พระ อินทรีย์ อสุริ ถา โถม เข้า โจม พัน
พระ ทรง ศร รอน รับ เสี่ยง ฉับ ฉาด ได้ พิฆาฏ อสุรา
จน อาลัย เคี้ยว ก็ ขาด ตก ผาง กตาง อารัญ พวก
กมภัณฑ์ หัน เห เข้า พง ไพร สอง กระษัตริย์ ทศนา

พระยา ยักษ์ ท้าว จักร์ กรด สั้น ชีพ คักไชย สอง
 พระองค์ ทรง ม้า แด้ว คดา ไคต ก็ กัดบ คั้น เวียง ไชย
 ชัยวาทย์ บ้าง พระ จอม จุณเจิม เณรม โทกย์ ระวัง
 ไคก เปน คู่ช เกษม ลานต์ ราชภูร พึ่ง โพรธ สัมภาร
 เปน ตำราญ ฆาตุก ทุก วาตรี ราช

๑ จะ ยก เรือง หน่อ กระษัตริย์ ขัตติยา เรือง พระ เสด
 เติศ ถ้า พระ สุริศรี จะ กัดบ กัดว ตาม ราว เรือง
 ศุติ ถึง มณีน สุริยา พระ ลูก รัก เจ้า เปน องค์ ไอรธ
 ศุศิริ ก็ ถาวร เรือง ฤทธิ์ อัน มี ศักดิ์ อยู่ ด้วย องค์
 ไอยกา พระยา ยักษ์ พระ จอม จักร์ เรือง ฤทธิ์ อิศรา
 บัดโดย จักร์ แสน รัก บำรุง หลาน จึง ประทาน ยศ
 ศักดิ์ เปน หนัก หนา แด้ว บอก เวท วิเศษ วิทยา ทั้ง
 ลำตรา อาวุธ ก็ ครอบ ครวน ทั้ง มัง ม้า อาชา สำหรับ องค์
 อัน ยิ่ง ยง ฤทธิ์แรง แสง ขยัน ทั้ง หก เดือน เดิน ได้ ใน
 เมฆัน แสง ขยัน เชี่ยว ชาญ ชำนาญ ฤทธิ์ พระ นัคตา
 ชันษา ได้ เจ็ด ปี หมู่ ไพร่ ไม่ รอ มา ต่อ คิต ออก
 ชื่อ ภาฯ นาม ก็ ขาม ฤทธิ์ ทศทิศ ยอม ถวาย ดอก

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๕๖๖

ไม้ทอง วันหนึ่ง จึ่ง พระ มณีนี สุริยา กับ มารดา
หัดบิณฑิต อยู่ใน ห้อง เทพเจ้า เจ้า ดต พระไทย ปอง
ให้ พระทอง คิด ถึง พระ บิดา ผวา ตื่น พ้น จาก ที่
บันทม ให้ เตรียม ธรรม พระไทย เปน นักหนา ไฉน
จึง ไม่ เห็น พระ บิดา มี แต่ องค์ ไอยกา พระยา ยักษ์
จำ จะ ถาม ชนนี้ ให้ แจ้ง ความ จะ คิด ตาม บิตรงค์
พระ ทรง ศักดิ์ คิด แล้ว ปลุก องค์ นาง นางลักษณะ
เจ้า ชบ ภักตร์ กับ ตัก พระ มารดา ฝ่าย โฉม งาม
ทวาม ชื่น ตื่น ผวา เห็น ลูก ยา โสกา สิ้น อ่อน จึ่ง
ปลอบ ถาม เนื้อ ความ เจ้า บังอร พ่อ ทุกข์ ร้อน ดิ่ง ไร
จึง โสกา พระ มณีนี อัญชิต บังคม ทล ตาม เค้า มถ
คดี กวเร่ง หา ตั้ง แต่ ตัว ลูก น บังเกิด มา ไม่ เห็น
พระ บิดา เลย ชนนี้ เห็น แต่ พระ ไอยกา วรา วา
เปน เชื้อชาติ ทรง ศักดิ์ ท้าว ยักษ์ เปน มนุษย์ อยู่
แต่ พระ ชนนี้ แต่ เดิม ที่ นั้น เปน ประการ ไต นาง
ทรง พัง ลูก น้อย ตะบอย ถาม นาง โฉม งาม สือก
สื่อน ให้ เล่า ความ หลัง ตั้ง ร่ำ พิไร ไป แต่ แม่

ลักษณะ

เล่ม ๑๕

ได้ พบ องค์ พระ ทรง ฤทธิ เดิม มารดา อยู่ พารา เมือง
 ลำดี พระ บิดา เจ้า นี เป็น พานิช ชื่อ พระลักษณะ
 ผู้ ทรง ฤทธิ ถอบ ภริมย์ สนิท กับ มารดา ครั้น พระ
 โยธกา เจ้า จับ ได้ จึง ยกให้ ครอง เมือง สโมสร์ ครั้น
 อยู่ มา บิดา เจ้า ลา จร มา ใน ทาง ลำคร ทะเล วด
 บังเกิด ถม พัด เสา ลำภา หัก ก็ คัก คัก ก้อง พ่า
 เวหา หน ลำภา ล่ม จม กดาง ทะเล วด พระ จมพล
 พัด แม่ ใน ลำคร ความ แค้น เวทนา ใน ลำครเรศ
 พระ ชดเนตร์ หล่อ เนตร์ ไม่ หยุต หยุอน จน ควบ ลำ
 วัน ทิวา กร พระ มารดา ขึ้น จาก กระแส ชล แต่ ท้อง
 เทียว หา องค์ พระ ทรง เสด็จ พระ ชดเนตร์ หยุต ย้อย
 เปน ฝอย ฝน ไม่ พบ องค์ อิศรา เจ้า ลำกต เทียว
 ดั้น ดั้น มา ใน ดง กันดาร ครั้น พบ ท้าว บัดไทย จักร
 ยักษ์ อสูร พา แม่ จาก ไพร สันที่ เลี้ยง แม่ ไว้
 ให้ เปน บุตร บุญธรรม ท้าว กุมภภัณฑ์ รัก เลี้ยง เพียง
 ดวง ใจ บ่าน ณ บิดา พระ ลูก น้อย จะ เสรี ร้า ศรัทธ
 โศก ศักดิ์ กรรแสง ให้ จะ พัน ฝั่ง คงคา ชลา ไถย

เล่ม ๑๕

ลักษณะวงษ์

๒๐๒

หรือ จะ ม้วย ตักโษย ใน สาคกร แม่ ไม่ แจ้ง ชาว เถย
นะ ยอด รัก ว่า ทรง ศักดิ์ บพิตร อดิศร จะ เปน
ตาย หรือ จะ วาย ชีวา วอน หรือ จะ จร ไป สติยศ
สถาน ไต ได้ ทรง พัง ชนนี้ เต่า แดง ประจักษ์ แจ้ง
พิตรงค์ ไม่ ส่งไธย ส่งสาร ด้วย ทรง ธรรม จะ บัดไถย
หรือ ชน ได้ จาก ผัง พระ คงคา จำ ตุก จะ ต้อง คิด ไป
คิด ตาม ให้ แจ้ง ความ ว่า องค์ พระ นาคา พรัง น
เข้า จะ ชน เฝ้า พระเจ้า ตา จะ ทด ภา พระองค์
ผู้ ทรง ธรรม ๗

จบ เล่ม ๑๕ เล่ม ๑๖ มี ต่อ ไป

๑ ตั้งแต่ มะณิ สุริยา ตา นาง สร้อย ค่ะศิขรไป ตาม
ลักษณะวงษ์ แล้ว พระ วงษ์ สุมาลี ตา นาง ยี่สุน ไป
ตาม บิดา จน ถึง นาง ทิพเกสร หึง กับ นาง บุปผา ฯ

๑ สอง กษัตริย์ สันทนา ค่าง พาทิ จน สุริ ศรี รุ่ง
ราง สว่าง ฉนั้น แล้วสอง องค์ ทรงเครื่อง เรือง สุวรรณ
นาง จอม ขวัญ พา ลูกยา แล้ว คดาโคต ขึ้น เจ้า ท้าว
อสุรา พระยา ยักษ์ นาง นางลักษณะ บังคม ประนมไหว้
ฝ่าย พระยา อรุณี ดี พระไทย เห็น ทรมานโดย กับ ราช
นัคตา เจ้า กอด หลาน ทรง อุ่ม แล้ว จุ่ม พิศัย พระ ทรง
ฤทธิ์ แล่น สู้ แล่นหา เห็น พระ ภักตร์ หลานไทยให้
โรย รา ท้าว ยักษ์า ครดิ กาม ไป ทน ที่ ใคร
ทำไม เปนไร จึง ร้อง ให้ หรือ ใคร ว่า สิ่งไร เจ้า
โถม ศรี หรือ ใคร ทำให้ ร้า ฤไทย ทะวี่ จง
บอก ตา เกิด จะ คี ให้ มัน ตาย ได้ ทรง พัว โยยกา

ว่า ดนตง เห็น ได้ ช้อง แล้ว ก็ ทูล เหนือ ความ ขยาย
ขอ เตะ พระองค์ พงษ์ นารายณ์ - อัน หลาน ชาย ครั้ง นี้
มี ก้าวต เกิด มา กับ เขา ชาติ อนาคต เนตร ถ้าพร้า
องค์ บิตุเรศ ะเห ะหน ตัว หลาน ชาย คิด อยา ประ
ชา ชน จะ กราบ ดา จมพด ไป คิด ตาม พระทรง
ทั้ง หลาน น้อย ละห้อย ทูล พนาสุริย์ แสง รัก ไม่ ยัก
ห้าม จะ ชัก หลาน ก็ จะ เคื่อง ใน เรื่อง ความ เจ้า
โถม งาม พ่อ จะไป ก็ ตาม ที่ โอทยา จะ เกณฑ์
กระบวน ทพิ จง เร่ง ขับ กัน ไป ใน ไทวดี เทียว กัน
หา ทรง ศักดิ์ พระ จักรี กว่า จะ พบ ภูมิ พระ บิดา
๑ พระ กุมาร พัง ดาว พนาสุริย์ จึง น้อม เคียร
แล้ว ก็ ทูล เหนือ เกษา ซึ่ง โปรด ปราน จะ ประทาน
พวกโยธา ซึ่ง นัดดา เห็น ยาก แก่ ไพร พด หลาน
จะ ไป ด้วย น้ำ อาสา ชาติ ได้ เสน่ ฆ ต ไป กวาง
หว่าง เวหน ถ้า มัน พบ บิดา เจ้า ด้กต จะ กลับ
มา ไพนต์ ยัง เมือง มาร ะ
๑ พระ ทรง พัง นัดดา นำ อนาคต พิศวาสต์ อดโดย
อยู่ ใน หลาน ครั้น จะ ชัก กตว จะ เคื่อง เคื่อง
ว่าคาญ ไป เกิด หลาน พ่อ ไป ให้ จง ตี แล้ว

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๒๐๓

อวย พร สอน ตั้ง ให้ เปน ผล ให้ ฤทธิรณ เวียง รุ่ง
ทุก กรุง ศรี ทั้ง หมู ไภย พาช่า อย่า รำวี ใคร
คือ ตี แล้ว อับปราชัย แล้ว ประทาน จักร ให้ ทรัพย์ ๑๐๐๐
ทั้ง ศิริย์ ศรี พระธรรม์ เชน ธรรม์ให้ ทั้ง พระ เวท
มนตรา วิชาไชย ถ้า แม่น ใคร พบ พาน จง บอก
นาม ออก ชื่อ พระไวยกา พระยา จักร ทั้ง พอก
ขันธ์ ๑๐๐ ราช ก็ เวศ ราม ถ้า แม่น ใคร ช่ม เหนไม่
เกรง ความ อย่า ครั้น คร้าม เชน ว่า ให้ อด อด
พระ ชนนี้ ก็ อานวย อวย พร ให้ พ่อ จงไป ให้ พบ
พระ ฤๅ ภัย พระไวยก็ ว่า ไป ตี เกิด หาดาน ชาย
พระ ไวยกา ว่า ไม่ ตาย จง กลับ คืน พระ ชนนี้ ว่า
กรรม จำ จาก ออก พระไวยกา น้ำ ตา ตก ให้ สิ้น
พระไวยก็ ว่า ที่ นี้ จะ แรม คืน พ่อ เคย ชื่น เห็น จะ
ซ้ำ ระกำ ทรวง พ่อ จะไป ใคร เคย จะ ดับ เข็ญ
ด้วย พ่อ เคย อยู่ เชน ใน วง หดอง พระไวยก็ ว่า ที่
นี้ จะ เปด่า ทรวง พระไวยกา ว่า จะ หนอง เห็น เดี่ย
การ ให้ พ่อ ไป จง ตี ศรี สวรรค์ ให้ ฝูง สวรรค์
พ่าย สัพ แก่ พระ หาดาน พ่อ ไป ให้ มี ไชย แก่ หมู
มาร ให้ พบ พาน มีดา ใน ม้า คง ชุติกร วัน พร

๖๖

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

สอง กษัตริย์ ประนม หัตถ์ ขึ้น จิตร์ พิศวง เจ้า
กราบ ลง แพบ บาท มาตรงกั ทั้ง สอง องค์ ไชยกา
พระไอยกั มาชำระ สระ สรง แล้ว ทรง เคื่อง ขวาม
เบื้อง ราว กับ ดวง พระ สุริย์ ขึ้น ทรง นั่ง อัง หลัง
นิล พายั ก็ จรด ขึ้น เวหา นพภา ภาวศ์ ถอย ตะลิว
ปลิว คว้าง กดาง พะโยม ทั้ง งามโถม งาม เคื่อง
เรื่อง กระจำง ลือ ๆ ปลิว พ้า นภา ภาวศ์ มา ใน
กดาง ฟาก พ้า เวหา พลัน พระ สุริย์ สอง แสง กำดัด
กล้า ก็ ชัก ม้า ลง มา พนาถันท์ เทียว คั่น ควา
หา องค์ พระ ทรง ขรรค์ ทุก ช้อง ขึ้น คุหา พนาคอน
๑ จะ กล่าว ถึง ยี่สุนั ตระณนี้ กับ พระวงษ์ สุมาลี
ดวง ธรรม อยู่ใน พระ พารา สถาวร เจ้า บังอร
ขันษา ดิบ ห้า ปี เจ้า คอย หา บิารงค์ พระ ทรงยศ
ศรี สดุด มิ ได้ วาย ระกาย ศรี ทั้ง องค์ พระ ยี่สุนั
สุมาลี ตั้งแต่ ทรงไต่กั ไม่ เว้น วัน โอ้ พระคุณ ทน
กระหม่อม พระ จอมโตกย์ จะ เล่นโคก อยู่ใน บัว
พนาถันท์ มา ทั้ง น้อง ให้ หมอง อยู่ นาน ครั้น หรือ
ทรง ขรรค์ ดั้น ชีพ ชีวัง หรือ ได้ คุ่ สู่ สัม ภิรมย์ ดินท
จึง ไม่ คิด ที่ จะ กลับ มา คั่น หลัง มา ทั้ง น้องให้

เล่ม ๑๖

ลักษณะ

๖๐๕

เป็น ม่าย อยู่ใน วัง คิด น่า อนิจจัง เป็น เหลือใจ
นาง ร่ำ พลงทาง ทรง กรรแสง โคก ด้วย วิโยค ถึง ยอด
พิศมัย แสน ค้าง ถึง องค์ พระ ทรงไสย จน หลับ
โหด อยู่ บน แทน ประทม ทอง พระโอรส กำสด
กรรแสง ให้ คิด ถึง โทษ บิดา ภักตรา หมอง แต่
ร่ำ หา ชดนา นั้น โหล นอง ตก คิด ปอง จะ ไป
ตาม ที่ ความ จน ทั้ง พระ เวท มนตรา วิชา กร
ทั้ง ศีลย์ ศร สวรรค์ ก็ ขัด สัน จะ ตาม ไป ไหน จะ
พบ พระ ภูวดล ใน ไพรสนธ์ ถิ่น แต่ สัตว์ ร้าย
ธัญญ์ เลี้ยง แร้ง เกิด เป็น ขวัญ นำ อาย หน้า ไม่
ประจักษ์ วิทยา วิเศษ ศร ร่ำ พลงทาง ให้ อาย
วอน สนิท นอน อยู่ บน แทน บรรทม ใน เตะ พระ
กุศล แต่ หน หลั่ง ร้อง ร้อย ช้าง ผู้ ยอด พิศมัย
จึง ร้อง ถึง เทวา สุตาโดย เทพไทย เมตตา การุณา
ส่งสาร หน้า ธัญญา วะราพงษ์ ถ้า ร่ำ องค์ บิดเรศ
อนาถา ทั้ง ไร่ เวท วิเศษ วิทยา เครื่อง สวรรค์
สิ่งไร ก็ ไม่ มี จำ จะ เอา ศีลย์ ศร พระ ขรรค์ ไป
ให้ แก่ เจ้า ทราบไว้ว พระ โดม ศรี คิด แล้ว เทว
ก็ จงดี มา จาก ที่ แทน ทิพ พินาม ทอง เด็ด

๒๐๖

ลักษณะ

เล่ม ๑๖

เข้าสู่สิงหนคร เขา คิงป์ ครัว วางไว้ ที่ ใน ห้อง
แล้ว จาก เรื่อง ราชสาร ทอง บอก ท่านอง แฉว
บ่า พนาวัน แล้ว จึง องค์ เทวา วรา ราช ก็ ถัดาศ
จาก ห้อง ปราสาท สวรรค์ ก็ กลับ ยัง ฐาน วิมาน
จันทร์ ท้าว เทวัน เปน คู่ แสน ดำรง พระ สุริย
เยียม ยอด เมรุมาศ นพนาฏ ขึ้น จาก มณฑิร ฐาน
นาง เห็น พระ แสง รรค มา บนอากาศ เขาวมาด ปดุก
ยอด พระ บุตรา เจ้า จง ลูก ขึ้น เกิด พ่อ ทน หัว
เปน บุญ ตัว ของ เจ้า นั ก หนา ทั้ง คิงป์ ครัว พระ
รรค บังเกิด มา พระอย องค์ เทวา มา ประทาน
หน่อ กษัตริย์ ทศนา เห็น อาวุธ บริสุทธิ แสง มณี
ส่ง ศรี ฐาน ตั้ง ได้ ไธสวรรค์ ขึ้น วิมาน แสน
ดำรง รื่น เริง บนเทง จิตร แล้ว แด เห็น อักษร บน
แท่นทอง อัน เรื่อง รอง ผ่อง ศรี มี ถิธิต พระอย
องค์ เทวา วรา ฤทธิ มา ประสิทธิ์ ให้ ครบ ทุก สิ่ง มี
จึง ยก หัตถ์ มัการ บรมเดช ท้าว เทวศรี ใน วิมาน
อัน เรื่อง ศรี จง เปน คู่ ทุก ทิวา แด ราศรี ใน
คราว นี้ ได้ สัม ทุก สิ่ง อัน แด ทรวง อาน สาร
สนอง ประกอง ชิด ของ องค์ เทวฤทธิ นรวิศวร

เล่ม ๓๖

ลักษณะ

๖๐๘

ใน อักษร ว่า บิทร ของ ทรง ชนม์ เธอ ครอง คันชั่งมา
สถาวร พร้อม ด้วย อำมาตย์ เอก เณก นันต์ ทั้ง ดำ
สรณ์ มะเหสี สโมสร์ แม่น จะ ตามไป ร้าง ทางอุดร
จะ พบ องค์ ภูธรใน พง พื้ ทรง ชำน อักษร ขึ้น กระ
บิณ สาร เขาวมาตย์ ก่อน ทรง นางโณม ศรี เมีย
คิด ว่า อยู่ ป่า พนาดี มี วัฏ ภูมี ดำราญ กาย
ไอ้ พระ ทอง ทั้ง น้อย ให้ หมอง จิตร นาง ว่า คิด
ไทย ให้ พระไทย หาย น้ำ พระ เนตร ไหล ไทร
ระโณม กาย ถึง จะ ตาย ให้ พบ ภักตร์ เสีย ตัก ที่
พระโอรส จึง ประนค ส่นองไร แม่อย่า ได้ โศก
เคี้ยว กรรแสง ศรี ลูก จะ ตา ไป หา พระ จักร
ให้ กัน ยัง บรู้ นวนันท์ เรา พระ ตวัด พดาง ทาง ทรง
พระ ภูษิต อัน วิจิตร พรัง เพ็ชร์ เด็ด เถลา พระ
มารดา พา องค์ นาง นงเยาว์ ขึ้น ไป เฝ้า บิดราช
มาตรงค์ บ้าง ยี่สิบ สุมานต์ ศรี สมน ประนม กร
ธกิวาท พระ จอม หงษ์ กุมารศรี ทูล ถา วราพงษ์
หลาน จะ ตา บิดวงศ์ ไป พงไพร คง จะ พบ บิดา
วรา ราช ด้วย เทวีน เธอ ประสาธน์ ประสิทธิ์ ไท
ทั้ง ศิณห์ ศรี พระวรราช อัน เกรียง ไกร หน ทาง ไป

๒๐๘

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

เชอ ก็ บอก ตำแหน่ง จร ได้ ทรง พัง หน้า วราราช
แทบ ชีวาศร จะ บัดโดย ฤไทย ถอน ถวอม สอดกอด
หลานไว้ ให้ อวรณ์ พ่อ จะ จร จากไกล ไอยกา
ไอยกั ไอยกา ชะรา แล้ว เห็น แต่ หน้า หลาน แก้ว
เล่นหา จะ ยกให้ ครอบ ครอบ พระ พารา อย่า
เพื่อ จรไกล คง เอย หลาน รัก พระ วงษ์ สุมาน์
ศรี สุมร ประนม กร ทูล องค์ พระ ทรง ศักดิ์ ซึ่ง
พระองค์ โปรด ปราบ พระ หลาน รัก ประทาน นักระ
นิเวศน์ วง จะ ส้มควร ด้วย เกด้า ยัง เมา ความ
หลาน จะ ความ บิดุเรศให้ คั้น หลง จะ เชิญให้ พระ
องค์ ดำรงศั วง เห็น จะ บังควร แล้ว พระไอยกา
สง กษัตริย์ จึง ตรัส กับ หลาน แก้ว พ่อ ว่า นี้
ควร แล้ว เปน นัก หนา เจ้า ตรัส ความ ตาม องค์
กระษัตรา ซึ่ง พ่อ ว่า ไอยกา ก็ เห็น ควร เจ้า จะ
ไป ตาม องค์ พระ บิดา ตาม บัญญา พ่อ เกิด ทราม
สงวน ครั้น จะ ห้าม พ่อ ไว้ ไม่ เห็น ควร ทราม
สงวน พ่อ ไป ให้ จง ดี พระ ทรง พัง ไอยกา อาณุญาต
พระ หน่อ นารถ ปรี เปรมเกษมศรี บังคม ลาไอยกา
พระ ไอยกั จรดี จาก ท้อง พระโรง เมือง มา สระ

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๑๑

ทรง ทรง เกรียง ราช ภูษิต อัน วิจิตร วรรณ งาม
ครบ เกรียง สะพ่าย ศร แสง วรรณ ฤทธิ เรือง พระ ย่าง
เยื่อ ออก จาก ปราสาท ไชย เล็ด ใจ ออก มา นอก
พระ พารา ก็ ตั้ง หน้า เข้า ดง พง ไล้ว บ่าย
พระ ภาณุ ตาม ทิศ หน ทาง ไป ที่ เทพ ไทย นอก
ทิศ ตาม อุตระ พระ เถียว ถัด พนัศ พนา เวศ ไป
ตาม เขล ธิ์ ถิ่น เสา สิง ธร ได้ เจ็ด วัน ดั้น มา ใน บำ
คอน พระ ภูธร แล่น ยาก ถิ่น มาก ใจ พระ
๑ จะ หยุต เกรียง พระ วงษ์ สุนาดี จรด มา ใน บำ
พฤกษา ไล้ว จะ กณัฏ กล่าว ราว เกรียง ให้ เกรียง ไป
ถึง ทวาม ไวย บบผา วิถาวรรณ ณา ดิน พน จาก
ที่ บรรณ ไม่ ยถ พระ ทวาม รม ให้ โคก ศักดิ์ เสา ราช
เพียง จะ ขาด ซึ่ง ชีวัน ดึง ไร บัน เคียร นาง จาก
ร่าง กาย จึง ปลุก นาง สิว สวรรค์ กำนัด นาฏ ผิด
ประหลาด แล้ว พระ ทอง ของ น้อง หาย จึง ชวน
กัน หา องค์ พงษ์ นารายณ์ เถียว แยก ย้าย ไป ทุก
แห่ง คำแห่ง วัง ก็ เถียว ทัว โรง รด คชเรศ รอบ
นิเวศน์ ข้าง น้า แด ข้าง หลึง พวก ข้าง สิว ขาด
แม่ ออก แล้ว วัง กณัฏ มา ทูล ร้อย ซึ่ง ไม่ พบ พาน

๑ ฝ่าย สุวรรณ บุปผา พระยา หญิง วิโยค ยิ่ง
 สุก ที่ จะ สงสาร สอง พระกร ค่อน ทรวง เยาวมาดย์
 นางโศก ปาน บั้ม เด็ดตา กระเด็น โอ้ พระ ทูน กระ
 หม่อม ของ เมีย เอ๊ย ไป อยู่ แห่งไร เลย ไม่ แด เห็น
 กระหม่อม หมายถึง พัง ท้าว ทุก เข้า เย็น มา เกิด เข็ญ
 เช่น นี้ น้า อัครวรย์ เมื่อ แรก น้อง หมายถึง บำรุง
 ราชฐ์ มา เต็จ ขาด ให้ วิโยค ต้องโศก ศักดิ์ ไม่
 ทน สอง ราตรี ทิวา วัน พระ ทรง ชรรม ทั้ง น้องไป
 เที่ยง คาย หรือ ดองใจ บุปผา วิดาพรรณ พระ
 ทรง ชรรม จะไป ช้อน ที่ ฉาก ฉาย นาง คิด พลง
 ย่าง เยื้อง ชำเลียง ชาย มา ดู ที่ ฉาก ฉาย ไม่ พบ
 พาน ก็ เป่า ออก ตกใจ พระ กาย สั่น ตั้ง ใคร
 บัน ค้วย พระแสง มา แฉดง ฉดางุ กรรแสงโศกสุด ประ
 เทียบ จะเปรียบ ปาน เยาวมาดย์ ไม่ เปน สัม ประฤक्ति
 สอง พระกร ค่อน ทรวง อูรา ร่ำ เวตา กรรม เปน
 โฉน ชะนี้ นี้ อยู่ ค้วย ผัว ยัง ไม่ ทัก ทน ถึง ปี พระ
 ถอบ หัน จาก ไป เสีย ไกล กัน จะ อยู่ ไป สำหรับ
 จะ อับ ประยศ จะ ปรางค์ ภา ทวี มะไหสวรรย์
 ว่า เปน หญิง แพศยา ใจ อารวม มี ผัว นั้น จึง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงศ์

๖๑๑

หนี ไป จาก จร ประชาชน จะ พา มา เยาะ หยัน
สวระพรรณ ที่ จะ พลดอก มา ขอด ข้อน คาย เลี้ย
เกิด ดี กว่า ไม่ อารมณ์ เจ้า ว่า พวง ทาง ก่อน พระ
ทรง ทรง โอ้ พระ มิ่ง ทน กระหม่อม ของ น้อง แก้ว
บุญ ของ เมีย น้อย แล้ว จะ ผูก ผูก กรรแสง สิ้น
สุด ขึ้น คำรงค์ ตรง ก็ เอน องค์ สดบ นิ่งไม่ ดึง กาย
หมี่ กำเนิด ดาว สวรรค์ สนม นาง ใจ จะ ขาด เลี้ย
ด้วย องค์ นาง โฉม ฉาย บ้าง ก็ ดึง เข้า กอด ต้อง
ประคอง กาย นาง สนม ทั้ง หลาย พิโร ครอบ บ้าง
ดึง ไป ทูล องค์ พระ ชนนี้ บ้าง ก็ รด ธาร ชัน หอม
หวด มา ประ พรม ครอบองค์ อนงค์ นวด ทวาม
สงวน เจ้า ค่อย พ้น สนม ประคอง ม่าย โฉมยง เอก องค์
พระ มารดา ครั้น รู้ ว่า จอม ทัพ เชอ หลบ หนี
นาง เสด็จ มา พัด ด้วย ทน ที่ เห็น บุตรี เคี้ยว ศรัทธา
ละห้อย ใจ นาง ดึง เข้า ประคอง พระ ถูกยา ก็
โศกา สิ้น สิ้นให้ จึง ปลอบ พระ จิตา ด้วย อาไถย
อย่า ว่าไร เลย แม่ ไม่ ต้อง การ ถึง มาครั้น แม่น เชอ
ไม่ อาไถย แล้ว พระ ถูก แก้ว คง จะ ยัง เป็น มิ่ง
สุฐาน จะ ภา ทั่ว ภาไพโร ไคร จะ ปาน จะ มี

๗๘

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

ของ บรรณา การ มา ขอ นาง นาง ทรง พัง ชนนี้ คดี
แกตง ตั้ง หนาม เทง ถก ต้อง ให้ หมอง หมาง
จึง น้อม เคียร อภิวัต เบญจางค์ กรรแสง พลง
ทาง ทูต พระ ชนนี้ ยก หญิง นี้ มี แท้ จะ อับปะภาค
สามี่ จาก ตำระพิศ จะ บัคสี แฉ่น เปน ม่าย ก็ จะ
อาช ทั้ง ตา บิ ตาย เลี้ย ดี กว่า เปน คน ได้ พัน อาช
เลี้ย ตาย เกิด ด้วย เขา ซาศ์ ยนาถ นัก นิราศ รัก
ภักดา น่า ใจ หาย ถก ไม่ นึก ว่า จะ ปอง เปน ต้อง
ชาย จะ ผู้ ตาย มิ ได้ ปอง เปน ต้อง ชม นาง ทูต
พลง ทาง ทรง พระ ได้ ก็ ใน อินทรีย์ เพียง จะ วาย
ทะลาย ด่ม ยิ่ง คิด ๆ ก็ ยิ่ง เป่ง่า เค็ร่า อารมณ์
แสน ระทม อยู่ ไม่ วาย ถกิต ครอบงม ตั้ง แต่ เข้า จน
เข้า ปถม ยาม นาง โฉม งาม ไศก สัตต ระทก หวด
พระ ภักตร์ ผ่อง หมอง ช้า ไม่ น้ำ นวด แฉ่น วัณจวน
เจียน จิตร จะ พอง พัง เอน พระองค์ ถง เหนือ บัจสุวรรณ
ให้ อารมณ์ แฉ่น สดวาลดี ไม่ ขาด หวัง นาง ดนม
หตัม สนิท สิ้น ทั้ง วัง สงสาร ด้วย วัยย ชั่ง ไม่
หตัม เถย ยิ่ง คิด ก็ ยิ่ง ถกิต ให้ ชัด ออก น้ำ
ตา ตก ของ เนตร เทศ เสวย แฉ่น วิช คิด จะ ตาม

เล่ม ๑๖

ลักษณะ

๑๕
๒๓๓

พระ ทราม เษย ไช้ ชก เอ้ย สุด คิด จะ คิด ตาม
อัน สัตว์ มี แต่ จะ ยับระภาค ด้วย แสน ยาก ใน บำ
พนา หนาม ไม่ มี ใคร ช่วย คิด พะยา ยาม มี แต่
ความ อับ ประยศ ทั้ง ตา มี จะ อยู่ ไป ก็ จะ ได้ แต่
ความ อาย ไป สู้ ค่าย เสีย เกิด ใน ไฟรสี ครั้น จะ
ทุด อ่า ถา พระ ชนนี้ โหน จะ ให้ จรดี ใน พงไฟ
จำ จะ คิด บิด ฝัน เป็น แสบ ยนต์ จะ แปลง คน เสีย
ให้ หมอง ไม่ ผ่องใส ให้ เหมือน คน ยาก เย็น ที่
เชื่อง ใจ จะ ปดอม หัน ออกไป จาก พารา คิด
แล้ว จึง จิต พระ ชำระรงค์ แต่ ตะวง แสง แวด พระ
เวหา ทั้ง ภูษิต อัน วิจิตร รจนา กัดยาได้ ใน
กระทวย พัดนี้ พอ แสง ทอง เรือง ร้อง พระ เวหา
กัถยา โคก เคี้ยว กรรแสง ศักดิ์ ค่อย เขื่อง ย่าง จาก
ปราว สุวรรณ์ พัดนี้ ยด กำเนิด นอน สนิท อนาคต ตา
สังสาร นาง ลาวไซ้ เคย ใช้ สอย แต่ ถ้วน นาง น้อย ๆ
เป็น นวล หน้า เรา ไป แล้ว ใคร จะ ใช้ กัถยา ไม่
เห็น น้อย ก็ จะ หา ไป ทั้ง นั้น แสน เสีย ค่าย ปราว
มาศ ปราสาท ทอง ปราสาท ทิพย์ ดอย ต้อง มา แต่
สุวรรณค์ เคย อยู่เย็น เป็น คู่ๆ ทุก นิรันดร์ สาระ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

พรรณ จะ นิราศ สวรรค์ คดา นาง เยื้อง ย่าง มา
กลาง พระ นคร ราชวร นอน นั้ สะพรั่ง หน้า นาย
ทวาร เป็ด บาน ทวารว , บ้าง เดิน ไป เดิน มา อยู่ อัด
แอ นาง ค่อย จรดต ฟัน นิเวศน์ ไม่มีใคร รุ้เหตุ
ประจักษ์ แน่ บ้าง สักจ บอก กัน ให้ ผัน แปร ว่า
โน่น แน่ เหมือน อย่าง พระ ชิดา นาง เร่ง บทจร
ค่อย ย่าง เยื้อง พวก ชาว เมือง ไม่ มีใคร จะ ถึงธา
จน ถ่วง ออก นอก พระ พาวา มา ถัดยา คึง ภักตร์
จำเพาะ คง ส่งสาร นาง เอกาไน บำ ชัยวั ณะเกาะถัด
มึง ไม่ ใน ไพร ระหง ครัน สุริฉาย บ่าย แสง ค่อย
อ่อน ดง นาง โฉมยง เป็ลยว เป็ลล่า เสร้า พระไทย
ก็ ว่า พลงทาง ทาง เดิน ใน บำ ชัยวั เห็น แต่ สัตว์ เลื้อ
สิงห์ วัง ใสว ให้ หวาด หวั่น แ่น พรัน ใน พระไทย
คิด ถึง คัว ถัดไภย จะ พบ พาน จัง ยอ กร ชัน
ประนม มังคมไหว ขอ เตะทะ เทพไทย ใน ไพรธำณท์
ช่วย พัทธกษ วิชา พะยาบาล กระหม่อม ไปให้ คำ
ราญ ค้วย สัจจจ ค้วย เตะทะ กุศล สุจริต ว้น ถึง
เทวฤทธิ์ พฤกษา ขัง เทพเจ้า ถึงเวช ยุพยง ส่งสาร
ค้วย ร้อย ชั่ง มา เกิน เคียว อัน สัตว์ สามี เปน

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๑๑๗

ที่ยัง อู่ลำห้ ทั้ง พารา มา เปด้า เปด็ยว ไม่ ควร
คัวย เปน หญิง รูป พริ้ง เพียว ในไพร เขียว เบด็ยว
เปด้า จะ เสว้า ทรวง ท้าว เทวณ ชั่วย กัน รักษา นาง
มา ใน กตาง ตำเนา ภูเขว หลวง ไม่ มี ไภย พารา สุ
ตา คง จน เดย ต่วง วัน มา หลาย วาตรี มา
วัน หึ่ง จัง โฉม วรลักษณ เข้า หยุด พัก ได้ ร่ม
พระไทร ดี พระ พาย พัด พา กลิ่น สุม่าดี นาง
เทวี หอม รื่น ให้ ชื่นใจ ๑

๑ ยัง มี ฝูง กระบิล พอก วานร เทียว สัตว์จว มา
ใน บ้ำ พดุกษา ไล่ว แสง หา อาหาร ส้าราญใจ
มา เทบใกล้ พระ ราช เทพี มี นาง ถึง ตัว หึ่ง นั้น มี
ครวภี เคน ไม่ ทน เพื่อน ถึง เขา วึ่ง ทน นาง วานร
เจ็บ ท้อง นั้น เต็ม ที่ สัม ดง เหนือ บัดพี แล้ว หนึ่งไป
พอ ดม กามชะวาท นั้น พาด พัด ให้ เคื่องขัดใน อุทร
จะ ตักไชย ถูก ออก คา ทวาร ร้าคาญใจ เทบ จะ
ม้วย บัดโดย อยู่ ไพร พง ยัง มี ถึง ทะโมน ทะมิพี
เฒ่า ไป กัด เขา เบด็ยวไม้ ที่ บ้ำ ระหง มา
เคียว พ่น นาง ถึง ที่ กตาง ดง พอ พ่น ดง ถูก ออก
ม ทน ที่ นาง เทวี จำ ยา ได้ ถนัต นาง กษัตริย์

๖๑๘

ลักษณะ

เล่ม ๑๖

ปรี เปรม เกษม ศรี ครั้น ถึงไป ทราบโดย ก็ จรด
เก็บ เอา มา ได้ ที่กระเช้า พลับ ครั้น ค่อย คลาย
หาย เหลือย ที่ เมื่อย ล้า ก็ ตั้ง หน้า เข้าไป ใน ไฟ
ลัณฑ์ ก็ เดิน คงไฟระย้า มา นาน ครั้น ลีบ
เจ็ด วัน ฤๅ แดน อสุรา

๑ จะ กล่าว ถึง อสุรี ชินไฟ ซึ่ง อยู่ ใน ถาด คง
พง พฤษภา แต่ สอง คน สามี ภริยา อยู่ ถาด
คง พง บำ ตำราญใจ นาง ยักษ์ นั้น มี ซึ่ง ครรภ์ แก่
ไม่ มี ใคร ดู แ่ จะ แก่ ไช้ วัน นั้น ตา ยักษ์ เฒ่าไป
เข้าไฟ ไป เทียว ได้ โคถึก มฤค ไป พบโคม
สุวรรณ บุษบา อ้าย ยักษ์ ปรี เปรม เกษม ศรี
โคม นวด นาง มา ใน ถาด พนาดี จะ จับ นาง เทว
ไป ฝาก เมีย คิด แล้ว อสุรา ก็ เข้าใกล้ ตวาดไป
ด้วย คำ ให้ ต่ำ เลี้ย ฤๅ จะ จับ เองไป ไว้ ให้ เมีย
ฤๅ จะ กิน ก็ จะ เลี้ย ซึ่ง มนตรา นาง แด เห็น ยักษ์
ร้าย พระ กาย ลั่น นาง จอม ขวัญ ถัดจริง จึง ผวา
ยักษ์ ก็ ได้ ตามทันนาง ถัดยา เทม ชั่วจะตื่น บัดโดย
คง จึง ยอ กร วอน ว่า ท่าน ตา ยักษ์ จง เอ็นดู
หลาน รัก นี้ ไหล หลง อย่า เพ้อ ชั่ว ให้ ชั่ว ฉับ

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๖

ปลด ปลง ถ้า พบ องค์ ภักศา จะ แทน คุณ อสุรา
พั่ง นาง ให้ ค้าง แค้น ให้ ความ แสนโทโสโมโห หุ่น
เข้า ลุก ครว ครว ไหว ไม่ การบุญ กระซาก หมุน รุน
นาง มา ถวาย คง ครั้น ถึง ที่ เสดหา ยักขา เฒ่า ให้
นางเยาว์ อยู่ ห้อง สนม ประสงค์ จึง บอก แก่ ภริยาโดย
จ้านง พี่ ไป คง พบ นาง ที่ ถวายไฟ ครั้น จะ
กิน ถั่ว จะ ดั้น ไม่ ถั่ว เจ้า อสุราห์ เอา มา ฝาก แม่
จงได้ มา เกิด เจ้า กิน ถั่ว ให้ เย็นใจ เจ้า อย่า
ให้ เหลือ เคย พี่ ไม่ กิน ตา ผัว เรียก นาง เมีย พอ
เจ็บ ภรรยา ลุก จะ ถอน ดั้นโดย ไหย ถั่ว
จะ เรียก ทำใด ไม่ได้ ยิน อสุรินทร์ เจ็บ แสบ บรรดา
ตาย พอ ตา เฒ่า เข้าไป ใน เสดหา เห็น ภรรยา ถั่ง
เกลือก เลือก สยาย เข้านวด พ้นคัน ทัว ถกนชักาย
อ้าย บุตร ร้าย ออก มา คา ทวาร ตา ยัก เฒ่า ตก
ใจ ไม่ มี ขวัญ สาระพรรณ จะ ไม่ มี ใน ไพธำณท์
ก็ ค้าง วณ เลือก สนม อยู่ ถน ถน อสุรมาร เพียง ชีพ
จะ ปลด ปลง แล้ว คิด ได้ จึง เข้า ไป ใน เสดหา จึง
ร้อง ถาม ถักยา ขวดหงษ์ ว่า ได้ ยา มา บ้าง ใน ถวาย

ตง เอ็นดู จง ช่วย แก่ ยาย ด้วย รา บัด นี้ ถูก
 ออก มา คา ทวาร เห็น นาง มาร นั้น จะ สิ้น ซึ่ง สังขาร
 นาง ทรมานไวย ได้ พัง อสุรา กัดยา นึก เวทนา ครั้น
 จึง หยิบ ยา ให้ ยักษ์ มา บัดดล จง เคี้ยว ฟัน ถง
 เกิด ไม่ อาลัย ยักษ์ รมิ เอา ใบ ยา มา ด้วย พันธ์
 มา เคี้ยว ฟัน นาง นั้น ด้วย ทน ที่ แต่ พอ ฟัน ถูก
 ฟัน จาก ทวาร อี นาง มาร ปริ เปรม เกษม คีรี
 จึง ร้อง เชิญ พระ ราช เทวี แม่ มา นี้ เกิด แม่ เจ้า
 ประคุณ คุณ ของ แม่ ครั้ง นี้ เป็น ที่ สุด เปียบ
 ประคฺจ พระ เมรุ เจ้า รุน ขอบใจ กัดยา ที่ การุญ
 จะ แทน คุณ แม่ กว่า ชีว วย แม้น แม่ ปรารถนา
 ซึ่ง สิ่ง ของ บรรดา มี ใน ห้อง สิ้น ทัง หลาย อสุรา
 มิ ให้ นาง ชำ ระกำ กาย นาง โฉม ฉาย ค่อย ฟัน
 อารมณฺ์ ธรรม เสาอณฺ์ จึง สอนอง แก่ ตา ยักษ์ อัน
 หลาน รัก ไม่ ปอง สิ่ง ของ ทม จง บอก ทาง ให้
 สิ้น ไป ใน พนม จะ ไป ตาม ขรม ภักดา ฝ่าย
 ยักษ์ คีรี เป็น ที่ สุด ให้ นาง ชำ ชัน นัง เหนือ อังษา
 ไป ส่ง นาง พัน แคน อสุรา แล้ว กลับ มา ที่ อยู่
 ถฐาน คน ส่งสาร ด้วย ดวง จันทร์ กระจำง พัว เจ้า

เล่ม ๑๖

ลักษณะพระ

๑๖๑

โสกา มา ใน บำ พนาสน์ เปื่อย เป่า ทรง สม
ยั้ง ร้อน รน เทียว เดิน คัน องค์ เตียว มา เปื่อย
กาย แวง อารมณ์ ชม คณา พกษาชาติ ทั้ง ฝูง
สัตว์ จักบาท นั้น มาก หลาย เทียว ร้อน ร้อง เริง
รื่น ตำราญ กาย แต่ โฉม ฉาย เจ้า ไม่ ขึ้นใน อารมณ์
เห็น นก จับ พกษา แล้ว ส่ง เสียง บ้าง จับ เคียง
เวียง คู่ ภริมาย์ ส้ม แต่ คิ้ว เรา ไร ญาติ สวรรค์ ชม
เทียว เกรียม ธรรม นอน บำ เอกา กาย นาง ร่ำ พดาง
ทาง เดิน ดำเนิน นาค ลูก สวรรค์ คิด ไป พระไทยหาย
ค่อย เติบ เดิน เนิน ผา สีดา ดาย คู่ เวียง รวย แสง
พราง กระจำง คา ใน เจียม เขา เงาม งาม ตาม ศรี
คู่ เลื่อม ศรี ดาย แสง ทั้ง เดชา เปน ชะแ่ง ชะง่อน
ก้อน สีดา เลื่อมโมรา เหมือน ดาย เบญจรงค์ ดาง
ก้อน เหมือน แก้ว นัคธรรมราช คู่ เลียน ดาด เลื่อม
ศรี มณี หงษ์ เปน เงาม งาม แวง งาม อร่าม ดง
บ้าง รุก ดง แด ตาญ ละลิด คา กรรม วิบัติ พัด
พรวด มา จาก เมือง ได้ แค้น เคียง เพราะ ความ
เด่นหา เพลิง ราก หาก เมา ใน วิญญา จึง ตั้ง
มา ทน ทุกข์ เทม ปดก ปดง ร่ำ พดาง ย่าง เยื้อง ยู่ระ

ยาตร์ นุชนาฏ คั่นไขในไพร ระวัง เวรา ฉาย ร้อน
แสง พระ สุริยง ค่อย ดำรงค์ เช ชัง ไป กดาง คณ
พระ คอ แห่ง หอบ หิว กระหาย ชด อุดำห์ ทน ตาม
ทาง หว่าง ถึงจร แดง ทูเรศ เวทนา ให้ อาวรณ์
ควง สมรโสภ ทรง ไดกาโดย ไช้ พระร่ม โพธิ์ ทอง
ของ น้อง เอ๋ย มา ตะ เถย น้อง เสีย ไป อยู่ โทน
เคิน พดาง นาง รำ พิ ไร ไป เทบ บัดโดย อยู่ ใน บ้ำ
พนา คอน ดงดง ของ นงดิษณ์ อภิเรศ เทียว
ประเวศ มา ใน ไพร ถึงจร แดง เทวศ ทุก ทิวา ให้
อาวรณ์ ก็ รืบ จร มา ใน บ้ำ พนาดี ะ

๑ จะ กล่าว ถึง มณี สุริยา เจ้า ตามหา บิคุรงค์ พระ
ทรง ศรี ทุก นิคม เขต ราชธานี กับ มิ่ง น้ำ พาสี
เปน เพื่อน ของ เมื่อ หนึ่ง เทียว มา ใน บ้ำ ชฎี เทียว
เกาะ ดัด มา ใน บ้ำ พนา ระวัง มา พบ นาง บุปผา วราพณ
นาง โฉมยง เค้น เตียว มา เป็ดยว กาย นาง นี้ เปน
โฉน ประหลาด นก พิศักศร์ ผิด ผ่อง ของ ฉาย
หรือ จะ เปน เทวา มา แปลง กาย หรือ ราพ ร้ายมัน
นิมิตร มา ดอง เรา กิด แล้ว มี สุนทร จึง ธร ถาม ไย
โฉมงามจึง มา ทรง กรรแสง เสรีฯ จง แดง แจ้ง ความ

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงศ์

๒๒๓

มา กับ เรา หรือ เป็น เจ้า จอม ผา พนาดี นาง
สุวรรณ บุษบา พระยา หญิง ยด พระ มิ่ง กุมาร อัน
เวียง ศรี ตู ตะม้าย คล้าย องค์ พระ ภูมิ เสด็จ
จึง แดง ให้ แจ้ง ทาร ตัว เรา ใช้ เจ้า บ้า พนาเวศ
ออก จาก เขต พารา มหา สุฐาน เทียบ ตาม หา
ภักดา มา ช้า นาน ไม่ พบ พาน เคย พ้อ ใน พง ที่
พระ กุมาร พัง สสาร ศรี สวัสดิ์ ก็ รู้ ชัด ว่า ใช้ พารา
ณะศรี กิด สงสาร กัดยา นำ ปรานี ไม่ พ้อ ที่ เคย
จะ เทียบ มา เติบ คง ข้าง ตัว ฉนั้น เด่า ก็ พัด พระ
บิคุเรศ เทียบ ประเศ มา ใน ไพร ระหง เทียบ ตาม
หา ทรง ฤทธิ์ พระ บิคุรงค์ มา ใน คง แสน กันดาร
มา นาน ครั้น พระ ภักดา ของ พี่ นี้ ชื่อไร จึง ทั้ง
ได้ ให้ วิโยค มา โคก ศัลย์ จึง บอก เกิด นวด นาง
อย่า พราง กัน อัน ตัว ฉนั้น จะได้ ช่วยไป คิด ตาม
นาง พัง สสาร กุมาร จึง ขานไชย ภักดา เราใช้ กระ
ษัตริย์ ตายาน ชื่อ ว่า ลักษณะวงศ์ ทรง พระ นาน กับ
โฉมงาม เมื่อ รัก ร่วม ฤไทย ตัว นาง นั้น ชื่อ สร้อย
ศรีสร เธอ มา ใน ตำคร ชดาโหด จึง พัด พราก
จาก ยอด สุมาโดย มา อาศัย รอย สำนกั คำนัก จันทน์

พระ มารดา จึง เสี่ยง ราช ฤทธ ไป เทียบ บาท บงกค
 พระ ทรง ขรรค์ ข้า จึง ได้ เญญ องค์ พระ ทรง ขรรค์
 ให้ ครอง คณเสมา มหา นคร กับ ตัว เรา เป็น เจ้า
 จอม สนม แล่น ภริมย์ บรี เปรม สะโมสร ครั้น
 ราตรี เข้า ที่ อนัน บวร พระ ภรรยา เธอ เด็จ นิราศ ไป
 พระ กุมาร พัง สสาร คง สมร บอก นาม พระ บิทร
 จอม มะไฮย ชะรอย ว่า บิตรงค์ พระ ทรง ไชย เป็น
 ภักดา ใหม่ ของ เทวี คิด แล้ว จึง มี สุนทร สมอง
 อัน พระ ทอง ภักดา ของ โฉม ศรี เป็น องค์ พระ บิคา
 ของ ข้า นี้ พัด กับ ชนนี้ ที่ คงคา ตัว ฉนั้น อยู่ ใน
 ครอบภ พระ แม่ เจ้า แม่ แล่น เสร้า โทมหนัก เทียว ตาม
 หา ไป เกิด แม่ มา ไป ด้วย ดุกยา เทียว ตาม
 หา บิตรงค์ พระ ทรง ขรรค์ นาง พัง พระ มะณี สุริยา
 นาง บุปผา บรี เปรม เกษม สนิศ พ้อ การุญ พระคุณ
 อนันต์ ครั้น ไป ด้วย กัน เกิด พ่อ อย่าง รือ รา พระ
 มะณี สุริยา มารดา น้อย ทวด ตะห้อย มา ใน ไพร
 พฤกษา นาง นอน ค้าง มา กลาง อร์ญดา พระ
 กายา ขุน ชัด สดค ดง สิบ ห้า วัน ต้น คั้น อร์ญเวศ
 น้ำ พระ เนศวร ของ ภักตร์ นวดหงษ์ พระ กุมาร กรรแสง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๒๕

สื่อน้องค์ นาง โฉมยง ครัด ปดอบ พระ ลูก รัก ฝ่าย
นาง ทรง จรรย์ กรรแสง สื่อน้อง จาม ขึ้น ปดอบ ชนนี้
อัน มี ศักดิ์ แม่ โฉมยง ยอ่า ทรง กรรแสง นัก จะ
เร่ง ตาม ทรง ศักดิ์ พระ บิตรรงค์ ต่าง องค์ ต่าง ปดอบ
ให้ ชอบ ขึ้น เติม สื่อน้อง มาใน ไพร ระหง แสงนยาก
แสง ข้า ระกำ ทรง ทั้ง สื่อน้อง องค์ พา กัน เติม ดำเนิน มา
อ จะ กล่าว ถึง พระ วงษ์ สุนาดี เทียวโล่ก็ เสร้ว
ศัวย ละห้อย हा องค์ เดียว เทียว ขึ้น อภิเษก กุมาร
แสง ข้า ระกำใจ เห็น แต่ สัตว์ เดียว สิงห์ ออก วัง
พล่าน พระ กุมาร ทรง โสภ กรรแสงให้ สันโคตร เดียว
เปลี่ยง เทวศ ถัดใจ พระ หน่อไทย คิด ถึง พระ ชนนี้
โอ้ สงสาร พระ ทน กระหม่อม แม่ จะ ตั้ง แต่ โสภ
เสวรา กรรแสง ศรี จะ ตั้ง ภักตร์ คอย हा ทุก ราตรี
บ้าน ชนนี้ ก็ จะ แด ชะแ้ง คอย สงสาร ด้วย สุริวงษ์ พงษ์
กษัตริย์ น้ำ พระ เนตร หยด หยด เป็น ฝน ฝอย คิด
ถึง ไอยกา ถ้า จะ คอย พระไอยกั จะ ชะม้อย ชะงัก
สงสาร ด้วย กำเนิด สนม นาง มา บำราศ ทั้ง หมด
น้ำ อดสู เมื่อ เรา นอน เคย นิ่ง ดู พริ้ง พร คอย
แถม ดู มดโร มิให้ คอย ยาม กิน เคย เคือนให้ สระสง

บารุง ด้วย เครื่อง ทรง อัน หวาน หอม มา ขาบ เหวื่อ
 ค้าง น้ำ แล้วย้ำหอม ที่เคย หอม หาย ล้น ทั้ง อินทรีย์
 โย เวทนา จิต วิจาร เอ้ย กระไร เคย ดำระพัด จะ
 บัดดี มา สัก จาก เมือง เจ้า พง พิ เห็น ชะนี
 เห็นยว ไม่ พิไร วอน มา พัด ห้อย ตัวโยน ขึ้นโหน
 โหย เรียก ผัวโวย ขอบ ชีวจะ สักห ร้อง
 เรียก ผัว ว่า ๆ แจ่ว สุนทร เหมือน มารดร เรา พัด
 พระ บิดา พระ ทรง โคก มา ใน ป่า ภูผา หลวง ให้
 หนัก ทรง ร้อน รน กระด หา เธอ ว่า พาด ทาง
 เดิน ดำเนิน มา หอ พบ เจ้า สอง รา ที่ ถวาง คง นิ่ง
 พินิจ พิศ ทั้ง สอง โฉม งาน ประโคม อัครณา ทั้ง
 ราช หงษ์ ดู कुमार นั้น ผิด กับ โฉมยง ให้ พิศวง
 ใน พระไทย อยู่ ไป มา จะ ว่า ผัว ก็ ผิด จริต รัก
 ด้วย เด็ก นึกไม่ ควร เสนหา จะ ว่า ลูก ก็ เห็น ผิด กับ
 ก้อยา กุ จะ ว่า อ้าย น้อง ให้ มัน ตาย จะ พา นางไป
 ถวาง พนาเวศ ถวาย องค์ บิดเรศ พระ ฤๅธาย คิด
 แล้วย ทรง ศร พระ แสง พราย ขึ้น พาด สาย หมายถึง
 कुमार เลื่อง ดั้น ดัน เลื่อน สะเทือน คง ลูก ศร
 ทรงไป ถก องค์ ที่ ตรง หน้า ฝ่าย องค์ พระมณีนุสรียา

เล่ม ๑๖

ลักษณะของ

๒๕๕

กับ มารดา ตกใจ เพียง วายชนม์ นาง กษัตริย์ ร้อง กวีต
ระหัด หวาด เจ้า กอด ราชโอรส แสง ชน แทนจะ
สิ้น สิ้น ประดิษฐ์ มี ชนม์ นฤมิต ค่อน ทรวง เข้าได้ก็
ฝ่าย มะณี สุริยา วราฤทธิ์ สดุ้ง จิตร์ ร้อนใจ คงไฟ จี
จึง ร้องว่า ย่ำ เขย ช้าย คน นี้ มา ขอด อธิ์ ฤทธิ์ อหังกา
มิ่งไม่ ภู หรือเขาๆ เตื่อง อยู่ใน เมือง ทรคจักร์ ท้าว
ยักษา ภู เป็น หลาน ยอด รัก อสุรา เทียว ตาม บิด
รงค์ ใน คง คอน เชอ ตรัส พดาง ทาง หยิบ พระแสง ขรรค์
พระ จอม ขวัญ ไก่ง ศิณห์ แด้ว แผลง ศร เลี้ยง สิ้น สิ้น
เลื่อน สะเทือน คอน พระ แสง ศร ไป ตก ลง ที่ ตรง ภาณุ
สุมาลี ชี รับ พาส์ ซาก ได้ พินิจ ต่อ ดี พระ ทรง
ศักดิ์ พระ มะณี จึง ประหาร ด้วย แสง จักร์ พระ
ทรง ศักดิ์ ยก ศร ขึ้น รอน รับ พระ มะณี ดี ค้ายกระ
บอง เพ็ชร สุมาลี จึง ระวัง เข้า พัน ฉับ กระบอง
แตก กระบาย ประกาย วิบ ต่าง เข้า รับ รอน ราช ประ
ทาน กัน สอง ตัว รับ สัมฤทธิ์ เข้า จึง ไชย เลี้ยง
สิ้น หวน ไหว สะเทือน สิ้น ทั้ง สอง ศร แผลง ศิณห์
ไม่ กิน กัน ค้าง แต่ เข้า จาน สายอินห์ ควัน เย็น ะ
๑ ฝ่าย ของ สุมาลี ศร สดุ้ง ให้ เคื่อง ขัด ใน

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

พระไทยให้ เกิด เชิญ จึง ร้อง ว่า ข้า เฮ้ย ข้าย ถึง
 เวน เอง นี้ เป็น ถู เต้า เหล่า ผู้ใด นาง คน นั้น
 เป็น เมีย หรือ เป็น แม่ ได้ มา แต่ แห่ง หน คำบดโหน
 ถ้า มัน เอง รัก คัว กัด บัดโดย จง ยก นาง มา
 ให้ จะ รอด ตาย พระ มะณี ฤทธิไกร ได้ ทรง พัง
 ให้ แค้น คัว ใน ใจ พระโสม ฉาย จึง ร้อง ว่า เหวย
 ข้าย หน้า ไม่ อาย กุ เป็น ชาย มี บุญ สกุด มี บิดา กุ
 ชื่อ ว่า ลักษณะวงษ์ เป็น เชื้อ พง กษัตริย์ อัน เวียง
 ศรี มา พัด กับ มารดา ใน นี แต่ เดียว นี้ มา อยู่
 ใน เมือง ยักษ์ คัว เรา ชื่อ มะณี สุริยา เป็น นัคตา
 ทรง ยก ท้าว กรด จักร มา ตาม หา บิตรงค์ กับ
 นางลักษณะ ไม่ รู้จัก ทาง เดิน ใน พง พี่ นามกร
 ของ เอง นั้น ชื่อไร เป็น เทพไทย เจ้า บ้า พนาดี
 หรือ เป็น หน่อ กระษัตรา เจ้า ขานี้ หนึ่ง ชนก ชนนี้ นั้น
 ชื่อไร ฝ่าย ว่า องค์ พระวงษ์ สุนาดี ได้ พัง คำ
 ว่าที่ ส่นองไร จึง นิ่ง นึก ตฤก ตรอง ทำนองใน
 พระรอย เป็น บุตร ไทย พระ บิตรงค์ จึง ร้อง ตอบไป
 ด้วย ความ เสน่หา เจ้า แก้ว ตา ยาจิตร พิศวง บิดา
 พี่ ชื่อ ว่า ลักษณะวงษ์ พระรอย เรา สอง องค์ ร่วม บิดา

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๒๕

จึง ชิงไชย มิได้ จะ เพี้ยง พัด้า ทั้ง แต่ เจ้า จน คำ
ดง ใน บ้า เรา มี ฤทธิ วัตถุเวท ทั้ง ดอง รา เเคื่อง
สาตรามิได้ พ้อง จะ ด้องกัน พระนาง นี้ได้ มาแต่ หนไหน
งาม วิไลย พริ้ง เพริศ คุ เนิค ฉั่น เป็น มารดา หรือ ว่า
เป็น ญาติ กัน คุ ผิว พรรณ ผลิต พ่อ ไม่ เหมือน เคย
พระ มะณี สุริยา ได้ พัง สาร์ พจมาน จึง คอบ สุนทร
เฉดณ อัน นาง นี้ โฉม งาม เจ้า ทราม เขย มา หอง
เคย อยู่ ใน บ้า พนาดี มา เขียว หา บิดตรงๆ พระทรง
ศักดิ์ เรา พบ ภักดิ์ จึง พา นาง โฉม ศรี เรา รัก
เหมือน อย่าง พระ ชนนี จึง พา กัน จรดี มา ใน คง
สาม กษัตริย์ สันทนา กิจจา แดง ก็ แจ่ม แจ่ม ขึ้น
จิตร พิศวง ต่าง ก็ เต่า เนื้อ ความ กัน ตาม ตรง ทั้ง
ดอง องค์ ยินดี ต่าง ปรีดา จึง เชื้อ เชื้อ องค์ ชนนี
น้อย แม่ ยอด ด้ร้อย อย่าไศก กรรแสง หา ถูก
ไม่ รู้ เนื้อ ความ แต่ แรก มา หมาย จะ ชำ นื่อง รัก
ให้ บัดโดย นี้ หาก ว่า อาวุธ ไม่ ต้อง กัน พระ
จอม รวัญ จึง ไม่ ม้วย ตักไชย มา เกิด มา แม่ มา จะ
กลาไศก เรา จะ ชวน กันไป ใน คง คอบ ครัด
พดาง ทาง ชวน พระ ชนนี จรดี ตาม ทาง หว่าง ถึงรว

ต่าง องค์ รำ ไล่กาให้ อารมณ์ ก็ รับ จร มา ใน ดง
 แสน กันดาร ดิบ ห้า วันบรรลู่ ถึง นักรบ ใกล้เคียง
 ไพชนต์ แตน ฐาน ฝ่าย องค์ เอก องค์ นาง นงคราญ
 พจมาน ปราศ แก่ โอไรต์ จำ เรา จะ หยุด ประทับ ก่อน
 จะ ตาม ชาว พระ นครให้ ปราบฏ ให้ รู้ แท้ ว่า องค์
 พระ ทรง ยศ แล้ว จึง บอกรไป ใน บุรี คิด แล้ว
 ตาม กษัตริย์ ก็ หยุด ยั้ง เข้า หยุด นั่ง ได้ ร่ม พระ
 ไทร สี แล้ว คอย ทำ ตาม ชาว ชาว บุรี ประ
 ทับ ที่ แพบใกล้ พระไทร พราย พระ

๑ จะ กล่าว ถึง ชาว บ้า พนา คชน บ้าง หา
 คชน พัน ผัก มา เทียว ชาย มา พบ เจ้า ตาม องค์
 พงษ์ นารายณ์ คู ตะม้าย แม่น เหมือน พระ มิ่ง เมือง
 จึง หยุด พัก ปดง หาบ ดง จาก บ้า แล้ว พุด จาก ได้
 ตาม ไป ตาม เรือง เจ้า ทั้ง ตาม งาม หยัดจริต เรือง
 เปน ชาว เมือง หรือ เปน ชาว พนาว่า ตาม กษัตริย์
 ทรง พัง ก็ ปราศ เรา ชอบใจ เจ้า นี้ เปน หนักหนา
 ตัว นั้น นี้ เปน ชาว พนาว่า จะ เข้า ไป พารา เห็น ยาก
 ครั้น จึง คอย ทำ หาใคร เพื่อน ไป ด้วย ท่าน จง
 ช่วย พา ไป มะโหฬารย์ อนึ่ง จอม สุริวงษ์ พระ ทรง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๒๕๕๑

ธรรม์ พระ นาม นั้น เป็น โฉน นะ ท่าน คา ชาว
นคร พัง สุนทร ที่ นาง ตาม จึง บอก ความ ด้วย แล่น
เล่นหา ตัว ข้า ก็ เป็น ชาว พนาว่า ได้ ยิน ว่า กระ
ษัตริย์ สืบ ตระกุด แต่ พัด ไป อยู่ ใน ป่า นั้น ข้า นาน
ฟัง มา ผ่าน พิกพ มะไหสุรย์ กับ เอก อักวิโดย เพิ่ม
ไพบูลย์ เชื้อ ประยูร ราชหงษ์ เหมรา พระ ปิ่น บัก
ชื่อ พระ ลักษณะวงษ์ ได้ ดำรงก พิกพ ใน แหล่ง หล้า
ก็ ออก ชื่อ ระเบิด ทั้ง พารา ย่อม ระอา น้อม เคียร ลง
อภิวินท์ สาม กษัตริย์ ได้ ถัดกับ พระ นาม ท้าว จะ
เปรียบ รวด กับ ไค้ มะไหสุรย์ ก็ รู้ แน่ ว่า องค์
พระ ทรง ธรรม์ นาง ผิน ผิน ภักตร์ ครีดี แก่ ไชยธ
คิด โฉน จึง จะได้ มา พาน พบ พระ เลิศ ดบ บิดูรา
ให้ บราภฏ เรา จะ คิด ยัก ย้าย ให้ หลาย บท เรณู
ไธธ เข้า ไป สืบ ให้ แน่ นอก ข้าง ฝ่าย แม่ กับ องค์
พระ น้อง น้อย จะ หัก คอย ทำ อยู่ ที่ นี้ ก่อน พระ
วงษ์ สุมาลี ชลักร ก็ รับ คำ มารดร ด้วย เห็น ควร
ฉัน จะ ถา เข้า ไป ใน นิเวศน์ ไป พัง เทตุ ให้ แน่ ไม่
แปร ผวน มัน พบ องค์ บิดูรงค์ อนงค์ นวด เวลา
จวน เสร็จ แล้ว จง ถัดมา ครีดี พดาง ทาง เป็ดทอง

๖๓๐

ลักษณะ

เล่ม ๑๖

เครื่อง ประทับ ที่ สำหรับ หน่อ ษัตริย์ อัน นาคา
แล้ว แปลง กาย เป็น ชาว พนาทว เจ้า อำตา สอง กระ
ษัตริย์ แล้ว คลา ไกล เดิน ไป กับ คน พวก ชาว ตอน
บ้าง ทวน คอณ เดิน ตาม กัน ไล่ด ครั้น ถึง จึง เข้าใน
เวียง ไชย - ชาว กรุงไกร ตาม ดู พระ กุมาร ต่าง
คน ต่าง ว่า มา แต่ ไหน งาม ละม้าย คล้าย เจ้า มณ
เทียร ฐาน ต่าง คน ก็ ต่าง ทัก พระ กุมาร ขอ
เชิญ หลาน มา นั่ง เล่น ให้ เย็นใจ พระ กุมาร พัง
สาร ชาว นคร จึง มี พระ สุนทร แดงไข หลาน นี้
มา แต่ บ้า พนาโดย ไม่ เคย เข้า เวียงไชย ให้ คิด
กลัว ท่าน สูง ท่าน ตา ท่าน น้ำ เจ้า อา ได้ เมตตา
ฉัน ด้วย เกิด หวั่น นี้ เป็น คน ยาก มา ฝาก ด้วย
ฉัน คิด กลัว ด้วย ไม่ เคย จะ เข้า เมือง อยาก จะ เห็น
หน่อ กระษัตริย์ สัก ที่ หนึ่ง ได้ ปรานี เกิด จึง ให้ รู้
เรื่อง เวลใด ท่าน จะ ออก มา นอก เมือง จะ
ยก เชิญ คอย ดู พระ ทรง ขรรค์ ชาว บุรี ปรานี
ยินดี มาก จึง เชิญ เชิญ ทรง ศักดิ์ พระ จอม ขวัญ
ให้ ขึ้น สู่ เศาหา ด้วย ฉับ พลัน สวรรค์ จิต แสง ทั้ง
หมาก ธุก็ เชิญ พ่อ ถิน เล่น ให้ ตำราญ ทั้ง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๓๓

เข้า ปลา อาหาร ก็ มี อยู่ ตัว ตา นี้ มี ใจ นึก เห็นดู
พ่อ จง อยู่ ด้วย กัน เกิด หลาน ชาย ตา จะ เอา ให้
ฟัง แต่ ครั้ง ก่อน เจ้า นคร เป็น กษัตริย์ อัน ดีมี สาย
มี โอวต ฤทธา ปรีชา ชาย ราว กับ องค์ นารายณ์ ลง
มา ดิน ฝูง วาสุกรี พึง โทษ สมภาร พระ กุมาร นึก
สิ่งไร ก็ ได้ ดีน จะ พา เอา เข้า ไป เฝ้า หน่อ นรินทร์
จะได้ พึง ภูมินทร์ จน วัน ตาย พระ ทรง พัง ตา เฒ่า
เข้า พระไทย ทำ ไถน จะได้ พบ พระ ฤๅ ๕ ย คิด
จะ เข้า เฝ้า องค์ พระ ลูก ชาย ให้ นึก ชาย ด้วย เป็น
กระษัตริย์ เมื่อ บิดา พัด มา ยัง เด็ก นึก ไม่ รู้
จัก บิดวงศ์ พระ นาคา จำ จะ กลับ ไป รับ พระ มารดา
ให้ เข้า มา ดู องค์ พระ บิดร คิด แล้ว จึง มี สุนทรไซ
ฉนั้น ขอบใจ คุณ ตา ๕ โสมสร ฉนั้น จะ ดาไป บำ พนา
คอน รุ่ง เข้า จึง จะ จร มา หา ตา ว่า แล้ว เจ้า
ถูก ออก จาก ที่ จง ดี ลง จาก ที่ เกหา เด็ดๆ ออก
มา นอก พระ พารา มา ถึง ที่ มารดา อยู่ วน ไหว
ครั้น มา ถึง จึง แจ้ง แห่ง นุสนธิ กับ องค์ นิคมต พิธมัย
วัน นั้น ถูก เข้า ไป ใน เวียงไซย ชาว กรุงไกร เห็น ถูก
ก็ ยินดี ถูก ถาม ถึง องค์ พระ บิดุเรศ เขา แจ้ง

เหตุ เรื่อง ความ พระโสม ศรี ว่า บิณฑุราชโอรส เรื่อง
 ฤทธิ ชื่อ พระ ศรี เกศร สุริวงษ์ พระ บิดา จาก มา
 ยิง น้อย นก ไม่ รู้จัก ทน กระหม่อม พระจอมหงษ์
 คิด จะ พา มารดาไป เมื่อ องค์ พระ บิดวงศ์ ที่ วัง
 ปราสาทไชย พระ บิดา นั้น ก็ พร้อม ประยูร ยศ ทั้ง
 โอรส เมื่อ มิ่ง พิณมัย แล่น เกษม เบรม ปราโฟ้าโดย
 จะ เข้า ไป ไหน ท้าว จะโย ก็ ถูก คิด จะ ถัก เข้า
 ไป หา ให้ รู้ ว่า บิดวงศ์ พระ ทรง ศรี จะ ถัก อุ่น
 มา ยิง บัว พนาถ พระ ชนนี้ จะ เห็น เป็น อย่าง ไ
 นาง ทรง พัง ถูก น้อย ลำออย รำ เห็น ชอบ คำ จึง
 เฉลย แดงไช ซึ่ง พ่อ ว่า เห็น ชอบ แม่ ชอบใจ
 เรา จะ ชวน กัน ไป ทั้ง สาม องค์ พุด พดาง พอสันทยา
 เข้า ราชวี ทั้ง สาม ศรี ทรง เคือง งาม ระหงษ์ งาม
 หยัค เทียม ทศ พระ สุริยง ก็ เดิน ตรง เข้าไปใน ฐาน
 สกต พอก เด่นา ประชา ราชวร ก็ หลับ ถลาดไป ลื่น
 ทั้ง ทรง ศรี เสดาะ ทวาร บาน เบ็ด ออก ทน ที่ ก็
 จรด เข้า ห้อง ปราสาทไชย แสง ประทีป ล่อง ว่าง
 กระจาง แจ้ง กำเนิด นอน ตาม ตำแหน่ง อยู่ ได้ว
 สาม กษัตริย์ เชื้ออง ย่อง เข้า ห้องใน เห็น ท้าวไทย

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๓๕

ทรง ถูกรู้ สนิท นอน ฝ่าย โฉม นาง บุปผา ณาหวน
เข้า กอด บาท ทรง ถูกรู้ อภิเศก นาง ทรง โศก โศกา
ให้อาจารย์ พระ ตัด รอน เมีย ไต้ ไม่ อาโถม ฝ่าย
พระองค์ เป็น สุข สุขนี้ สนาน แล่น จำราญ บาน
จิตร พิณมัย ฝ่าย ตัว น้อย หมอง เคี้ยว ถึง ท้ายไทย
ระกำใจ ไม่ มี สุข ทุก วาที ว่า พดาง ทาง กรรณัง
ดึก ดื่น นาง งาม ขึ้น ปลุก องค์ พระ ทรง ศรั ตัว
น้อย แก้ว มา แล้ว พระ ภูมิ เชิญ พาที่ ด้วย น้อย ลัก
ต้อง คำ กุมาร น้อย ต้อง องค์ ทรง กำลัด แล่น
ลัดต เคี้ยว ลัดต ไม่ วาย ว่า ลังสาร ด้วย ชนนี้ มา
มี กรรม เรา ก็ จำ จะ คิด ให้ สมควร จะ ชื่น
องค์ พระ บิดา วรา ราช จาก ปราสาท ที่ จะได้ ตัง
ใจ หวด ฉันท ไป ก็ เห็น ไม่ บังควร จะ รบถอน
กัน เล่น ไม่ เป็น การ ถ้า รู้ ถึง เกสร สุริยงษ์ ก็
เห็น คง จะ ตามไป ใน ไพรดำณท์ ก็ จะ ต้อง ขัด แค้น
แล่น วิชาญ เขา ก็ ขาญ มนตรา ปรีชา ชาย เรา
ก็ เชื้อ วงษา มหา กษัตริย์ ลาวะพัช มี ลั่น ลึง ทัง
ทลาย เขา ย่อม ว่า เป็น ชาย อย่า หมิ่น ชาย เรา

ลักษณะวงศ์

เล่ม ๑๒

จะ คิด ยัก ย้าย เลี้ย ให้ ตี จะ จาถูกไว้ เป็น เรือง
ราช สาร ให้ พระ ผ่าน เกตุ แจ้ง อักษร ศรี ที่
พร้อม กัน ทั้ง สาม เห็น งาม ตี ที่ จาถูกไว้ ที่ พระ
บัญชา ใน ขาว สาร ว่า พระ ผ่าน เติม โลกย์ ด้วย
แสนโคก แรม ร้าง ห้าง สมร มา ข้าง นาน หลาย ปี่
ทิวาวร จน ถูก จร มา ตาม ถึง พารา ซึ่ง ตัวฉัน
ชื่อ วงษ์ สุมาลี พระ หนึ่ง ยี่สิบ เล่นหา ระบำ ใจ
มาใน พนาว่า เทียว ตาม หา บิตรงค์ พระทรง ชรรพ์
สาร ที่ สอง ว่า พระ น้อง เติม ลักษณะ นาง เณ อัก
สะศิธร ลาว สวรรค์ ตก คน นี้ ตั้งแต่ ที่ อยู่ ใน ครรภ
ท้าว กุมภินท์ เลี้ยงไว้ จึง ไม่ ตาย ตัว ฉัน ชื่อ มะ
ณี สุริยา เป็น บุตรรา สะศิธร นางโถม ฉาย ทั้ง
แสน ยาก จาก เมือง เคื่อง ระกาย ตั้ง จิตร หมาย
มา ตาม พระ บิตรงค์ สาร ที่ สาม ว่า โถม งาม ดิลก
ราช แสน สวรรค์ ดวงใจ ให้ ไหล หลว ไม่ ทน ล่วง
ราตรี พระ สุริยง พระ หนึ่ง องค์ ซายา วิถาวรรณ
ฉัน ชื่อ ว่า สุวรรณ บุษผา เทียว ตาม หา มาใน ป่า
ไพร ถิ่นที่ มา พบ สอง โอวธ ร่วม ชั่ววัน จึง พา
กัน มา ถึง ซึ่ง บุรี ถ้า พระ ยัง เมตตา ปรานี น้อง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๒๒๕

กับ ทั้ง สองโอรส อัน เจริญ ศรี จง เร่ง ตาม ไป

ใน บำ พนาดี ทั้ง สาม ศรี ละ คอย ถ้า ที่ ต้นโพ

๑ ครั้น แล้ว จักร์ สิ้นใน กระบี่ เจริญ ศรี พอ เกือบ

รุ่ง ราตรี บัณฑิตย์ ทั้ง สาม องค์ ก็ พา กัน คดไป

ออก มา จาก เวียงไชย ด้วย ทัพ พลัน มา ถึง ที่

พระไทรย อัน ฉาชา ทั้ง สาม รา ภิ เปรม เกษม

สันต์ ก็ ครั้น หน้า คอย ท่า พระ ทรง จรรย์ จน

แล้ว ศรี ราชัน ถึง อัมพร

๒๒๖

๑ ฝ่าย พระ ลักษณะวงษ์ ดำรง ราชา เสด็จเสวย

อยู่ บน แท่น บรมจักร์ ครั้น สิบห้า เยี่ยม ยอด ยอด

พร เสด็จ บัณฑิต บิน ผ่าน สิ้น คัง ผา ต้น

ขึ้น จาก ที่ เสด็จขึ้น บรม นารถ ขึ้น ใน พระไทย

หวั่ง จึง ครีดี ปลุก เกตุ อยู่ยัง แม่ ร้อย ชั่ง ต้น เถิก

นาง สว่าง แล้ว บ้วน พระโอษฐ์ สรง ภาณุ แล้ว สรง

สรง ลำอาว องค์ นวดของ อัน ผ่อง แล้ว แล้ว ทรง

เครื่อง ประดับ ทับ ทิม แวด มงกุฎ แล้ว เสด็จขึ้น อด

กรณ์ บ่าย พระ ภาณุ ไป ที่ นำ บัณฑิต รัตน พงษ์

กษัตริย์ เหลือบ เห็น ชั่ง อักษร แล้ว ทรง อ่าน สาร

สิ้น กระบี่ กอดอน ออก ชื่อ ศะศิธร เทพ ฉาย ชนม์

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

ครั้น ถึง นาง ยี่สุ่น ตรุณนี้ พระ ทรง ศรี เคือง ใน
 พระไทย ฉงน แล้ว เลย อ่าน ตำร ศรี นิยมต จึง
 กลั้ม อ่าน ยี่สุ่น คั้น ก็ ได้ ความ พอ เห็น ชื่อ บุษผา
 วิธาวรรณ พระ ทรง ขวรม ร้อนใน พระไทย หวาม
 สดสาร ด้วย บุษผา เจ้า มา ตาม พ่อโถม งาม อุดมให้
 มา ใน บำ คอน มา พบ กัน ทั้ง สาม ด้วย ความ เข้ม
 ได้ ยาก เย็น มา ใน ไฟร สิ้นชร ความ แล่น เฉลนาใน
 บำ คอน ถึง นคร แล้ว กลั้ม คั้นไปกลางไฟร พระ ทรง
 อ่าน ตำร เดรั้ง เล็ดจ ออก มา นั่ง นอก ท้อง พระโรง
 วิณิจนัย พริ้ม ด้วย พวก มหา เสนาใน จึง ตั้ง
 ให้ ลูก กุญชร ที่ ตัว ทรง วัน นี้ ก็ จะ ไป พนาวาส
 เทยอ ประพาศ มิ่งไม้ ไฟร ระหัง แล้ว ครัง ตั้ง เกสร
 สิริวงษ์ เจ้า พ่อ จงไป ด้วย พระ บิดา อามาศย์
 รับ พระ ราชโองการ ก็ ค่อย ศถาน ออก จาก ที่ ข้าง
 น้า ก็ จัก ถ้วน เปน กระบวน แล้ว ยাত্রา พุด
 เสนา ถ้วน ที่ พาส์ ษรณ ครั้น เดรั้ง สรรพ กลั้ม ทุก
 ด้วย วาษกิจ พระ ทรง ฤทธิ ได้ พัง เกษม ด้านศ
 เล็ดจ เข้ ที่ สรง สุกน ขาว พนกงาน น้อม เคียร อยู่
 เวียง วาม ครั้น สรง เดรั้ง เล็ดจ มา ทรง เกื้อง

เล่ม ๓๖

ลักษณะ

๖๖

อวาม เรือง ถ้วน ศรี มณี ฉาย ทรง มงกุฎ เกษ แก้ว
อัน แพรว พราย สันนิบ เพดา เริง ชาย เพลน กรวยงอน
แล้ว เต็มๆ มา ยัง ที่ นัง เกย จึง ผาย เผย สุนทร
ตะโมตร แล้ว ทรง ขอ ขึ้น คอ คะเชนทร เจ้า เกสร
ทรง ขี ศรี พราย พอกโยธา แท้ หน้า เป็น ชนิด ทั้ง
กัณฐ์ศิว์ แผ่น ผยอง ถ้ำพอง ผาย ให้ สันนิบ ถ้วน พด
พด นิภาย เควี่ยน ขยาย พดไกร ให้ ไคล คลา ก็
ออก จาก พระ นิเวศน์ เขตร์ สุฐาน ตรง เข้า ใน ไพร
สถานท์ พันคำ เจ้า เกสร สุวณีย์ พระ บุตรา เป็น
กอง นำ นำ พด เข้า พงพี พอ เลือบ เห็น ส้ม กระ
ษักรีย ที่ ต้นไทร งาม ตะโม แม่น องค์ พระ ทรง ศรี
ไม่ แจ้ง ว่า บุตรา เจ้า ชานี้ จึง ตั้ง พก มนต์ร เข้า
ล้อมไว้ ฝ่าย โคม พระ มณี สุริยา จึง ร้อง ว่า
เหวอ จะ พา กันไปไหน มา ล้อม เรา ชาว บ้า พนาโดย
จะ ประสงค์ สิ่งไร จง บอก มา พระ เกสร สุวณีย์
ทรง สดัมภ์ จึง ให้ ขมิบ คชสาร อัน หาญ กัด้า เข้า
ได้ พระโคม งาม ทั้ง ส้ม รา จึง ร้อง ว่า เอง อยู่
ที่ นี้ ไย ต่าง องค์ ต่าง มี สุนทร ถาม ก็ พอ พระ
โคม งาม เข้า มาใกล้ ได้ ยืน เคียง เคียง กัน สันนิบ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๒

พระ จึงได้ คชสาร ทยานมา ทอด พระ เนตร์ เห็น
 ด้อง พระ กุมาร กับ นางคราญ เจ้า ศุภวรรณ บุปผา
 เด็จจ ธง จาก คอไชยรา คำเนิน มา ยัง ร่ม พระไทรพราย
 ๑ ฝ่าย ว่า เอก อนงค์ องค์ บุปผา จึง ผวา ทอด
 บาท พระ ฤา สาย กรรแสง พดาง ทาง ก่อว บรยาย
 นาง พุ่ม พาย ชงนา เข้า จาบถัย โอ้ พระ คุณ ทน
 กระหม่อม ของ เมีย เอ๋ย ไฉน เถย มา ทั้ง บุปผา
 สวรรค์ มา ทั้ง น้อยไว้ ใน ห้อง ปราง ศุภวรรณ ให้
 โคก ศัณย์ กรรแสง จน เสีย นวด หรือ เห็น ว่า น้อย
 ยา ชั่ว ลำหัด พระ ทรงลัศย์ จึง แทน พระไทร ทอด
 พระ จะ เลี่ยง เคียง คู่ ดู ไม่ ควร มา เด็ด ค้อน เริศ
 ร้าง นิราศ จร พระ ทรง พัง เสวณี่ นาง แดง ให้
 เลียด แทนใน ทรวง พระ ทรง ศร จึง ครัส ปลูก บุปผา
 ออย่า อารวม ไซ้ พี่ ละ หัน จร เจ้า คงใจ พระ
 ถูกยา มา พบ ที่ ห้อง น้อย จึง พา จาก ห้อง ทอง
 พิงมัย ยัง หลับ อยู่ ไม่ รู้ ซึ่ง พระไทร จึง นิ ได้
 บอก น้อย ออย่า หมอง นวด ไซ้ พี่ นี้ เสด็จวัง จะ
 แกดัง หัน คัด อาไธย ไมตรี ทรม สรงวน จะ คิน
 เข้า พารา เวลา จวน พระ ถูก ค้อน รับ มาใน บ้าง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๔๑

ครั้น จะ กตัม คั้น หดง ยัง สุฐาน มาหา มิ่ง เยาว
มาตย์ นวดหงษ์ ก็ พอ รุ่ง แสง ศรี สุริยง แทบ
จะ ปดง ชีพ ล่อง ชีวาทา ถึง นคร พอ บิดร สวรรณคค
แสน ระทดใน พระไทย นั้น หนัก หนา พอ เจริญ การ
ปดง ศพ พระ บิดา พี่ จะ กตัม ไป หา เจ้า ทรมไวย
ก็ พอ เจ้า มา ถึง พระ บัว เชิญ เทว เจ้า นคร พิพัฒน์
พี่ จะ เจริญ นวดออง หย่า หมองใจ เชิญ มา ไป กับ
พี่ เกิด ดวง ตา สะ น้อย หรือ ที่ ถ้อย ดุนทร ดนอง
ช่าง ตกถูก ตวของ จัก สรร ว่าพรรณ ว่า ก็ เห็น จริง ทุก
ถึง กรุณา พอ น้อย มา ก็ พอ คิด จะ คั้นไป นี้ หาก
น้องไม่ ตาย วาย ชีวติศ พระ ทรง ฤทธิ จึง มา พบ สบสัณย
ชอบ พระ คุณ ที่ การบุญ นั้น เหลือใจ จะ ให้ น้อง เข้า
ไป ใน พารา หม่อม นั้น คิด เข้า ไป เห็น ไม่ สมควร
จะ แยก นวล เข้า ไป เรณอ หน้า น้อง คิด ชาย หญิง
ชาย ชาย พารา จะ นินทา ว่า น้อง นี้ ชั่ว นก ตัว
เปน หญิง อึง ตาม มา หา ชาย เหมือน หญิง ร้าย
ชาติ ชั่ว อับประหลัด ผู้ ชาย นั้น อึง มา ตาม ด้วย ความ
รัก พระ จอม จัก คุก คุก ให้ จงที น้อง น้อง ก็
เปน คน อนาถา นั้น ถัดๆ พระ อาญา มะเหยี่ น้อง

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

ไม่ ขอ เข้าไป ใน บุรี จะ สู้ เอา พงศ์ เป็น เว้น คาย
พระ ทรง พัง ศะศิธร นาง วอน ว่า พระ ผ่าน พ้า ก็
ประโลม นาง โดม ฉาย อย่า โกรธ พี่ เกย น้อง ให้
หมอง กาย นาง โดม ฉาย ก็ เป็น เชื้อ กระษัตรา
จะ ถูก เค็ด ให้ เป็น เกล่ ต้นม นาง ทั้ง สอง ข้าง มิ
ให้ เป็น ช้าย ขวา จะ รัก เจ้า เท่า กัน ไม่ ฉันทา
ธิดา เจ้า อย่า หมาง วาจี มี ครีธ พดาง ทาง เบี่ยน
พระ ภักตร์ เพศ ทอด พระ เนตร ดู สอง พระ โดม ศรี
จึง แยม โยชน พจนา กล่าว ว่า ที่ ทั้ง สอง ศรี พระ
กุมาร สดาดร ตัว เจ้า หรือ ชื่อ วงษ์ สุม่าลี ธนิน
ยี่สุน ดวง สุมร องค์ น้อย นี้ เป็น บุตร ศะศิธร นาม
กร ชื่อ มะณี สุริยา ที่ สรวม สอด กอด สอง พระ
โอรส แดน กำสดโทมนต์ สหศา พ่อ ยัง ไม่ รู้
จัก พระ ภักตรา เมื่อ จาก มา เจ้า ยัง อยู่ ที่ ใน ธรรม
มารดา เจ้า อยู่ ตี หรือ มี โรค ระวัง ไศก หรือ ว่า
เศร้า วรรณแสง ศัลย์ พระ บิดา จาก มา ก็ ขำ ครัน
ส่งสาร ด้วย จอม ขวัญ เทบ มวย มรณ วงษ์ สุม่าลี
กับ มะณี สุริยา จึง วิเหา ทรง ฤทธิ อดิสร อย่า
เพื่อ ถาม เคย ถึง องค์ พระ มารดา ให้ แสน ร้อน สด

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงศ์

๒๕๓

รัก หนัก ใจ ครั้น เมื่อ ถูก มา พระ มารดา ก็ รำ สัก
พระ ร้อย ชั่ง แล่น วิโยค ให้ ไศก ศักดิ์ ถ้า มัน พบ
บิตุรงค์ พระ ทรง ธรรม ให้ เชิญ ไป สุวรรณปรางทอง

๑ พระ ทรง พัง ดอง ราชโอรส ให้ ระทด ทุกข์
ใน พระไทย หมอง ไม่ รู้ ที่ จะ คิด จะ ประอง ดอง
ข้าง โน้น ดอง ข้าง นี้ ดอง เสมอ กัน ใจ หนึ่ง ว่า จะ
กลับ ไป รับ นาง เกรง ใจ ข้าง บุปผา ดาว สวรรค์
แล่น วิดก ใน ออก นั้น หนัก ครั้น จะ ผ่อน ผัน ผัน ไค
ใน นก คิด แล้ว จึง เอื้อน สุนทร ประภาศ แก่
ดอง ราชโอรส อัน เรื่อง ศรี เชิญ พ่อ จง เข้า ไป ใน บุรี
ไป ให้อำไพ เกศร สุริวงษ์ พระ ครัต พดาง ทาง สักโยธา
ทัพ จะ คั่น กลับ ยัง สุฐาน นวตหงษ์ ให้ ลูก รัก
ขึ้น คอ คะเชนทร์ ทรง นาง โฉมยง ทรง ข้าง กระโจมทอง
เสด็จ ออก จาก บำ พนาเวศ ที่ พัน เขตฯ มิ่งไม้ ไพร
ดิษขร ก็ ถู ถึง พารา สดาวว บทจร ขึ้น สู่ ปรา
สาทไชย จึง เชิญ นาง ขึ้น นั่ง บัดถึง กวัก หนึ่ง ทรง
ตัว สัก แล่น สุนท พิธมัย กับ สุวรรณ บุปผา สุมา
โดย ศักดิ์ ใน แทน ทอง ดองการ ะ

๑ ฝ่าย โฉมยง องค์ ทิพเกศร ควง สมน ปรี่ เปรน

เกษม ฐานต์ ครั้นรู้ว่า เด็ดจ มา แล่ ดวงดาว ได้
นาง เขามาด้วย เปน เมีย รัก จึง แต่ง องค์ โฉม เด็ด
ให้ เพรีศ เพรา จะ ชื่น เป้า พระองค์ ผู้ ทรง ศักดิ์
พร้อม ด้วย พี่เลี้ยง มา เคียง ภักตร์ เขาคณิกษณ์
ธิดา ยศรา มา ครั้น มา ถึง แทน ทิพ ที่ ใส่ยาสน์
เห็น จอม ราช กับ สุวรรณ บบผา เจ้า นัง เรียง
เคียง ภักตร์ พระ ภักดา ถัดมา คิด แค้น ฐาน ทวี
จึง ทด ถาม พระองค์ ผู้ ทรง เดช เทียบ ประเวศ
ชมไม้ ใน โพธิ์ ค่อย ระบาย คลาย ทุกข์ หรือ ภูมิ
เห็น อินทรีย์ ฝอย เลี้ยง พระ จันทรา พระ

๑ ฝ่าย พระ มิ่ง มงกุฎ เฉลิม ราช จึง ประกาศ
แก่ สุวรรณ บบผา เจ้า จง อัญชั้ พระ พิ ยา อย่า
เคียด ชัง หึงษา เหย ทรมวโย ฝ่าย สุวรรณ บบผา
สุตา สัมร พัง สุนทร ใน อูรา เพียง ตักโขย ฐานอง
คำ ไป ด้วย ชำ กระทบใน ฉันท ชาวไพร ไม่ แก้ว หนี
ความ เหย แต่ เกิด มา เพียง นี้ มิ เคย เห็น ผู้ ชาย
เปน สอง ล้น นะ ออก เอ้ย จะ ให้ บังคม คัด ฉันท ไม่
เคย อย่า วอน ว่า ไป เหย ไม่ ขย พัง พระ

๑ นางโฉมของ องค์ ทิพเกสร ให้ เร่า ร้อน เคียง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๒๕๕

ใน พระไทย หวั ให้ เจ็บใจ เนื้อ เย็น แขน กำลั
ตั้ง ค่อง ศร ประตั้ง กระหน้า ทรวง จึง ร้อง เรียก ฟุ้ง
กานต์ ทั้ง ข้าย ขวามิ่ง มา ดู ภักศรา นาง เมีย หวด
งาม ตัว จันทน์ แสง กระจำง สว่าง ดวง ดูโชติ ชั่วง ตั้ง
ศรี มณี ใน ข้าง ฝ่าย เรา ก็ เป็น องค์ อนาถา หา
ปรากฏา รับ ใจ ของใคร ไม่ มี ของ จะ ดย
ให้ ชอบใจ จะ แต่งให้ สมน้ำ ท่าน ผู้ ดี ไม่ รู้เคย
ว่า เจ้า เป็น ชาว บ้า จะ เกณฑ์ ม้า ออกไป รับ นาง
โถม ศรี จะ จัด แรง พวก พหุต แด มนตรี ให้
เจ้า ชี้ หักถี่ สบายใจ ฝ่าย โถมของ องค์ สุวรรณบุบผา
เจ้า ได้ ฟัง วาจา น้ำ ตาไหล ให้ แสน เคื่อ ฤๅ แค้น
แน่น พระไทย จึง ขอบไป ด้วย ไมโท เสน โกรธา
ชะ หม่อม เจ้า จอม หญิง ช่าง ปาก หวาน ว่า ประจาน
เจ็บใจ สิ้นคำ ไม่ เคย ชี้ มิ่ง ม้า แด อาชา ชาว
พาราเคย ชี้ ก็ ชี้ ไป กันไม่ รู้ว่า หม่อมจอม เมีย หวด
จึง จาบ จ้วง ให้ เจ็บ จิตร์ ผิด วิสัย ไม่ มี ของ
บรรณา การ มา แต่ ไพร ทั้ง ไม่ ได้ ปรต ช้าง บรรณามี
จะ น้อม นำ มา ถวายให้ อีกไซ ที่ เคิบ โค ใส่ ไว้
ให้ เต็ม ที่ จึง จะ ชอบ น้ำใจ เจ้า เทวี นี้ ไม่ มี

ลักษณวงศ์

เล่ม ๑๖

สิ่ง ของ จริ่ง ค้อง เคื่อง นาง เกสร ได้ พัง พจนาคถ์
 ดั่ง พ้า ฟาด เลี้ยง เบรียง กระต่อง เบรียง มัน กระแตก
 แตก ทำให้ ช้ำ เคื่อง ไม่ คิด เกรง จอม เมือง ด้วย
 เคื่อง ใจ สะ น้อย หรือ ถ้อย คำ อี ชาว บ้า มิ่ง
 ช่าง เบรียบ เทียบ ว่า เอา แต่ ได้ กลับ ช่มเหลง เจ้า
 ผัว ไม่ กลัวใคร จะ คนให้ ย่อย ยับ ลง กับ มือ
 เจ้า ว่า พดาง ทาง วัง เข้า ตบ ตี ให้ มัน ม้วย ชั่ว
 เลี้ย เกิด หรือ พระ ทรง ชรรม์ กัน ไว้ ทั้ง สอง มือ
 นาง เกสร ยุค ยศ ทยาน กาย ฝ่าย สุวรรณ บุษผา
 ผิดา วัง เจ้า แอบ อิง แฝง องค์ พระโสม ฉาย นาง
 ร้อง กรีด หวัด วาด อยู่ วุ่น วาย พระ ฤา สาย จง
 ช่วย ไฉน ด้วย รา เลี้ย แวง นัอง บุค บ้า มา คิด
 ตาม พยา ยาม สู้ ยาก เทียว ตาม หา มา พบ องค์
 ทรง ไชย ใน พารา ได้ อับ อาย ขาย หน้า ชาว บุรี
 ๑ บ้าง พระ ลักษณวงศ์ ดำรงค์ ราช จึง ปลดอบ
 นาฏ บุษผา มาระศรี แฉ้ว ครวดี ห้าม ทวาม สว่างดี
 เจ้า เทวี แม่ เกสร มาระศรี อย่า เตือด คาล เลี้ย
 แวง นาง บุค บ้า พนา หนาม พยา ยาม สู้ ยาก ใน
 ไพร สำนัห์ มา ถึง เมือง เคื่อง กัน แฉ่น รักราญ

เล่ม ๑๒

ตัณณวณ

๖๕๗

ตรีโลกย์ จะ ประจาน ให้ เจ็บใจ ฝ่าย ว่า ทิพเกศ
ได้ ทรง พัง ให้ แก่น คัว เลือด ตา จะ ตาม ไหล
ระหม่อม ผัว เข้า ด้วย ก็ รวย ไป กู จะ ทำ มั่งให้
ระยำ ลง ว่า ทุก อี ซาคี ขำ น้า ไม่ อาย ช่าง วัง
ตาม ผู้ ชายไม่ ไหล หลง มา ถ้าออย ว่า ยาก ถ้ามาก
องค์ ทั้ง สิงห์ ลีลาว ใน ตง ไม่ พอ แรง สิงสาร
ด้วย บุปผา วิลาวัณย์ นาง จอม ขวัญ กอด ผัว เข้า
กรรแสง ด้วย ความ เจ็บ เหน็บ เนื้อ นัน เหลือ แรง
ตั้ง ศร แผลง ยิ่ง ซ้ำ กระหน้า ทรง เจ้า ประคุณ ทน
กระหม่อม ของ เมีย เอ๊ย น้อง นี้ ไม่ รู้ เลย ว่า เมีย
หลวง เสีย แรง น้อง ฐิ ยาก ถ้ามาก ทรง ตั้ง จะ
ถ่วง สิ้นชีพ ซ้ำโดย มา พบ ผัว หมายถึง พัง พระคุณ
ผัว มิ รั้ว ทั่ว ทุกข์ ทน ต้อง หมั่นใหม่ ฉันท ขอ ถา
บาทบงษ์ พระ ทรงไชย จะ อยู่ ไป ก็ จะ ได้ แค่ ขัปรีดา
นาง ทูต พดาง ทาง เรียบ ต้องโอวต ห่อ ทรง ยศ ผู้
ยศด เลื่อนหา เอ็นดู ด้วย ช่วย นำ พระ มารดา ไป
ยัง พระ พารา บุรี เรา จะ สุมัติ กับ มะณี สุริยา
เข้า สรวม กอด มารดา กรรแสง เคี้ยว เปน กรรม
ของ มารดา เวธา เรา มา พบ บิดา เจ้า ถัดขึ้นเคื่องใจ

๑ ฝ่าย โฉม เกสร สุริวงษ์ จึง ทูล องค์ ชนนี้ พิลัมย์
นาง คน นี้ ที่ อยู่ใน ปรางใน มา ทนวง เหลียว บิดา
ไว้ มิ ให้ มา นี้ หาก ถูก ถักต แลัว พา นี้ จึง
ได้ พบ ชนนี้ ที่ เนิน ผา ถ้า ถูก มิ ได้ ไป ไท้ จะ มา
มัน ทำให้ บิดา เขย หลง กต นาง ทรง พัง ถูก นัย
เจ้า ว่า ว่า อึ่ง พิโรธ โกรธา โทธา หล อี้ เจ้า เด็ด
ทำ เล่มให้ ให้ หลง กต ภาวต หลง รักไม่ จาก ปราง
นาง คำ พดาง ทาง ฉวยไม้ เรียว รี้ เขา ไล่ ต้ อึ่ง อึ่ง
อยู่ ผิง ผาง ต้อง กุมาร จอม ขวัญ เข้า กัน ทาง
มิให้ นาง ค้อง โภย เขา โยะ วัน

ชะ

๑ ฝ่าย พระจอม จตุเจิมเฉลิม วาษฏร์ ครัส ประภาศ
ห้าม เหล่า สาว สวรรค์ ว่า อย่า ๆ แถ้ว ตา อย่า ต้ วัน
เข้า บ้อง กัน บัด กร เจ้า เทว วงษ์ ตุม่าดี มะณีสรียา
เข้า บุต กร มารดา แลัว อึ่ง นี้ ลง จาก ปราง สุวรรณ์
อัน รุจี พระ จักร์ บุตไว้ มิ ให้ จร แลัว ครัส เรียก
เกสร สุริวงษ์ เปนไร ไม่ ห้าม องค์ แม่ เกสร มา
ขึ้น รัต ต้ วัน ระยำ บอน เจ้า เกสร จง ห้าม พระ
ชนนี้ เทา นั้น เกิด พระ ทน กระหม่อม ฉน อย่า ต้
วัน นัก เดย แม่ โฉม ศรี อึ่ง เข้า ถอด บาทา พระชนนี้

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงศ์

๖๕๕

นาง เทวี ห้าม ว่าอย่า วุ่นวาย มัน จิต จ้าน ด้าน หน้า นี
สุด แค้น มัน ข้อน กัน ว่า แม่ นี เหลือ หดาย ให้
แม่ แค้น เจ็บ ข้ำ ระกำ กาย ถึง จะ ตาย ก็ ให้ ภา
สี มี อ กัน แล้ว ว่า พดาง นางลักษณะ เข้า ผลัก ใส่
ภูวไนย เขียด กร ออก ทาง กัน ยิ่ง ห้าม ก็ ยิ่ง ตาม
มา ดู ดัน ไม่ พัง กัน แล้ว ก็ ถ้า จะ เจ็บ ตัว เมื่อ
ไม่ พัง พี่ ห้าม ก็ ตาม เกิด เจ้า งาม เลิศ ช่าง ไม่
เกรง น้ำ ใจ ผัว ไม่ รู้ จัก หนัก เนา ช่าง เมา มัว
ไม่ คิด กลัว จะ ต้อง มา ต่ วัน บ้าง ทิพเกสร บวรนาฏ
พึง ปะภาศ พงษ์ ฤษัศริย์ ให้ อัด อัน สะ น้อย หรือ
ผ่าน เกตุฯ ช่าง เข้า กัน จะ ต่ วัน ก็ ตามแต่ บุญ ตัว
ชี เจ้า เด็ด ร้อย ถิ่น ล้าตวต ตะบอย บ่น สาระวอน
ชะอ้อน ผัว เจ้า งาม พริ้ง เปล่ง ปดั่ง อยู่ หง ตัว นี
หรือ ผัว จะ ไม่ รัก อย่า พัก ว่า แต่ คำ หนึ่ง สดง คำ
รำ จะ ไป ทำ ร้องให้ จะให้ ผัว เสน่หา เหวย ๆ
พวก ลาว สรรค์ กัดยา ไป จิก หัว มัน มา จะ คบ ต่
ฝ่าย พวก เหล่า ลาว สรรค์ กำนัน นาฏ ก็ เกลื่อน
กตาด กัดมัน กัน อยู่ ยิ่ง มี เจ้า ด้อม รอบ นวด หนอง
องค์ เทวี ไม่ กล้าที่ จะจับ เข้า ตัก คน ฝ่าย สอง

พระ กุมาร ชาญ ศักดา ทรง ฤทธา ดำโกรย เจหาหน
 เห็น พก เหล่า ลาว ศรี เจ้า อตวัน เจ้า ถัมจับ
 นิยุบด พระ ชนนี้ ทั้ง สอง องค์ ทรง พระ พิโรช นัก
 จิว เจ้า จักร จะ ประหาร พวก ลาว ศรี ฝ่าย พระ
 เกสร สุริวงษ์ ทรง ฤทธิ จวดี เจ้า รับ จับ จักร ไว้
 ทรง พระ ขรรค์ พัน ฟาต สอง กุมาร จะ ประหารให้
 ม้วยชีพ ศักไชย ทั้ง สอง องค์ ทรง รับ ด้วย ดิลป์ ไชย
 เสี่ยง สนั่น หวนไหว ทั้ง ปราง ปรา ฝ่าย พระ จอม
 ลุด เจิม เติม ยศ เห็น โอรรถ ยอด รัก เส้นหา เจ้า
 ชิงไชย หวนไหว ทั้ง ปราง ปรา พระ ผ่าน พ้า จึง
 ห้าม ล้าม กุมาร เจ้า ชั่ว ชิง แสง ศรี พระ ขรรค์ ไชย
 เจ้า บ้อง กัน ๆ ไว้ มิให้ ฝนดาญ ต่าง องค์ ต่าง ก็มี
 ฤทธิ ทยาน ต่าง องค์ เข้ม ต่าง หาญ เสมอ กัน
 ฝ่าย สอง พระ กุมาร อัน ทรง ศักดิ์ จึง ตาม แม่ นางลักษณะ
 ผู้ จอม ขวัญ หัน พดาง รับ พดาง ทาง บ้อง กัน ลง
 จาก ปราง สุวรรณ แล้ว คลาไคล สงสาร ด้วย บุญผา
 ถิธา นาง ดำเนิน พดาง กรรแสง ล้อให้ ก็ ออก
 จาก พารา แล้ว คลาไคล ทั้ง ล้าม ว่า พิโร ดำเนิร มา
 ๑ ฝ่าย พระ มิ่ง โมทธิ อติศร เห็น เจ้า ล้าม บังอร

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงศ์

๕๕๑

เสนาหา เจ้า หนี ออกไป นอก พระ พารา พระ ขึ้น
ทรง อาษา ไป คึก ตาม ถอย ละถัว ปลิว พ้า เจหา หน
มา ทัพ มิ่ง นิธุมถ เจ้า ทั้ง สาม จึง ครัด ปตอบ แก้ว
ตา พงา งาม ขบ เขิญ เจ้า ทั้ง สาม ครอง บุรี แม่
โถมยง นงนุช สุก สวัสดิ์ จะ นิราศ ร้าง ท่างไปนะ
โถม ศรี จง กลับ คั่น ยัง พระ ราช บุรี จะไป ใน
ไพร่ สี่ ตำบล องค์ พระ

๑ ฝ่าย ว่า นาง สุวรรณ บุษมา จึง จันทา ทน กระ
หม่อม พระ จอม หงษ์ ฉนั้น เห็น แล้ว ว่า รักในศรี ตรง
นี้ ได้ ถก สอง องค์ จึง รอด ตาย ความ สวัสดิ์ สิ้น
กัน วัน นี้ แล้ว ทน กระหม่อม นื่อง แก้ว อย่า ปอง
หมาย จะ พา ภักตร์ ของ พระองค์ นั้น พดอย ฮาย
พระ อย่า หมาย เถย นื่อง จะ คั่น ตี เดี่ยว แรง ที่ คั่น
บ้ำ พนา ระหงษ์ มา เล้า องค์ ทน กระหม่อม ถึง กรุง
ศรี เพราะ ความ รัก ฝ่าย ละของ จึง ต้อง ตี จะ คั่น
เข้า บุรี นี้ สุก ฮาย ถก หญิง มี แต่ ตั้ง อับประยงค์
เพราะ หลง รศ หลง ถม อารมณ หมาย นาง ทถ
พดาง ทาง ชวน พระ ถุก ขาย ก็ ผัน ผาย ต่ง ภักตร์

๖๕๒

ลักษณะ

เล่ม ๑๖

เจ้า พงศ์ ข้าง ฝ่าย พระ โถม งาม ก็ ตาม ปดอบ
ให้ ขึ้น ขอบ ปรี เบรม เกษม ศรี โอ เจ้า ดวง พวง
ทิพย์ สุมาลี อย่า โกรธ พี่ เคย แม่ ยอด สนม นาง
ใช้ พี่ นี้ เดี แกร้ง จะ แกร้ง หัน คัด อาโดยไมตรีให้
เห็น ห้าง เมื่อ แรก พี่ หมาย จัก ผดุง นาง ทั้ง สอง
ข้าง ได้ เป็น คู่ เสมอ กัน ฝ่าย ข้าง ทิพย์เกสรโมโห ร้าย
ทั้ง สอง ฝ่าย ก็ มิ อด ไม่ อด กลั้น ข้าง ฝ่าย เจ้า ขึ้น
เข้า แต่ ตั้ง คั่น นาง จอม ขวัญ นุ่ม น้อง อย่า หมอง
ใจ นาง คน นั้น เป็น หลาน สีทา พรหม ผู้
ธรรมณ์ พี่ จะ คี นาง คงได้ แะ เดิม พี่ ได้ บัญญัติไว้
แก่ ท้าวไทย พระ มหา สีทา พรหม พี่ ผู้ จิตร์ ผู้
คิด จะ ผ่อน ผัน ให้ จอม ขวัญ ปอง ดอง เปน ต้อง ส้ม
ข้าง ฝ่าย พี่ นี้ วิตก เพียง อด อดม แล่น ระทม ด้วย
น้อง ทั้ง สอง นวด แล้วนี้ จึง คอบ มรรค พระทอง
ยศ อย่า ยั่ว พระไทย ทอด ขด เขียว พระไป ครอง ประครอง
นวด เวลา จวน บาน นี้ คอย ตะลึงใจ น้อง ไม่ รู้
เป็น เขื่อ มหา พรหม หา ไม่ จะ บังคม ประนมไหว้
น้อง ลำบาก ว่า เปน นาง ย้อย กตางไพ พระองค์ ได้
มา แต่ บำ พนาดี ถ้า แม่น รู้ ว่า พระมี ซึ่ง เมีย หลวง

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๖๕๓

น้องไม่ล่องมาเลยจนถึงนี้ เมื่อแรกเริ่มเดิมบอกจำไม
มี มา นอนใน ส่วน ศรี อยู่ เอกา จึง แต่ง รด ออก ไป
รับ เลี้ยง ท้าว ครั้น จะ กล่าว ก็ เหมือน แดง ลำเด็ก
ว่า เมื่อ คราว ทุบ นั้น ได้ อุปถัมภ์ มา เมื่อ ศุภ พระ
ผ่าน พ้า มา ถ่มไป ช่าง อาภัพ นี้ กระไร หัก ออก เขย
มี กุ เขย ทา เหมือน อย่างเขาไม่ ก็มี แก่ เล็บ ขี้ ระวัง
ใจ จะ บัดโดยเฉียด เกิด ประเสริฐ ดี นาง ร่ำ พดาง ทาง
ทรง กรรแต่งให้ มา ตาม ดง พงไพร ใน วิถี ถีบ ห้า
วันใกล้ ประเทศเขตร บรู ก็ เร่ง รับ จรลี มา ตาม ทาง
๑ ฝ่าย พระ ลักษณะวงษ์ ดำรงศ ราช ก็ คิด ตาม
ทรงม สวดดี ไม่ เห็น ห้าง พระ ตรัส ปดอบ โฉม
งาม มา ตาม ทาง มา จน ย่าง เจ้า เขตร ราช ขานี้
ถึง นคร เทว ดี กษัตริย์ เลี้ยง ขึ้น บราง รัตน อัน
เรื่อง ศรี ราชบุตร ทง สัน ก็ ยินดี ไบรย บุษมาลี
นมัสการ ต่าง ก็ รื่น ชื่น ชมโลมหนัก ว่า จอม
กษัตริย์ กลับ มา มหา สุฐาน พวก สนม นางใน
พนักงาน ก็ เตรียม การ คอย รับ เลี้ยง เชอ ก็
พอ นาง เข้า มา ปราสาททอง กร ประครอง บาท มุด หุด
เด่นอ เชิญ เลี้ยง ขึ้น นั่ง บัดดังก เชอ นาง ชับ ร่ำ

บำเรอ บำรุงใจ นาง กษัตริย์ โสมนัค เสน่หา ก็ ปรีดา
 พุด เพิ่ม พิศมัย แค้น คุช แค้น เกษมยิ่ง เปรมใจ ดลิตย
 ใน ปราง มาศ ปราสาท ทอง ครั้น ถึง เมือง เวียงไกรศรี
 นั้น หาย ดั้น พระ อุพินโสมนัค กษัตริย์ สอง กับ
 ไอรส สอง องค์ อยู่ ปราง ทอง นาง เทวี มิให้ สอง อะนา
 ทร นาง โฉมยง ชวน องค์ ภวนารถ ไป เฝ้า ราช
 มารดา ดวง ธรรม ครั้น ถึง จึง บังคม ประนม กร พระ
 มารดา เห็น ลูก ก็ ดีใจ พระ เสด็จณั จึง ครัด ตำรับ ตาม
 พระ โฉม งาม ผู้ ยศด พิศมัย ทำไม ทั้ง มารดา ให้ อา
 โดย มา ตอบ ถั หัน ไป เลี้ยว จาก เมือง ข้าง เทวี เจ้า
 ก็ หัน ไป ตาม เจ้า ไข แม่ แสน โศก เศร้า แทบ ปิด
 เบื้อง ไป พบ กัน กวางไฟ หรือใน เมือง แม่ บุญ
 เรื่อง สามารถ บังอาจไป นาง ยก เบื้อง เบื้อง หลงมา
 ทด ท้าว เป็น เรื่อง รวด เดิน บ้า พนาไลต์ จน ถึง
 เมือง พบ องค์ พระ ทว ไชย จม เกิด เหตุ เกต ไภย ถึง
 ใน วัง พงษ์ กษัตริย์ ประนม หัตถ์ ทูต แถลง ประจักษ์
 แจ้ง เล่า เรื่อง แต่ เบื้อง หลง มิใช่ ลูก แกล้ง พากไป
 จาก วัง เจ้า ร้อย ชัง ไอรส มา พาไป จึง ยก กลับ
 กับ กล่าว ถึง ความ หลง ให้ พระ แม่ เจ้า พัง เป็น ไหน ๆ

เล่ม ๑๒

ลักษณะวงษ์

๒๕๕

อันโทษ ถูก ครั้ง นี้ นี้ เหลือใจ ด้วย ทรมานไวย สอง
นาง ระวาง กัน สุด ออก ถูก จะ ห้าม จะ ทาน ทัด ข้าง
โน้น ขัด ข้าง นี้ เคือง กระหม่อมฉัน ต่าง ถือ ยศ ถือ
ศักดิ์ เสมอ กัน ใน ออกฉัน เพียง จะ แยก แยก ทำลาย
นาง ทรง พัง เขย ขวัญ ราพรรณ บอกรับ ตั้ง หนาม ยอก
เสียด ทรง นาง โฉม ฉาย น้อย หือ ข้าง ว่า เปน
นำ ฉาย เดิม เรา หมายถึง ว่า จะ ฝาก ซึ่ง งามน่าน เปน
สองใจ แล้ว มี หน้า ข้าง ข่มเหง ไม่คิด เกรง บ้าง เคย ทำ
หัก หาญ ไป เฝ้า ถึง บัว กลับ ตี ประจักษ์ เปน พระ
เจ้า สยาม สยามม อัน ถูก เรา เค้า ก็ ขัด ขัด เปน หึง
ควร หรือ วัง ตาม ขายไป สู่ ส้ม ก็ ต่ำใจ ที่ ไม่ เจียม
อารมณ์ ตรม เพราะ หวัง ชม จึงได้ ข้าง ระกำ กาย ทน
กระหม่อม อย่า ครอง ระวางคิด อันโทษ ผิด ครั้ง นี้ นี้
เหลือ หลาย ตั้งแต่ วัน นี้ ไป มิให้ ฉาย ทั้ง สอง
ฝ่าย มิให้ หมอง ราก มี ทูล พลาด ทาง ถวาย อภิวัต
มังคม ฉาย เบื้อง มาท นทศรี มาสู่ ปราง เพชรรัตน์ อัน รุจิ
ทั้ง สอง ศรี เปน ศรี สดวรว ประมาณได้ หลาย เดิม
ไม่เคือง คดาศ นุชนาฏ ทรง ครรภี ขึ้น อ่อน ๆ ก็ พร้อม
ด้วย สดว ศรี สุถรร รัชชา พระ อุทร นาง เทวี พระ

ลักษณะ

เล่ม ๑๖

๑ จะกล่าวถึง ดอง ราช กุมาร แล่น ลำราญ บัว เปรม
เกษม ศรี อยู่ ด้วย พระบิดาใน ชานี้ ระฤก ถึง ชนนี้ อยู่
เมือง ๆ จึง ชวน กัน แด่ง องค์ ทรง ภูษิต อัน วิจิตร
พร้อม สรรพ ประดับ เครื่อง ขึ้น เฝ้า พระพนรินทร์ ผู้เป็น
เมือง ยัง พ้อง พระโอง เมือง อัน รุ่ง ครั้น ถึง จึง ถวาย
อภิวาท แก่ เบื้อง บาย มิตรงค์ พระ ทรง ศรี จึง กราบ
ทูล พระ ชนนี้ ตก คัด ถึง พันปี พระโอยกา ถูก จาก
มา ชำ นาน ประมาณ ปี บ้าน ชนนี้ จะ ละห้อย อยู่ ค่าย หา
ทั้ง สอง องค์ โอยกั พระโอยกา จะ ครอบงำ หา หาดาน รัก นี้
นัก ครั้น กระหม่อม นั้น ขอ เจริญ ละของ บาท ไปเยี่ยม
ราช ชนนี้ ที่ โคก คัดยี่ บ้าน ชนนี้ จะ คอย ละห้อย ครั้น เจริญ
เด็ด จ ทรง ชนม์ ทำว ยาศรา พระ ทรง พัง ทั้ง สอง โอรส
ราช ภูวนารถ แล่น สู้ต เต่นหา จึง ครัด แก่ ทั้ง สอง ราช
บุตรา พระบิดา คิด อยู่ จะ ไหว ไป ครัด พดาง ทาง เมือง
พระภักตร์ ฝัน มา ครัด แก่ ยุพิน พัดมัย พี่ จะ ถา ดอง
จันทร์ เจ้า ครร โดย ไปเยี่ยม สอง อรไทย ที่ใน เมือง แล้ว
จะ กลับ ขึ้น มา บัว วัณ ศรี ตัวดีดี อย่า ก่าสวดให้ ปดต
เบ็ดื่อง พี่ ไม่ หึง นงนุชให้ สู้ต เคื่อง พอ คับ เจริญเย็น
เมือง จะ กลับ มา โคก ทรง พัง โองการ พระผ่าน เกตุ้า ให้

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๕๗

แสนเคี้ยว ทรวงโหม่นคำ ครั้น จะ ชัด ถัด จะ เคื่อง พระ
บาทา กัญญา หุต ส่นอง พระโองการ ซึ่ง พระองค์ จะ
เล็ดจ๋า เนิบ จร พระ กุชร จะ เบี่ยง องค์ ใน ไพธำณท์
ไป กับ ท้าย ส่นอง องค์ พระกุมาร กระหม่อม ฉาน มิได้ ชัด
พระ บัญชา พระ ทรง พัง เส้าวณ นาง ส่นอง ก็ ถูก ต้อง
ชอบ พระไทย เป็น หนัก หนา จึง ประโคม โคม ราช กติยา
แม่ รักษา ครรภ ไว้ ให้ จง ตี ตัว พี่ ไป ครั้น เห็น จะ ช้ำ
เจ้า แก้ว คา ผู้ ดวง ซื่อ พิ แต่ ว่า พธาง ชวน นาง จง ตี
ไป เจ้า พระชนน ที่ ปราง ทอง ครั้น ถึง จึง ถวาย บังคม คัด
พระ ทรง ธรรม ถวาย หุต เนื้อ ความ ส่นอง ถูก ขอบ ดา
มารดา จาก ปราง ทอง ไป เยี่ยม ส่นอง อีก เรศ ยี่ มรี ถูก
จาก มา ชำ นาน ประมาณ มาก แสน ลำบาก ยาก มา ใน
ไพร่ สี่ ตั้งแต่ จาก โฉม ฉาย มา หาย ปี ไป เยี่ยม นาง
เทวี แล้ว กลับ มา พระมารดา ทรง พัง ส่นอง พจน ให้
ระทด แสน สิ้น สิ้น เป็น หนัก หนา สุด จะ ชัด ทัด ทาน พระ
ตุก ยา นาง โสกา กรรแสง รำ พิไร พ่อ จะ ไป ๆ เกิด ให้
จง ตี ให้ พบ ส่นอง เทวี พิธ มัย แล้ว กลับ คืน ส่นอง พระ
เวียงไชย พ่อ จะ ไป ให้ สิ้น สิ้น มงคล ฝ่าย โฉมของ องค์
สุวรรณ บุษบา นาง วันทา หุต ส่นอง อนุสนธิ์ พระองค์ ไป

๖๕๘

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

ให้ พบ นิคมต แล้ว กลับ ขึ้นไฟชนต์ จง ฉบับ พด้น แล้ว
สรรวม กอด สอง ราชโอรส นาง กำสรตโสศก เสว้า กรรแสง
ศัถย์ พ่อจะจาก มารดาไปช้า ครั้น จะ นับวันมิได้เห็น
พระลูก รัก พ่อไป ตี มา ตี ศัถย์ สดัดดี ให้ พบ นาง จอม
กษัตริย์ อัน นี้ ศักดิ์ ก็ จำ เปน จำ จาก พระลูก รัก จะ
หาญ หักห้ามไว้ ก็ ไม่ ควร สาม กษัตริย์ ทรง พัง หดง
น้ำ เนตร นำ ถึง เวช โฉมงาม ทรม สงวน จำ เปน จำ ไป
เสีย โทด นวด ให้ วิชา จวน ในใจ ทั้ง สาม องค์ แง พระ
ไทย เด็จ ออก จาก ปราง รัตน์ พระ ทรง แก้ว กัณฐ์ ศัถย์
เวียง ระหงษ์ แล้ว ออก จาก พารา เข้า บ้าง คง ก็ ถึง ภาคตร
หมาย ตรง เข้า กรุง ไกร สาม กษัตริย์ เด็จ มา ใน ป่า ชัยบุรี
ถัน แต่ สักว เลือ สิ่ง หัก ไหว กระต่อน มฤค ชะนี ไพร
เสียง เรไร หวัง ๆ ริน คีร์ ข้าง ไรตง โยง ฝูง ดง เล่น น้ำ
บ้าง แดง ดำ ผีออก ผ่อง ถอย คีร์ ทั้ง สิ่ง โต โต ถึก มฤค
ทั้ง เหม่น หมี่ ตะมั่ง มาด ออก คาย คง สอง ข้าง ทาง หว่าง
โหด สิ่ง ชร เขา ถ้วน ตำเนา มิ่งไม้ ไพรระหง ชม พดาง
ทาง เร่ง อาชา ทรง พระ สุริยง ดง ถับ เหลี่ยม คีร์ ะ

๑ จบ ลักษณะวงษ์ เล่ม ๑๖ แต่ เท่า นี้ ะ

๑ หน้าต้น ๖๖
๑ ลักษณะวงษ์เล่ม ๑๗ ๖๖

๑ ตั้งแต่ ลักษณะ วงษ์ ไป หา นาง สร้อย ศศิธร
แล้ว นาง สร้อย ศศิธร ไป อยู่ กับ นาง ยี่สุ่น วงษ์
สุมาลี กับ มะณี สุริยา ถ้า บิดา มารดา ไป หา นาง
บุบผา ชวน มาตา สุริวงษ์ นาง บุบผา ไป เรียน
วิทยา กับ ฤๅษี ไป จน ถึง พี่ เถยง นาง เทพ กัตยา
อุ้ม เกษร สุริวงษ์ วาง ส้ม กับ นาง เทพ กัตยา ๖๖

๑ เมื่อ นั้น โฉม พระ ลักษณะ วงษ์ ทรง ศร กับ
โอรส เร่ง รัต อัคร โดย รับ ร้อน มรรคา พนาดี
ไม่ เชย ชม บุบผา พฤษา สำนึก พระ กุมาร
๕ ทาง หว่าง วิถี ถัด ถ้า เขา เขา เขิน เนิน คร
จะ ให้ ถึง ธานี เหมันต์ ๖๖

๑ เชิด & คำ ๑ ครั้น ถึง จึง หยด อัคร พระ

ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๗

มะณ ประหม กร ม่อนผน บังคมทูล บิตุรงค์ ทรง ขรรคม
ขอ เชิญ ครร โดย เข้า ใน บรู มาตุ เรศ คิต ถึง
คหนึ่ง หา เฝ้า เสวย ชตนา หมอง ศรี ทุก เข้า
คำ ว่า คอย ภูมิ อย่า ช้า ที่ เถย นะ พระ บิดา ะ

๑ ๔ คำ ๖ เมื่อ นั้น พระ ลักษณะวงษ์ พัง โอธธา
โธมนต์ เร่ง รัต อาชา เข้า ทวาร ภารา ทน ไต ะ

๑ เสด็จ ๒ คำ ๖ ครั้น ถึง แทบ พระ โรง รุจี ลง
ราช ยม ย่อง ม่อง ไส่ ตาม กระษัตริย์ นานู กร
คณา ไคธ เข้า ใน พระ โรง รจนา ะ

๑ เสด็จ ๒ คำ ๖ เห็น ด้ว้อย ด้วริศ ด้วมรมิตร พระ
ทรง ฤทธิ์ สง ด้ว ฆนิษฐา เสด์ โท ทราบ วาม ทวี
ภักคธา ทศนา เห็น องค์ พระยามาร ชวน โอธธ
หมอบ ราม กราม ประหม พัง บรม ราช มัญหาร
ชำ เถียง ตู ยุก ยอบ ยุกา พาน ฤดี ดาด ถัด
กถน ชด ในย ะ

๑ ๔ คำ ๖ เมื่อ นั้น ด้วริศ ยัง คิต พิกมัย
ได้ เห็น องค์ ภักคธา นระราไชย กับ โอธธ ร่วม ใจ

เล่ม ๑๗

ลักษณะวงษ์

๓

กัณ มา แล่น เกษม เปรม จิตร พิศวาสดี ด้วย
สม มาท ซึ่ง คอย ละห้อย हा แล้ว หวล คิด ความ
ยาก จาก ภาวา เหมือนภักตรา กัด กัด คัน ใจ ะ

๑ & คำ ๖ เมื่อ นั้น พระ มณีนุ สุริยา อัญญา ไศรย
เจ้า สรวม กอด อัยกา ว่า ไป ตัว หาดน ไชร คิด
ถึง คณึง นัก พามิดา มาประหนค บท บงก พระ
เจ้า ตา จง ทรง รั จัก บิดร ฉน งาม ขำ เร่ง จำ
ภักตร ขอ ให้ รัก เหมือน หาดน อย่า ฉนทา ะ

๑ เจรจา & คำ ๖ พัง หาดน พระยามาร แล่น
โศมนักดา เห็น ลักษณะวงษ์ พงษ์ นระ งาม
สง่า สม ดัน ทั้ง อิน ทวย จึง ครัด ว่า ตูรา พ่อ
โถม ยงก์ นวล อนงค์ ศศิธร โถม ศรี คิด ถึง
เจ้า เจ้า ทรง ไศกั ทุก ราตรี คอย हा อยู่ ขำ ฉน
กุมารว ตา ไป ตาม บิดรungsk เกรง จะ หดง ทาง
คดา พนา ฉนท ได้ พบ ปะ แห่ง ไหน หนอ ทรง
ธรรม ที่ มา นั กุมาร น้อย เปน หนอ ไคร ะ

๑ ๖ คำ ๖ เมื่อ นั้น พระ ลักษณะวงษ์ ทุก แจ้ง แถถึง ไช

กุมาร น้อย งาม โฉม ประ โถม ใจ ดวง ฤ ไท
 ชื่อดวงษ์ สู่มาดี เป็น บุตร ของ ยี่สิบ ทรน รงค์
 แต่ เดิม เหตุ ขำ ดอย ขลา ศรี ชื่น ผั่ง ได้ แพบ สัน
 สัม ประ ติ จระดี เทียว ตาม ศศิธร ไม่ ประ สบ
 พบ ยอด เสน่หา เดิน บุก บ่า ทาน ทน ไป จน อ่อน
 เคย ไป พบ โฉม ยงก์ องค์ บังอร จะ คิด ตาม
 ศศิธร เหมื่อน ดัง ใจ พอ ต้อง พระ บุตรา ถึง ธานี
 เจ้า คระดี ชัย แฉง แฉง ไชย ลูก จิ้ง ชวน กุมารรา
 คดา ไคธ ติง ฤ ไท มา หา ศศิธร ทูล พลาถ
 บอกดวงษ์ สู่มาดี จง มัคคม ชนนี ศรี สุมร ก็ คดาัย
 กนิ กับ พระ มารดร อย่า อารวณเญ เจ้า
 เหมื่อน เภา พันธ์

๑๓ คำ ข เมฆ นน วงษ์ ต๋มดัด ไม่ มี เคียด
 นัน เข้า กราบ บาท ต๋มดัด ต๋มดัด พด้น พระไทย
 นน นก รัก โดย ภักดิ์ ฐานะ

๑๒ คำ ข เมฆ นน นวต นาง ดิศธร โดม ศรี
รับ พระ หัตถ์ กุมาร พงษ์ ทน ที่ พระ เทว ฤๅณ เถา

เล่ม ๑๗

ลักษณะ วงษ์

๕

เฝ้า ประ โธม ไม่ คั่ง เคียด เกียจ กัน กุมาร น้อย
ดู เข้ม ษ้อย รูป ร้าง ลำอาง โธม พิศภักตร์ เบี่ยง
แซ แด พะ โยม ความ ทุกข์ โทมนัส ใน ก็ คดาย คดา

๑ & คำ เจริญ ฯ เมื่อ นั้น ท่าน ท้าว ประ โธม
จักร ฤษี ษา ตรัส กับ สัตถ์ ฤษี กัณยา จง เชิญ
พระ ภักดา ไป พถัน ให้ ม่อน พัก ปราสาท ราชทาน
ทั้ง กุมาร เหล่น้อย คดา พนา สัตถ์ จะได้ หาย
ถ้า เลื่อย เมื่อย ครัน แม่ จอม ขวัญ ปฏิบัติ ภักดา

๑ & คำ ฯ เมื่อ นั้น โธม สร้อย สัตถ์ ฤษี ขนิษฐา
มังคม ทูต เชิญ องค์ พระ ผ่าน พ้า ชวน สอง โอรธา
ร่วม ใจ ทูต ถา มิตราฐ นาฏ กร บทจร จาก
โรง พินิจนัย พร้อม บรรดา สรรพ ก ตาม นาง ไป
เข้า สู่ ใน ปราง รัตน ษชาตย ะ

๑ เพดง & คำ ฯ ครัน ถึง จัง เชิญ ภูระ นารถ
สถิตย อาศน์ วิ โดย ไฟศาด เสาณะนี้ ครัสต์ สั้ง พนัก
งาน ให้ พ้า สอง กุมาร ไป พถัน สู่ ที่ ปราง
รัตน ปถัก ขวา บำรุง เจริญ ถูก ยา อยู่ นั้น ษา

ให้ เคียด ชื่น คำ ซึ่ง สำคัญ สาระ พรรณ ปฏิบัติ
อย่า ชัด ใจ ๖

๑๔ คำ ฯ บัด นั้น พนักงาน นารี ศรี ใส รับ
พระเสาวนีย์ พัด ทน ไต เขียว หน่อ ไทย สอง
องค์ ประจ จร ๖

๑๕ คำ ฯ เมื่อ นั้น สักคริ เยาวะ มิ่ง วัฒน
ธมร จึง หมอบ ราบ กราบ กับ ประนม กร ทูล
ภูธร ถึง ยาก ตำบาก ใจ เมื่อ พัด กับ กับ องค์
พระ ทรง ฤทธิ แหม ชั่วคริ จะ ชัด คัษ ไซย
เกียด แหวก ว่าย ใน สาย ษะธา โดย กิน แต่ ชด ในย
เนื่อง นอง ได้ ยถ ทุ่ง ฝูง ปลา อยู่ ดา ดาษ สี่ ปลาต
หุดาก หดา ย หาดอง แหงน ภักตร ทศนา เห็น
ฟ้า เรือง ไม่ ปลด เปิดอง ความ ทุกข์ ใจ พดุก
พดัก คด้น มน ชด ถึง หาด ทน ท เห็น ยักษ์
แสน วิคก เพียง ออก หัก บัง เจริญ ให้ อูรา พระยา
ยักษ์ มี จิตร รัก พา มา เถียง ไว้ เวียง ไซย กนอม
น้อง มี ให้ หมอง รากี หมาย เบี่ยง เหมื่อน อย่าง

เล่ม ๓๗ ตักษณ วงษ์ ๗
พระ จิตา อธิมา ไศรย จนได้ คดอด โอรสยศ ไกร
เจริญใหญ่ ตาม ผ่าน พ้า สู่ ชาน ๖

๑๐ คำ ฯ เมื่อ นั้น โฉม พระ ตักษณวงษ์ ทรง
ศรี จึง คอบ กับ จอม ขวัญ ทน ที่ ศิว ของ พิ
เจียน จะ ม้วย ชั่ว โดย สอง พิ เที่ยง เคียง กาย
ก็ ตาย สิ้น ฤดี ดิน คิด พรหม หวน ไหว นิจา
เขี้ยว ต้อง ยาก ถ้ามาก ใจ ถึง ผั่ง ได้ บุญ ช่วย ไม่
ม้วย มรณ เทียว ติด ตาม ทรม ไวย ให้ ไหย หา
เดิน บุก บ่า เว้ง วัง ค้าง ถึง ขรณ หมาย ฤ ไทย ว่า
ไม่ พบ พงา งอน แค้น อาวรณ์ ร้อน ใจ กระไร
เถย เปน บุญ ได้ มา พบ ประสพ ภักตร์ แม้ ยอด
รัก ดวง ศิว ของ พิ เอ๋ย พระ โทณ ฐบ จูบ จอม
ถนอม เขย ทั้ง สอง เถย หลับ ไป ใน ไสยา ๖

๑๑ คำ รื้อ ร่าย ฯ ครน รุ่ง ร้าง สว่าง แสง
ทินกร บน อำพร สอง สว่าง กระจาง หล้า สอง
กุมาร พน จิตร ดิน นิทรา ส่วน ว่า พระ วงษ์ สู่ มา ถี
เคย ชน เฝ้า อระสุรา พระยา ยักษ์ กับ น้อง รัก เปน

๘ ถกษณ วงษ์ เล่ม ๓๗

คู่ชก กัน สอง ศรี ใน วัน นั้น คิด ถึง พระ ชนนี้
บ้าน ฉนี้ มารดร จะ ร้อน ใจ ด้วย คะหนึ่ง ใน ลูก
พนธ์ ผูก จิตร เคย เคย ซิด แบน อูรา ปราได้ย
จะ อยู่ เดี่ยว สร้อย เคี้ยว เปลา่ พระไทย จำ จะ
ไป เฝ้า องค์ พระ บิดร บังคม ทูล ผ่าน พ้า ถา
ติศาศ์ เยี่ยม ราช มารดา ดวง สนม จะ เป็น คู่ช
หรือ จะ ทุกข์ แค้น อาวรณ์ ให้ ทราบก่อน จริ่ง นะ
จิ้ง จะ ดี เธอ คิด แล้ว ชวน พระ อสนุชา น้อย
รับ คธาศ์ คด้อย จาก ห้อง ปราสาท ศรี ยรยาตร์
นาฏกร จระดี จะ ไป ที่ ปราง วัตร บิตรงค์ าะ
๑ เล่ม ๓๐ คำ ๖ ครน ถึง จิ้ง คถาน เข้า เฝ้า
น้อม เกด้า ทูล ความ ตาม ประสงค์ ลูก ขอ ถา
ทรง ศักดิ์ จักระพงษ์ ไป เยี่ยม องค์ มารดร ให้
ผ่อง ใจ ด้วย จาก มา ขำ นาน ราชานู จิตร
คะหนึ่ง คิด มัว หมอง ไม่ ผ่อง ใส พระ มารดา จะ
ระก้าม ทำ ฉน ไใด ตัง พระไทย คิด ถึง ลูก เพราะ
ผูก พันธ์ าะ

๑๔ คำ ฯ เมื่อ นั้น พระ ลักษณะ วงษ์ ขัตติยา นรวา
 สรรค์ พัง โอธ ทถ ความ ตาม คำคัญ พระ ไทย
 หวน ถึง ยี่สิบ สุ่มาถ หวด คะนึ่ง นงค์ นุช สุก
 สวรรค์ แต่ คตา คตาศ โธย ร้าง มา ห่าง ศรี เห็น
 เน้น มิ ได้ พบ ภักศร คิน บาน ฉะน จะ ตะห้อย
 น้อย ใจ จึ่ง ครัด ว่า บิดา จะ ไป ด้วย เป็น พื่อน
 ม้วย เติง ทาง หว่าง ไศต พอ ได้ เยี่ยม โฉม งาน
 ทราม ไวย แล้ว ภาวะ ไนย ครัด กับ ศศิธร แม่
 ดวง จิตร เหมือน ชีวิต ของ เศรษฐา เขียว ขวัญ ตา
 อยู่ ศุข สะ โมสร พี่ ขอ ตา โฉม ยงค์ องค์ บังอร
 แล้ว จะ จร กถับ มา ยัง ธานี ฐานะ
 ๑๕ คำ ฯ เมื่อ นั้น นาง สร้อย ศศิธร โฉม ศรี
 ได้ พัง คำ อำตา พระ สามี ตั้ง อักค จุติ ใจ
 ให้ วาย ปราณ ฐานะ
 ๑๖ คำ โอธ ฯ โอ้ ว่า ทถ กระ หม่อม จอมเกษ
 พระ ทรง เศษ ช่าง กระไร ไม่ สงสาร พัง ประสพ

พบ กัน มิ ทน นาน จะ ทั้ง น้อย ใจ ไร้ ราคาย ชื่น ใจ
 ชรอย เวร เข้า ประจำ ทำ มา แค้น ส้มเกท เวทนา
 ค้อง หมอง หม้าย พบ สามี นึก ว่า บุญ ชื่น ฤไทย
 ไม่ ทน ไร ก็ จะ พวาก ไป จาก จร นิจจา เขย
 เคย ยด วิต ภาครี จะ ร้าง รัก ให้ น้อย ดั้น
 ส โมตร พระ ไป แด้ว ไหน จะ กัดบ มา นคร
 จะ ทั้ง ให้ สศิธร ระวัง ใจ นาง รำ พดาง ทาง ทรง
 พระ โคกกา กัดยา แค้น รัก เพียง คัก ไชย ชบ
 พระ เคียร งด พด้น ทน ไค ด้อน ให้ จาบัดย พัน ทว

๑ โขด ๘ คำ โข โธม ฯ โธม เณดา ยพเยาวยอด
 นาร ศรี พ ไม่ ถ่ม แก้ว ตา ขยา ราค ซึ่ง ขอ น
 คำ มั่น เป็น สัญญา แม่น ได้ เขียม งาม ถมุน
 ยี่ ถ่ม แด้ว จะตา แก้ว กัดยา กัดบ มา หา ถนอม
 น้อย แพบ ขิด ให้ นิทรา ขยา โคกกา เกย นะ เจ้า
 เยวระ มาตย ะ

๑ ๔ คำ ฯ พัง ตวัต ศรี สวัตติ ดั้น ฌวง สว่าง
 สดงาว ประนม หัตถ์ ทูต องค์ พระ ภูบาล เด็ด

เล่ม ๓๗

ลักษณะ วงษ์

๑๑

แล้ว อย่า ให้ นาน ประมาณ ปี ๕ จง รับ เร่ง ไกล
คดา มา หา นื่อง อย่า ทิ้ง ไว้ ให้ ค้าง มัว หมอง
ศรี จะ คง ภาติกร คอย ถ้า พระ สามี ดวง ฤดี
ตาม เสด็จ ครัว โดย จร พระ

๑๐ เกรง คำ ๖ เมื่อ นน โฉม พระ ลักษณะ วงษ์
ทรง ศรี เห็น สว่าง โคก ที่ ใน สร้อย สศิธร ชวน
สมร นำ ทา พระยา มาร กับ ไชยธรรมา ของ ชัย ของ
ทรง ศักดิ์ จาก ลำหนัก ปราง มาศ ราช ถาน สม
ถิต ถิ่น ชัย ราชานู พระ ภูบาล เสด็จ นำ ไม่ ชำ ที่

๑ เพลง ๔ คำ ๖ ครน ถึง ปราง มาศ ปราสัท
รัตน ที่ กระษัตริย์ น้อม ประ หนศ บทศรี พระ
ลักษณะ วงษ์ ทด แดง แจง คะต ตัว ขำ น ขอ ทา
ผ้า ถอง จะ ไป เยี่ยม ยี่สิบ ตรุน เรศ พระ
ทรง เดช อย่า มี ราช หมอง ขอ ฝาก สร้อย สศิธร
สมร นื่อง ให้ อยู่ รong บาทา ผ้า รุด กับ นิตดา
ของ พระ องค์ ดำรงค ราช ถอง บาท ช้อย บำรุง
ได้ กรุง ศรี ไม่ ชำ นัก คง จะ มา ยัง ชานี พระ

บารมี ปก บ้อง ทง สอง รา

ระ

๑๖ คำ ฯ เมื่อ นั้น ท่าน ท้าว ประ โยจ จักร
ยักษา ได้ พัง คำ เขย ขวัญ จ้านรจา เรือง
ทูล ตา ครน จะ ชัด ทัด ทาน ไม่ ต้อง อย่าง ทาง
ธรรม ชั่ง ตำคณ ท้าว กุมภณัท ตรี รอบ จั่ง คอบ
ถาวร ยอย่า ฮาวรณ ด้ศัทร กับ กุมาร เปน ถก
หลาน ของ ข้า ยอย่า ว่า เถย ไม่ ฝาก ก็ ต้อง
พิทักษ์ เที่ยง รักษา หาก ไรค่า เข้า ประ จำ ไม่
ทำ เถย แต่ ตัว เจ้า จง ไป ให้ เสดย ถึง คับ
เคย ใน หน ทาง ยอย่า วางใจ ระวัง องค์ จง หนัก
ถก รัก พ่อ ไภยวี รรจ จง ขจัด ให้ ด้ษ ไชย เจริญ
พร ศรี ด้วด้ด พิพัฒน์ ไชย ด้น โภย โภย ตาม
มรรคา ถึง ธานี ระ

๑๗ คำ ฯ เมื่อ นั้น โฉม พระ ลักษณะวงษ์ ทรง
ศรี ประนม กร รับ พร อะสุรี บอก ให้ วงษ์
สุมาลี ทูล ตา ท้าว อสุรย์ กับ ด้ร้อย ด้ศัทร จะ
ได้ จร ด้ จัง หวัด พนศัดา จะ ด้ย แดง แรง วัณ

เล่ม ๓๗ ดกษณ วงษ์ ๑๓๓

พระ สุริยา อย่าได้ช้า ถูก รัก พ่อ จัก จร พระ

๑ & คำ ข เมื่อ นั้น วงษ์ สุมาต กุมาร ชาญ
สมร บังคม ตา อะสุรา รบ ร้อน กับ โฉม สร้อย
ศศิธร มารดา พระ

● เจรจา ๒ คำ ข เมื่อ นั้น พระ มณีนี ทรง ยก
โอรสา ซึ่ง เป็น องค์ พระ ศรี อุนชา เห็น เศษ ฐา
ไป จริง กับ บิดร แดน ทะเวศ ชล เนตร ย้อย หยด
หยาด เข้า กอด บาท บิดรงค์ พระ ทรง ศรี พระ
หัตถ์ ขวา คว่ำ กลับ จับ ข้อม กร ของ พี่ยา โอฐ
อ้อน อาท ว่า พระ

๑ & คำ มอญ ร้อง ให้ ข โอ้ พระ บิดรงค์ พระ
ทรง ฤทธิ์ กับ บพิตร ทรง เดช พระ เศษ ฐา จะ
ทง ให้ อารณ ร้อน อุนรา คัว ของ ข้า ก็ จะ เค็ร่า
เป่าใจ เคย ได้ เต้น เย็น เข้า กับ พระ พี่ คง แต่
นี้ มิ ได้ ขัด พิศ มัย เคย บรรทม ปราง มาท ปราสาท
ไชย คง แต่ นี้ ก็ จะ ไกล ไม่ กลับ มา นิจา
เอ๋ย เคย สอด กอด รัก แล้ว เขา หัดถ เกา หลัง

แต่ อังษา พระ พี่ เด่า นิทาน พร้อง ให้ น้อง ยา
 คัง แต่ นี อะนุชา จะ พัง ใคร ต้อง อั้ง ว้าง ชาติว่า
 เอกา อาศน์ แรม นิราศ ทั้ง น้อง ไว้ หมอง หม้าย
 ด้อ้น พดาง มิ ได้ ห่าง ชด ในย โคกกา โดย ครอบ
 ครว รำ พรณ ะ

๑ โยด ๔ คำ ๖ เมื่อ นั้น วงษ์ สี่มาถึ กอด น้อง
 ประคอง ขวัญ คิว พี่ ไป มิ ได้ ชำ จะ มา พถัน
 เต้น ด้วย กัน ให้ เป็น คู่ข สุนทน์ใจ เพราะ จำ
 จิตร จำ จาก พราก พระน้อง มัน ไม่ ช้อง มาตรงก็
 ยอย่า สง ไลย พี่ ไม่ ร้าง อะนุชา นิราไกล นี่ จำ
 ไป จจริง นะ เจ้า ใน คราว นี้ ยอย่า โคกกา ครอบ
 ครว จะ ชำ เนตร พด ทะเวศ นก จะ ต้อง หม่น
 หมอง ศรี ไม่ ทอด ทั้ง อะนุชา ยอย่า ราก ความ
 ด้อย พี่ จัง จจริง ยอย่า กรัง ใจ ะ

๑ ๖ คำ ๖ พัง ว่า ที่ โคกกา มัว หมอง ค้อย
 ผอง ไล บังคม พระ เษษฐา สัตยญาไว้ ถ้า มัน
 ไม่ ไม่ กลับ อับ ประมาณ กับ ผุง เทพ เทวา สุรา

เล่ม ๑๗

ลักษณะวงษ์

๑๕

ฤทธิ น้อง ทั้ง จิตร คอย ถ้า ไม่ ว่า ขาน เขียว
เด็ดจ วรร โดย ให้ ดำราณ ขย่ำ ให้ นาน รื่น กัดับ
โดย ฌบ พถน

๑ เจรจา ๒ คำ ๗ เมื่อ นั้น โฉม พระ ลักษณะวงษ์
รัง ธรรม์ บังคม ทูล ถา องค์ ท้าว กุมภินท์ แล้ว
ก็ หัน มา ถา สัตถ์ร ชวน ไอรธ เยของ ย่าง จาก
ปราง มาศ นุช นาน ตาม องค์ พระ ทรง ศร กับ
มะณี สุริยา องค์ บิดร พระ ภรร ขึ้น อาชา อัน ชาญ
ไชย ทั้ง วงษ์ สุ่มาถ ศร ตัวดี ขับ กัน รูศวิ
ออก ภารา หา ข้าม ไม่ เข้า พันศ มุ่ง ป่า พนา โดย
เลียบ ไคต เติง ทาง หว่าง คีรี

๑ เขต ๖ คำ สมดัง ๗ พระ ช้ ชวน ไอรธ วรร
ราช ชม โค ถัก มฤค ขาคี เม่น หม่ ฟุ้ง หมา
ใน ไค่ ถัก มฤค อี เหน ถ้ แฝง เขา แล้ว เข้านอน
นั้น สมนัน วาง วัง อัก ถึง ค้าง. หัก หน ทาง เข้า
ตรอก ซอก ถึงขรณ อี เก้ง ตาม พอก มัน เทียว
เดี่ยว

เมื่อ ไคร่ง ย้อน ไค่ พัด กัด กวาง กิน

กระ ต่าย เค้น แผ่น โผน กระ โจน ด้ง ฌวา กัถัง ตง
 ธาร ตะหาร หิน ฝูง กาศร์ นอน เกด็อก ขยู่ กตาง
 ดิน ชะนี ผิน โผน ไขว่ เหนี่ยว ไม้ มอญ แด้ว
 ห้อย โหน โยน คัว เรี่ยก ฝัว ไหวย ระ โอต โขย
 เย็น ใน ฤไทย หมอง ส่อง กระษัตริย์ ขับ ม้า
 กถำ ถ่า พอง ด้ง คณะของเคย ครอบ ไถย ดัด ไพโรจน์

๑ เช็ด ๘ คำ ฯ ครน ถึง ยัง ชั่ง หว่าง สถาน
 เมือง อุบถ งาม ยิ่ง ทุก ถึง สรรพ์ ขับ อาชา เข้า
 ใน บาน ทวาร พัดน พระ ทรง ธรรม์ ประทับ แทน
 ปราสาท ทอง ชวน โอธ จาก มิ่ง มะ โน ไมย
 ดวง พระ ไทย ยินดี ไม่ มี หมอง ข้าเถิด ในย เนตร
 เดียง เมียง มอญ แด้ว เยือง ย่อง ชน ปรางค์ข้าง คา

๑ เสมอ ๔ คำ ฯ ถด องค์ ถึง ประหนด นพรัตน์
 ส่อง กระษัตริย์ ธิราช นากา ยถ ยี่ ตุ่น จอม ขวัญ
 กัตยา โฉม สุกดา เคียง อาคัน พระ บิดร ะ

๑ เสร็จ ๒ คำ ฯ เมื่อ นั้น ส่อง กระษัตริย์ ภิญ โย
 สโมสร์ ด้วย ได้ เห็น เขย ขวัญ กับ หลาน จร

เล่ม ๑๗ ถกษณวงษ์ ๑๗
ถึง นคร ศุข ส้ม ได้ ชม เขย จึง ปราไธย ไต่ ถาม
ด้วย ความ รัก พอ ตง ภักตร์ คอย ถ้า เห็น ช้า
เฉย นึก ว่า เปน สิ่ง ไร ไม่ เสนย จึง ตะ เถย
กัถยาไว้ ช้า นาน ๖๖

๑๔ คำ ๖ เมื่อ นั้น พระ ถกษณวงษ์ ผู้ ปรีชา
หาญ จึง กราบ ทูล ถนอง พระ โองการ ถก คัด
ถึง ภูบาล หวง จะ มา พอ วงษ์ สุ่มาถ น มา ถึง
ความ คะนึ่ง พอ ส้ม ปราถนา จึง ชวน ไอรธ ราช
ยาตรา เผ้า เบื้อง บาทา ทง สอง องค์ เผ้า ถของ
ศุข สวัสดิ์ ขจิต ไภย ถก ต่ ใจ ตาม จิตร คัด
ประสังค์ ตง พระ ไทย ขอ ให้ พระ ชนม ยง
ได้ ดำรงค์ ภาวา สถาวร ๖๖

๑๕ คำ ๖ เมื่อ นั้น สอง กระษัตริย์ พัง องค์
พระ ทรง ศัร ก็ ชื่น ชม ส้ม ศุข ใน ถนทร บอก
สมร ว่า จง พา พระ สามี ไป พัก ผ่อน นอน เสีย
ให้ หาย ภัย เมื่อย ซึ่ง เดิน เหนื่อย มา ในไพร

พฤษภ ^๕ช่วย นวด ^๕ฟัน ปฏิบัติ ^๕พัต ^๕ว ^๕ให้ ^๕เปรม
ปร ^๕ศุข ^๕สน ^๕ภิรมยา ^๕ระ

๑ คำขวัญ เมื่อ นั้น โฉม ยี่สิบ เยาวระยอก
 เต็มหา พัง รับ ตั้ง องค์ เต็มเต้า พระ บิดา กัดยา
 เจริญ พระ ราช ตำม แด้ว ชวน องค์ ไอรัด ยศ ไกร
 ภา ท้าว ไทย บิดวงศ์ ทรง ศรี ยุธยาคร นานู กร
 จระดี มา ชิง ที่ ปราง องค์ เยาวระ มาดย ษะ

๑ เพลง ๔ คำ ฯ ครั้น ถึง ชัน สัตย บัน อาสน์
 ดำราญ ราช วรณ ห้อง สอง สยาม พระ โอรัส
 อยู่ ปลัด ชัยวาลย์ ยุกา พาน ปฏิบัติ พระ ภักดา
 เฝ้า นวด ฟัน ชม เชย วาเพย พัด มิให้ ชัด ใน
 ฤไทย พระ เศษฐา จัน ตำน ยาม ย่ำ ตี นาฬิกา
 กระษัตรา ม่อย หลับ ระงับ ปล้น ฯ

๑ กระเช้า เมื่อ นั้น พระ มณีนี สุริยา นวรา
 สวรรค์ อยู่ เมือง ยักษ์ คู่ๆ สม ภริมย์ ครั้น นั้น
 จำคณิ อสุรา เปน ตา จริ่ง ใน วัน นั้น คิด ถึง
 คณิง หา โฉม สุวรรณ บุษบา พระยา หึง เปน

มารดา เที่ยง ตะ เคย พระ พิง ทรง ประวิง ใน พระ
ไทย ไม่ เสนบย จำ จะ ค้าง ทูต ภา มาตรงค์ กับ
องค์ ไอยกา ไม่ ช้า เคย พระ คิด แล้ว จาก ปราง
เหมือน อย่าง เคย แล้ว ก็ เที่ยง ขึ้น เฝ้า พระ เจ้า คา

๑๑๖ คำ ฯ ครั้น ถึง จึง ประนม มังคม บาท
องค์ ยักขา ชีราษ นาคา แล้ว หัน มา กรบ กราน
พระ มารดา กลับ ทูต ไอยกา ทัน ใด ตัว ของ
หลาน ขอ ภา พระ คา ก่อน จะ ไป เยี่ยม มารดร
พิศมัย คือ สวรรณ บุบผา ทรม ไวย จง โปรด
ให้ หลาน ยา นิรา จร ไม่ ช้า นัก ก็ จะ ภา กลับ
บุรี ขอ ฝาก องค์ ชนนี ศรี สมร อย่า ให้ มี
กังวล ทุรน ร้อน จง เห็น กับ ภรรยา พระ บิดา ะ

๑๖ คำ ฯ เมื่อ นั้น ทวน ท้าว ประ โดย จักร
ยักขา ได้ พัง หลาน ทูต ชื่อน วอน ภา อะสุรา
ส่ง สาร ราชานูใจ มัน จะ ขัด ทัด ทาน หลาน
จะ โกรธ โองการ โปรด ใดด คดา หา ช้า ไม่
เจ้า จะ เดิน มรรคา พนา โดย ซึ่ง โภย โภย เร่ง

ระวัง อย่า พงศ์ คน จง เจริญ ศรี สวัสดิ์ ขจิต ชั่ว
รักษา ตัว อย่า ให้ มี เหตุ ผล พร ของ ตา ให้
ประสงค์ เปน มงคล จระดต โดย ตี อย่า มี โภย ะ

๑ เจริญ คำ ข เมื่อ นั้น นาง สร้อย สศิธร
พิศมัย ช้า ขวย พร ให้ กุมาร ชานู ไชย เจ้า
คธา ไคต ทาง พนศ สวัสดิ์ จน กระ ทั้ง ถึง สุวรรณ
บุบผา เปน มารดา เตยง เจ้า อย่า เสร้า ศรี กว้า
จะ กลับ ไคต คธา ถึง ชานู อย่า ให้ มี โภย
ไภย ได้ รัคาญ ะ

๑ & คำ ข เมื่อ นั้น พระ มะณ สุริยา ปรีชา
หาญ รับ พระ พร โดย สุภาพ กราบ กราน พระ
กุมาร เตย ธา ไม่ ช้า ที่ จับ พระ แสง ศรี ไชย
ไคต คธา ถึง ปราง ปราสาท รัตน จารัต ศรี เต็ดจ
ชน ทรง นง หตง ภาชี แถว คชน ตี อิศวา
เหาะ คธา จร ะ

๑ เขต & คำ ข เมื่อ นั้น พระ วงษ์ สุมาต ชานู
สมร วัน นั้น เธอ ถัด ถัด ร่ม ร้อน ไม่ พัก

ผ่อน ความ เสร้า เห่ง พระ ไทย อยาก เทียว ชม
 พฤษภา พนา ถิ่นที่ อัด อัน มัว หมอง ไม่ ผ่อง ใส
 จำ จะตา พระ มิตุงค์ ทรง ไชย เหาะ ครร ไถย
 ชม พฤษภา พนาถ์ พอ ให้ เพทิน ฤไทย ได้ คู่
 บันเทา ทุกข์ ค่อย เปรม เกษม คีร์ เธอ คิด แด้ว
 จร จรัญ ทน ที่ ชื่น เฝ้าพระ ชนนี้ กับมิตร ะ

๑๒ คำ ฯ ครน ถึง จัง ประหนดบทบท
 พระ มารดา มิตุงค์ ทรง คีร์ ข้า แต่ ธิดินทร
 นรินทร ถูก เดือด ร้อน รัง รุม กัดม อรา อยาก
 จะ ไป ชม ถัด ใจคุบาท บัณฑิต ชาค์ อัก พรรณ
 พฤษภา เดียว คาส หลาย หดน อรญวา ขอ ทูต ถา
 ถอง พระ องค์ ทรง ธรรม ะ

๑๓ คำ ฯ เมื่อนน ถอง กระษัตริย์ สุริวงษ์
 รั้งรัว พัง โอไรต์ ทูต ถา อรา ตัน ให้ หวาด
 หวน วิตก กก พระ ไทย ครน จะ ขัด ทด ทาน
 ถัง สวรร บุตร จะ เลื่อม ชุค คีร์ หมอง ไม่ ผ่อง ใส
 คุ้ง ตรีดี ว่า ถูก ยา จะ คดา ไคต ระวัง ไภย จง คี

ที่ พนา แด้ว รับผิดชอบ อย่า เพติน จน เกิน เหตุ
 บำ ประเทศ ถึง ด้านกัน ของ ยักขา รมัก องค์ อย่า
 ให้ หดง มรคา มิ ได้ว่าตามฤไทยจงไป พดิน ฑะ

๑๖ คำ ฯ เมื่อ นั้น วงษ์ สุ่มาดี ปรี เปรม เกษม
 ดันต์ กราบ พระ บาท ภา องค์ ต้อง ทรง ธรรม
 จร จัญ มา ทรง อัคร งาม ดัง่า ดัง พระยา
 ราชดีห์ เมื่อ จากถา มณีน ประภัสสร ขับ อาษา
 ดอย ถัง ขึ้น อำพร ดับนคร เร่ง เร้าเข้าไพร วนันต์

๑๗ คำ ชม ดง ฯ พระ พิศุถ ลง มา กลาง
 น้ำ กว้าง แด สด้าง พฤษา พนา ดันต์ เป็น
 ช่อ ย้อย ห้อย ระบาย หนา ครัน ต่าง ๆ กัน ดา คาส
 สอาด คา สกุนา โนบ ฉาบ เข้า คาบ ผล หุด
 ปาก หด้น แค้น นึก เจียว ปักษา กระ แด ได้
 หมายถึง มอทะ โภณา ถก ระบาย สุก ธรรม นำ ชม
 เขย กระรอก ไต้ ตะกาย วัง เข้า ชิง ผล กระแต
 จน จน จริ่ง หยด นิ่ง เคย วานร แผ่น โผน ปะ
 ไม่ ละ เคย กระรอก กระแต หาย เอย แด้ว เคย ไป

เดิม ๑๗

ลักษณะวงษ์

๒๓

ชนะ โหม เห็นยอ ถึง ก็ ทง แย่ง ถึง ตะแคง มือ
ยอ ไม่ ถือ ได้ ผล ตะโก ร่วง หด้น ก็ จนใจ
ต่าง คดตา โคลง แย่ง กัน ใน ท้น ที่ ฐานะ

๑๑ เช็ด ๘ คำ ข พิศ พัง แถ้ว เถ้ง ตรง ยอด
คี่ คี่ เห็น ไร ๆ จำ ได้ ว่า ภาช แต่ คน
ช นน ใคร ดั่ง ไฉน นก พระ เร่ง รืบ คี น้า ถา
ทยาน หมาย รอน ราช อาจ องค์ ทะนง คักคัก
ไม่ รอ รัง อาสา ให้ รา พัก ดง แซ่ หนัก เรือ
ครรร โดย โดย ที่ ฐานะ

๑๒ เช็ด ๔ คำ ข ครน โกล่ ก็ จำ ได้ ปรี เปรม
เกษม คี่ มิใช่ ใคร เจี้ยว นะ พระ มะณีน้อง
ของ พิ จรง แถ้ว เจ้า แถ้ว ตา ชับ ภาช เคียง
ก้น ฐักวี่ แถ้ว ครวี่ ถาม พ่อ โฉม งาม เหาะ ถัด
พนัสสา จะ ไป ไหน ผู้ เคี้ยว ถด เตี้ยว มา ซึ่ง
องค์ พระ มารดา เปน ฉน ไต่ กับ ไอยกา มี ศุข
หรือ ทุกข์ โศก หรือ วิโยค ชัด ชาญ เปน ไฉน
หรือ อยู่ ตี กิน ตี ไม่ มี ไภย เจ้า จง ไชย พจนา

อย่า ช้า ที่

จะ

๑๖ คำฯ เมื่อนั้น พระ มณีนี สุริยา เรือง ศรี
 บังคม คัต เศษฐา ธิบตี ด้วย เปรม ปรี ซึ่ง ได้ พบ
 ประสพ กัน แล้ว ว่า ไอยกา กับ มาตุรงค์ ทั้ง
 สอง องค์ ไม่ วิโยค ไศก ศัตย์ แต่ ตัว น้อย ทูต จา
 มา อรัญ เทียว ดัน ดัน ใน พนศ พนา ดง จะเคย
 เยี่ยม แม่ มยุมา พระยา หญิง เป็น การ จริง โดย
 ความ ความ ประสงค์ พระ เศษฐา เสด็จ ไหน
 เทียว ใน พง จำเภาะ ตรง พบ น้อย เห็น คดอง ใจ

๑๖ คำฯ เมื่อนั้น วงษ์ ถิ่นมาตี พียา อชฌา
 ไศรย จึง คอบ กับ อเนชา ชาญ ไชย เจ้า คิด
 นี้ ถูก ใน ฤไทย นก ตัว ของ พี่ จะ ไป เหมือน
 ใจ น้อย เพราะ ปรอง ดอง นม เนอ เป็น เซอ ศักดิ์
 แม่ มยุมา พี่ ก็ คง จ้านงค์ รัก ตาม ภักดี มิได้
 แหนง แดง ใจ แต่ วัน นี้ อย่า เพอ ค่วน เห็น
 จวน คำ เรา ต้อง จำ พัก เริง เพ็ง ไศล คอ รุ่ง
 เข้า แล้ว จึง พา กัน คตา ไศล พร้อม ฤไทย ชัก

เล่ม ๑๗ ดัชนี วงษ์ ๒๕

อาชา ไรย รา ดง ๒๕

๑ เชิด ๖ คำ ขำ ปี่ ข เมื่อ นั้น โฉม สวรรณ บุปผา
หวด หงษ์ แต่ คอย ถ้า พระ ดัชนี วงษ์ ไม่
กิน คง กลับ มา ยัง ชาน จน ประสูตร ทรง ยศ
โอรส ถนอม เติง ถูก เจริญ ศรี ชันษา
ย่าง ได้ สืบ ห้า ปี อยู่ ดี ด้วย ถน กับ มารดา
กิน วัน นน อุด อน คน พระ ไทย ด้วย ทราม ไวย
ของ กิด กระหนึ่ง หา องค์ พระ ดัชนี วงษ์ พงษ์ นระ
ชวน บุตรา เข้า ที่ บรรทม ใน ๒๕

๑ กระ ๖ คำ ร้อย ร่าย ข ครน รุ่ง รวง สร้าง แสง
สุริยา สอง กุมาร จาก เวียง เริง ไล่ต มา ชัน
ทรง พระ ที่ นัง อาชา ไนย เหาะ ครร โดย เลื่อน
กับ บรรพดา ๒๕

๑ เชิด ๒ คำ ข ครน ตรง ปราง มาศ ปรางค์ ทศ
รับ ภา ชี ดง จาก เวหา แล้ว ประทับ เกย ระหงษ์
ตรง ชดา ดง อาชา เยอง ย่าง เข้า ปราง ไชย ๒๕

๑ เสมอ ๒ คำ ข เมื่อนั้น นวด นาง บุปผา
อชฌมา ไศรย เข้า กอด สอง โอรส ยศ ไกร แล้ว

๒๖ ถกษณวงษ์ เต็ม ๑๗

ถามไต่ ตาม ะ วง ซึ่ง สงกา เจ้า หาย ไป มี พบ
ประสพ ภักตร์ พ่อ ยอด รัก แม่ ตะ ห้อย คอย หา
พระ บิดร เป็น ไฉน จึง ไม่ มา แค คอย หา นับ
วัน ประ กัน มี จน ประ สัตร์ บุตรา นุชา เจ้า
ชายคัม เข้า ดับ ตาม เณรม ศรั ช้อ มา ถา สุริวงษ์
องค น บังคม พื เสีย เกิด ลูก ได้ ผูก รัก ะ

๑๖ คำ ข เมื่อน พระ มา ถา สุริวงษ์
ทรง คักดี ได้ เห็น พระ มารดา ปรา ไล่ย ทก
ก็ รั จก เศษฐา ไม่ ข้า ท จึง ถวาย อะภิ วาท
แทบ บาท บงก ทง สอง องค ปรี เปรม เกษม
ศรั ค่าง องค ค่าง รัก ค่าง ภักดี มี ได้ มี
เกยจ กน ขอ ฉันทา ะ

๑ เจรจา ๔ คำ ข เมื่อน พระ โฉม ยงค์
องค์ สุวรรณ บุปผา จึง ตรัส กับ สอง ไอรต
ซึ่ง มา เจ้า แก้ว ตา ขย่ำ คดา ไคต อยู่
เป็น เพื่อน อะนุชา ให้ ข้า วัน เล่น ด้วย กัน ตาม
ประสา อชฌา ไศรย นาน ๆ ได้ มา ปะ ขย่ำ
ทะ โภถ น้อง จะ ได้ กัน เคย ขึ้น เขย ชม ะ

๑ เจรจา ๔ คำ ข เมื่อ นั้น ต้อง กุมาร พัง
 ความ เห็น งาม ส้ม ดูก จะ อยู่ ชู ใจ ให้ นิยม
 เปน บรม ศุข เล่น ทุก เย็น เข้า ไม่ ทอด ทิ้ง น้อย ยา
 อย่า ดัง ไสย จะ สอน ดัง มิ ให้ โฉด เวลา ทอด
 พดาง ทาง ตะเฑาะ เค็ดย เค็ด้า เวลา เข้า ราตรี
 ล่อง ศรี จันทร์ ขวน มารดา ต่ ใน ที่ ไศรยาศน์
 แล่น สิวาลดี ปรี เปรม เกษม สันต์ สี่ กระษัตริย์
 สันทนา เจรจา กัน เคย บรรทม หลับ ใน แท่น
 ไศรยา

๒ กระบ คำ ข มา จะ กล่าว บท ไป ถึง ท่าน
 ท้าว ศรี ภักตร์ ยักขา ได้ ครอบ ครอบ ไธธูรย์
 สวรรยา พรหม เสนา ประชา ชน แน่น นันต์ ทั้ง
 สัมปดี พศถาน ศฤง ขาร ครอบ ทหาร รม นัน
 หมั่น พน มะ หันต์ อีก ข้าง ม้า อาวุธ สด ลำคณ
 ฝูง กำนัน ใน ปราง ลำปาง ตา ถ้วน น้อย ๆ
 แหม่น ช้อย ห้า ร้อย ชิด เขาวะมิตร มะเหสี มี
 ยศถา งาม ของ ผ่อง ผิด ได้ภา มี พระ
 ราช ริตา แด วิไลย ชื่อ เทพ กัถยา วระนารถ

๒๘ ลักษณะวงษ์ เล่ม ๑๗

มี พี่ เที่ยง ร่วม อาศัย พิศมัย ชื่อ โกมล มณฑา
สอง ทราบ ไฉน วัน นั้น ไฉน พร้อม เจ้า อสุรี ฐานะ

๑ เจรจา ๘ คำ ๗ เมื่อ นั้น นาง เทพ กัดยา
โฉม ศรี ครน สุริยงค์ ดง ด้บ ศรี อัญชุต
นิคุราช มาตุรงค์ จะ ไป สู่ ปราง ทอง ของ นาง
ดง จาก ปราง อสุรีา เรือง ระ หงษ์ สอง พี่ เที่ยง
ตาม เสด็จ นาง โฉม ยงค์ ดำ เนิน ตรง ไป ปราง
ธาต รุจี ฐานะ

๑ เพดง ๘ คำ ๗ ครน ถึง จง ชน บน อาศัย
ทอง พระ พี่ เที่ยง เคียง ประคอง นาง โฉม ศรี เกา
ชะ นื่อง ปฏิบัติ พัด ด้ จน นาง หดับ ใน ที่
ศรี ไศรยา ฐานะ

๑ เจรจา ๒ คำ ๗ พอ เที่ยง ฆ้อง ด้ ประจำยาม
ตาม นาง โฉม งาม เยาะ ยอด เสน่หา ทรง
สุบดิน ว่า องค์ อินทรา อุ่น หน่อ นระวา มา แบน
บรรทม บอก ว่า ชื่อ เกสร์ สุริวงษ์ ทรง รูป
ทรง ผุด ถาด ถอด ส้ม พระ กาย นน หอม
ระวัน ชน ชน นาง นิยม พิศมัย มิได้ วย

เล่ม ๑๗ ถกษณ วงษ์ ๒๘
แล้ว อินทรา พา กลับ ไป ฉบับ พัดนี้ นาง ยิ่ง ห้วน
หวาด ไหว พระ ไทย หาย ยิ่ง คิด ยิ่ง ตะเหี้ย แดน
เสีย ดาย แพบ วาง วาย ชี วาค ขาด รอน ๖๖

๑๖ คำ ร้อย ร่าย ๖ ครั้น รุ่ง ร้าง สว่าง แสง
สุริยา วนิดา คืน พัดนี้ คำ บรรจ ชู รื่น ๖๗
ว่า ผัน ห้วน ว่า แดน อารวัน ทั้ง สอง กร กอด
อุรา ประ หมา ใจ เอย บรรทม ครม ครอง
หมอง จิตร คดม ภาษิต ช่น เข่น เหมือน เปน
ไซ้ หลับ พระ เนตร หนึ่ง ซึ่ง คดถึง ไป นาง มิ ได้
จาก พระ แท่น แว่น พ้า ๖๘

๑๕ คำ ๖ บัด นั้น สอง พี่ เติง ร่วม จิตร
ชนิษฐา ครั้น รุ่ง แสง สว่าง แสง พระ สุริยา ยก
ธาวา เครื่อง ลำ ธาร ไป คง ไว้ ไม่ เห็น นาง
จาก ที่ ศรี ไศยาศน์ ผิด ประหตาด สอง นงค์
ก็ ส่ง ไสย หนึ่ง อยู่ จน เทียง พัง เลี้ยง ไว้ ก็
มิ ได้ ยิน เลี้ยง ลำ เนียง นาง ต่าง หวาด ไหว
ใน ฤดี ไม่ มี ขวัญ ปฤกษา กัน ด้วย ระ คาง
อ้าง ขนาง ไฉน หนอ โฉม นุช สุด นพ ภางศ์ ไม่

ซึ่ง ย่าง จาก แท่น พระ แว่น ฟ้า คถาน ขึ้น ไป
 แหก รูด วิ สัตร์ ดู เห็น โฉม ครุ รั้ว รุม คุดม
 ภาษา จึ่ง ตอบ ถาม ตาม พระวง ดังกา กัถยา
 เคือง เชิญ เปน ฉัน ไต ษะ

๑ เจริญ คำ ข เมื่อ นั้น โฉม เทพ กัถยา
 อธิมา ไศรย ถม พระ เนศร์ ตอบ ความ ตาม
 พระไทย ตัว นอง ไซร์ ปวด เคียร วัง เวียน นก ให้
 เห็น ไป สาระ พัด จะ ชัด ชวราง เปน เหมือน อย่าง
 บ้าง ก แทบ ออก หัก ร้อน ฤไทยใหญ่ โต เสโท
 พัดก็ ค่าย ไซร์ หนัก บีม ว่า ชั่ว วาย ษะ

๑ ๔ คำ ข เมื่อ นั้น ส่อง พี่ เถียง หวาด ไหว
 ฤไทย หาย ค่าง ฐบ องค์ อระไทย ไม่ ระ คาย
 ทั้ง พระ คาย ตู ชุม นุ่ม เหมือน เคย นึก ปลาด
 คืด คาค ว่า คง ผัน เห็น สำคัญ ชาย ไต ไม่ เฉดย
 จึ่ง ทุด วอน โฉม งาม ทวาม เชย ส่อง พี่ เคย
 รักษา พระยา ยาม โรค อย่าง น้ แม้น เทว บอ
 แฉ้ง จะ แฉดง ทำ หมอ มา ส่มา น พระ น้อย
 น้อย ก็ จะ หาย ค่าย ราคาน ค่อย ขึ้น บาท ศุข

สัณ ภีรมย์ ครัน

พระ

๑ ๖ คำ ข เมื่อ นั้น โฉมเทพกัถยาสาวสวรงค์ พัง
 พี้ เติง ตาม คำ ถูก ลำคณู สุตตา จันทร คณิง
 ใน ไป มา แล้ว คิด ถึง ความ ผัน กระศัถย สวรงค์
 หุช นาว แผลอไฟต เหมือน ไ้ ม้า คตุม บรรทม
 ธรรม ครอบ นอง น้ำ ตา แล้ว ไหว่ คว่ำ ปัน ป่วน
 เพื่อ ครอบงำ ไป พระ

๑ ๖ คำ ข โอ้ ว่า พระ เกศร์ สุริวงษ์
 เสด็จ ตรง มา ชิด พิศมัย ถนอม รัก น้อง ยา
 แสน์ อาไถย บอก นาม ให้ น้อง ฐ จัก พระ จอม
 พงษ์ น้อง ก็ รัก ภูวนารถไม่ คดาศ์ แคถัว เปน
 บุญ แล้ว จึง ได้ สัม ขวามณ ประสงค์ กตัม
 เปน เวร มา จำเภาะ เจาะ จง พระ อินทร องค์
 ขมร เมศ วิมาน ทอง มา พา พราภ จาก สวรงค์
 นิราศ หาย แสน์ เสีย ดาย พระ ฌัไม่ มี หมอง
 ด ปลั่ง ปลั่ง หอม หวน นวต ตะของ จำ จาก
 น้อง เพราะ ว่า กรรม ได้ ทำ มา อนิจจา เขย เคย
 แนน สนิท ข้าง ต้อง โรย ร้าง ห่าง เหน่นหา

นาง สดับ ขบ เคียร ตง โคกกา แทบ ว่า จะ สู้ญ
ชัวา โดย ว่าจะ

๑ โอต ๘ คำ ข บัด นั้น สอง พี่ เดี่ย ออก ดั้น
หวน ไหว เข้า ประคอง โนม งาม ทราม โดย
เปน โนม ฉะ นี นะ เทว หน่อ กระษัตริย์ องค์
โต ไคถ คธา เข้า มา ประ โนม โนม ศรี แล้ว
อินทรี องค์ ตง มา พราก ทน ที่ เรือง นี เห็น จะ ฝัน
ดอก กัตยา ทั้ง สอง พี่ มี ฤทธิ สิทธิ ศักดิ์ จะ
อาษา นงค์ ตักขณ ไป ตาม หา พระ เกสร์ สุริวงษ์
พงษ์ นระ รา พบ ภักตรา แล้ว คง สม อารมณ ปอง
หยุด โคกกา เกิด เทว ศรี สมร สรง เสวย เสี้ย
ก่อน ให้ ดั้น หมอง ถึง ยาก เข็ญ ฉนั้น ไต จะ
ใคร่ตอง เทียวด้อม มอง เอา ให้พบ ประสพ องค์ ว่าจะ

๑ ๘ คำ ข พัง ว่า กัตยา ชัน ชม สม ประสงค์
สร้าง โคก ทน ไต สมใจ จง กลับ คืน คง พระ
สระติ ตริ ตรา นึก ว่า ได้ สุปิน แต่ กิน แหนง
จึ่ง เถ่า แจ้ง ตาม จริ่ง ทุก สิ่ง ส่า น้อง สง ใสย
มิ ได้ ดั้น พระ อินทรา อั้น เอา หน่อ นระ มา

เด่ม ๑๗ ถักษณวงษ์ ๓๓
 แบน น้อย ชื่อ เกสร ถักษณวงษ์ พงษ์ กระษัตริย์
 แด้ว รับ รัต พว พวากไป จาก ห้อง พี่ จะ ไป
 พะยา ยาม ค่ำม ทำนอง จะถูก ต้องแห่ง หน ค่ำมต ไต
 ๑๖ คำ ข บัด นั้น สอง พี่ เถียง ถักยา อชฌมา
 ไศรย จึ่ง เถ้า โถม ทูต ส่นอง ให้ ต้องใจ เรื่อง
 น ไสร โดม ยงค์ ยอ่า สงกา พี่ ก็ มี ฤทธา ศักดา
 เดช จะ เทียว ไป ทุก ประ เทศ แสงหา ให้
 ส้ม กับ เขาวะเรศ เจตนา ใน เวตา นี้ ก็ คำ อยู่
 ว่าไร ขอ ทูต ถา โดม ยงค์ จ้านงค์ จิตร ไป
 ตาม คิด จักกร พงษ์ ให้ จง ได้ สอง พี่ เถียง
 จาก อาศน์ อัน อ่า โภย ก็ มา ใน ห้อง ของ
 ทั้ง สอง นาง ขะ
 ๑ เพลง ๖ คำ ชม ตถาตฯ ครน ถึง จึ่ง แดง อิน ทริย
 ประ จง หวี เกษา สอย สรวาง แด้ว ผิด ภาติกร งาน
 ขำ นวด ส่ำ อาง นัง ยก อย่าง แ่ง ทอง ของ
 โบราณ ห่ม สะไบ คาด บัก เปน ก้าน แ่ง แหวน
 เพ็ชร แดง เรือน นอก สอด ประสาร ครน แปร

หน้ ประเท้อง ผิว ยุกา พาน จัป กระธา มา พระ
ถาน หน้า ปราง ไชย ษะ

๑ เสด็จ ๔ คำ ษ ครัน ถึง จัง ดุ บน นพภา
สว่าง พ้างาม แท้ เจียว แะ ไชย ทั้ง สอง นาง แผลง
อิท ฤทธิ ไกร เหาะ ครว ไถย ดัน เมฆ เอก ขำพร

๑ เสด็จ ๒ คำ ษ เมื่อ นั้น พระ หน่อ นาวถ ถ้าม
กุมาร ชาญ ถมร อยู่ กับ นาง บุปผา มารดร
สโมสร์ คู่ช ถม ภริมยา วัน นั้น ะหนึ่ง ถึง บิคุเรศ
พระ ทรง เศษ จะ ละห้อย คอย หา พระ กุมาร
ศรีก ไคร ไป มา ก็ ปฤษา ปรง ดอง ทำนอง
ใน เรา ชวน กัน เข้า หา มาตุรงค์ ธา โฉม
ยงค์ ไคถ คธา ทาง ป้า ไหญ่ แล้ว แวะ เยี่ยม
บิคุเรศ ผู้ ทรง ไชย จง พร้อม ใจ กัน เกิด หนา
อย่า ชำ ท ษะ

๑ เสด็จ ๖ คำ ษ คิด แล้ว ต่าง ผ่อง แล้ว พุด
เพิ่ม เณดิน ศรี ชวน กัน ไป เฝ้า องค์ ชนนี้ ถ้าม
กุมาร ยิน ดี บทจร ษะ

เล่ม ๑๖

ลักษณะวงษ์

๓๕

๑ เล่ม ๑๖ คำ ฯ ครั้น ถึง จึง ประ หนศ บท บงก
มังคม ทูต มาตุรงค์ วิมล สัมมร ข้า แต่ องค์ พระ
ราช มารดร ถูก คิด ถึง ภูธร บิดวงศ์ พร้อม
ใจ กัน ทูต ถา ฝ่า พระ บาท จะ คดา คดา ศ
โดย ตาม ความ ประสงค์ ไป เยี่ยม พระ ทรง ศักดิ์
จักร พงษ์ ไม่ เวียน วง ถ ถับ คง ถลับ มา ษะ

๑ ๔ คำ ฯ เมื่อ นั้น โฉม นาง สู่สุวรรณ บุษบา
ได้ พัง ส่าม ไอรัด ทูต ถา กัดยา อัด อื่น ต้น ใจ
ครั้น จะ ขัด ทด ทาน กุมาร น้อย จะ เคี้ยว สร้อย
มว หมอง สิ้น ผ่องใส จึง ตอบ ว่า ถูกยา จะ
คดา ไคด แม่ ฮา โดย เปน พัน พัน ทวี นั้น
หา ไม่ แล้ว มิ ให้ เจ้า ไคด คดา นี้ เรือง ราช
บิตุรงค์ พระ ทรง ศรี เปน จำ ใจ จำ ให้ จรดี
ถ้า แม้น ถึง ธานี บิดวงศ์ จึง ทูต ว่า มารดา
กราบ พระ บาท ไม่ คดา คดา ศ จาก พระ ไทย
ใน ประสงค์ ด้วย คิด ถึง ทรง ศักดิ์ จักรพงษ์
อุล้าห์ ทรง กาย ถ้า อยู่ ข้า นี้ เหลือ บัญญา
ซึ่ง จะ ไป ให้ ไซ้ ชิด อัญ ชาติ บงกฏ บท ศรี

જા'વ

តក្កិយវង្ស

រំពឹង ១២

ฝาก สาม เจ้า ไป เฝ้า ฝ่า ชู
 เถิด ดูกษา

จงไป ตี มา ตี
พระ

๓๐ คำ ข เมือ นัน ๕
 พัง มารดา ตั้ง ดำ ถึง ภาณ พ้า วัณ วาจา จำ
 ลำคัญ ไว้ มั่นใจ กราม พระ บาท ยุรยาตร
 มา หยิบ คัร แล้ว กรายกร จาก ปราสาท จำรัส ไช
 ทง ดำม องค์ ทรง มิ่ง มะ โน ไมย ชับ อาชา คคตา
 ไคต เข้า อารัญ ๖

๑๔ คำชมดง ฯ พระ มณีนี ช้วน อนุชา
กับ เศษฐา ชมนไม้ในไพร่ ถิ่นที่ ม่ม่วง ปราง
ดาง ลาด ผด ดาษ ครัน พิกุล กิรวณิกา สะบา
มาน อิก ถ้าย หยด พุทธ ชาศ์ สอาด ศรี ฝูง โน ร
มิน ร้อง ก้อง ประตำร นก เขา คู้ ชน บน ต้น
คาต กิ่ง กระวาน นก เป้า จับ เจ้า ง จักบาท
กตาด บำ น่ำ มิติติ ฝูง ไค ถัก ขวิด เถ่น ดิน เปน ผง
เหล้า หมา ใน ไถ่ กวาง อยู่ กตาง ดง เลื้อย ดั้น พง
กิด สมัน ตาย ทันที พระ เศษฐา บอก พระ น้องนำ
ส่งตำร อนุชา ว่า รำคาญ จริ่ง พระ พี่ ชัก ภาชี

เล่ม ๑๗ ถกษณวงษ์ ๓๗

หัตถ์ เลี้ยง พยัคฆ์ เลี้ยง คีรี เร่ง เร็ว รับ ร้อน ษะ

๑๑ เช็ด ๘ คำ ษ มา ถึง ยัง ชั่ง พระ อาศรม เห็น
บรม ฤๅษี ๘ โมตร สยาม กุมาร ลง จาก อัคร
บทธรร เข้า ไป หา พระ สัทธา ษะ

๑๒ เล่ม ๒ คำ ษ ถก ของ คัง ถวาย นมัสการ ถาม
พระ องค์ ทรง ญาณ ฌาน กล้า ค่อย ม่ คุช หรือ
นะ พระ เจ้า ตา ผล พฤษา พอ ฉน หรือ กน ดาร
ทั้ง สัตว์ ร้าย นัน ไม่ มา ตามถ ดัน วิศก อย่างไร
ใน ไพร สำนก เลือย ยง ถน สิ่ง ไต มิ ได้ พาด
ค้อย ลำราญ อย หรือ พระ สัทธา ษะ

๑๓ คำ ษ เมอ นน พระ มุนี พัง ถาม ไอรสา
พิศดู รูประหงษ์ ทรง ไธภา ทั้ง สยาม คน เปน หน่อ
จักระพงษ์ จะ พัด นัน เมือง มา หรือ ถ้า ไต
หรือ เทยว ไพร ตาม ชุระพระ ประสงค์ จะ เรียน ว่า
ไธยเวช วิเศษ คง การ ณรงค์ ตั้ง ไต หรือ ไร นา
ดาร์ให้ แด้ว จัง ถาม สยาม กุมาร ทั้ง สยาม หลาน
เทยว จัง หวัด พนัสสา เปน หน่อ เนอ เชอ กระษัตริย์
ขัตติยา หรือ ว่า เทือก เทา เหล่า ไคร ไม่ เกรง กลัว

สัตว์ร้าย ใน หน ทาง หรือ เสาะ ส้าง ข้อ ประสงค์
ที่ ตรงไหน คา อยาก แจ้ง ด้วย ว่า แดง ใน ฤ ไทย
จง บอก ไป ตาม จริ่ง อย่าง นิ่ง ซ้ำ ะ

๑๘ คำ ข เมื่อ นั้น วงษ์ สุ่มาถ์ ทรง ยศ โอรสา
จึง น้อม เกตุ อัญชุตติแจ้ง กิจจา ทั้ง สุ่ม ซ้ำ ร่วม
บิตร เคียว กน แต่ ว่า ต่าง มารดา อาณา จักร
ได้ ร่วม รัก ปรา นอม กนอม ขวัญ พระบิดา มี นาม
ตาม ลำคณ เรียก กน นั้น ว่า ลักษณะ วงษ์ ตัว ของ
ซ้ำ นาม วงษ์ สุ่มาถ์ พระ ชนนี้ ข้อ ยี่ สุ่ม ตรุนหงษ์
น้อง ที่ สอง ขอ จง ทราบ บาท บงก นาม ดำรงค์
เรียก มะณี สุริยา เปน บุตร แม่ สตรีธโร โคม ศรี
น้อง ที่ สาม คน นี้ รัก เชษฐา สุ่ม ตาม คิด มิ ได้ คิด
แก่ ซัว ซ้อม มาตาสุริวงษ์ ประจใจ เปน บุตร แม่
บุบผาฉะราสมร พร้อม กัน ตามารดร เทียบ มา ไหญ่
พระ เจ้า คา อย่า ได้ แดง จง แจ้ง ได้ หาดาน แวะ
ไหว เพราะ ว่า เห็น พระ สิริธรา ะ

๑๙ คำ ข เมื่อ นั้น พระ ทรง ญาณ แจ้ง คำ
โอรสา เห็น ถูก ถ้อย พาท์ กิริยา ก็ แน่ ว่า

เล่ม ๑๗ ถกษณ วงษ์ ๓๘

เป็น หน่อ กระษัตริย์ ชัดวงศ์ จึง ชัก ชวน อยู่
ด้วย กัน เกิด ตาม หาดาน วิสา การ จะ ประสิทธิ์
ตาม ประสงค์ ให้ รอบ รั้ว ไสยศาสตร์ อาจ องค์
เข้า ณรงค์ ส่ง คราม ไม่ คร้าม ใคร ขะ

๑ & คำ ข เมื่อ นั้น ตาม กุมาร พัง สิทธา
อัสมาไศรย ต่าง องค์ ต่าง เกษม เปรม ใจ ประ
นม ไหว้ คอบรรคพจมาตย์ ทรง โปรด ปราน หาดาน
ยา ด้วย ปราน พระ คุณ นั้ คง ได้ หว่าง เกษา
หาดาน จะ อยู่ ปฏิบัติ พระ เจ้า ตา ใน ศาถา เรียน
รำ ให้ ชำนาญ ขะ

๑ & คำ ข เมื่อ นั้น พระ ดาวบศ ผู้ ยอด มหา
สาร ทรง ดำรงด ถ้วน ถ้วน พระ กุมาร ตา ตั
ตา ถาน เข้า ใน ศาถา พอ พลบค่ำ รำ สอน
ไสย เวช สิ่ง วิเศษ พระ มนต์ บัน คาถา ตาม
คำ หรับ ของ บรม พรพมา ถ้วน ถ้วน ถ้วน ถ้วน เรื่อง
ฤทธิ์ ประสิทธิ์ พถัน ขะ

๑ & คำ ข เมื่อ นั้น ตาม กุมาร ไหว้ วัง
ทอง ขัน พอ ตาม ยาม แม่น ยำ จำ จำคัญ กุ

๕๐ ดักษณวงศ์ เล่ม ๑๗

กู ชัน แจ้วจำ พนาตี น้ำ ค้าง ตก ต้อง เย็น ทุกเส้น
หม้าย เร ไร เรือย เริง ว่า พนา ศรี ตาม กุมาร
เย็น ทรวง่วงฤดี ก็ หลับ อยู่ ข้าง ที่ พระสถิตา ะ

๑ กระ ๔ คำ ๑ มัด นั้น สอง นารี พี่เลี้ยง ขนิษฐา
แต่ เหาะ ไป ทลาย ประ เทศ เซตร ภารา จวน เวตา
สอง ศรี ทิน กร ก็ ลง จาก เวหฬ เทียว ดัน ห
หน่อ นรา เมือง ไหน นาม เกสร ไม่ แจ้ง ว่า
จักรวาล นาม นคร เมือง เกสร สุริยวงษ์ พงษ์ นรา
ครัน พตบ คำ ย่า ช้อง สอง นารี แค้น ยิน ดี เหาะ
ขึ้น บน เวหา ถอย ตะ ดิว ปลิว ค้าง กตาง นพ ภา
หมาย ภารา จักระ วาฬ วง ใน ะ

๑ จบ ดักษณวงศ์ เล่ม ๑๗ ะ

๑ เล่ม ๑๘ ยัง พิมพ์ ต่อไป ะ

๑ หน้าต้น ๖๖
๑ ลักษณะวงษ์เล่ม ๑๘ ๖๖

๑ ตั้งแต่เกิดสุริวงษ์เกยว นางเทพกัทยา ช่อน
ตัวอยู่ในปรางปราสาท ท้าวศรีภักตร์รู้เข้า ให้เสนา
ส่งออกไปฆ่า จนท้าวมหาพรหมลง มาบันดาต
ให้มัด ตักเอาเกสรสุริวงษ์ไปส่งยังเมือง ๖๖

๑ ครั้นตรงปรางมาปราสาทรัตน์ แจ่ม
จรัสจำหลักแท่นชัยชัย ถอยลงน่าชะตา
ปราสาทไชย ย่องขึ้นไปพึ่งตำเียงซึ่งเคียงคน
ส่งเคียดเย็บหัดเหมือนดับจิต นิ่งพิณ
ตั้งใจไม่ฉงน ประนมกรมัสการแล้วอ่านมนต์
เสวระตนทวารวราไม่เข้าใจ ๑ วัธ ๔ คำ ๑ เศษ
มหาเวษวิเศษเลิศ ทวารวราเปิดออกมาได้
นางโกมุทมณฑาสองศดาไศด ย่องเข้าไปใน

๒ ดักษณ วงษ์ เล่ม ๑๘

ปราง รัตน ชัย วาตย์ เห็น แสง โคม ส่อง สว่าง กระ

จ่าง จ้า ฝูง กำนัด กัถยา นำ สงสาร หลับ

ระงม กอด ก่าย เหมื่อน วาย ปรารณ สอง นาง มาร

หัดถ์ เถย คัด ไถย ใจ ถึง พระแท่น แว่น พ้า ไศรยา

อาศน์ ไม่ หวน หวาด จิตร เปรม เกษม ใส แหวก

ม่าน รุด เป็ด วิสูตร ทัน ได้ เห็น หน่อ ไทย จักระ

พรวด ชัยยา งาม ดัง เทพ ไทย ใน อำพร ที่ เกสร

สุริวงษ์ ทรง ยศถา ก็ เห็น แ่น ลำคัญ ของ กัถยา

ว้าย มนตรา สกต พณ หนัก ทั่ว

๑ วั ๘ คำ ๑ เดชะ พระเวช วิเศษ ประสงค์ องค์

เกสร สุริวงษ์ ะ รา ศรี หลับ สนิท นิ่ง บรรทม ไม่ สัม

ประดี สอง นารี แสน เกษม เปรม ใจ เข้า โอบ อ้อม

ทรงยศ โอรัส ราช หยิบ ศรี ตำตร ของ พระ องค์ ไม่

ส่ง ใสย เอา คัด หัด ไปด้วย ได้ ชิง ไชย แด้ว

คดา ไคต ออก ปราง ลำ งามตา พั่ง พิณ จด วง แด

กระจ่าง ทง สอง นาง แสน โสม นัสสา อ้อม เกสร

สุริวงษ์ พงษ์ ณะรา เหาะ ดอย พ้า ดน เมฆ วิเวก จร ทั่ว

เล่ม ๑๘

ลักษณะวงษ์

๓

๑ เชิด ๖ คำ ๑ ครั้น ทรง ปราง นาง เทพ กัตยา
สองศุตาภิญาโยธโมสร ค่อย ถอยลง จาก หว่าง กลาง
อำพร บทจรเข้าปราสาทรัตนาวะ

๑ เสมอ ๒ คำ ๑ ครั้น ถึงยังที่ศรีไสยาสน์ กำนัด
นาฏ หดับเห็น ไม่ เปน ถ้า นอนเกะกะ ก่ายกัน อะนันดา
เปลื้องภูษาเปิดนม ไม่ ส้ม ประดู่ แหวกวิสูตรเร็ว
พลัน ทน ใจ เห็น ทราม ไวยงาม ตะทอง ผ่อง ศรี
บรรทม หดับ มิ ได้ กับ พระกายี สอง นารี ส้ม ถัก
ดั่งจินดา จึ่ง วาง พระเกสร สิริวงษ์ บรรทม ลง
แนบชิดชนิษฐา แล้วพิศดู ทงสอง กระษัตรา งาม
ล่ง่าส้ม สั้น ทวอินทรีย์ จะพิศ ไหน ก็ ไม่ ได้ ชก เนตร
งาม ทรงเดช งาม สดุดา มา ระศรี แล้ว คุดาย มนต์
ล้ำคณเสยทันที สอง นารี หดก ออก นอก ห้อง ทอง
๑ เสมอ ๘ คำ ๑ เมื่อนั้น พระเกสร สิริวงษ์ ชงง
หมอง ครั้น สว่าง เวช ที่ ประจำ ตาม ทำนอง ดิม
พระเนตร เมื่อยมอง ไป มา คิด ถึง ไสยนี้มิใช่ ปราง
พระองค์ พิศวง ใน พระไทยหนักหนา ไซ้พระ

๕ ถกษณวงษ์ เล่ม ๑๘

แทน ที่เคย ไศรยา มีตุตถา นอน แบน แอบ กาย พระ
ลูกน้อง เพ่ง พิศ พิณี ภาครู้ ไม่รู้ จักเถยว่า ใคร นำ
ใจ หาย ให้ บั่น บ้วน ใจ จิตร์ คัด ระคาย กัดบั่น มุ่ง
หมาย ตะตั้ง เต้ง เพ่ง ภาครู้ พระ

๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

កើត ១៨

๑ ชม โคม ๑ คำ ๑ จะเตโชในกวีโดยตะถาญ
โคม ขอนประโคมเขาวะนิมรฺขนิษฐา ทั้งสอง
ปรางดำ อาจดา โชนงหน้าเนตรน้องกังจามครัน
โอฐ์สอาดคล้ายวาควิโดยเขียน ทรงพระเคียร
เกษาเหมือนแสวงสรรพ คำสนิทชิดเรียบระเบียบ
กัน นาดิกนั้นก็พอสมน้ำสมนั ทนศัเล่มือ
ชิดกันมันเปนแสง เหมือนใครแจจจัดทรงประจ
จัด พระกรรมบางมิได้ทางให้เกินภักตร์
วระถักขณด้วยสันทงอินทวย

๑ ชม โฉม ๒ คำ ๑

ถาม คำ ๑ จะแต่ไหนก็วิโดยนะตาม

ព័ត៌មាន

๑ ชาตรี ๒ คำ ๑ โฉม เสด็จไปหาเจ้าเจริณ
ศรี เทพไทยนำสัตว์แสน มณี ขย่ำรำลึกเชิญ
คืนจากนิทรา อันตัวผู้มีไช่ชายที่คำศักดิ์ เปน
วงษ์จักรพรรพรวรนาถ หวังถนอมมิ่งมิตรวนิดา

© ឆាត្រ ២ កាំ ©

โอบุญเตชาพิมาหาเจ้าเจริณ

២ ១
១១ ១១១

เล่ม ๑๘

ลักษณะ

๕

กล่าวข้าจะม้วยลงด้วยกัน เป็นบุญทำประจํา
หมายกับ สาย สวรรค์ เคยร่วมชาติกับ มิ่ง วัฒน
สวรรค์ พี่จึงมาร่วม อาศัยไถ่ยาคนพิน ย่า
เพดิน บรรทมหลับเลย นอน รัก ะ

๑๖ คำ ๑ เมื่อเห็น โฉม เทพ ถัดยาม คักดี แว่ว
ลำเนียงเหมือน ใคร มาท่าย ทัก ยูปา ภักตร์ พัด
กาย ชะม้าย ดู ได้เห็น พระ เกศร์ สวรรค์ นวต
อนงค์ อับ ประยงค์ ยอดดู ก็จำได้ มัน จิตร คัด ร เมื่อ
โฉม ทรู มัน เห็น เป็น ลำ คัญ แสน ยิน ดี ด้วย ว่า มี
พิศมัย แต่ ทรม ไวย อาย นก เมื่อน ภักตร์ มัน
กระ ถน หน หน่อไทยไม่ จานรรจ์ ให้ หวาด หวั่น ขว
เขิน สะเทือน ใจ ะ

๑ ขาตรี ๖ คำ ๑ สาย ส้มร เจ้างาม งอน ผู้ ยอด
พิศมัย จะ เมื่อน ภักตร์ หลัด หน พยา ไย เชิญ
ทรม ไวย ถ้าว รศ พจนา ด้วย ตัว พี่ มา ที่ ไถ่ยาคน
เทว ราชน นำ ให้ เสนหา เคย เปน กุ้ สร้าง ส้ม ภิรมยา
วาศนา ของ เรา สอง จะ ครอง กัน ย่า หดบ เดียง

๖ ดัชนีดวงษ์ เล่ม ๑๘

เอียงอาย ระคายเขิน อย่า หมาง เมิน เบือน จิตร
มิดผัน ไช้ จะ แด้ง กตาดำ คำ ว่า พรณ จริง เช่น
หน เจียว นะ เจ้า เขาวะ มาถย พระ

๑๖ คำ ๑ ฟังว่ากัถยาขึ้นชอบ แกล้งตอบล้า
เทวราชที่ไหนด่านว่าคาญ ช่างชมชวนกล่าว
รศพจน หรือใครนัดแนะด้วยคำหมาย เป็น
ผู้ร้ายจริงจึงกระมังหนา ไม่เคยพบไม่เคยรู้จัก
ภักตรา กล่าววาจาเหลวไหลไซ้เชื่อน อยู่บ้าน
ไหนด่านไหนก็ไม่รู้ ทำจุตกล้าใจใครจะ
เหมือน มานักย้ายยกตกเคื่อน ให้เขาเพื่อน
พูดด้วยเพราะเหตุใด นีรู้หรือหาไม่ที่โน่น
คือแทนพระบุตรเป็นใหญ่ บังอาจเอื้อมเข้ามาว่า
กระไร จึงออกไปเสียพลันทันท พระ

๑ โอ โทม ๑ คำ ๑ น้องรักเขวาระ ดึกษณ ผู้ ยอด
 เดิม ศรี พัก รุ ยี่ ว่า พระบุตร แดง แทน ท
 มรรท มของ ทราม ไวย ถึง มาท แม้น อด หาญ ทยาน
 มา ก็นึก ว่า ไม่เห็น เปน ไฉน พัก ห่อ ขัตติยา

นระว ไชย ควร จะ ร่วม แทน ใน นิทรา เพราะ ส้ม
 คักดี ส้ม ประยูร ตรี กุณ วัง กับ โนม ยงค์ เยาะ ยอด
 เสน่หา พี่ยู่ ถึง จักร วาพ นรครา พระบิดา
 ชื่อ ลักษณะวงศ์ เป็น ปิ่น บัก นรครา มหาฐาน
 เยาะ มาตย์ ย่า ไต้ ไท่ หลง เทว น้า จำ เภาะ เภาะ
 จง อุ่ม พา ส่ง ถึง แทน นร ทม ใน พระ

๑ ๘ คำ ๑ พัง ครี ศรี สวัสดิ์ ยัง คิด พิศมัย หาก
 ปาก บัด ความ รัก หนัก ฤ ไทย ค้อน ให้ แล้ว คอบ รศ
 พจนา ถึง เปน วงษ์ พงษ์ กระษัตริย์ ประ เสริฐ คักดี
 มา คอบ รัก ทุก ฤค เหมือน อัจฉา ทำ ให้ น้อง หมอง มัว
 มต ทิน ทา เขา จะ ว่า หญิง ชั่ว คอบ คบ ชาย พระ
 ครี ว่า เทว น บัน ดาต เขา พยาน ที่ ไหน เปน เครือง
 หมาย แม้น ทราบ ถึง บิด ฤค คง ต้อง ตาย ราพ ร้าย
 ก็ จะ พัน เลี้ย ทน ที่ พระ

๑ โอ้ โนม ๖ คำ ๑ แสน ฤตาด จะ เอ็ม อาจ
 เขา พยาน เถา โนม ศรี เทพ ไทย หาย ไป แล้ว เทว
 เห็น แต่ พิ คน เดียว ดอก ดวง ใจ ซึ่ง เจ้า ว่า อะธรา

๘ ถักขณ วาษ์ เต็ม ๑๘

จะฆ่าฟัน ที่ซ่อนอยู่อย่าพองคิดส่งไสย พี่จะ
ตั้งยอมม้วยชีวาโดย เพราะรักแม่ทรมานไวยวิดา
วรรณ จะกอดเจ้าหงส์เยาว์เสาะระบงก์ มิให้
ห่างเหินหอมจอมขวัญ ถึงจะตายก็ให้เห็นเป็น
สำคัญ ว่ากอดกันจนม้วยมรณา อย่าต้องขัด
ศดสวดดีซึ่งมาหมาย ถึงพี่ตายก็ไม่ห่างเด่นหา
ครีตพลางทางกอดกัทยา เจ้าแก้วตาเฝ้าหยิก
พี่ยาใย ทะ

๑ ส คำ ๑ แค้น นึกนาง พลิก ผิดก็ เห หวน ข้า
 ขวน ให้ แล้ว เสด็จ แล้ง ทูล องค์ พระ ทรง ไชย นอง
 มิ ได้ ชื่น ชัด พระ หิทธยา แต่ ทำ การ เช่น นี้ ผิด ที่ นึก
 จะ เลื่อม คักดี ตรึง วงษ์ พงษา เป็น กระษัตริย์ ขัติ เยศ
 เกษ ประชา ให้ เสด็จ ชู ภักทรา จึง จะ ดี เขียว เด็ด จ
 กตัม หงษ์ ยง นิ เวศน์ ให้ ทูตา ทูล เหตุ ทำว ยักษ์
 เรือง ขอ ตู ตาม ราช ประณิ จะเป็น ข้า ฝ่า ชุต
 จนวน ตาย ษ

๐ โอ้ โทม๒ คำ ๐ ดวงเฮ้ย ดวงตมร จะให้

จร กลับ หลัง เหมือน ดั่ง หมายถึง คอ ฟันกลับ ไม่ นึก
 รู้ ตัก ภาย ไม่ รู้ ทาง นั้น ฝาย พระนาถ จะ เรือ ร้าง
 ห้าง นาน บ่อย การ คิด ถ้า ทรง ฤทธิ บิฑู เรศ ของ
 โคม ศรี มี โปรด ปราน ประทาน นาง เทว เห็น
 เตี้ย ที่ แดง นาง ด้วย ทาง ไถต มา ถึง นี้ แดง มี ขอ
 คั้น ภารา ไม่ เมตตา แดง ก็ กำ ทำ ไฉน เหตุ ฉน
 พียา ขอ อะ ไภย ยอ น้อย ใจ ว่า ไม่ ง้อ ขอ บิดา
 พระ ครี ส พถาง ทาง แอบ อิง แดง พิง พาด สุด สดว สดี
 อย่าง จน งาม หา เป็น กุศ กับ นาง ได้ สร้าง มา
 จึ่ง เทวา อะน กุท ไม่ สด ใจ นำ เขย นำ ศร วร พระ
 จะ มา ตาม ถวน แด ได้ ถ้า แม่ พระ บิฑู เรศ แจง เหตุ
 ไป น้อง จะ ได้ ความ ผิด มา คิด พันธ ด้วย เป็น ที่
 อับ ขาย ขาย ภักตรา สุด บัญญา ที่ น้อง จะ ผ่อน ผัน
 จะ เชื้อ ดิน ถม ชาย มก ง่าย นน จะ ผิน ผัน เขา หน้า
 ไว้ ถ้า ไร ประชา มา ตย ราช ฐว จะ ดิน ทง ฝูง
 คน จะ หิน ประ มา ท ได้ แต่ ปาก นน หาก แสง แกล้ง
 ว่า ไป แต่ หน้า ใจ มี จิต รัค ิด อา วรณ ฆะ

๑ ชาตรี ๑ ดวงเย้ย ดวงจิตร์ ขยำ หมายถึง
 ว่าจะทั้ง มิ่ง ส้มร มิให้พวก อำมาตย์ ราช ฏฐ มั่น
 ขอด ข้อน ข้อ ระ หา เปน ราช์ ถึง ทรง ฤทธิ บิตรงค์ ของ
 นงค์นุช พระ ทรง พุด ขุ่น ข้อง หม่น หมอง ศรี เรอ
 จะ ลง อาญา ถึง ฆ่า ต่ ก็ ตาม ที่ เกิด เจ้า เยาะ มาตย์
 จะ ลู้ ม้วย ด้วย สาย สว่าตต์ นุช จน สิ้น สู้ด ก็ ไม่ ร้าง
 ห้าง ส้มาน พระ ว่า พตาง เซย พุ่ม ประทุม มาน กร
 ประ ดาว สอด คตอง ทำ นอง ใน อิศวรย บันดาตต์ ทาน
 ตัน โดถย ไหว หวน ทว ทำ ซลา ไหล เปน ตะลอก
 พม ฟอง ออก คะนอง ไป มัจฉา ไหญ่ เต็น คตั้น อยู่
 ครัน ครก ตัด คน ต พัด สักด หน้า จน เวลา เทียง
 คิน จะ คิน คก ยัง ไม่ หาย คตั้น คตาย อัด กระ ทัก
 จน ดวง ดาว การะ พกน น ดบ ลง ฆะ

๑ เมื่อนั้น นาง เทพ กัตยาน วต ระหงษ์ ได้ ร่วม
 รศ พิศมัย ดัง ใจ จง กับ เกสร สุริวงษ์ กระษัตรา
 แรก เริ่ม รู้ รศ สังวาศ แดน สว่าง คัด ทรงเดช พระ
 เชษฐา อยู่ งาน พัด แยม ศร วต ชวน เจรจา เชิญ

ถ่ม ๑๘

ลักษณะ วงษ์

๑๑

ภาร พ้า ด้ระ ด้รง ทรง ด้คนธ์ พระ หยอก เย้า แยมั
ศรวต ด้วั ชวน ษิต นาง เมียง บิด ด้วั ประ มูต ทุต
นุ ด้นธ์ น้้อง ขอ เชิญ ษิต ยาจอม ด้กถ ด้วย ด้ต
ละตา ให้ ภารณ ทง หวาน คาว เอม โษษฐ์ โภชนา
ยก เข้า มา ถวาย องค์ พระ ทรง ด้ว ถนอม ใจ มิ ให้
ชะนา ทร ถ่ม บัง อร์ บิด ุเรศ พระ มารดา ชะ
๐ เมื่อ นน พระ เกสร์ ทรง ยศ ไอรดา แสน ด้ว ด้ด้
ใน นาฏ กัตยา ถ่ม ภารา หตง ชม ภิมย ใจ ด้
คด้ง เคด้้า เย้า ยวน ชวน ด้ำ ราน ถด้ คาด บัณ จิตร
พิศมัย ถนอม นวต ชวน บรร ทม ภิมย ใจ จน
หตบ ไป กับ ที่ ด้ว ด้ว ย ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว
ด้ว ทง ด้ว นาง พ ด้ย ด้น หา ด้ว คน ด้น ด้น
จาก ที่ นทรา มา ด้ว หน้า ทน ที่ ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว
จัต ด้ว บรรจง นำ ด้ว ภัก ด้ว ด้ว เกรง ด้ว ด้ว ด้ว
ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว
จัต ด้ว งาน พรวม พระ ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ใน ด้ว
ด้ว ด้ว ใน ทน ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว ด้ว

แหวกวิสูตรเข้าไปในไครยา ถัดปฤศดาให้รู้องค์

๑ เจรจา ๑ เมื่อ นั้น นางเทพกัทยา นวระหงษ์
ตกพระไทยพดิกพัน พระวระองค์ นาง โคม ยงค์
คดา ไคต จากไครยา กระซิบสั่งทงสอง พี่เลี้ยง ราช
ช่วยกัน ปิด ภูวะ นารถ ให้หนักหนา พี่เร่งจัดเฮม
โอษฐ์ โภชนา อย่าได้ให้ใคร มา รุ้ แบน คาย ฑะ

๑ มัด นั้น นาง โก มุท พี่เลี้ยง เคียง โคม ฉาย กับ
มณฑา นารี มี แบน คาย ค้าง ถวาย วันทา ยุกา พาน
แล้ว มา ส่ง คอย พัด ใน ทนที่ วิเศษ พระบุตร นิ่ง ขนาน

๑ มัด นั้น องค์ พระ ธิดา ยุกา พาน เยาะ มา ตย
ไครยา ใน ราชตรี นาง ทรง พระ สุปิน จินตะนา ว่า
เทวา อยู่ ใน กำภู ศรี อดอาหาร ถำบาก นน มาก มี
ตง แทน เร่ง รัด ให้ จัด พัดนั้น วัน ละ ตาม เวลา อย่า
ได้ ขาด เหมือน โอกาส ขอด มั่ง ทก ถึง สรรพ ครั้น
แล้ว คืบ กัด มา ไม่ เข้า พัดนั้น ยัง แจ่ม จันทร พระ
บุตร ศรี ใสภา ฑะ

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ กัทยา เสนหา นาง แหวก

เล่ม ๑๘

ลักษณะวงษ์

๑๓

ม่าน เข้า ไป ใน ไศรยา แล้ว ทูต กับ ภักดา ด้วย ทน ไค
คัว ของ น้อย เคย ออก พระ กำเนิด จะ มา นิ่ง อยู่ นั้น
ก็ ไม่ได้ ขอ เชิญ พระ ภาร เกด้า จง เนาว่า ใน ประ
เดียว ใจ น้อย ยา จะ มา พัดนี้ ทูต พดาง นาง ถวาย
อะภิวาท ยู่ระ ยาศร เยื้อง กิตาย ค่อย ผาย ผัน ออก
นึ่ง แทน พร้อม ตูรารัง นาง กำเนิด บังคม คิด พระ บุตร
ศรี โสภา ทง พิเตยง ตอง นาง อยู่ ข้าง อาคัน นุช
นาฏ ศีรวัด ดันต์ ด้วย หรรษา ทรง ดำรัส ตรัส เต็ม
เจรจา เหมือน เคย มา แด่ ก่อน ร่อน ไร พระ
๑ บัด นั้น ผ่อง สันนม กำเนิด น้อย ใหญ่ ต่าง เห็น
องค์ นิยม ดันต์ เทให้ ใจ เป็น ไฉน พระ ณั ศรี โยรา
ไม่ เหมือน ดัง ก่อน แก่ เห็น เศร้านัก ต่าง ตอบ ถก
ด องค์ ขนิษฐา เคย ผ่อง ภักศรี ผิด พรณ ดัง จันทรา
วน น มา มัว หมอง ดัง คอง ชาย ต่าง คน ต่าง นิ่ง คิด ผิด
ประ หลาด อัน โรคา พยารั การ ทง หลาย ก็ ไม่
ได้ มัว หมอง มา ค้อง กาย ต่าง ตอบ ดู โฉม ฉาย
ด้วย ส่อง กา พระ

๑ เมื่อ นั้น นางเทพกัทยาเสนาหา นางไม่นั่ง
อยู่ได้ให้เนิ่นช้า ในวิญญารำพึงคะนึ่งใน คิด
เป็นห่วงสามเฒ่าที่ยัง จะนั่งอยู่ช้าก็หาไม่
จึงเสด็จเยือน ย่องเข้าห้องใน ต้องพิเลียง ธารไทย
ก็ตาม มา ธาร

๑ เมื่อ นั้น พระเกษรแสนดินทเลินหา ค่อย
กระซิบพูดเด่น เจรจา มิให้มาอื้ออึงคะนึ่งไป
ยามเข้าที่เสวยโภชนา ทงต้องราพิเลียงอย่า
เคียงไก่อ ข้าอยู่งานปรนนิบัติพัดวีไป มิให้
ได้เคืองขัด พระหัตถยา ธาร

๑ เมื่อ นั้น พระเกษรแสนดินทเลินหา เป็นศุภชา
ถนอมนาฏเชยชิด วนิดา จนภารพาต้ม
องค์ทะนงไป ธาร

๑ บัดนั้น ผูกองค์นางต่างส่งไสย ต่างคน
ต่างฉวนสนเท่ห์ใจ องค์ในต่างมาปกครอง
กัน นางคนหนึ่งจึงว่าข้าเห็นผิด พระจริต
โถมเฉดตาตัวสัตว์รค์ ต้องพิเลียงที่เห็นเป็น

ใจ กัน मैं दाम्पत्यं नमः कं यथा संगता रेवा कथ
ให้ สอง นาง ออกห่าง ไกล จะ ถอน ไป ตู ยอด เหน้หา
เมื่อ นาง นั้น หลับ ใหล ใน ไศรยา ต่าง ปกษา ชบ
ซบ อุบ อิบ กัน อยู่ วัน หนึ่ง พิ เติง ที่ เคียง ชิด
หลับ ดัน หึง ชั่ว จะ อา ตัญ นาง โฉม ยงค์ ได้ ยาศน์
อาศน์ สวรรณ เกษม ดัน ค่ คง เคตา เฝ้า เชย ชม
ด้วย รัศ รก อิม เอ็ม กำ เบริ จิตร มิ ได้ คิด แดง
ระคาย เท่า ปตยา ผม ต่าง เค็ดม หลับ ไป กับ ที่
บรร ทม ดัง ประ ฐม ถม กาย เหม้น วย ปราณ ฐะ
๐ บัด นน ฝูง อนงค์ พรอม พรัง นง ชนาน เห็น
ได้ ร้อง เจริบ เติง ดำ เนียง นาง ก็ ถน ถน ย่อง
ไป ใน ไศรยา ค่อย แยม ม่าน แด เขม้น เห็น ผู้ ชาย
นอน แอบ กาย เยาวะ ยอด เหน้หา ประ หาด ใจ
ชาย ไตงาม โสภา บัง อาจ มา หา นาง ถึง ปราง
ใน จะ นัง ความ เลี้ย เถ่า เรา จะ ผิด อัน ชี วิตร
จะ คง ย่า สง ไสย พระ ยามาร คง สัก หาญ ชีว่า ไตย
จำ จะ ไป ทูต องค์ พระ ทรง ธรรม ต่าง ปกษา

๑๖ ถกษณ วงษ์ เดิม ๑๘

เห็น กัน ใน ทัน ที่ ออก จาก ที่ บรรทม แล้ว สวรรค์
ใน ออใจ ระริว ด้วย ถัด ครั้น รับ พา กัน มา
เฝ้า เจ้ากรุง มาร ครั้น มา ถึง จังคสถาน เข้า ไป
ใกล้ ใน ออใจ ร้อน ยุง ให้ พุ่ง ช่าน ตก ประ
หม่า ตัว สิ้น พรัน วิญญาณ กราบ มงคม บท มาร
แล้ว ทูล ไป บิด นั้ ผู้ ชาย นน ตำมารภ ห่ม
ประหมาท หาญ ถ้า จะ หา ไหน มา เชย ชม
แจ่ม จันทร แม่ ขวัญใจ ยัง อยู่ ใน ห้อง ทอง
หงส์ สอง รา พระ

๐ เมื่อ นั้น ท่าน ท้าว ศรี ภักตร์ ยกษา ได้ พัง
กำหนด ถยา ตั้ง เอา ไฟ พ้าม มา จุด ไฉ ดุด อี
เทพ นารี มา ทำ เต็ม ช่น น ก็ เปน ได้ ไม่ มี
ความ อับ ประยศ ยอด สุใจ ช่วง กระไร ไม่ คิด ถึง บิลา
ไม่ รัก เชื่อ ว่า เนื้อ ตระกูล หงษ์ ไม่ รัก วงษ์ ทรง
ฤทธิ์ ทุก ทิศา ทำให้ กู้ ได้ อาย ขาย ภักตรา กับ
ฝูง เทพ เทวดา สูตา โดย จับ กระทาธร นน อัน ตำมารภ
กระทม บาท เลื่อน ถน ถิ่น ไหว กระโดด จาก

เถม ๓๘ ลักษณะ วงษ์ ๓๗
 บัด ถึง กิ่ง ใน เสด็จ ไป โรง รัด น้ ช้ ชาติ ะ
 ๑ ถด ของ กิ่ง บัด ถึง กิ่ง ให้ แค้น ชัด
 ถัง พหล พท ทหาร กระ ชิบ บอก อะสุรา ไม่ ช้า
 นาน มั่ง คัด การ ให้ ได้ ไกยร มา กู จะ ให้
 รวง วุฒ นน ตำ หัก เร่ง สัก เข้า ไป เร็ว ไหว
 มั่ง จั บ ช้ ถก กู มัด เขา มา ขึ้น ไป ปราง รัด นา
 อย่า ชาม ไคร กู จะ ขอ ดู หน้า อ้าย คน คด จะ
 มี ฤทธิ์ ปรา กฏ สัก เพียง ไหน สัก วงษ์ พงษ์ พันธุ์ ม่น
 อย่าง ไร จึ่ง อาจ ใจ เมามัว ไม่ กัด วย ะ
 ๑ บัด นน เสนา สำน นค คน ทง หลาย ต่าง
 กระ หนก ตก ใจ ทง ไพร นาย กราบ ถวาย วันทา
 พระ ยามาร กรับ มา ยัง ปราง พระ บุตร ไม่
 อั้ง มี บวร คา โยธา หาญ ย่อง ขึ้น ไป ปราง รัด น้ ช้
 ชาติ สัก ด หน่อ จัก ะ พา พ เดีย ทน ได ะ
 ๑ เดชะ พระ เวช อัน คัก สัก พระ ทรง ฤทธิ์
 ะ บัด นน หอ บ ไท ชุน เสนา พา กน นน เข้า ไป

๑๘ ดกษณวงษ์ เถม ๑๘
 เข้ามัดของกัฏฐะในยะจากไศรย้า ครั้นดำเร็จเสด็จ
 แล้วมิได้นาน จากปราสาทสุริยาภยณันธิน เตะ
 รวบกระหวัดรัตนกระศัลย์มา ยังพระโรง
 รัตนอาสน์

๑ ครั้นถึงซึ่งหน้าพระที่นั่ง ไชย จังวางพระ
ภูษาไทยลงกับที่ไว้ตรงหน้าพระยาอะสุร์ แล้ว
เสด็จกราบกับบังคมคัต

๑ เมื่อ นั้น ท้าว ตรีภกตบรุษกษานะราศีวงศ์
ให้คง แค้น แน่น ใจ ดัง ไฟ ถัดไป ทำ กุมภินันท์
หมก หมุ่น ชุ่น วิญญา แล เห็น พระเกษร สุริวงษ์
พิศวง รูป ร้าง ดึง เตชชา งาน ชวด ทรง วง ภิกคร
ถักธนา ดัง เทวา ใน สุฐาน พิมาน ทอง นำ จะ
เป็น กระษัตริย์ สุริวงษ์ ดู รูป ทรง เรือง ศรี ไม่มี
ต้อง คตยา พิโรธ สั่ง ไป ดัง ใจ ปอง กุ จะ ทอง
ดู มั่น ชยัน ดี แก่ สักด เร็ว ใจ อย่า ได้ ซ้ำ มั่น
จะ ว่า อย่างไร ให้ รู้ ที่ สุริวงษ์ พงษ์ พันธุ์ กระ ตุมภ
ไพร่ ผู้ ดี อย่างไร จะ ไกร รู้ ฐานะ

เดิม ๓๘

ลักษณะ วงษ์

๓๘

๑ บัด นั้น ชุนเสนา รับ ตั้งไม่ ยั้ง อยู่ บังคม
คิด ตง จิตร คิด ถึง ครุ จึ่ง แก่ พระ โนม ครุ
ใน ท้น ไต

๑ เมื่อ นั้น พระ เกษร ระวัง ยัง หลับ ใหล ครั้น
ดัด ค่าย พ้น ใน ท้น ไต พระ ถ่ม ใน ยะนา
ขึ้น มา พ้น มิ ได้ เห็น โนม ยงค์ นาง นงค์ ลักษณะ
เห็น แด่ ยักษ์ เฝ้า ต่อม อยู่ กวด ชน ครั้น แด่ ไป
ที่ ใน โรง สุวรรณ เห็น กุม ภณท์ อะสุรา พระ ยา
มาร ให้ หวาด หวน พรัน จิตร คิด อุดสู อนุจจา
ก ช้าง จะ ส่ง ขาร มา องค์ เดียว อาทว่า นำ รำ คาญ
สิ้น วงษ์ วาร แก่ ไช ก ไม่ มี

๑ ข้า มี ๑ ก็ ดำ ส้ม ที่ ขาว มณ เรา เบา จิตร
ไม่ กัด วิต ดัก หนึ่ง กิ่ง เกษ มา เชย ชู หรือ ไม่
รู้ว่า ร้าย ดี ก็ ส้ม ที่ โดด เซตา ไม่ เข้า ยา นำ
ส่ง ตำร นางงาม เมื่อ ยาม คืน จะ สอน โหย ให้
พิไร หา พระ คิด พตาง ถอน สิ้น กัด น้ำ ตา
ถือ มานะ กระษัตรี นน มาก มี ไม่ กลัว ตาย ที่

จะ วาย ชั่ว วาด ทำ อำนาจ ดัง พระยา ราช ดี หี
 ไม่ ย่อ ท้อ ค่อ ท้าว อะ สู้ ร์ พระ ภูมิ มี ได้ พรหม
 ประ หวัน ใจ พระ

๑ เมื่อ นั้น ท้าว ตรี ภก ตรี แค้น ชด เพียง ดัษ ไชย
 เห็น เกส ร์ อาจ องค์ ทะนง ใจ มิ ได้ ไหว วัณ ทา
 พระ ยาม าร แต่ อยู่ ใน บัง คับ ยัง เช่น นี้ มัน ถือ
 ดี ไม่ กตว าท ์ ทั ญ จึ่ง ร้อง มา ว่า เหว ย อ้าย
 คน พาด อะ หัง การ ถือ ด้ว ไม่ กตว ใด ร์ บด น
 มึง ถึง วาย ชั่ว วาด ยัง ทะนง ใจ อง อาจ ไป ถึง
 ไหน เปน วงษ์ วาร วาน เครือ เนื่อ ผู้ ไต่ แต่ จะ
 บัง คับ ไหว ัก ไม่ มี จะ ก้ม หน้า อยู่ ไย ไฉน เจ้า
 ชิน ญ เปน เจ้า เมือง ยักษ์ มี ศัก ์ ศร ไม่ เจียม ด้ว
 กตว าย วาย ชั่ว ด้ว ะโฮม ร่ว ม ที่ ธิ ดา ย ภา พาน พระ

๑ เมื่อ นั้น พระ เกส ร์ นิ่ง นิ่ง พัง ว่า ขาน ให้
 คึง แค้น แน่น ใจ ใคร จะ ปาน แต่ เลี้ย การ เลี้ย เริง
 ละ เติง ใจ จำ ต้อง หย่อน มัท ุ ร์ ศ พจน าร ถ จึ่ง
 ตบ น ราช บร รร ทา ร์ ที่ ขาน ไชย พระ องค์ จะ ฆ่า

เล่น ๓๘ ลักษณะวงษ์ ๒๑
 พัน ให้บัด ไตย มังคม ให้ไว้ จะพัน ทน อาญา
 ถ้า พระ องค์ มี จิตร คิด ปราณ จะ ชู้ ตี ไป ใน
 ทิศา ถึง บ้าน เมือง จะ มี เครื่อง บรรณา มา ไม่
 ให้ ขาย บา ทา ฝ่า รุติ บิดา ข้ำ ช้อ จอม จัตุรงค์
 ช้อ พระ ลักษณะ วงษ์ อัน เรือง ศรี เปน ปิ่น เมือง
 ฎา ใน ทา ศรี เมื่อ ภา มี ไม่ ตั้ง สาร์ พระ ริดา
 เด็ก ต่อ เด็ก มัว เมา ด้วย เมา จิตร ไม่ ทน คิด ด้วย
 ความ เสน่หา ถ้า ข้าน้อย ทำตาย วาย ช้อา พระ
 ริดา จะ ไว้ ให้ ใคร ชม จะ มี เปน ต้อง ขาย ต้อง
 หม้าย ผัว จะ หมอง มัว เอา ไว้ ให้ ใคร ชม พระ
 บุตร ก็ จะ มา อุรา ตรม นาง ทรม ชม จะ เอา
 หน้า ไว้ ถ้า ไร ราช
 © เมื่อนั้น ท้าว ศรี ภักตร์ เพียง ว่า เตือด
 คา ไทด ได้ พัง ถอย คำ เหน็บ เจ็บ พระ ไทย ดัง
 ศรี ไชย เตียบ ทะลุ ปรุ ทง องค์ จึง ร้อง ว่า เหม่ ๆ
 ข้าย คน พาด อะ หัง การ ไม่ ถัด ตัว เปน ผง ถึง
 เพียง นี้ ถ้า มารก อาฯ ทะหงศ์ ไม่ เจียม องค์ ว่า จะ

ม้วยด้วย อาญา เช่น จัง จอก หรือ จะ หดอก
ราช สี่ ห ใน วัน นั ชั วั ง จะ สั ง ขาร แล วั สั ง
เพ็ช ฆาฏ ไป มิ ได้ ชั วั เร วั ง พั น ฆ่า ย่า วั ชั วั วั

๐ บัด นั้น พวก นัก การ ประ หน ดบ ท ศรี ได้
รับ สั ง พระ ยา อะ สั ร เจ้า คร่า พระ ภู มั น ออก มา
ก็ จอง จำ ทำ โทษ หา ประ การ ดง บรรหาร ของ
องค์ ท้าว ยัก ขา กุญแจ ดำ ม ชี ม ชี ม ถือ โยง มา
ให้ การ พัว ร้อง เกณ ที่ ตะ เวณ ไป แล วั สอน ให้ พระ
ทอง ร้อง ประ กาศ ประ ชา มา คย วั ง ทรู ดู ไส วั
เจ้า ชั วั เอ้ย ชั วั เจ้า ชั วั วั ง ใน ไม่ เกรง ไภย อะ สั ร
พระ ยา นาร เจ้า ถัก ถอบ พระ บุ ตร ศรี สั ม ย ท้าว
จับ ได้ ทรู สั สั ง ให้ สั ง หาญ ตะ เวณ แล วั เส วั จ พถัน
ไม่ ทน นาน จะ วาย ปราณ ไม่ คง ย่า สั ง กา
พระ ร้อง พถาง ทาง ดุ ปรา สั ท ไชย ให้ อ่า ไสย
ด้วย ยอด เสน่หา โอ วั เจ้า ทรา ม เสิ วั ยม ของ
เรียม อา จะ รุ สั ก กข ยา แล วั หรือ ไร แม้น
คั น ชั น นิ ฤ มต ไม่ ยถ พี จะ ว่า หนั นั ง แล วั

เล่ม ๑๘

ลักษณะ

๒๓

ไฉน ถ้าทราบ ว่าชีวิตนี้ ปล่อย ปล่อย
น้ำ จะทอด สะกนั คน ทั้ง สอง กร เจ้า จะ ค่อน
อุรา ร่ำ ไอ้งาม ขำ พี่ เห็น ไม่ เป็น ผด จะ เฝ้า
กิน ชดนา ไม่ รา ชด นิยมต เห็น น้ำ ชีว วาย จะ
เห็น แต่ พี่ เติง อยู่ เคียง ข้าง ไฉน จะ สร้าง โคก
เค้ารำ นันทา หาย เมื่อ เชย ชัย หรือ ไม่ รู้ ระวัง
กาย เปน น้ำ อาย อัม ประยงค์ อด อด ใจ โอ้ ว่า พระ
มารดา บิด เเร่ จะ แฉง เหตุ ฤ กยา ก็ หา ไม่ ถูก
ขอ ถ้า มา ดออง ทั้ง สอง ไทย จะ ก้ม หน้า ตาย
ไป ยัง เมือง พ้า ทั้ง สอง องค์ นน จะ ทรง พระ การณ
ยังมี ได้ แทน คุณ เทา เกษา พระ หนึ่ง นก ตริท ตรอง
หนอง น้ำ ตา เขาน้ำ พา อ่อน ใจ คัด ปล่อย จร ธาร
๐ เมื่อ นน นาง เทพ นารี ศรี สนม ยัง หดับ
โหด ใน แทน อะตง กรณ พอบัง อร คดา เวช
วิทยา นาง งาม ปติม ถัม เนศร ชน ด้วย พัตน
อศิ จร รย์ เหล็ด ยว ชร ร้าย ถั่ว ถั่ว ขวา ไม่ เห็น องค์
ทรง ไชย ใน ไศรยา นาง เทยว หา เมียง มอง ทุก

๒๔ ถักขณวงษ์ เล่ม ๓๘

ห้อง ใน เห็น แต่ ต้อง พึ่ง เที่ยง ยิง หัดบ อยู่ พระ
โถม ทรุ ไป ทน ค่ำ บด ไหน จึง ปลุก ขึ้น ตาม พลัน
ใน ทันใด พระ หาย ไป ใน ที่ ศรี ศรีรายา พระ
 ๐ มัด นัน ฝ่าย ทง ต้อง พึ่ง เที่ยง ขนิษฐา ตก
ใจ คืน ด้วย พลัน มิทัน ช้า เทียว ค้นคว้า หา องค์
พระ ทรง ขรรค์ ใน น้ ตี ม่าน ทองทก ห้อง ฉาก
จะ ออก ปาก ร้อน จิตริ ให้ คิด พลัน ด้วย หลับ
อยู่ ยัง ไม่ รู้ ซึ่ง สำคัญ แล้ว มา ปฏิภาณ กัน
กับ เทว พระ
 ๐ เจรจา ๐ เมื่อนั้น องค์ พระราช วิฑามาระศรี
ให้ หวด หวน พลัน ใจ ใช้ พอ ดี ดัง ชั่ว โคม ฉาย
จะ วาย ขนมน ดิน กลือ องค์ ทรง ฤทธิ์ บิคุเรศ
ชด เนตร หยดย้อย ดัง ฝน ฝน ให้ รับ ร้อน พระ
ไทย ดัง ไฟ ตอน นิฤมต เทียว ตาม ตาม กำนถิ ใคร
เห็น องค์ อิศ ระค บ้าง หรือ ไม่ หลับ อยู่ ใน ปราง
ของ ที่ ห้อง กัน สถิตย์ อยู่ แท่น แก้ว อัน แพรพ พรัน
พระ ทรง ขรรค์ จะ ดล ไป ทน ไฉ พระ

เดิม ๑๘

ลักษณะวงษ์

๒๕

๑ บัด นั้น ฝูง กำนัถนารี อยู่ ที่ ไก่ ตั้ จึ่ง
กระซิบ ทูล ความ นาง ทรม ไวย เกิด ความ ใหญ่
ทราบ กิจ ถึง บิดา ให้ เสน่ รวบ รัต มัต ไป แด้ว
แม่ เกษ แก้ว ยู ยัง อย่า กัง ขา ข้า เห็น องค์ ทรง เดช

เวทนา ยัง นิทรา หลับ อยู่ ไม่ รั กาย ะ

๑ พัง เชย พัง ว่า พระ ธิตา หวาด หวน พระ
ขวัญ หาย ตั้ง ชั่ว ครัน นั้น จะ ปลิด ออกจาก กาย
นาง พุ่ม พาย ชลนา ไศกา ไถย ทง ต้อง กร นาง
ก่อน อูรา รำ ไร่ กำม ุ่ เกิด เข้ม เป็น ไฉน ถ้า
พระ องค์ ปดง สวรรค์ จะ คัด ไถย เมี้ยน ไม่ ขอ
อยู่ จะ ดี ม้วย เหตุ ด้วย นอง ครำ ครวญ รัญ จวน
หา พ็ เตยง มา เอน ดู คิด ชู ช่วย ไป อัม พา
หวัง ว่า ให้ รัน รวย มา อยู่ ด้วย นอง นาง ต่าง
นคร พระ มัต ไถย ทง น เพราะ พ็ เตยง พา จาก
เวียง พริต พราก จาก บรรจ ฐรณ์ ดั้น ญา คั วงษ์ เอ็ก กา
มา ตัญ จร จะ ม้วย มรณ คิด นาน่า ปราณี่ ไม่
เห็น ใคร ที่ จะ ได้ มา ชู ช่วย น้า จะ ม้วย มัต ไถย

๒๖ ถักษณวงษ์ เล่ม ๓๘
 ไปเป็นผี นางรำพาทางทาง ค้อน พระ ทรง คี่
 สดบ ดง กับ ที่ พระ บรร ทม ฑะ
 ๑ บัด นั้น ฝูงก้านดอกใหม่ ได้ชม เข้า
 ประ คอง โฉมงาม นาง ทรม ชม หง พิ เลียง ไม่
 เป็น ส้ม ประ ฤ ดี ที่ ตาง นาง บ้าง เอา สู้ คน ษา
 มา ชะ โฉม กายา มาระ ศรี บ้าง นวด พิน คน บา ทา
 นาง เทว พระ บุกร ไม่ นึก รู สัก กาย แค พวก
 นาง กำนต ทง นน ดัน บ้าง ขวัญ บิน ทด ท้อ ใจ
 คอย หาย เป็น สดง เรือง เคือง ช่น เกิด วุ่น วาย
 ค้อง ผัน ผาย ทุด แจ้ง แถดง กิจจา เหตุ พระ ราช
 บุคร นัน มี โทษ ตาม จะ ไปรด เขาวะ ยอด เต็นหา
 ปฤษา พตาง นาง ใน รับ ไศต คดา ก็ จัง มา ปราง
 องค์ พระ ทรง ธรรม ฑะ
 ๑ เขต ๑ ครน ถึง บิด เรศ พระ มาร ตร เห็น
 ภู ธร เคือง แค้น แถ่น กระ ศัตย ตาง ระ วัธ กถัว
 ราช อาญา ครัน บ้าง คม คัด ทด แถดง ให้ แจ้ง ใจ
 ว่า บัด น พระ ราช ธิดา ค่น นิทรา ไศก ธร้อย

เต็ม คม ถักขณ. วงษ์ ๒๖
 ตะห้อยให้ ครน แจ้ง ว่าเสนาพานายไป นาง
 ทราม ไวย ไม่เป็น สัม ประดี นางกัถง เกิดออก
 โหย ให้พิไร ร้อง พระชตของ ภักตรา มาระศรี
 ทั้งสอง กร ค่อน ท่ม พระทรวง ดี สดบ ไปกับที่
 ไม่รู้ กาย ต่าง คนเข้า แก่ไชย นิยมต ไม่คั่น
 สนม คัด มาน่า ใจ หาย แต่ตะ มุน อุ่น อ่อน อยู่ ทั้ง
 กาย พระภาสาย จง ทราบ พระบาท พระ
 ๑ เจรจา ๑ เมื่อนั้น พระบิตุ เรศ มรรตร เสน่หา
 ได้ ทรง พัง ดาว สรรค์ กัถยา ที่ โกรธา เต็ม คดา
 ค่อย หาย ไป ใน อวรมณ ไม่เป็น สัม ประดี ทั้ง
 สอง ศรี วง มา หา ข้าม ไม่ เข้า ประคอง ตก น้อย
 กรอย ฤไทย เห็น ทราม ไวย แน่ นิ่ง ไม่ คั่น องค์
 จึง ให้ หา หมอ นวด แด หมอ ยา ให้ รับ มา ใน
 วง ดั่ง ประสงค์ ท้าว กรว ฝูง สุรางค์ นาง องค์
 สุระ เลียง สอง องค์ ถิ่น นไป พระ
 ๑ บัด นั้น พวก เจ้า แก่ กำนต ต่าง หวน ไหว
 บ้าง จับ มีด เปน ขวาน ถน ถาน ไป ทั้ง สติ มิ ได้

๒๘ ถกษณ วงษ์ ได้มี ๑๘
 อยู่ กับ กาย ดิ่ง ออกไป ช้าง หน้าผ้าผ่น หุด
 โดน ตัดเพื่อน ค่อม่า ต้ม คำ หงาย ตก ชื่น ดิ่ง
 เรือว่า ใน คา ตาย สิ้น อับ อาย ดิ่ง มา ไม่ ช้ำ นาน
 เร่ง หมอ นวด หมอ ยา เข้า มา เปรียก ตะ โทณ
 ก้องร้อง เรือก เสียง ชนนาน มี รับ ตั้ง ให้ ห้อ ย่า
 ช้ำ การ เยาะ มาตย ช้อน ชบ สดบไป ะ
 ๑ บัด นน พวก หมอ ยา ออก ดัน ให้ หวน ไหว
 ไม่ ทน จะ ตก トラ ประ หม่า ใจ หยิบ ตัวม ยา
 คว่า ได้ แต่ แวน ตา ช้าง หมอ นวด ตัว ดัน มี
 ขวัญ หนี ฉวย ผัว รั พัน พง ยุ่ง หนัก หนา ต่าง
 ดิ่ง เข้า ดิ่ง ใน มิ ได้ ช้ำ มา ยัง ปราง พระ ธิดา
 วิ ถา วรรณ ะ
 ๑ เชิด ๑ เมื่อ นน ท้าว ตรี ภักตร์ กริ้ว เสี่ยง
 ดำ เนียง ดัน พวก แพทย์ นง นง ใย ไม่ ช่วย กัน
 นาง แจ่ม จันทร ฤก ฤ ไม่ รั กาย ะ
 ๑ บัด นน พวก หมอ นวด หมอ ยา บรรดา
 หตาย อยาก ได้ หน้า ต่าง พา กัน วุ่น วาย บ้าง

ถวาย โอษฐ์ที่ บด มา ที่ หมอ นวด แก่ แล้ว อ่า มะ พุท
 ถม เติบ ถึก นงค์ ถักชน ไรศ หนัก หนา จะ แก่ ไชย
 ไม่ ใคร จะ เค็ดอน คดา พระ มารดา บิคุ รงค์ ทรง โค้ก

๑ โอต ๑ โอ้วว่า ลูก รัก ของ แม่ เฮย แม่ ได้
 เคย จูบ จอม ถนอม ศรี บำรุง เลี้ยง ลูก น้อย
 กรอย ชั่ว ด้ มี ให้ มัด ต่าย แด ไร คอม จะ โอบ
 ยุ่ม ดวง ใจ ไม่ ให้ หนัก แม่ ยอด รัก บุญ เจือ
 เหลือ ถนอม บำรุง ด้ หวัง จะ ให้ เปน เจิม จอม
 มา ตง ตรอม จน ชั่ว วนต์ มัด ไร โดย ธรรม ดา
 ต่า มี วิริ ยา ก้อยม มา สันท พิศมัย แต่ เดิม
 แจง ความจริง ทุก สิ่ง ไป แม่ จะ ให้ เจ้า อยู่ เปน
 คู่ กัน ที่ บิดา ทำ ได้ ช่าง ไม่ คิด จน ชั่ว วัตร
 ถก ยา ข้ำ อา ฉัญ ใจ ของ ใคร ใน บุ รินทร ด้
 หง หน จะ ถด ถน ด้ ด้ ได้ ก็ ไม่ มี พระ ยา
 มาร เสีย ใจ อา ไถย หนัก จำ คัญ ว่า ลูก รัก หน

[illegible]

เล่ม ๑๘ ลักษณะ วงษ์ ๓๓
ของ บาท บรม นาถา ถูก ทำ คัว ชว เอง พระ บิดา
จะ พัน ชำ ภาวะ ไนย นั้น ไม่ ควร ถูก ขอ โทษ ทรง ไชย
ไม่ มี ผิด ถ้วน ทุก ทิศ ฐ์ เดี๋ยว จะ เสด็จ ปรวณ เปน
ที่ พัง แก่ แผ่น ดิน ดั้น ทง มวณ นาง กำ ปรวณ ว่า
โคก กา ไตย ฆะ

๑ จบ ลักษณะ วงษ์ เล่ม ๑๘ ฆะ

๑ เล่ม ๑๘ ยัง พิมพ์ ต่อ ไป ฆะ

๑ นำ ต้น ขะ
๑ ถักขณวงษ์ เต็ม ๑๙ ขะ

๑ ตั้งแต่ท้าว ตระ จักร ตั้ง ให้ฆ่า เกษร
สุริวงษ์ จน ถึง นาง เทพ กัตยา ทราบ ว่า
ว่า เกษร สุริวงษ์ ไม่ ตาย คิด หัน ออก จาก เมือง
ไป ตาม อา ไศรย อยู่ ที่ ส่วน เกษร สุริวงษ์
ออก ต่ คดี พบ กับ นาง เทพ กัตยา ก็ จำ ได้ ขะ

๑ เมื่อนั้น ท้าว ตระ จักร อสุรา ชะณา ไศรย
เห็น ถูก รัก เฝ้า ชะ ชอน พุด วอน ไป ให้ คัง แค้น
แน่น ใจ อสุรา น้อย หรือ ช่าง ระวัง ถูก ตำ ตาม
ไม่ มี ความ อาย เถย เท่า เกษา มัน น่า จะ
แต่ เนื่อ เขา เกดอ ทา ยัง มา ว่า วอน ได้
ไม่ อาย เถย นี้ หาก คิด นิด หนึ่ง ว่า เปน ลูก
จึ่ง พิน ผูก เสีย ไม่ ได้ ท่าน ยาย เขย ยัง จะ มา

อักษรวงษ์ เดิม คส

๒ จ้อย จน วอน ชู้ เชย ไม่ กตว เถย เต็ม ที่
นำ ดี วัน พระ

๑๖๖

๖ ๖
งอ งอน วอน ช เหย

หน้า ตรีน

๑ เมื่อ นั้น พระ บุตร วิ โยค ยิง ไศรก ศัตย์
เห็น บิดร ไม่ โปรด ชึ่ง โทษ ทนคั นาง แจ่ม จันทร
กอด บาท ไม่ คลาศ คลาย เฝ้า วัง วอน บิดุ เรศ
ชนนี้ อย่า ให้ พระ ตำนั นัน ลูญ หาย จะ ได้
อยู่ รอง บาท ไม่ คลาศ คลาย ถ้า ผัว ดาย ลุก
จะ ตาม ไม่ ขาม ใจ จะ ล้ม ม้วย ชี วิ มี ขอ อยู่
ไป เปน คู่ ภูจะ นารถ ค่อ ชาคิ ใหม่ นาง ทูล
พดาง ทาง ทรง ไศกา ไถย เฝ้า วอน ให้ บิดุ เรศ
ชนนี้ พระ

๑ เมื่อ พน พระบุตร วิ โยค ชิง ไศรก ศัตย์

เห็นมิตรไม่โปรด ชึ่ง โทษ ทิณท์ นางแจ่มจันทร์

ถอด บาท ไม่ คดาศ คตาย เผ่า วัง วอน นิตุ เรศ

ชนนี้ อย่า ให้ พระ ตำนัน นน ด้ญ หาย จะ ได้

ខ្ញុំ រង បាត ដៃ គាត់ គោយ តើ ដឹង ថា ឥត

จะ ตาม ไม่ ตามใจ จะ ถู ม้วย ชั่ว มี ขอ ชย

ไป เป็น ค. ภะ นารถ ต่อ ชาติ ใหม่ นาง ทด

พดาง ทาง ทรง โต กา โดย เผ้า วอน ไหว้ บิด เกร็ด

๙
๙๙๙

© เมื่อนัน องค์ พระ มารดา มา ระ ศรี คิต

ส่งสาร ตก นอช กตอย ชว เหม มทร วณ วา

ได้กา โดย จึง ทด ว่า ข้า แต่ พระ มีน เถด้า

ไหน ๆ เจ้า ก็ ได้ ร่วม พิธีมัย เป็น หนึ่งใน

ต้อง ข่าย น้า ฉาย ใจ ทำ โทษ โภษ ก็ ไม่ พ้น

คน นั้น ทา จะ ก่อ กรรม ทำ ไป ทำ ไม่ เถา

เล่ม ๑๘

ลักษณะ

๓

ให้ สอง เจ้า อยู่ กัน ดี กว่า เป็น กุศล เคย
สน อบรม มา จง พัง คำ เมีย ว่า เกิด ภูมิ ะ
๑ เมื่อ นั้น ท้าว ตรี จักร ว่า เหม มะ เหย
มา พุด เอา พด้อย ๆ พดอย เห็น ดี ไม่ บิด ดี
เทวา สุตา โดย นาง แม่ ยาย พดอย เห็น เปรน ไป ด้วย
จึง มา ช่วย พุด จา ว่า แก ไข ขอ ทัง แม่ ทัง ลูก
ถูก กัน ไป มัน จึง ได้ ก่อ ทำ ให้ รำ คาญ
ท้าว พิ โวร โกรธ กริ้ว กระ ทับ มาท ถึง หนาท
ทรง ครดี อยู่ ฉาด ฉาน พดาง กตบ คั้น ปราง รัตน
ชัช วาถย พระ ยา มาร เข้า แทน นรท มพณ ะ
๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ กถยา ดาว สวรรค์ ให้ ร้อน
อก หมก ไข้ ดึง ไฟ กตป นาง แจ่ม จันท
กำ สรต ระ ทด ใจ โอ้ พระ เกษร สุริ วงษ
ไหน จะ คง ชั่ว คั้น มา ได้ เมีย จะ ดี ม้วย
ตาม พระ งาน ไป ไม่ อา โดย แก่ ชั่ว ตรี ชั่ว วัน
ทัง สอง กร นาง ค่อน พระ ทรวง ทรง กรร แต่ง
ทรง ไดกา เพียง อาตัญ ยัง เห็น ศร ภาคดา

ถกษณวงษ์ เล่ม ๑๘

ยัง จามัดย์ นาง โศก ศัลย ทูต เกล้าเยาะมาดย์
ถ้า मैं พระ ภักดา ข้า मैं ม้วย ให้คน ช่วย
ชี วง मैं ถึง ชาร ให้ ศรี ไชย ถอย ไป ใน มัช วาพ
อย่า บรรดาต ตก มา ยัง ชานี้ ถ้า मैं ว่า
พระ องค์ ผู้ ทรง เดช จะ กลับ คืน นิเวศน์
พระ ทรง ศรี ขอ ให้ ได้ ศรี ไชย ไป ชานี้
ให้ หาย ไป กับ ที่ ไนยา ถ้า मैं พระ จะ ม้วย
บัด โดย แล้ว อัน ศรี แก้ว จง ประจักษ์ ให้ หนัก
หนา อย่า ได้ ร้ ถอย ไป ใน เมฆา ให้ ประ
จักษ์ แก่ ตา ของ ชานี พระ รอด ไป ภู อะไน
ไม่ วาย ชนม์ พระ มิ ได้ จรดต ไป กรุง ศรี
พระ ยัง คอย ถ้า อยู่ นอก บุรี น้องจะ เห็น คอย ไป
ให้ พบ พาด นาง เตียง แล้ว ตำเร็จ เร็วๆ ทัน ไค
พอ มารดา คิดา ไคล จาก สถานที่ จึง ออก ยัง แตร
ไชย มิ ได้ นาน เยาะมาดย์ ขว้าง ไป ใน เมฆา
ศรี ไป ถอย อยู่ เห็น อนพภา กาศ งาน โอ ภาค
จำรัส พระ เวหา ดัง หิ่ง ว่า มี จิตร แด มิญา

เล่ม ๓๘ ถกษณวงษ์ ๕

วะ นิดา ชื่น ชม พิรมย์ ใจ ชี บอ ก ด้อง พื เถยง
ที่ เคียง ข้าง ทง ด้อง นาง ยิน ต์ จะ มี ไหน
ค้อย เค็ดื่อน คตาย อา วร ร้อน พระ ไทย พุด
กัน ไไป ใน ที่ ศรี ไศรยา าวะ

๑ เมื่อ นั้น พระ เกษร โศก สร้อย ตะ ห้อย หา
เขา เทียว พา ภาวะ ไนย นั้น ไคต คตา ตระเวร
มา รอม ราช ธานี ให้ หิว โหย รอย ใจ แด่
ใคร คตาศ ภาวะ นารก มอ หมอง ไม่ ผ่อง ศรี
ระ เห็น หก ดำ บาก ยาก อินทรีย์ พระ ภูมิ
กัม หนา อุด้าห์ เติน ให้ คิด ถึง ด้อง ชนก ที่
ปลก เกด้า จะ ย่าง ก้าว สาระ พัด ให้ ชัด เชน
เปน เวร กรวม อย่าง ไร ให้ เผลอญ มา หตง
เพดิน จน เคื่อง อยู่ เมือง มาร เมื่อ นอน อยู่
ดึ่ ๆ ที่ ใน ชาติสน นำ ประ หาด ไย พราก จาก
สถาน ทง ด้อง ของ ค้ ไม่ แจ้ง แห่ง เหตุ การ
เขา ส้ง หาญ ชี วัน น้อย บัด ไถย ใคร จะ ไป ทูท
ของ ค้ พระ ทรง ศรี กับ มารตริ หา แจ้ง แห่ง
เหตุ ไม่ พระ ครอบญ คร้า กำ สรต ระ ทด ใจ

๖ ถักขณวงษ์ เล่ม ๑๘

ชาว เวียง ไชย วัง ตาม กัน หลตาม มา ต่าง คน
ต่าง มี จิตร คิด สงสาร มา วาย ปราณ เพราะ
เถร เห็นหา ข้าง กระ โร ไม่ รัก ซึ่ง ชี วา
หลง คม หา ชาว วง จน หลง ทาย คน หิ่ง
ร้อง ว่า โอ้ พุท โธ เอ๋ย ใคร จะ เคย พบ เห็น
ยัง เช่น หมา ย นาง ชาว วง ไม่ ชั่ว ถ้วน ตัว ร้าย
เกียด ผู้ ชาย หยอก ผิด ยัว ลำ คัญ ใคร จะ ละ
อด ได้ ใน สัง วาศ ถึง เคียร ขาด ถิ่น หมด
สุด อด กถัน บ้าง ว่า รูป ระ ทวย สะ ด้วย ครั้น
ถ้า ระ พรหม ทรง โคม ประ โถม ใจ เช่น นั
หรือ พระ ธิดา จึง นำ รัก ด้วย งาน ภักดิ์ ผ่อง
แด ดั่ง แะ ไช แต่ เรา เห็น ให้ มี จิตร คิด อา ไฉน
ที่ เศร้า ใจ ให้ วัน ทด สดต ลง ะ
๐ เมื่อนั้น พระ เกษร รา ฟัง คลั่ง หลง ะ
ซื่อคา ได้ เข้า ไม่ เมา องค์ กรรแสง ทรง เยี่ยง ย่าง
ตาม ทาง มา ถึง ที่ พัน บ่วน ใจ พระ ไทย หาย
ให้ เสีย ภาย หวาด หวน พรัน นัก หนา แด ด

เล่ม ๓๘

ลักษณะวงษ์

๗

ตาม เลี้ยว สยง พอง โถ มา อะ นิ จา
ชั้ วัน จะ บัด ไถย ใน ครั้ง นี้ ไม่ มี ใคร จะ ชู ช่วย
คง จะ ม้วย มัน คง อย่า ส่ง ไถย แล้ว หวด คิด
มา นะ สดะ ใจ เกิด มา ใน มนุษย์ บุรุษ ชน ถึง
เท วินทร์ อินทร์ องค์ ก็ คง ม้วย ใคร จะ ช่วย
ดำ ระ พัด เห็น ชัด ส่น เวียน กำ เหน็ด เกิด ตาย
เที่ยว ว่าย วน ไม่ เว้น ตน ถึง กรรม จำ บัด ไถย
พระ คิด ได้ ค่อย ศตาย ใน วิญญาณ มัค การ
คง จิตร คิด ตัด โสย ยุค หนอง มัน ค่อย วาย
ศตาย ฮา ไถย ภูวะ ไนยเนตร หลับ ระงม ถึง
๐ มา จะ กล่าว บท ไป ถึง ท้าว ไทย สีทรา
พนา ระ หงษ์ เชอ ชน ไป เปน พรหม บรม วงษ์
ดำ ราชญ์ องค์ ใน สถาน พิ มาน ทอง วัน หนึ่ง
ให้ ร้อน ราน ราชาน จิตร คง เพติง พิศม์
ส้ม ไข่ ใน ส้มอง จิ้ง เถิง เนตร ดู ไป ดัง ใจ ปอง
ที่ ใน ห้อง พระสุธา ทวดสา กต แด เห็น พระ หาดาน
น้อย เคี้ยว สร้อย นก ต้อง เข้า หลัก เขา จะ ถ้าง

ทรงกล่าวหาว่า... อสุรา มัน จะ ทำให้ วาย ชนม์
 จรดต เอ้ กา มา เคี้ยว ดาย แก เห็น แล้ว ตก ใจ
 ไข่ พอดี้ จวน จะ สิ้น ชีวี น่า ใจ หาย จะ พา
 พรากจาก นาง พัน วาง วาย พระ ฤๅ สัย คิต
 พลัน รีม คัด โถย ราช

๑ ครน มา ถึง ยัง พ้น ธุ ธา ชาร จึง บรร ดาร
กรรม นาจ ให้ หวาด ไหว อนุ ทะ การ มีด มนค
เป่น พ้น ไป ประ หลั่ง ว่า ยัง ใน รา ตรี การ
จึง เข้า อ้อม เอา องค์ พระ หาดาน รุก อ้น พวก ยักษ์
ไม่ แจ้ง แสดง ดาร ออก จาก ที่ ฆ่า พ้น ไม่ ทน นาน
พระ พรหม มาร ไหะ ชิน ยัง เมฆี แล้ว หยิบ เอา
ศร ไชย ใน อา กาศ พา ถัน าศ พ้น เคื่อง
เมื่อง ยักษ์ เหาะ ละ ถิด ปลิว ไป ใน เมฆี จน
ถึง ที่ พา รา ถัดกา วร ๓

๑ ครั้นมาถึงซึ่งเมืองจักรวรรพ พระ
พรหมมาจึงพาเจ้าเกษร เข้ายังในปรา
สาทถาวร แล้วบุตรครุฑเรียกให้รู้องค์

เล่ม ๓๘

ลักษณะ

๘

๑) เมื่อนั้น พระเกษร ร้อนจิตร พิศวง ดำคัญ
ว่า ชีวติร มา ปลิด ปลง ยัง ถ่ม หดง ภาชนะ
หมาย ว่า ตาย ไอยกา อัม มา ไม่ สำ เหนียก
ครัน ร้องเรียก หวาด หวั่น พระ ขวัญ หาย ถ่ม เนตร
เห็น ปราง มาศ ปราสาท พราย พระ โฉม ฉาย
ให้ ฉงน ส่นเทห์ ใจ ไม่ เห็น พวก เพ็ชระ งาม
อัน อาจ หาญ เห็น พรหม มาร รัศมี จะ มี ไหล
ดู พวย พุ่ง รุ่ง โรย ช่อง ไซค์ ไป พระ หน่อ ไทย
ยก หักถ มีศการ จึง ทูล ว่า ข้า แต่พระ พาน เกตุ
ขอ ถาม ท้าว จง แจ้ง แสดง สรร ซึ่ง ชี วิน
ข้า จะ ถิ่น ชด นาร ด้วย พวก พาด กุม ภินันท์
ใน วัน นี้ พระ เปน เจ้า ชย หน คำ บด ไหล
จึง ช่วย ไว้ รอด เซียม ไม่ เปน ผู้ ขอ คิด ตาม
ไป ส่นอง ร้อง รุติ กกว่า ชี วิ มรณานิ กา ไถย
๑) เมื่อนั้น พระ พรหม มาร จึง แจ้ง แดง
ไชย หดง ไม่ รุ จะ เก้า ให้ เข้า ใจ ที่ เปน
ไอยกา ของ มารดร เปน ดาว บค ถือ พรต

๓๐ ถกษณวงษ์ เล่ม ๑๘
 พรหม จรรย ครัน ชี วัน มรณัง ม้วย สัง ทรณ
 ไป อยู่ ชัน โถ หิตา สัตถา วร ให้ เถ่า ร้อน
 เสง เนตร สัง เกศ มา เห็นว่า เจ้าจะ ม้วย ชีวา วาต
 จัง ใต้ รับ ถัน ตาศ์ ถง มา หา พัน จาก มือ อะสุ
 หมู พา ตา ว่า แล้ว พระ พรหม มา ก็ หาย ไป
 ๑ เมื่อ นั้น พระ เกษร ได้ ยิน สัน สง ใส
 รั ว่า องค์ ไอยกา ก็ อา ไถย พระ หน่อ ไทย
 ยก หัดถ มัค การ ยิง ค้าง ถึง องค์ นาง นงค์ นช
 จะ ไศรก สัต พิศวง ด้วย สงสาร ไม่ เห็น พี่
 มิ่ง แม่ จะ แด ดาต เขวอะ มาตย อา วรณ
 ค่อน ทรวง ทรวง ไม่ เปน กิน เปน นอน จะ ร้อน
 จิตร เห็น น้า ที่ ชี วิตร จะ ผุย ผง พระ
 มิตูเรศ มารดา นาง โฉม ยงค์ ขอ จะ ทรวง
 โกรธา น้า ปราณ ทง พี่ เถยง ส้าว น้อย จะ พดอย
 ด้วย ใคร จะ ช่วย รอด ไภย ใน ยักษ์ คิด จะ
 ไคร์ ครวส์ ไซ ให้ เสน มี สวรรค์ ไร่ ไป ขอ
 ค้าง ้ง อังอน พระ ยา มาร ชัด แค้น แสน เทวค

เล่ม ๑๘

ลักษณะวงษ์

๑๓

ไหน จะ ให้ ดวงเนตร สาย ส้มร พระ คิด ไป
ใจ กัดม ให้ รุ่ม ร้อน แต่ แน่ นอน กำ สรรค
สถิต ใจ ราช

๑ บัด นั้น เพ็ชฌฉาย ออก สิ้น ให้ หวน ไหว
เห็น ตม พัด อัง ธน เปน พัน ไป มืด มิ ได้ เห็น
ทาง ดัง กตาง คัน จะ มี เหตุ สิ่ง ไร สง ใสร นก
แต่ บรรดา พวก ยักษ์ ก็ แดก คัน เมื่อ จะ พัน
ขยี้ ต่าง ตก ยืน นิ่ง อยู่ พัน พระ สุธา เปน ช้านาน
วิคัม ปลาน เปตม แวบ เปน สาย แล้ว สุญ หาย
พอ สว่าง กระ จ้าง ฉาน อัน นัก โทษ ผูก หลัก
บัก ประ จาน จน ทะ การ สุญ ไป ไม่ เห็น มี
เรา จะ คิด อย่าง ไร ไฉน เถา จะ ไป เฝ้า กรุง
मार ชาญ ไซย ศรี ได้ ทูล ท้าว ให้ แจง แห่ง ชาติ
ปฤกษา แล้ว เสน่ พา กัน มา ครั้น มา ถึง ยัง
ทอง พระ โรง คัด อัม ภี วัณทร ประ นม กัม เกษา
อัน นัก โทษ ถึง คาย วาย ชี วา มี มัญชา
ให้ ไป ถ้าง ให้ วาย วาย ไม่ ทน จะ สัจ หาญ

๑๒ ลักษณะวงษ์ เล่ม ๑๘

มฤตยู ชีวิตร เกิด มืด มืด แวม วาม ออกปราม สาย
 ไม่ เห็น ภักตร์ ทัว ไป ทั้ง ไพร่ นาย เห็น นัก โทษ
 หาย หา จม ไม่ พบ พาด ฆะ

๑ เมื่อนั้น ทาน ท้าว ศรี จักร ศักดา หาญ
 ได้ พัง คำ เคือง ใจ ดัง ไฟ กาลป พระยามาร
 โกรธา ตา ตะ ไฟ มิ่ง ไม่ คิด ระ วัง ทำ สม หตุ
 จน สัตว์ หอบ ถ หนี ไป ได้ ชอบ แค่ ถง อาญา
 ให้ ดา ใจ จะ ก่อ ให้ เคือง ช้อง หมอง ว่า คาญ
 บิตุเรศ มารดา ของ มั่น ไชรั อยู่ เมือง ไท
 ใคร ยัง ได้ แจ้ง สาร์ ชอบ แค่ ไป จับ มาอย่าช้า
 นาน เดียบ ประ จาน เอา ไว้ ท้าย ชาน ฆะ

๑ บัด นั้น จึง มหา เสนา บัด ศรี กราบ
 ทูล ท้าว เจ้า กรุง อะสุรี ตรัส เช่น นั้น ผิด อย่าง
 ใน ทาง ธรรม พระ บิตุเรศ มารดา เที่ยง บุตร ไว้
 อยาก จะ ให้ ยอด ยิ่ง ทุก สิ่ง สรรพ์ แค่ ถูก เค้า
 ไม่ เอา ชึ่ง คำ นั้น ย่อม มาก บัน เอา ใจ
 ไม่ ไย ดี ประ การ หนึ่ง พระ ลักษณะวงษ์

เล่ม ๑๖

ลักษณะ

๑๓

เขา ฤๅ องค์ ทุก ประเทศ เขต รุ่ง ศรี เป็น
ปิ่นปัก หัก โดกา ใน ขา ศรี นาม ภูม
เรื่อง ชื่อ ฤๅ ขจร แต่ พระ ชนม ยัง เขียว เข
เจ็ด ขอบ เหวะที่ ประ จวบ พัด ไป ไพร ถึง ขร
วิ ฤณ มาต มา พาง งาม ถัก มารตร ไป
ไว้ใน เมือง มาร หน่อ กระษัตรี ไป อยู่ กับ มุน
เรียน ฤๅ พระ เวช วิเศษ หาญ ตาม ไป ฆ่า
องค์ ท้าว เจ้า กรุงมาร แต่ ภู ชาติ ยัง เขียว เม
ปัญญา พระ องค์ กับ หัก ศรี ตร จรดถ แต่ สอง
คน ถึง หาญ ฆาต ฆาต ขอ พระ องค์ หยิบ ยัง
หยุด รัง รา ถ้า เพ็ญ พลา จะ มา ได้ รา คาญ
๑ เมื่อ นั้น ท้าว ศรี จักร ศักดา อัน ถัด หาญ
ฟัง คำ อะสุรา ปรี ชา ชาญ พระ ยา มาร เห็นจริง
ทุก สิ่ง ไป มิ ได้ คอบ มัด ฤๅ รศ พจนา กัด
มะหา ปราง ทอง อัน ผ่องใส ให้ กัด กัด
รุ่ม ร้อน ถอน พระ ไทย ท้าว มิ ได้ มี ศุข
แต่ ทุกข์ ทน

๑ บัดนั้น ต้อง พี่ เที่ยง ครน แจ้ง แห่ง เหตุผล
 เข้า มา เฝ้า พระ บุครี ที่ ไพร ชด ทูล ยุบ
 แก่ องค์ นาง นางศ ุราญ ว่า บัด นี้ พระ หน่อ
 วรรณารก เพ็ชฌ ษาฏ นั้น ไม่ ได้ ดัง หาญ
 บัง เกิด ให้ มีด มนต์ ोन ทะ กาด พระ ภู ภาด
 หาย ไป ไม่ มอด ม้วย อัน ศร ไชย เนอ เกิดยง
 ที่ เที่ยง ไว้ ไม่ บัด โดย ภาร เกด้า เขา ไป ด้วย
 แม้ ย่า ได้ กำ ลัด ะ ทด ะ ทวย เห็น จะ บ่วย
 การ เปด้า ไม่ เข้า ยา เรา คิด กัน คิด ตาม
 พระ ทราม รัก ให้ พบ ภกตร ภูวะ เรศ พระ เชษฐา
 แปลง เนน ชาญ ไม่ ให้ ใคร สง กา ไป ให้ ถึง
 พารา ของ ทรง ธรรม ะ

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ กัตยา ลาว สวรรค์
 แจ้ง ขาว ว่า องค์ พระ ทรง ธรรม ะ ชี วน ไม่ ม้วย
 ม ระณา นาง เปรม ปรี เทว ลุก ถัน ดาศ
 นุช กาฏ แด ไป ใน เวหา ไม่ เห็น ศร จอม
 ภวัช ษัตริย์ ภาศ ดา กัตยา ตริ ตรัก แด ้น ใน

เล่ม ๑๘

ลักษณะวงษ์

๑๕

เห็น จะ เหมือน เรา เติง อะธิ ถาน จัง บัน ดาร
 ให้เห็น เบน ไป ได้ ส้ม กับ องค์ ทรง ขรรค์
 ไม่ บัด โดย ผู้รทย ชื่น ชม ภิมยา แล้ว จัง
 ชวน สอง ศรี นน ถิ ถาค์ เข้า ยัง ที่ ไศรยาศน์
 แล้ว ปลูกษา ต่าง คอย ให้ สุริย น ส่น ทะยา
 ทั้ง สาม รา อยู่ ใน ห้อง หมอง ฤ ไทย ครัน ส้น
 แต่ง สุริยา เข้า ส่า ยืนที่ เห็น พระ จันทร แจ่ม
 จิต จำ รัด ไชย จัง จิต แจง แต่ง องค์ อระ ไทย
 งาม วิ โดย เครื่อง ทรง อะ ดง กา สอง พี่ เติง
 โฉม ฉาย กลาย เปน ยักษ์ เจริญ รัก แรก รุ่ง
 ชันษา คะ ชาธ ทร กุม ทั้ง สอง รา ดอง สดุดา
 หยิน ชำมะรงค์ พถัน เขา สอด ใต้ นิ้ว ก้อย
 ๑ ระ นารถ กตัม เปน ราช กุมาร นำ รับ ขวัญ
 เปน เด็ก ดัก สืบ สำนางาม ผิด พรรณ แล้ว พา
 กัน แผลง กาย เติง ชาย มา ออก จาก ราช มณ
 เทียร วิ เขียร ฉาย คน ทั้ง หตาย ไม่ กระ หนก
 รุ จัก หน้า ค่อย ถัก แต่ง แต่ง ไฟ ถอบ ไคถ กลา

ทั้ง สาม รา ตาม กัน มา ทน ไต ครั้น มา ถึง ยัง
 ซึ่ง พระ ทะ วาร เห็น ผู้ คน ออก มาน เปน ไหน ๆ
 จึง หยด ยัง รัง รา ไม่ คดา ไคด ทะ วาร ไชย
 บัด ซึ่ง ยัง ครัง ตรา พี่ เถียง อ้อม พระ น้อย
 ประ คอง ข้าง พา เขา นาง เหาะ ไป ใน เวหา
 ข้าม ทะ วาร รับ ออก นอก พา รา แสง จันทรา
 ล่อง ล่อง ดั่ง กตาง วัน ดอย ตะลัว ปลิว คว้าง
 มา กตาง เมฆ นาง วิ เวก พระ ไท ให้ กระ ศักดิ์
 คิค ค้าง ถึง องค์ พระ ทรง ธรรม พลัง ครวญ
 คร่ำ รำ พรณ ไส้ กา ไคย อะ นิจาว่า ไส้ บาน ฉน
 พระ ภูมิ เกิด เขญ เปน ไคน ยัง ไม่ รั คำ บด อยู่
 หน ไค จะ อยู่ พระ เวียง ไชย หอ เปลา ดาย
 เมีย อล้า ห์ ล่า พิ ภักดี เพราะ รัก บาท ถึง ชี
 วาตร มัด ไคย ก็ ไม่ หมาย ขอ อย่า ให้ ไคม
 เนิด พระ เติศ ชาย เธอ วอด วาย ชี วง ให้ คง คิน
 น้อย จะ ไป ให้ แจ้ง พระ ภาร เกด้า ได้ เรือง ราก
 ว่า อยู่ ค่อย ชู ชื่น ไม่ เกรง พระ ชนนี้ ที่ ให้

เต็ม ๑๖ ลักษณะวงษ์ ๑๗
 ใหญ่ ยื่น ตู ฝ่า ฝืน ตาม องค์ พระ ทรง ธรรม
 ถ้า ไม่ พบ ที่ ใน พระ นคร เมีย จะ จร ตาม ก่อ
 จะ อาศัย ไม่ ขอ คั้น ให้ เคียง เมือง กุม ภาณ
 แล้ว ครอบ ครอบ รำ พรหม โส กา โดย ะ
 © บัด นั้น ทง สอง นาง ปลอม นื่อง ขยาร้องให้
 จง อด คุณ กรรแสง แฉ่ง พระ ไทย เรา จะ ไป
 ให้ ถึง ชึ่ง นคร ถ้า แม้น ม้วย บัด โดย ยัง เช่น ว่า
 จัง กรรแสง โส กา อย่า หยุต หยุอน แล้ว ชวน
 ชี ด้ดา พัง งามอน ให้ บัง ช่อน ทศนา ดา รา รวย
 ม้าง ด้ แดง ตู ศุกร ด้ว่าง ไร่ ตู ดอง โต ก่อ ที่ ดิน
 ด้ ทง หลาย ดาว ด้าเกา ด้า โยง กระ โดง ปลาย
 ดอง ด้ก รวย รุง รุง ทง เกตรา ดาว พระ ด้าร
 รัศมี ด้ร ช่าง ไซต ตู ด้น โต ด้บ แวม ด้ม เวหา
 โนน ด้แม่ ดาว ด้ระเซ ด้แ เหา โนน ดาว ด้ดา
 ดาว ด้า เปน ด้า ไป นน ดาว ด้ม ดาว ด้อง
 โยง ด้ก ด้ลุ่ม ที่ ชุก ชุ่ม นน ด้า ดาว ด้ก ด้
 นน ดาว ด้ง ด้ง หน้า ด้า ด้า ไนย จง ด้า ด้

๑๘ ถกษณ วงษ์ เล่ม ๑๖

ดวง น พช ของ

ทะ

๐ เมื่อนั้น พระบุตร ชม พนาง ค่อยต่าง หมอง
ครัน จะ จวน รุ่ง แจ่ม ชน แสง ทอง ว่า กับ สอง
พี่ เถยง ที่ เคียง องค์ เรา จะ หยด พก ผ่อน นอน
เสี้ย มั่ง ที่ ดง ร่ม ร่ม ในไพร ระ หงษ์ ยอด คีรี
เป็น ที่ ตำราญ องค์ จัง หวด วง คีรีตา พา สบาย

๐ บัดนั้น พี่ เถยง ครัน พัง นาง โฉม ฉาย
ค่อย ประคอง นิ่ง แหมบ ขยับ แอบ กาย แล้ว ผัน ผาย
ถอย ถง ตรง คีรี ครัน มา ถึง ช่ง ยอด บรรพ ตา
เห็น คีรีตา ปลูก ถาด ถัด ถัด ทั้ง ส้อม ต่าง นิทรา
ใน ราตรี อ่อน อินทรีย์ หลับ ไป ไม่รู้ กาย ทะ

๐ บัดนั้น บรรดา ผ่อง สว่าง คัง นาง ทั้ง หลาย
ครัน สว่าง ต่าง ตัน พลิกลุ่ พน กาย นาง ทั้ง หลาย
จิด แจง แดง กายา แล้ว จิด เคือง พระ บุตร
ต่าง ถัด ถัด มา ปราง มาศ มิ่ง นิตร ชนิษฐา
แหวก วิสูตร รุด ไป ในที่ ไครยา ไม่ เห็น องค์
พระ ธิตา ใน แท่น ทอง ค่าง คิด แหนง วิญญา

เล่ม ๑๘

ลักษณะ

๑๘

ปลูก ขา วัน ชุมมุน เหล่า สุรางค์ นาง ทั้ง สอง
 เทียว กัน คว่า ตาม ไป ดัง ใจ ปอง อีก ทั้ง สอง
 พี่ เลี้ยง ก็ หาย ไป จำ จะ ไป ทูล องค์ พระ ยามาร
 ให้ แจ้ง การ จอมภพ จบ ใสมัย ปลูก ขา พดาง
 ทาง พา กัน คตา ไศต ต่าง ตก ใจ คัว สันถงัน มา
 ครั้ง มา ถึง จัง เข้า ไป กราบ ทูล นะเรนทร์ สุริย
 จง โปรด ชั่ง เก ษา ว่า มีด นี พระ บุตรี ศรี โสภา
 กับ พี่ เลี้ยง สอง รา นน หาย ไป จะค้น คว่า
 ทำ ไร ไม่พบ พาด ไม่แจ้งการนิ ฤมต ไป หน ไหน
 เทียว ตาม จบ ไม่ พบ นาง ทราวม ไวย ภูวะ ไนย
 จง โปรด ชั่ง โทษ ทณัท ฑะ
 © เมื่อนน ทั้ง สอง องค์ ทรง พัง นาง ดาว สุวรรค
 แจ้ง ว่า พระ ธิดา วิดา วรณ กับ พี่ เลี้ยง ทั้ง สอง
 นน หาย ไป ให้ ร่อน ร่ม กตุ้ม ใจ ดัง ไฟ พิศม์
 มา ดังหาญ ฌตญ ชี วิตร ให้ คัก ไชย กี่ รู่ แจ้ง
 ประ จักษ์ กระ หนัก ใจ พา กัน ไป ตาม ผัว
 ชี คัว การ ทุก ชี ลูก อา พัก ฌน ประ หลัก

พระลักษณะ ขวัญนำประภาณ ถึง จะ คิด ตาม ไป
ไม่ พบ พาด ตก สาธารณ บัด ดี ไม่ มี อย
น้อย หรือ ใจ อีเพพ กติยา ทั้ง บิดา มารดา
ทำ มั ก ง่าย เทียบ คิด ตาม ตก ผัว ไม่ กติว อย
ครน เมอ หน่าย จึง จะ วุ่น คิด คุณ เกตือ ดู เกิด
แม่ หน่ ย่น หน่ หรือ ไม่ ข้าง จึง ไร อุมাত্র
ประ หลาด เหลือ จะ สืบ ถาม ตาม ต ทั้ง บก เว
อีก ได้ หน่ย คง เรา รั ชั่ว มั่น ถา ชั่ว มั่น หน
ยัง ไร ไม่ ม้วย มอด จะ เกิด รอด ชิง ไชย
มิ ได้ พถน อี พี้ เตียง กู จะ จับ มั่น สับ พัน
คำ วดี แล้ว ทรง ธรรม ออก ไร่ ไชย จึง บรร หาร
โหรมา มา ข้าง ที่ อตุริ ตรดี ถาม ตาม ดัง ไสย
พระบุตร หน่ ออก จาก เวียง ไชย กับ พี้ เตียง
คดา ไคร ใน รา ตร กู จะ คิด ตาม ไป ใน คง ดาต
ได้ พบ พาด หรือ อย่ง ไร ให้ รั ที่ หรือ จะ
แคล้ว คดา คดา พนาดี มั่น จะ พา กัน หน
ไป หน ได ๖ ๖

๑ บัดนี้ โหราจารย์ บังคม ประนม ไหว้
 จึ่ง ถง เสด็จ คุก พัดใน ทน ไต ก็ แจ้ง ใจ กราบ
 ทูล มุติ คัด ขอ พระ องค์ จง อยู่ ไฉน สวรรค์
 ตาม ไม่ ทน อระไทย ใน ไพร ศรี พระ เคาห
 ของ ภูวไนย ร้าย เต็ม ที่ อยู่ ชาน ดั กว่ำ อย่า
 คธา ไคถ อัน องค์ พระ บุตร ศรี สัมม นาง
 บังอร หา เปน อะไร ไม่ ถำ นาน ไป คง มา ยัง
 ราไชย จะ คุช ใน สวรรค์ สัตถา วร พระ

๑ เมื่อ นั้น ท้าว ตรี จักร ตรี วงษ์ ผู้ ทรง ศรี
 ได้ พัง โหรา พระ ยา กร ภูธร ไม่ ตรี ตรี ตรี
 แก่ง ว่า ชาน การ อัน ไม่ ชน จิต ให้ แค้น คัด
 ถูก น้อย ละ ห้อย หา ยระยาตร จาก อาคัน รัตน
 เสด็จ เข้า มหา ปราสาท ไชย ถด องค์ ถง นัง
 ยัง แท่น ทอง ให้ ชุน หมอง กัด ฝรั่ง ตัก ไชย
 แถง เถา ยาวะ มัง ทุก ถึง ไป ตาม ชึ่ง ใน คำ ว่า
 โหราจารย์ พระ

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ กัทยา ยอด สง ดาว

ครน รุ่ง รวง สว่าง มิได้ นาน ดำน นงค์ คว้าญ
 ต่าง ค่น พน นิตรา นาง มณฑา นารี จรดต
 เทียว หา ชด ตาม ชอก ห้วย เทวผา มา ให้ ศรี
 เสาะทางคี่ ถ้าง ภัคตรา แด้ว ต่าง หาผลไม้
 ใน ไพรวิณท์ มา เสวย ต่าง โภชนา หาร ค่อย
 ลำราญ พระไทย ใน ไพร ลำณท์ แด้ว ทูล องค์
 วนิดา วิธาวรรณ จะ ช้ำ พัดน หน ทาง นั้น ยัง ไกร
 ใน เข้า ครัว สุริยา ไม่กล้า แขง ครน สาย กล้า ร้อน
 แรง ไป ไม่ได้ กราบ ทูล แด้ว อุ่น แก้ว ด้วย
 ทน ได ขึ้น เห็น ใน เวหา พา กัน จร ถอย ตะล็ด
 ปลิว ไป ใน กลับ เมฆ ให้ วิเวก หวน ใน พระไทย
 สมน แด ด ถอบ ขอบ ทว สะ โด ธร พนา ตร
 เปน ทิว ตะล็ด ไป ให้ ระทด พระไทย ระทวย ทอด
 ถึง พระ ยอด ชี วิตร พิศมัย โอ้ บาน น ภา ธร
 จะ ร้อน ใจ จะ โหย ให้ ถึง น้อง นอง น้ำ คา
 พระ จะ อยู่ นคร หรือ จร อื่น เมีย สิ้น โหย ให้
 อา ไถยหา ไม่ กลัว ยาก หนี่ จาก นคร มา

เล่ม ๑๘

ลักษณะ

๒๓

หวั่น จะ แจ้ง ก็จ่า ว่า ร้าย ดี โอ้ พ่อ คุณ ทูต หัก
ของ เมีย แก้ว จะ ถึง แก้ว อย่างไร ใน กรุง ศรี
เพ็ชรณาฏ จอง จำ ทำ ภูมี้ ก็ เห็น ที่ ชอก ช้ำ
ระกำ ครัน หรือ พระ จะ หาย ไป อย่างไรเล่า
เมีย ด้อย เค็ร้าว โยค ตั้ง ไศก ศัลย์ จาก เวียง ไชย
ไม่ อ่า โดย แก้ว ชื่อนี้ นาง ครอบ ครวญ คร่ำ รำพรรณ
โส กา โดย

๓ บัด นั้น สอง พี่ เติง ปลอบ น้อง อย่า ร้อง ให้
เป็น เวร กรรม ได้ ทำ ไว้ ก่อน ไถด ขลุ่ หัก ไป
สืบ ดู ให้ รู้ ความ บัด นี้ แสง สุริยา ก็ ถ้ำ นึก
จ่า จะ พัก ใน บำ พนา หนาม ค่อย ดิน ดัด
บุก พง ใน ดง ราม พงา งาม แม่ อย่า โสกา โดย
ครัน ว่า แก้ว ดอย ดง ตรง พฤษา เห็น ชาร ทำ
วารี น กระดิน ใต้ มุขบงก้ คูม ตั้ง ชัน บัง ไบ
สาม นาง ไป กิน อาม ทราบ กายา ค่าง ทุม ถ้าง
ชาติ ดี วารี รด พอ หมด จด เห่ง ไคด ใน มังชา
แก้ว เก็บ ผัก หัก พุ่ม ประ ทุม มา ด้วย ค่าง

โภชนา แด่ ส่า ตี เห็น กระ จับ ช้อน แก่ แด่ ดา ตาษ
 ทง สอง นาฏ พี่ เตยง มา ระ ศรี ต่าง เก็บ ได้ มา
 ถวาย พระ บุตรี แล้ว ส่าม ศรี กิน ถิ่น เย็น จำราญ
 ครน สรง เสรีจ โดม ยงค์ ทรง ถิ่น ตาศ นุช นาฏ
 สอง พี่ เตยง เคียง ขนาน ประ ทับ นัง พัก ร้อน
 ผ่อน จำราญ พฤกษา ส่าร เย็น ส่นาย พระพายพา
 ระ เหย หอม บุปผา มา รวย ริน ยิง ถวิต ถึง องค์
 พระ เษษฐา น้อย เทยว นอน สนิญ จร พนาพา
 สัก เมื่อ ไร จะ มา ถึง ชึ่ง บุรี แต่ โกล มุท เทยว
 หา พฤกษา ผล เหาะ ชน ค่น เก็บ มา ให้มา ระ ศรี
 ทง หว่า หวาย ได้ แล้ว จรต ทง ส่าม ศรี ต่าง
 เสวย สว่าง ใจ นาง เห็น ดอก บุปผา ระบาย ช่อ
 ทุก กิ่ง กอ ถู ดอก ออก ใสว บ้าง ค่น เติย เรย
 กตางพนาไถย นาง ทรม ใจ ค่อย สว่าง สว่าง วิญญา
 เทยว เตือก เต็ด พฤกษา มา ตา แยม ค่อย ชื่น
 ช่ม ชม พวง ดวง บุปผา บ้าง โรย ร่วง แบ่ง นาน
 กระ การ ตา กัทยา เก็บ ชม เดิน ตม พดาง

นาง มณฑา ยืน เฝ้าย เฝ้าย กา หอง ถวาย องค์
 อระไทย ใน ไพร กว้าง โท มุท เฝ้าย เฝ้าย กิ่ง
 มะ ปริง ปราง ทั้ง ขานาง มา ถวาย แม่ สาย ใจ
 นาง โฉม ยงค์ ทรง เฝ้าย ดอก พื กุด ห่อน ที่ ไค้ ต้น
 ด เรียง เคียง ไสว นาง ดม พดาง ทาง รำ พิง
 คั่น ใน หวน พระ ไทย ถึง องค์ พระ ทรง ขรรค์
 แลว ขอน ถอง พื เฝ้าย ด้วย ทน ที่ เวธ นก บ่าย
 สร้อย ฉนั้น จะ ไค้ รับ ตาม องค์ พระ ทรง ขรรค์
 ถ้า ร้อน ครน จึง ค่อย พัก สำนกนี้ ไป ขะ
 © บัด นั้น ถอง พื เฝ้าย กราบ ก้ม ประนม ไหว้
 จึง ชุ่ม องค์ สด้า พา คัด โดย เหาะ ขึ้น ไป อำพร
 ค่อย ร้อน มา พอ เมียง บ่าย ชาย แสง ทิณกร
 ก็ มา ถึง พระ นคร พระ เษษฐา พื เฝ้าย ทูต ถอง
 พระ น้อย ยา นั้น แ่น ยอด มหา ปรา สาท ไชย
 ของ องค์ พระ ภาคดา สด้า มิตร จง แจ้งจิตร มั่น คง
 ขย่ำ สง ไสย แลว ผ่อน ถง ทรง นอก พระ เวียง ไชย
 ก็ ถง ใน หิม มะวา พนา วัณท์ ครน มา ถึง ยัง

ซึ่ง แผ่น ดิน ตาร ดำ นงค์ คราญ ถิ่น ธาร ค่อย
 ผาด ผัน ยุระยาตร นาฏ กร จร จิต นาง ผาย ผัน
 เข้า ไป ใน ธานี ครน มา ถึง ยัง ซึ่ง ตลาด หลวง
 ชน ทั้ง ปวง เกิดอน กัน สันน มี บ้าง ช่อ ขาย จำ
 ทรัพย์ นัน บานูช ใน บุรี เดิน ไหว่ กัน ไป มา
 นาง ไม่ เคย เทียว เพธิน เดิน ตลาด นุช นาฏ แด ตู
 แต่ มุมผา ตู เจ้า ของ ไม่ ต้อง ใน วิญญา อ้วน
 หน้า ตา จำมา ดำ กระ ไร แต่ มาตา น้า แสน
 พิศวาสดี นุช นาฏ เดิน เรียง เมียง เข้า ไกล
 เข้า ยุค มือ ให้ ช่อ พวง มา ไถย เกิดยศ ช โศก
 เดิน หน ตะถ ตถาน คน หนึ่ง ขาย ส้ม สก ลูก
 พุด ษา เห็น กุมาร ไล่ภา ผ่อง ไล่ สาร นี้ ลูก
 เต้า ของ ใคร วิ ไถย ถาน กับ ยักษ์ มาร เด็ก น้อย
 จ้อย ร้อย ครน ตู ผิพพรรณ นำ รัก ภักตร เหมือน
 แะ วิ ไถย แด พร่อม พริง ทุก สิ่ง สรรพ อยู่
 หน ไหน จึง ได้ จร จร ค่าง พา กัน ตู ไป ไม่
 วาง ตา ะ

২৯৯

พวก แม่ ค้ำ ห่ง ราช ชนาก หน้า

เห็น กุมาร งาน ภักตร์ ถักษณา เขื่อน นี้ มาแต่ หน
 ตำบล ไต ทั้ง จริต กิริยา มา ระ ยาศร นำ
 ประ หาด พิศวง ต่าง ดัง ได้ย ยัง เด็ก นักร ภักตร์
 ผ่อง ถออง ไย จะ อยู่ ไกล พัง มา ถึง ธานี
 อัสรา หน้า ใจ ไม่ โต ดอก ขวน กัน ออก วัง ตร
 มา ตูม ที่ ชยวัน พรัน ตว กตวิ เต็ม ที่ ก็ หอม หัน
 ช้อน ไป เสีย ให้ พัน ที่ ไม่ ขาดด อาจ กถว เข้ามา
 ทัก ดู น้า รัก ไต่ ถาม ตาม นุสนธิ์ พ่อ หนู จำ
 อย่า เพื่อ จรด สุริ ยนหิ ยัง กถว จง มา พัก
 จะ หิว อ่อน ผ่อน หยด ได้ หาย เหนื่อย ที่ ถ้า เมื่อย
 เทียว ไป ใน ไคร จักไว้ ฉนั้น เห็น พ่อ ยัง เด็ก ด้วย
 เด็ก นักร มา หยด พัก กิน ขนม ส้ม พุดชา ถาง
 คน ว่า น้า จวบ แด น้า กอด พ่อ เต็ด ถอด มา แต่
 ไไหน ได้ เห็น หน้า ไม่ เคย พบ เคย เห็น เช่น น
 นา จะ ไป ไหน พ่อ จึ่ง มา ถึง ธานี

๑ เมื่อ นั้น พระ กุมาร ผู้ แปลง แห่ง นวตศัวิ

๒๘ ถักขณวงษ์ เดือน ๑๙
ตักทิต พื เตียง ไป ให้ พาที่ ตาม คระติ ถึง องค์
พระ ทรง ขรรคม พระ

ตักดี พี่เลี้ยง ไป ให้ พาทิ
พระ ทรง ธรรม

พระ ทรง ธรรม

๑ บัดนี้^๒ ฝ่าย ทั้ง สอง พี่ เติง นาง จอมขวัญ
จึง พา องค์ พระไทย วิ โดย วรณ ^๕_๖ เจรจรตี พัก
ร้าน ตำราญ ไจ แล้ว ค่อย ไต่ ตาม ตาม กระดี่
ฉนั้น พตติ พราก ชานี้ ฟัง มา ใหม่ พอก ญาติวงษ์
พงษา มา อยู่ ใน จะ สืบ ตาม ตาม ไป จน พบ
พาน นคร นี มี นาม เปน โฉน เจ้า เวียงไชย ผู้
นำ รุง ซึ่ง กรุง สุธาณ ท่าน ชื่อ ไร จง แถงแจ้ง
เหตุ การ ท่าน แก่ หม่อม ประมาณ สัก คราว ไคร
ยัง มี บุตร ขิดา กุมาร อีก บุตร บุตรา หรือ หา ไม่
ยังมี ความ ผาคูก ต้นกุนไจ หรือ โรค ไภย มา
พอ คง กา ยา

จิ้ง พว องค์ พระไทย วิไทย วรรณ เกร จรด พัก

คณ. พัด พรวน คาน. ฟัง ฟา ใหม่. พณ. ปาติณ

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ បានសម្រេចដាក់ពន្ធនាគារចំពោះលោកជំទាវ ហ៊ុន ឈុន ចាប់ពីថ្ងៃចុះក្រាបបណ្តឹងរហូតដល់ថ្ងៃសម្រេចចេញសេចក្តីសម្រេច។

มา รุง ชุง กรุง ถถาน ทาน ชย เว ลัง แถถง แถง

ยัง ม บุตร ชดา กุมาร อก บุตร บุตรา หรือหา ไม่

ของ กอง กา ย่า

๑ บัดนี้ ประชา ชด นง ถอม อยู่ พร้อม หน้า
 จ้ง แถง แจ้ง ความ ตาม กิจา เจ้า พารา ครอง
 เมือง เวียง พระ นาม ชื่อ พระ ถกษณวงษ ผู้ ทรง
 เสด็จ เปน บัณ เกษ เดิศ ถม จม ถนาม นคร ชื่อ

จง แดง แรง ความ ตาม กษา เจ้า พารา ครอง

เดช เปน บัณ เกษ เติศ ฅบ ฅบ ฅนาม นกร ฅบ

จักรว ภาพ กระห้าน งาม พระ ทรง นาม ไม่ อยู่
 ใน บุรี ด้วย องค์ พระ มะเหสี นั้น มี มาก
 เดียว น พราภ พระ นิ วาศ ปราสาท ศรี ไป หา
 องค์ สุตตา ต่าง ชาน อยู่ ข้าง นี้ แต่ องค์ พระ โอรส
 ได้ รับ พระ บัณ ฑูรย์ สิงหนาท พระ ว่า ราชการ
 ทุก สิ่ง หมด กับ มารดา นารี ผู้ มี ยศ แต่ โอรส
 หาย ไป หดาย เวลา บัด นี้ กลับ มา อยู่ พระ บุรี
 ไม่ แจ้ง ว่า จะ มี เหตุ ไว หนา ใน วัน นี้ มี งาน
 นำ พลับ พลา เล็ดจ์ มา ดู เต้น ไม่ เว้น วัน ะ
 © เมื่อนั้น นาง เทพ กัถยา ตัว สวรรค์
 แจ้ง ขาว ว่า องค์ พระ ทรง ชรรพ์ ชี วัน ไม่ ม้วย
 มรณา คั่น หดง ยัง ราช ชาน นาง มี ความ
 ยินดี เปน หนัก หนา จะ หา ที่ อา ไ้ รัย ให้
 เหมาะ ตา ครัน คิด แถ้ว นาง ถา แม่ คำ พถัน
 ทาน จง อยู่ คุ้ม ใจ จะ ไป ก่อน เรา จะ จร
 เข้า ไป ใน ส่วน ขวัญ หา วงษ์ ญาติ พวก พ้อง
 พี่ น้อง กัน ครัน ถา แถ้ว แจ่ม จันทร จรด

นาง พี่ เติง สอง ไร่ ต่าง มา ตาม ต่าง ไต่ ถาม
 พวก เหล่า ชาว กรุง ศรี เทียว หา ส่วน บุนผาญ มา ถี
 จรด ตัน ดัด เทียว ถัด มา ครน มา ถึง ช่ง ส่วน
 อทธาน พฤษา สำนต รวย ริน ถัด บุนผา
 ดู ร่ม ริน พี่ รุกะ ไฉ ยา พระ พาย พา เย็น
 ระ งาม ถม ไร่ เพย มิ ได้ เห็น ผู้ ไต่ อยู่ ใน น้
 สังคิ ครน พวง พยอม หอม ระเหย ช่าง ร่ม ริน
 เย็น ใจ กระ ไร เติง นาง ทราม เชย หยุต พัก
 ถ้ำ นักร ใน พอ แด เห็น ตา ยาย อยู่ ท่าย ส่วน
 เก็บ ถ่า ดวน ไร่ เพติง เติง มา ไถ นาง หยุต ยัง
 น้ ดู อยู่ แต่ ไถ ยาย เข้า ไถ เห็น องค์ นาง
 นงค์ คราญ จัง เติง เข้า มา ชิด สักต ถาม
 พ่อ โดม งาม กุมาร น้า สง สาร มา แต่ ไหน
 น้ พัก ถ้ำ นักร นาน นาม กร กุมาร น้ ช่อ ไร
 แต่ สอง หญิง ภักตรา น้า ประ หาด ผิด ต่าง ชัด
 มะ นุษย์ สด สง ไสย มา น้ อยู่ ริม ถนน ส่วน
 มา โดย อย่า เกรง ใจ จง แดง แจ้ง กิจา ระ

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพกัถยา เสน่หา นาง จึง
 คอบ ยาย ไป มิ ได้ ซ้ำ ซ้ำ สาม ราตรี วงษ์ ร่วม
 พงษ์ พันธุ์ บิคุเรศ มารดา นั้น หา ไม่ แต่ ยาก
 ร้าย อยู่ บำ พนา สันต์ หมด อา หาร กว กิน
 สัน ทุก วัน จึง ผาย ผัน เข้า มา ใน ชาน
 เปน คน จร นอน ใน กระ ท่อม ทับ ทง ยาก ทรม
 สาระ พัด น้ำ บัด ศรี จึง ได้ เช ชัง มา ยัง ชาน
 จะ หา ที่ พัก พา ให้ ถา วระ

๑ บัด นั้น สอง เฒ่า พัง โฉม ฉาย สาย สมน
 ดำ คัญ ว่า ยาก จน เปน คน จร ให้ อาวรณ์ หวัง
 ถวิล จิน ตะ นา เรา ก็ ร้าย ถก เท้า สัน เฒ่า พงษ์
 หง สาม หดง มา ถ้า ปาก ยาก หนัก หนา อุปถัมภ
 คำ ชู ก มา รา ไว้ เปน บุตร นิดา เห็น จะ ดี
 ครน คิด แล้วย เฒ่า จึง ถด่า ถ้อย พ่อ หนู
 น้อย รูป ทรง นม ถัง ศรี สัน วงษ์ ญาติ ขาด มา น้า
 ปรา นี อยู่ ส่วน ศรี กับ ยาย เกิด สาย ใจ
 จะ เลี้ยง เจ้า เนื่อ เย็น ให้ เปน คู่ชอ อย่า ได้ ทุกข์

๓๒ **ลักษณะวงษ์** **เล่ม ๑๘**
 เนื้อ เลื่อยด หา เกดียด ไม่ เจ้า ขด ขยาก เข้า ปดา
 มา แต่ ไถด แถ้ว จ้ง ไป เคหา ไม่ ช้า พถัน
 ครน ถึง จ้ง ช้ ชวน ทั้ง สำน วา ให้ สระ สระ คง
 คา เกษม สันต์ แถ้ว หา หุ โภชนา เอา มา พถัน
 ทั้ง บึง จ้ ม่ มั่น ตาม เขญู ใจ ยก มา ให้ ทั้ง สำน
 ภาษา หาร ต่าง ตำ วาญ สกนธ์ คตาย หม่น ไหม
 อยู่ ด้วย คา ยาย เฒ่า เฒ่า มา ไถย อระ ไทย
 ไม่ วาย คตาย ตรัก ตรอง ฑะ

๑ จบ ลักษณะวงษ์ เล่ม ๑๘ ฑะ

๑ เล่ม ๒๐ ยังพิมพ์ต่อไป ฑะ

๑ นำทัม ๖
๑ ลักษณะ วงษ์ เดิม ๒๐ ๖

๑ ตั้ง แต่ นาง เทพ กัถยา กับ พี่เลี้ยง อาไศร ยาย
กับ คา อยู่ ส่วน ดอกไม้ จน ถึง เกศร รับ
นาง ไปไว้ ใน วัง เกศร สุริวง ออก มา
แฝง พัง นาง พุด กับ พี่เลี้ยง แล้ว เข้า หา นาง
เทพ กัถยา ๖

๑ พอ เมียง บ่าย สุริยา ภา นุมาศ นุช
นาฏ ร้อน รน ให้ หม่น หมอง แต่ นิ่ง นิ่ง
ตรึง ไตร ฤไทย ปอง นุช นิ่ง ถัด จิน ตนา
วัน นี้ จะ มี คดี น่า ที่ นิ่ง จะ พร้อม พรัง พอด
พด หนัก หนา คิด จะ ไกร ไป ประ สบ พบ
ภักตรา ดู ท่วง ที่ กิริยา ของ ภู มี จะ
รู้ จัก เมีย บ้าง ยัง ไฉน จะ เข้า ไป ดู ของ ค

๒ ถักษณวงษ์ เต็ม ๒๐

พระ ทรง ศรี นาง คิต พวาง ทาง บอกร ยาย มาถ
ว่า วัน นั ตวั ข้า จะ คดา ไคต เขา มี งาน

การ เล่น ธนุกณ์ นัก พระ จอม จักระพิน แผ่น
ดิน ไทว จะ ออก ทรง คัด นำ พลับ พตา ไชย

หลาน จะ ไป ต เล่น เห็น แต่ วัน ะ

๑ มัต นน สอง ยาย คาครัน แจ้ง แห่ง หลาน ขวัญ

เจ้า จะ ไป ยาย ยัง เปน ห่วง ครัน คน พาด นั้น

นำ ชัง จะ รัง แก ด้วย ตัว เจ้า เปน ชาว หิมเวศ

เข้าประเทศยัง ไม่เหมาะะ รู้ เมาะ แล จะ ทง

ไทด เลื่อน เมื่อน ไป เชื้อนแซ ยาย นั และจะ

พา เจ้า คดา ไคต เร่ง อาบ น้ำ ทา แป้ง แต่ง

กา ยา ยาย จะ พา ตาม เจ้า เข้า กรุง ไหญ่

เทียว ดู งาน การ เล่น ให้ เย็น ใจ สิริ โสัย

ตง ลัม จิง กถม์ มา ะ

๑ เมอ นั้น กุมาร แปลง แจ้ง คำ ที่ ว่า ว่า

ชวน พี่ เถียง จด แจง แต่ง กา ยา เข้าที่ ตรึง

คง คา ตำราญ ใจ แล้ว แต่ง องค์ ทรง อย่าง

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงษ์

๓

กุมารเรศ กระ หมวด เกษ มา ตา มา สรวณ ไฉ่
ทอง พระ กร พระ ปะด้า และ กำไล พดาง
สอด ไฉ่ เข็ม ขัด รัต กา ยา ดอง พี่ เตียง
เคียง แดง เปน ยักษ์ น้อย กระ จั๊ย ร้อย น้า
รัก เปน หนัก หนา ครน เสร็จ สรวพ เทวี่
ก็ ถี ตา จาก กระ ท่อม ยาย ตา ด้วย ทัน ไต
แก จึ่ง น้า หาดาน ยา นน คตา คตาคี ดล คต ค
มา พดัว พดัว ที่ ไศรย ท้อง สนาม ผู้
คน กัดน เกิดอน ไป ภาวะ ไนย ยัว ไม่ เสร็จ
เสด็จ มา แก จึ่ง แหวก แซก คน ไม่ หยุต ยง
น้า ที่ นง เข้า ไป โกลั หนัก หนา จะ คอย ด
ให้ ถนัด ขัด แก่ ตา ด้วย เหตุ ว่า จะ คี ซึ่ง คัด กน
๑ เมื่อ นน องค์ พระ เกสร์ สรววงษ์ พงษ์ สรวรค์
ที่ ใน ออก หมก ใหม่ ดงไฟ กัดป พระ ทรง ธรรม
อยู่ ใน ที่ ไศรยา ยิง คณิง ถึง องค์ อรรคเรศ
พระ อาวุธ พุท เทวศ ณะ ห้อย หา พี่ จำ ใจ
จาก นาฏ นิราศ มา หลาย เวลา แถ้ว นะ น้อย จะ

๔ ถัดมาลงนี้ เต็ม ๒๐

หมอง นวด จะ ว่า หาย ไม่ กลับ ไป รับ เจ้า

โถม เตะตา จะ คอย ตะ ห้อย ทอด จะ ว่า ทั้ง

มึง ขวัญ ให้ รื่น จวน จะ กำ ศรวณ มั่น หา

ไม่ รา วัน จะ ได้ แต่ ชุบ ซิบ กัน ทั้ง สาม

ทุก คืน ยาม วิโยก จะ ไครก คัลย คิด ใน จิ้ง

จะ ได้ จร จรด ไป เขี่ยม ขวัญ ไนนา ยัง รานัน

คิด จะ มี อักษร ไป วอนว่า โฉน จะ ได้

สุดา มา ส้ม ศรี ผู้ บิคุเรศ ของ องค์ นาง เทวี

อลรุ่ กาลัง ยัง โกรธา ที่ ไหน เคย จะได้

สาย ส่วลดี จะ ชัด ชาด ใน ทาง เส้น หา

คิด จะ ยก พหล พต โยธา ซึ่ง สุดา มา ถนอม

เป่น จอม นาง ก็ เห็น ว่า จิต ผิด วิไลยศ

หาก ผู้ ใหญ่ เปน ที่ รักี หมาย แท้ นึ่ง นึก

ตรึก ใคร อยู่ ใน ปราง ไม่ เส็ดฯ เยื่อง ย่าง

ไป แห่ง ไใด แต่ ครวง น จำ เปน ต้อง ออก นำ

แขก เมือง มา ด้วย งาน เปน การ ใหญ่ ออก

เด่น คลี่ ให้ ภา ฝุ่น มีอ ไว ต้อง จำ จิตร จำ

เดิม ๒๐ ถกษณวงษ์ ๕
 ใจ จร จรัล พระ คิต แถ้ว จั่ง เต๋จจ ไศรยา
 เข้า ที่ ถรง คง คา เกษม ตันต์ สุกุนธิ์ ทา กระ
 หอบ ขบ จวง จันท์ หอม สุกัน ทศ อยู่ รวย
 วิน ทรง ดันบ เพธา ทรง ธอง กรณ เปน
 เข่ง งอน รูป ราช มัณดิน อน ภูษา ผ้า ทรง
 ธง นก มิน กิน วิน เจีย ระบาท เข้า คาค รัต
 พระ ห้อย ผ้า ทิพ น้า ขติบ สุกวรรณ ภูษา มั่น
 หาง หงษ์ นรวิจ จิต เข้ม ขติ คาค ควร คู้
 บุรี รัตน ข้ามรงค์ ทรง จิต แถ้ว ภา คา
 นธอง ธงค ทรง อิน ธน คิต ชน นอก ชิต ทา
 ชอก ดอก บุป ภา ทับ ทรง ตั้ง วาด ทรง
 อะ ธง กา ดอง จินดา เนาวรัตน จ่า หรัถ เรือง
 ทอง พระ กร แก้ว คู้ ชม ภู นช ประ ตับ มุขรา
 คำ นน น้า เหลือง ทรง มงกุฏ งาม ต คีรี
 ประ เทอง แถ้ว ย่า เยอง เต๋จจ เถย เกย ชดา
 ชน ทรง ยาน นุมาค งาม บวร พร้อม แถ่น สัระ
 ยา กรณ ทง ซาย ขวา เต๋ยง ประ โคม ครน

๖. ลักษณะวงษ์ เด่ม ๒๐
 ครน ส่น มา จาก มหา ปราชญ์ ราช วัง ใน
 ครน มา ถึง ยัง ชึ่ง ท้อง ส่นาม ทง ชี พรหมณ
 นบ นอบ หมอบ ใส่ว เด็จ ชน มหา พลับ พดา
 ไชย เสนา ใน เถียง เน้น ประ นม กร ทอด
 พระ เนกร ประ ชา ระ ตา ตาษ ออก เกดดอน
 กลาษ กง คบ ส่นบ ส่นอน อัก เสนา ส่นม ส่นนค
 พล นิกร แวก เมือง จร เฝ้า แหน เน้น อนนค ชะ
 © เมื่อ นน นาง เทพ กัดยา ส่นว ส่นวรรค ครน
 เสน องค์ ภาศดา ออก มา พลน นาง แจ่ม จันทร
 คง คา ส่น ส่น นี ส่น นา คดอ คดอง ทง ส่นง เนตร
 ให้ อ่า ส่น พล เทวค กรร แ่น ดี แ่น ถึง ส่นร
 ทรง ธรรม พน ทว เมื่อ เสน จม นน พน ธนา
 นาง ชาย เนกร ดู พระ จอม กระหม่อม ฝว พระ
 ทุด หัว ไม่ แจ้ง เทา เกษา ว่า คว เรา เมีย
 แปลง ตาม พระ งาม มา ถึง ภา รา ทรง ธรรม
 หลาย วัน แถว นาง ทอด พระ เนกร แถ ค
 ภาวนารถ แ่น ส่นวสค พระ ทุด กระ หม่อม แก้ว

เต็ม ๒๐ ดักษณวงศ์ ๗
 นาง เวียน แต่ แด่ ดู ไม่ รู้ แด้ว พระ ผ่อง แผ้ว
 เมื่อย ยาก ลำบาก นึก จะ รู้ หรือ ว่า มา
 อยู่ อาศัย รย ส่วน มา โดย ของ องค์ พระ
 ทรง คักดี มา ทน ยุง บึ้ง รำน รำ คามุ นึก
 เพราะ ความ รัก ใน องค์ พระ ทรง ฤทธิ นาง
 ดู สามี พดาง ไม่ วาง เนตร แดน เทวดา อารวณ
 ให้ ร้อน จิต ข้าง ฝ่าย ต้อง พึ่ง เที่ยง ที่ เคียง ขลิ
 ข้อย สักดี สู่ตา วิธา วรณ ขะ
 ๑ ๕ พระ เกตุร พรัง เพริด งาม เด็ด ดัน
 จัง ถึง ให้ มน ตรี คี คดี พด้น เด่น เปน ชัน
 กัน ไป ทัง ไพร นาย ขะ
 ๑ ๕ พดก เสนา พดพด ทง หลาย
 ได้ รับ สิ่ง ป็น เกด้า เปน เจ้า นาย บัง คม แด้ว
 ผัน ฝ่าย ออก มา พด้น กับ แหก เมือง ต่าง
 ต ข อวชา ต่าง เคาะ คดี คี ถ้า เห็น ขบ ชัน
 ทัง สอง ข้าง ต่าง ดี ดี พน้น ช้อน คดี พด้น
 เคาะ กัดไป ไป ดับ ใจ บ้าง ชะนะ บ้าง พัว ทัง

๘ ถกษณวงษ์ เล่ม ๕๐
สอง ข้าง พวก ชุน นาง ค่อ กัน สิ้น ไหว
ออก จอ แะ แซ่ น่ำ พลับ พลา ไชย พด ไกร
ศรวต เต เตียง เฮ ฮ่า ฆะ

๑ เมื่อ นั้น พระ เกสร์ สุริวงษ์ ทรง ยก ถา
กับ เจ้า ฝรั่ง เศษ เกษ ประ ชา ต่าง ชี ม้า
ว่า ว่า เปน ทำ นอง แกว่ง กัน คดี คี เตาะ
ตา ตะ ถูก ก็ ต้อง ถูก ไม่ ผิด คิด จะ คล่อง
ม้า เต็น หยอชย ซอย ย่ำ เปน ทำ นอง ฝ่าย ทง
สอง ต่าง คี มี ผี มอ ฆะ

๑ บัด นั้น ฝรั่ง ประ ชา พร้อม พรัง นง อิง ออ
บาง คน ฆะ แะ คอ เตียง ออ ออ เจ้า เรา
ๆ เห็น ถ้า กถำ ว่อง ไวย งาม ทง ทรง มง
ม้า อาชา ซาคี ดู ประหลาด เลิศ มนุษย์
สุด วิไศรย ลัก ครุ หนึ่ง จัก กรี ก็ มี ไชย
ต่าง ดี ใจ สรร เสริมย เจริญ พร แยก เมือง มุน
ผา มาตา ตาศ ถวาย บาท นพิตร มะ หิศร
แล้ว ถับ กถับ จาก พระ ภู ธร จอม นคร ทักนา

เดิม ๒๐ ถกษณวงษ์ ๘
 ประ ชา ชี เห็น กุมาร ตาน แด ตะถัง โฉม
 งาม ประ โถม แฉ่ง น้อย นิ่ม นวด ศรี ดั่ง
 จันทร ตรง ทรง กรด หมด ราศี พระ ภู มี
 นึก มั่น ว่า ขวัญ ใจ เออ นาง งาม จะ ตาม
 พี่ มา แล้ว ไย น้อง แก้ว วิปริต ผิด วิสัย
 เปน กุมาร วิปลาด ประ หลาด ใจ จำ จะ ให้
 หา มา ถอง พา ที่ ยักษ์ ต้อง คน ที่ เคียง พี่ เติง
 แท้ พี่ จำ แน่ ว่า สุกมา มา ระ ศรี ดำริห์
 พธาง ทาง ถึง ขุน เล้น รับ ไป หา ตาม ศรี
 นั้น เข้า มา กุมาร กับ ยักษ์ น้อย นัง ทั้ง ค่ำ
 ตรง มือ กู ชี มั่น นน แล้ว หวา กับ ยาย เฒ่า
 ที่ เฒ่า ล้วน มา ตา จง บอก ว่า เขิญ เจ้า
 เข้า มา ใน ขะ
 ๑ บัด นั้น ขุน เสนา ประ นม บั๊ คม ไหว
 ค่อย คถาน คต้อย ถอย จาก พถัป พดา ไชย ก็
 รับ ไป ยัง องค์ กุมาร รา ครัน ถึง จัง แถดง แจ้ง
 คัด ว่า บัด นี้ ภูวะไนย นั้น ให้ หา มี รับ ถึง

ถกษณวงษ์

เล่ม ๒๐

ให้ ไป ใน นวับ พตา มิ ได้ แจ้ง กิจจา
ประ การ ไต พระ
๑ เมื่อ นั้น พระ กุมาร ที่ แปลง พัง แจ้ง ไชย
ให้ สักท เด้กั้น เซิน พระ ไทย เสนา ใน เล้า
แหน อยู่ แ่น นั้น ลัดด ให้ นาวี พี เตย ยักษ์
จกาม ทัก คอบ ไป อย่า ได้ พรัน แด้ว เมียง
เมิน ภักตรา สุดา จันทน์ ให้ ประ หวัน วิญญา
ไม พา ที่ พระ
๑ บัด นั้น ยาย มา ตา ศว ด้น มั่ง ขฤญ ห็น
เห็น เสนา เขา พา จรดี้ งาม ว่า หลาน ข้า
นี้ ผิด อะไรโย เมื่อ นี้ อยู่ ดี ๆ ที่ นี้ หน้า
จะ ได้ หา ความ มา ก็ หา ไม่ จะ เทียว เสาะ
เกาะกุมเอาตัวไป นี่พาน กัน ทำ ไรโยให้ว่ามา พระ
๑ บัด นั้น ชุน เสด์ นี้ โกรธ ซึง ซึง ยาย ว่า
นี่อะไรอี่เฒ่าเฝ้า โกรธา จะ ขัด แข็ง วังจานา
พระ ภูมิ มี รับ ตั้ง ให้ หา ทั้ง สาม คน ไย
มา มัน กับ กู ว่า จู้จี้ ไม่ กลัว หวาย ถง

เกม ๒๐ ลักษณะวงษ์ ๓๓
 หัดใน ใน ครอง ^{๕๕} เฒ่า ศรี แข็ง ขัด วิชา ๖๖
 ๐ บัด นั้น พี่ เที่ยง มิ่ง มีศรี ขนิษฐา
 จึ่ง ห้าม ยาย ไป พัดน มี ทน ข้ำ อย่า ขัด พระ
 บัญชา นั้น ไม่ ควร แด้ว เขียว พระ น้อง ยา
 พา ถิน ตา พี่ เที่ยง นาวู เคียง นำ ทวาม
 ส่งวน ยาย พตอย ตาม โฉม ยง อนงค์ นวต
 ค่าง เดิน ค่วน มา นำ พัดบ พตา พัดน พระ
 นุชนาง หมาย เมิน เตทัน จิตร ให้ แค้น คิต
 ขด ด้ คน อยู่ นั้น ถ้วน แต่ ชาย หมอบ เรียง
 อยู่ เคียง กัน บัง คม คัด เบือน หน้า ไม่ พา ท ๖๖
 ๐ เมอ นั้น พระ เกศร สุริวงษ์ ผู้ ทรง ศรี
 ทอด พระ เนตร แด ไป ใน ทน ที่ เห็น กุมาร
 ทรง ศรี วิไลย วรรณ ทอด พระ กร อ่อน
 ระ ทวย ทง เหว องค์ ตั้ง อนงค์ สุราง นาง สวรรค์
 งามเหมือน แก้ว แวว ตา วิดา วรรณ ทั้ง
 ผิด พรรณ กิริยา ก็ น่า ชม ดู ท่วง ที่ เขิน
 ขาย ไม่ ไซ้ เด็ก ซึ่ง ถูก เด็ก จะ มา เปน

๔๒ ถกษณวงษ์ เล่ม ๒๐
 ไม่ เห็น ส้ม พระ นุช แกล้ง แปลง กาย หมายถึง
 ให้ ชม พระ นิยม ผิน ผัน ถก ครอบ โดย
 มา โอบ อ้อม กุมาร ชาญ ฉลาด ขึ้น บน อาสน์
 ครัด ถาม ตาม ดัง ไถ่ กุมาร มา มา แต่ หน
 คำ บถ ไต่ จง แจ้ง ไข นาม เจ้า ให้ เรา พัง
 ยัง เป็น ที่ สงสัย ใน ใจ นัก อย่า เหม็น รักใคร่
 แจ้ง ตาม เนื้อ ความ หด เหตุ ว่า เหม็น
 เมีย มั่ง จริง ๆ จัง อย่า บิด บัง ขวัญ เข้า
 จง เล่า ความ พี่ จาก เจ้า เขวระ มาตย์
 มา นาน ข้า อยาก จะ แจ้ง กิจ จา เจ้า มา ถาม
 เจ้า เนื้อ เหลือง เรือง ศรี นว งาม จง แจ้ง
 ความ ให้ พัง แต่ หด มา พระ
 © เมื่อ นน นาง เทพ ถกษา เสน่หา ได้
 พัง พระ จก ทร มี มัญชา ถกษา นบ นอบ แล้ว คอบ
 ไป ข้าเป็นชาวหิมะวาพระนาเวศ บิคุเรศชนนั้น
 ทัชไชย มิใช่ นางพระอย่าแห่ง แดง ฤไทย เป
 ชาว ไพร หิมะวา พระ นา ถ พระ

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงษ์

๓๓

๑ เมื่อ นน พระ เกศว สุริวงษ์ ผู้ ทรง ศรี
พัง ลำ เนียง น้ำ เตียง เหมือน เทวี พระ ภู มี
ให้ พระวง คิด สงกา กุมาร น ผิด ที่ ไม่
ใช้ แถ้ว คือ น้อง แก้ว ไนยเนตร ของ เซษฐา
จะ ชวน ไว้ ใน วง พัง กิจ จา เห็น จะ แจ้ง
วิญญา เปน มั่น คง พระ คิด แถ้ว จ้ง ว่า
นิจ จา เจ้า ไร่ พงษ์ เผ่า เกยว ช้อง ต้อง ประสงค์
มา ล้น ญาติ ขาด เนื้อ ทง เซอ วงษ์ ด เอ องค์
อนาค อาจ ทระว่า ขอ เชิญ เจ้า เข้า ไป ใน บัร
อยู่ กับ พี่ เกิด จะ รัก เจ้า หนัก หนา ด้วย ไร่
ญาติ ขาด วงษ์ พงษ์ พันธ มา ไม่ ให้ คว
น้อง ยา ได้ เคื่อง ใจ ะ

๑ เมื่อ นน นาง เทพ นวด ของ งาม ผ่อง ใส
ได้ พัง พระภักดา มา พี่ไรย จ้ง รับ คำ
ภูวไนย ด้วย ทน ที่ ะ

๑ เมื่อ นน พระ เกศว สุริวงษ์ อัน ทรง ศรี
เห็น ยิน ยอม พรหม ใจ จรด พระ ภู มี ชน

๑๕ ถัดมาวงษ์ ได้มี ๒๐
ชม พิรม ยา จึง ครดิ้ง ชอน ยอด รัก กับ ยักษ์ น้อย
ประ คอง ค่อย พยุง จู หัตถา กลับ คืน เข้า
ว้ ใน มิ ได้ ข้ำ ก็ รับ มา ยัง สถาน พระ
มาร ตร ครน ถึง ยัง ซึ่ง ปรา ธำท รัตน
ไพร บูรณ พุด สวัสดิ์ สะโสม จึง น้อม เกด้า
ดุชค ชูลั กร ทง บงอร นาง เทพ กติยา ทะ
© เมอ นน นาง ทิพ เกสร์ เสน่ หา ครน
เห็น พระ ถูก รัก ร่วม ชั่ว กับ ล่าม รา กุมาร
ชาญ ฉกรรจ แต่ องค์ หนึ่ง เสาวภาค เจริญ โดม
งาม ประ โทม พร่อม สรรพ นำ รับ ขวัญ กับ
ยักษ์ น้อย เด็ก ๆ เด็ก เท่า กัน นาง แจ่ม จันทร์
ครดิ้ง ตาม ตาม สง กา เจ้า ไป ได้อสุรา มา แต่ ไหน
กับ หม่อ ไทย นำ รัก เปน หนักหนา อระ ขร
อ่อน แ่อน ทั้ง กา ยา ตกขณา พร่อม พริ้ง
ทุก สิ่ง อน ทั้ง ล่าม นี้ เปน หญิง หรือ ว่า ชาย
จง ธิบาย แจ้ง จริง ทุก สิ่ง สรรพ นวดอบของ
มอง ศรั ณั วรณ ถ้า ใคร เห็น เปน ขวัญ

เล่ม ๒๐

ถกษณวงษ์

๑๕

โนยนา

ทะ

๑ เมื่อ นั้น พระ เกสร์ ทรง ยศ ไอรศ์ ดำ
อภิชาติ ทูต ราช มาร ดา กุมาร นั เถา
ถูก ชาว ดง แต่ ถูก นั ม จิตร คิด ตั้ง ไสย
งาม วิ โดย เชื้อ ชาศ ราช หงษ์ เหมื่อน นาง
เทพ โฉม งาม ทราณ อนงค์ บุตร องค์ อสุรา
พระ ยา มาร ทง รูป ร่าง อย่าง เขียน ไม่ เพี้ยน ผิด
ทง จริต พจนา ที่ ว่า ขาน เหมื่อน นา เตียง ตูตา
ยุพา ภาณ ถูก รำ คาณ ตั้ง ไสย ไม่ รุ วาย ทะ
๑ เมื่อ นั้น พระ มาร ดา พัง คำ รำ ขยาย
ก็ รุ ประ จักษ์ แจ้ง ว่า แปลง กาย เหตุ เพราะ
อาย มน คง ไม่ ตั้ง กา บ้าง พินิจ พิศภักตร์
ทง อินทรีย์ ทง ทวง ที่ จริต ผิด หนัก หนา
กระซิบ บอก ถูก น้อย ถอดย ชั่ว เจ้า ยอ่า ได้
คงกา ว่า เปน ชาย ขรอย จะ เปน องค์
อรรคเรศ แก่ง แปลง เพศ ตาม มา หา ฤา สาย
เมื่อ ครั้ง แม่ เปน พราหมณ์ งาม เพริศ พราย เทียว

ฉัน ฝาย ตาม องค์ พระ ทรง ชรรณ

ระ

๑ เมื่อ นั้น พระ เกศร ภาร พ้า นรา ธรรม
ได้ พัง คำ ชน นี้ ตั้ ใจ ครัน ชวน แจ่ม จันทร
ทูล ตา กตัม มา ปราง ถึง หอง แก้ว ชื่น
ชม ส้ม ประสงค์ ชวน ชนงค์ จรดต มณ
เทียร ถวาย ถิถิตย เหนอ ฮาสน์ ทอง ผ่อง ดำ ฮาง
กำ นัด นาง เพียง ดวง ดารา กร พระ พิศ
ภักตร์ ถัก ชณา กุมา เรศ ข้า เดือน เนศวร
พิ นิจ พิศ สัมพร งาม เปตัง ปัตถ์ ปตัง ดั่ง จันทร
ไย บัง อร จัง แกตัง จำ แดง องค์ แด้ว ให้ จัด
บัลลังก์ ที่ นอน แทน พร้อม ด้วย สรวางค์
ดั่ง นาง หงษ์ อยู่ รับ ไซ้ ที่ ใน แทน ทอง ทรง
ค้อย บรรจง พัด ด้ ทง ด้ นาง ทง ภาษา ฝ้า
ทรง บรรจง จัด ต้า ระพัด ยอด ยิง ทุก ดั่ง อย่าง
ด้วย หมาย จิตร์ คิด ตรง ว่า องค์ นาง ถนอม
อย่าง ดวง ใจ ในย นา ระ

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ กถยา เสน่ หา ได้

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงษ์

๑๘

ประ ทาน เจ้า ของ เนือง นอง ตา บัง คม ตา ทรง
ธรรม นั้น คัด โดย เจ้า แก่นำ จาก ที่ ศรี ได้ ยาคัน
นุช นาม ยืม ย่อง ค่อย ม่อง ไต่ อยู่ ห้อง กน ชน เรียง
เคียง กัน ไป กับ ทรง ไชย ภาศดา พระ ตำม ครั้น
มา ถึง จัง ของ คนช นอง ขึ้น แทน ของ ค่อย สุข เกษม
ศรี กับ พี่ เถยง รวม ชั่ว สอง นารี ค่อย
พา ที่ ส่น ทะนา ปฤกษา กัน

๑ เมื่อ นั้น พระ เกสร์ สุริวงษ์ พงษ์ สุวรรณ์ พระ
เจ้า ใน แทน ของ ห้อง สุวรรณ์ ให้ ผูก พันธ รั
ทั้ง คั่น ใน คัด จะ ใคร ไป หา พระ กุมาร ด
อาการ พิศวง ชัย สงไสย จะ ค่อย จม แขน ยนต์
ซึ่ง กด ใน จัง จะ ได้ หมด คง ย่า สงกา พระ
คิด พดาง ทาง เต็จ ออก ยุระยาตร์ ภูวนารถ จาก
ห้อย ของ เถชา มา ส่วะ ส่วง ทรง ส่นช ณะถาย ทา
แก้ว เต็จ มา ห้อย ของ ของ นอง นาง พระ แผลง ของ
ทรง พัง ทั้ง ตำม ศรี คง พา ที่ ก่อน โกล อย่าง ไ

ฆ่า ไม่ กรอบ เกือบ เจ็บ พัง อยู่ ใน ปราง
 ด้วย นึก ถ้าง หอง กน ท ชน ใน

๑ เมื่อ นั้น โฉม เทพ นารี ผ่อง ศรี ใส วิดก
ถึง ภาวา ให้ ชาโดย ด้วย ถัดว โภย นิตุรา
มาตุรงค์ คิด ว่า องค์ ภูวไนย ไครยา หด้ม นิ่ง
สถับ เจียม จิตพิศวง จึง ว่า กับ พี่ เตยง ที่ เคียง
องค์ น้อง พระวง แดน ทุกข์ ไม่ สุข ใจ เปน ต้อง
ทัม คัม อก วิดก นัก ได้ พบ ภักตร์ ค่ ชิด พิณมัย
ก็ สั้น ทุกข์ สั้น ร้อน พัก ผ่อน ไป ยัง ทุกข์ ไหญี่
เหลือ ดัน กระณะนา ถัดว พระ องค์ ทรง ภพ จะ มา
ตาม จะ เกิด ความ เคียง ชุ่น วุ่น หนัก หนา
น้อง เปน ทุกข์ เหลือ ดัน พัน มัญญา ทั้ง ต้อง พ
จะ ว่า ประ การ ไค

๑ มัคกัน พระพิเตยง ทรงส่งสนอง ไชย จิ้ง
 ทูลปดอบ คอบ องค์พระไทย เรา ก็ได้ ทำ ผิด
 คิดเกิน การ พระบิดาทูล หวัง เขา คดี ได้ พี่ จะ
 ไปกิน ถ่าน หนู สู้ ประหาญ ให้ สิ้น ชีว าม

เล่ม ๒๐... ลักษณะวงษ์...
คัม วิญญาณ... เยาะมาตย์ งาม ชื่น จง คั้น จัง
ไม่ เขียว เขียว แม่ เปน พระบุตร... พี่ ถึง ที่ แด้ว ช่วย
บอก อะ ระ หัง... จะ ห็น ไป ให้ ถับ คัม ชี จัง... ความ
ผิด ครอง นั ถัน พัน ประ มาณ... ๗๖

๑๑... เมื่อ นั้น... นาง โฉม ยงค์ พัง แจ้ง แด้ง ดำ
จั่ง คอบ ดอง พี่ ไป มิ ไค่ นาน... ถ้า แม้น พี่ ถึง การ
ชี วา โดย... เรา รว่ม ทุก ชั รว่ม ศุข และ รว่ม ยาก
กำ จัด จาก ธาณิน บิน มะ ไหย... ถ้า พี่ ถึง ชั วนต์ มวย
มัด โดย... น้อง นั้น ไม่ ขอ อยู่ จะ สู้ มวย... พา
กัน มา สืบ ความ ตาม ภาว เกด้า... จะ พา ท้าว มัด
โดย พลอย ไป ด้วย... คง แด่ ทุก ชั ใจ ไม่ รื่น
รอย... เพราะ แก้ว ช่วย แด้ง ตาม พระ งาม มา
ครอง นั วั ประ จักษ์ กระ หัก แด้ว... ว่า พระ แก้ว
เมื่อย ไม่ ได้ สัก ชว... ครน จะ ถับ เมื่อง ยักษ์
หนัก อูรา... จน บัญญา จริง ๆ ทุก สิ่ง อื่น... ๗๗

๑๒... เมื่อ นั้น... พระ เกสร์ แจ้ง จริง ทุก สิ่ง สรรพ์
ประ จักษ์ ความ สำน รา พุด จากัน... พระ ทรง ชรรพ์

๒๐ ถักษณวงษ์ เถม ๒๐
ชั้น ชม พิรมย์ใจ จึ่ง ย่อง เข้า ห้อง บรรทม นุช
พระ ทรง พุด นั้น แสบ เข้า แอบ โกด ตำร ถรรค
ขวัญ ตา ลู มา โดย พี่ ชอบ ใจ เขาวะ มิ่ง จริง ๆ
เจียว อุด้า หีร่วม ทุก ชัยาก ลำบาก นัก ฮู้ หาญ
หัก มา ได้ ใน ไพร เชี่ยว แต่ จาก นาง โฉม ยงค์ มา
องค์ เดียว พี่ เปลา เบียดว โคก คัดย ทุก วัน คืน
แค้น กระนี้ ถึง องค์ ฮู่ดา นาญ แต่มุ่ง มาท อุด้า หี
ฮู่ ผา ผน คิด ตรอง เกรง ทำว ไทย ที่ ไหญ่ ยืน
ไม่ มี ชั้น เตย นะ เจ้า เขาวะ มาตย์ จะ ฮู่ ขอ ที่ ไหน
จะ ให้ น้อง ทำว เคื่อง ของ ชุ่น แค่น แค้น ส้มาน
แต่ ครึก ตรอง หมอง ให้ รัคาญ อูระ ราน เพียง
จะ พอง ด้วย น้อง รัก ครน จะ ไป ซึง ช่วง พา ดง
เนตร จาก ชอบ เขตร์ มา ได้ ใน ไคร จักร ประ
เพณ เห็น ผิด จริต นัก ว่า หาญ หัก ทำว ไทย เห็น
ไม่ ควร นอก ครึก ตรอง ผอม เพียง จะ บัด โดย
บุญ เคย ได้ สัม ฮู่ กู่ สงวน พatang กอด แอบ แนบ
น้อง ประ คง นวด นา ฮ่า ส่วน สับ รศ ฮู่มา มาตย์

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงศ์

๒๑

๐ เมื่อนั้น นางเทพกิตยา พัง ว่า ชาน อับ
ประ หยต อด อาย พระภู ภาถ จึง กล่าว สาร แสร้ง ได้
เพ รุบาย นำ เอ้ย นำ ชัง ใคร บ้าง ไหน ได้
กล่าว ง่าย ๆ ซึ่ง คัว ข้า พระ ก็ เห็น ว่า เปน ชาย
ไม่ อด อด ร้าย เทวดา เมื่อ เห็น อยู่ ด้วย กัน
หง นน สัน ประจักษ์ เนตร ภูมุนทร ทง ชาย ขวา
น้อง นี้ ได้ เปน ชาย พนาพา เพราะ หมาย มา พัง
องค์ พระ ทรง ธรรม จะได้ อยู่ เปน ข้า ฝ่า พระบาท
มา อยู่ ราช วง ใน ไชย สวรรค์ ดุ ระเบียบ ชาย วง
ถึง ทง นน เห็น หม่อม ณั้ ได้ แบบ รุ แขน คาย
จะ ได้ เติบ เขียว พระ แสง รับ หม่อม ห้าม เขียว
ไป ตาม มหาด เด็ก เด็ก ทง หตาย เข้า นอก ใน ไม่
ค้อง ห้าม ตาม สบาย ด้วย ว่า ข้าง ใน เปน ชาย
ยัง เด็ก นก

๐ เมื่อนั้น พระเกสร สิริวงษ์ ผู้ ทรง ศักดิ์ พัง
สุนทร โฉม ยงค์ นาง นก ลักษณะ แก่ ถึง เยของ ยก
มิ ได้ ไข วาที่ ให้ เคื่อง แค้น แน่น จิต ทร คิด ทรวิธ

๒๒ ถัดมาด้วย เล่ม ๒

เมื่อ ได้ ยืน สำคัญ กับ ภรรยา ว่า โคม แก้ว
แววตา มา ชานี้ แปลง อินทรีย์ มัน คง ไม่ สงกา
ยัง จะ ทำ เมียง มิด ปิต ปรก ไว้ ถ้า ไม่ ใช่ ตาม ที่
พี่ ไม่ ว่า จะ ขอ ถา พุ่ม พวง ดวง ชีวา ไป
ภา รา ของ องค์ นาง นงคราญ เจ้า จง อยู่ เกิด
หนา คอย ถ้า พี่ ใน พรุ่ง นี้ จะ จร จาก สถาน
พระ ครุฑ แดง เท่า นั้น มี ทน นาน จัก กระ ภาร
เล็ดๆ ไป ที่ ไครยา พระ
๐ เมื่อ นั้น นาง เทพ กติยา เล่น หา ครัน ดำ
อะไร ไทย ไป กับ คา จึง ปลูกษา พี่ เถียง ที่ เคียง องค์
บัดนี้ พระ ภักดีฯ จะ คิดหา ใคร เธอ ไกรก ใจ เสรี
จิตร พิศวง แทน จะ ม้วย ชี วิตร ไป ปลิด ปลง
ด้วย ว่า องค์ พระ บิดา ไกรธำมณี จะ หึง เสีย ให้
ไป ใน นิเวศน์ จะ เกิด เหตุ มัน คง กับ ทรง ศักดิ์
เรา หนี จาก บุรี ที่ ล้านนั้น ได้ พบ ภักตร์ พระ แดง
จะ แคตัว กัน เรา จะ คิด อย่าง ไฉน เอา ด้วย
ตัว เรา แปลง เพศ จาก เขตร ชนธ พี่ จง เร่ง ปลูกษา

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงษ์

๒๓

หาญกัน ด้วยทรงธรรมจะจรนกร โกล ฆะ

๑ บัดนั้น พระพี่เลี้ยง กล่าว แกล้ง แกล้ง ไช

จึง กราบ ทูล โฉมงาม นาง ทราชม ไวย จะ บิด ไว้

ก็ เห็น ไม่ เป็น การ จะ นิ่ง ให้ ภวไวย ไป นิเวศน์

คง มี เหตุ เมื่อ ยักษ์ เกิด หัก หาญ จึง บอก ความ

ตาม ตรง ว่า นาง คราญ ให้ ภวไวย แจ้ง จริ่ง ทุก สิ่ง ไป

๑ เมื่อ นั้น นาง เทพ นารี ศรี ใต้ พัง ต้อง

นาง ทูล ความ ถึง ทราชม ไวย อยุธยา ถิวิดิ จินตนา

เห็น ส้ม คำ นารี พระ พี่เลี้ยง พี่ กล่าว เกลี้ยง เห็น

จริ่ง ทุก สิ่ง ส่า จะ ทูล พระ โฉม ฉาย ฉาย วิญญา

ด้วย ขัต พระ บัญชา มา แท้ ไว จะ ให้ นิ่ง ไป ทูล

ภวดีด ข้า จะ กล่าว ยุบต กระไร ได้ ใน พรุ่ง

นี้ การ พ้า จะ คดา โกล ภวไวย ลง มา จะ พาท

๑ เมื่อ นั้น พระ เกศร ตรีวงษ์ ผู้ ทรง ศรี กตัม

มา ยัง แท่น ทอง ห้อง มณีน พระ ภูมิ เชน องค์ ดง นิทรา

พระ กร เกย ก่าย พาด วิธาค์ ไว้ น้อย พระ ไทย

ป่วน บัน กระศัตย์ หา เสี้ย แรง พี่ ดำ นาก ยาก วิญญา

๒๔ ถกณษวงษ์ เล่ม ๒๐
 ก็เจียนว่าชีวา จะวางวาย มิได้ คิด แก่ชีวิตร
 ชีวา วาด ด้วย มุ่ง มาท จะ ประ โทม แม่ โดม ฉาย
 คิด จะ จาก ชาน มี ได้ วาย พอ โดม ฉาย แปลง
 มา ถึง ชาน พี่ แถ เห็น งาม ชำ ก่ำ ใจ ก็ มั่น
 ใจ เดียว ว่า มะเหล จึง ชัก ชวน เข้า มา ยิง ชาน
 นารศรี ไม่ แฉง แก่ ถัง บิด บัง ให้ อารณ รั้น
 ใจ ใน ไคร ยาศน์ ภูวนารถ แด่ ต้น ถวิล หวัง ให้
 รั้น ร่ม กุ่ม เพียง จะ ทรวง พัง เสด็จ ยัง ห้อง
 รตน ชชวาดย พระ มัง แลบ แอบ องค์ โดม เฉลา
 นำ นงค์ เยว่ อยู่ หดง ยัง ถถาน จะ ไล่ ไป หา องค์
 นาง นงคราญ ยพา ภาณ เจ้า จะ คอย น้อย ฤไทย จะ
 ๑ เมื่อนั้น นาง เทพ นารี ศรี ใส พัง คำ
 ภาศดา ก็ อาไธย อระไทย ทูต องค์ พระ ทรง ธรรม
 จะ เสด็จ ไป โย ใน เมือง มาร เห็น บัวย การ จะ
 ไป ใน ไพร ถิ่น ทั ไหน จะ ได้ ประสพ พบ แจ่ม จันทร
 น้อย เปน หมอ ดุ แม่น แก้ว ภูมิ จะ เกิด ความ ชุ่ม
 เกื่อง ใน เมือง ยักษ์ จะ ยาก นก แก้ว องค์ พระ ทรง ศรี

เล่ม ๒๐ ถกษณวงษ์ ๒๕

จง หยุด ยง พัง ขา ท พาท ถุด นัอง เห็น ไม่ เปน การ

๑ เมื่อนั้น พระ เกศร หนึ่ง พัง ว่า ขาน เจ้า
ห้าม พี่ มิ ให้ ไป เมือง มาร นี่ เห็น การ ตั้ง ไรง
ไซ พถัน พี่ คิด ถึง โคม ยงค์ นาง นงค์ เยาว ไม่ พบ
เจ้า ที่ ใน ไอย สวรรค์ จะ เทียว เซ ชัง ไป ใน ไพร ทัศน์
กว่า จะ มัด โดย ดง เปน ผง คดี ฆะ

๑ เมื่อนั้น นาง เทพ ถักยา มารศรี พัง รศ พจนา
พระ สามี เทว ยัม พถาง ทาง ทล ไป อน
คัว ขา น้อย ทง สามี รา หวัง มา ด้วย จิตร พิศมัย
หมาย พัง บาท บงก พระ ทรง ไซย ที่ ใน นคร
จักรวาล บัด น พระ จะ เต็ด จ ยระ ยাত্র ภวนารถ
จะ ไป ใน ไพร ทัศน์ จะ เห็น ใคร เหมอน ได้
มทมาถย นอง จะ ถา ภาต เข้า พง พี่ กถัม คัน
ไป สติย สถาน ตน จะ มา ทน อยู่ ไย ใน ทรง ศรี
ทำ มารยาตา องค์ พระ ภูมิ คัว ขา ทง สามี น
จะ คธา ไคถ ฆะ

๑ นอง เข่น นอง รัก ผิด ภาต ทร เพียง จันทร

ใช้ว่า พี่มื่อ วรรคเรศเก่า แม่ นงค์เยาว์ จะได้ ถ้าง ทาง
 ต่มา น จะ นัง ดู เจริญ ใ ให้ บัวย การ แต่ จาก นาน
 มา แล้ว นะ แก้ว คา รัศ รักร รัณ รั่ม ให้ รั่ม รั้ง
 แต่ รั่า พัง สาว น้อย ละ ห้อย หา อย่า ให้ พี่ นั้ แค้น

เวทนา จน กายา ชบ ฌอม ด้วย ครอบม ใจ ะ

๑ เมื่อนั้น นางเทพ นารี ศรี ใต้ พัง วน

สุนทร ภูวไนย ะไทย สงสาร พระ ภาร พ้า

พระ เชย พระ เจ้า พระ จง โปรด เก้า พัง เมีย ว่า

คัว น้อย ดี จาก เมือง ได้ เคียง มา เถมิด พระ มิตา

ชน นั้ ถ้า นาน ไป ได้ เคียง คอ เมือง มาท ภูวนารถ

ขับ ใต้ ให้ หน่าย นั้ นั้ จะ ได้ ยาก แค้น แค้น ทวี

มิใช่ มี วงษา เอกา กาย ตก มา อยู่ ฐาน มืด ฌ

เหมือน คน ชั่ว คิด มา น้า ใจ หาย พดอย ให้ ้อง คั

ภักดี มา อับ ขาย จะ กลับ กตาย ใคร จะ เห็น ว่า

เป็น ดี ณา ถา วงษ์ ญา คั ขาด ทง ยศ ไม่

ปราง ฏ เกอ ภักตร์ เป็น คั กัด คั จะ ให้ นั้ กตาย

โย เห็น ไม่ ดี จะ เต็ม ที่ เตชะ ฝ่า ถของ แล้ว วน

เกิด เหตุ มา ไม่ ฝาคู่ช แต่ ตั้ง ทุก ขัน รัน ไร ให้
 หม่น หมอง มิ ได้ กัด ด้ สอง ชน ก ที่ ปก ครอบ
 ด้วย ทั้ง สอง กระษัตริย์ น ม พระ คุณ พอ ให้ แจ้ง
 สามี อยู่ ดี แล้ว จะ ผ่องแผ้ว วิญญา ไม่ ว่า วุ่น
 จะ ทูล ภาศิดา ที่ การุณ เกรง จะ วุ่น ข้าง หลัง
 เปน อย่างไร ะ

๑ น้อย เอ้ย น้อย แก้ว เจ้า จง ชู ส่า ห มา แล้ว
 จะ ไป ไหน พี่ มิ ให้ พุ่ม พวง ดวง หัก ไทย กัด บั
 คั้น ไป เวียง วัง ขลัง กา แต่ จาก เจ้า เศวรา สร้อย
 ณะ ห้อย หวด ประ จวบ จวน ชั่ว จะ ถึง ชาร์ จะ
 ให้ สัตย์ บัด ติญาน กับ แก้ว ตา จน ชั่ว เรา น้อย
 ไป ด้วย กัน จะ รัก น้อย ครอบ สัตย์ สัจ ริต มิ ได้
 คิ ต ริง เกยจ ข้อย เดียด นัน เฌิญ งาม สรรพ กัด บั
 ร้าง ของ นาง พถัน จะ รัก กัน ไป กว่า ชั่ว วาย ะ

๑ เมื่อนั้น นาง เทพ เพรา เพริศ งาม เนิต ฉาย
 ได้ พัง องค์ ภาศิดา อภิ ปราช แสน สบาย ส้ม หวัง
 ดั่ง วิญญา จึ่ง ถอด เทพ รามะ วงศ์ ที่ ทรง ก้อย

เล่ม ๒๐

ลักษณะวงษ์

๒๙

เป็นสาวน้อยน่ารักเป็นหนักหนา ใฝ่ฝันนาง
รูปงามก็คั่นมา แล้ววันทาบาทบังก็พระทรงธรรม

๑ เมื่อ นั้น พระเถรขึ้นชมภิรมย์ขวัญ ประ
คองอุ้มสดาวิชาวรรณ นางแจ่มจันทร์อยู่บนคัก
สะกักรชม ดั่งได้ไปขึ้นเหยงด้วยสรวรค์ ใน
ข้อขึ้นปรีเปรมเกษมสัน พระอุ้มนางวางเหนือ
แท่นบรรทม ร่วนภิรมย์ไศรยาในราตรี

๑ เมื่อ นั้น นางเทพกัทยา มารศรี ได้เซย
ชมคู่ชดัด กับภมร์ภักดาสดาจร ค่าง
มีควมเพรตเพร็นเจริญจิตร ด้วยส่มคิดศุก
โสรไมตร ดั้นทงองค์นิตุราชพระนารดร
ที่ทุกขวันเส้อมคลายนั้น หายไป แต่คดั่ง
เกล้าเฝ้าชมภิรมยา จะนิราศคลาศคลาก้าหาไม่
ค่างแย้มยวนศิวอดเกษมเปรมฤไทย อยู่ ที่ใน
แท่นทองห้องไศรยา ครันรุ่งรางสว่างแสงทณกร
พระจิงชวนมัจชรเล่นหา ให้จัดแจ่งแต่งองค์
อลงกา แล้วพาหน้าพระชนนี้ ครันมาถึง

๓๐ ถกษณวณช เถม ๒๐

ยั้ง ซึ่ง ปราสาทา รัตน นอก กระษัตริย์ ปรี เปรม
เกษม ศรั ขอน สุตมา นวาย ธัญ ชุติ ทัง ต่อ
ศรั หมอบ เรียง ยอ เคื่อง กัน ฆะ

๑ เมื่อ นั้น นาง เกสร์ โถม ยงค์ ทรง สวรรค์ ครัน
เห็น พระ ถก น้อย กตอย ช้วน กับ ดาว สวรรค์ ทรง
โถม ประ โถม ใจ ต่าง ขึ้น มา หมอบ เรียง ยอ
เคื่อง กั พินิจ ดู ใน จิตร คิด สงได้ย นิฤณด ยั้ง
ฉงน ใน พระ ไทย จึง ถาม ไป ด้วย จิตร์ คิด สงกา
นี้ นารี ที่ ไหน ได้ มาเล่า โถม เฉลนา นำ รัก เปน
หนักหนา นวด ของ ผ่อง ผิว ดู โลภา ดั่ง
จันทรา ทรง กรด หมด มด ทิน ฆะ

๑ เมื่อ นั้น ฝ่าย เกสร์ สิริวงษ์ ผู้ ทรง คิณป พัง
พระ มารดา ยุพาภิญ นอก นรินทร หู องค์ นาง
หงคราญ นาง นี ที่ ลูก ไป ร้อม รัก เปน บุตร
ท้าว ศรั ภักตร์ มหา ดำ นาง โถม ยงค์ แปลง องค์
เปน กุมาร นาง หงคราญ ตาม มา ถึงธานี ฆะ

๑ เมื่อ นั้น พระ มารดา ปรี เปรม เกשמ ศรั พัง

๑ มาจะกล่าวบทไป ถึง ตาม พระ หัน
ไทย โอโรคีสา เจ้า วงษ์ ธุมาดี ผู้ พยา ถัด มา
เจ้า มณี ธุริยา อิก เจ้า มา ตา นุชา ราช ตาม
หน่อ นารด อยู่ ใน ไพร ระหงษ์ อยู่ กับ พระ ชี ไพร
ที่ ใน ตง ทง ตาม องค์ เปน คช ทุก เวลา ครน
เรียนจบ ครบ รฐ นุ คีตป หน่อ นรินทร ตรี ตรีภ
ต่าง ปฤกษา มัดนี้ ก็ได้ ส้ม ตัง จินดา จำจะ
ทานัก ธรรม นน คัตโดย งาม

๓๒ ถกษณวงษ์ เล่ม ๒๐

๑ เมื่อ นั้น อนาคตทั้งสองของไทย จึง
 ทอดองค์พระพิด้วยดีใจ จะพากันเที่ยวไป
 ให้สำเร็จ บิคุเรศ มารดาจะระห้อย ก็
 นับวันคอยอยู่สถาน ครั้นว่าแล้วทั้งสาม
 พระกุมาร ต่างสำเร็จ วรสมบัติ หดไป ะ

NATIONAL LIBRARY

